ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ

ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΚΑΙ ΤΩΝ

ΛΟΙΠΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛ. ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

ΜΕΤΑ ΜΕΘΟΔΙΚΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ

Ε.Κ.Σ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ Κ. ΖΙΒΙΔΟΥ ΚΑΙ ΣΑΣ

1896

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ

ΣΩΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΚΑΙ ΤΩΝ

ΛΟΙΠΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛ. ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

ΜΕΤΑ ΜΕΘΟΔΙΚΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ

Ε.Κ.Σ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ Κ. ΖΙΒΙΔΟΥ ΚΑΙ ΣΑΣ

1896

SISMANOGLIO

Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΝ
ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΩ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

Σταυροδρόμιον, τὴν 4 Φεβρουαρ. 1895

Ἀριθ. 796.

Πανοσιολογιώτατε,

Ἐν τῇ τελευταίᾳ γενικῇ ἐνοριακῇ συνελεύσει *(31 Ἰουλίου 1894)*, ἡ Κεντρικὴ Ἐφορεία τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ Ὀρθοδόξου Κοινότητος εἶχεν ἐξουσιοδοτηθῆ νὰ ἐκλέξῃ πολυμελῆ Ἐπιτροπὴν ἐκ καταλλήλων προσώπων, ἧς ἔργον θὰ ἦν ἡ μελέτη τοῦ νῦν ἐν ἐνεργείᾳ προγράμματος τοῦ Ζωγραφείου καὶ ἡ σύνταξις νέου τοιούτου, ἀποβλέποντος εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς σχολῆς ταύτης ὡς τελείου γυμνασίου **πραγματολογικοῦ**, ὡς ἀπαιτοῦσιν αἱ ἀνάγκαι τῆς Κοινότητος καὶ ἡ μετὰ τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ Ζωγραφείου σύμβασις. Ὅθεν πρὸ τῆς λήξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ἡ Κεντρικὴ Ἐφορεία ἐθεώρησεν ἐπάναγκες, συνῳδὰ τῇ ῥηθείσῃ ἀποφάσει καὶ τῇ αἰτήσει τῆς Ἐφορείας τοῦ Ζωγραφείου, ὅπως προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μελῶν τῆς εἰδικῆς ταύτης Ἐπιτροπῆς, ἐγκρίνασα ὡς τοιαῦτα Ὑμᾶς, Πανοσιολογιώτατε, μετὰ τῶν κ. κ. Ι. Ἀριστοκλέους ἐφέντη, Σταύρου Κέπετζη, Ἀναστασίου Χρηστίδου, Κωνσταντίνου Μεταξᾶ, Ἰωάννου Σταμέλου, Ἀλεξ. Ἰσμυρίδου καὶ Ἀλκ. Γοργόλη.

Θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ὑπομνήσωμεν Ὑμῖν τὴν ἔκτακτον σπουδαιότητα τῆς ἐντολῆς, ἣν ἡ ἐνοριακὴ συνέλευσις ἔδωκε τῇ Ἐπιτροπῇ ταύτῃ. Ἐπερειδόμενοι δὲ εἰς τὰ φιλογενῆ καὶ φιλόμουσα Ὑμῶν αἰσθήματα ὡς καὶ εἰς τὴν δεδοκιμασμένην Ὑμῶν πεῖραν, ἔχομεν δι' ἐλπίδος ὅτι θέλετε ἀποδεχθῆ προθύμως τὸν διορισμὸν Ὑμῶν (καθ' ὅσον μάλιστα ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἔσται προσωρινή), παρέχοντες οὕτω τρανὸν δεῖγμα τοῦ πρὸς τὴν πρόοδον τῆς Κοινότητος ἀκραιφνοῦς Ὑμῶν ζήλου.

Ἐπὶ τούτοις παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ προσέλθητε τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 12 τρέχοντος κατὰ τὴν 10 ½ π. μ. εἰς τὸ Ἐπιτροπικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, πρὸς καθορισμὸν τῆς ὑφ' Ὑμῶν γενησομένης ἐργασίας. Ἐπικαλούμενοι δὲ τὰς εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Πανοσιολογιότητος διατελοῦμεν

Τῷ Πανοσιολογιωτάτῳ Ἀρχιμανδρίτῃ
κ. κ. Καλλινίκῳ Δελικάνῃ
κτλ. κτλ. κτλ.

Κ. Φωτιάδης *βέης, πρόεδρος.*
Κ. Καραθεοδωρῆς *ἐφέντης.*
Ζ. Χατζόπουλος.
Ν. Σγουρίδης.
Β. Σγούτας.

Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΝ
ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΩι
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

Σταυροδρόμιον, τὴν 21 Μαΐου 1895.

Ἀριθ. 854.

Πανοσιολογιώτατε,

Ἡ Κεντρικὴ Ἐφορεία τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου ἀγγέλλει Ὑμῖν μετ' εὐχαριστήσεως, ὅτι τὸ ὑπὸ τῆς εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ προγράμματος τοῦ Ζωγραφείου καταρτισθὲν νέον πρόγραμμα, ὑποβληθὲν τῇ γενικῇ τῆς Κοινότητος συνελεύσει τῆς 14 Μαΐου ε. ε. ἐπεψηφίσθη παμψηφεὶ σχεδὸν (τριῶν μόνον καταψηφισάντων) μεθ' ὅλων τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Ἐπιτροπῆς διατυπουμένων εὐχῶν, ἤτοι τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τετάρτης Γυμνασιακῆς τάξεως, πρὸς περιορισμὸν τῆς καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίας ἐν ἑκάστῃ τάξει καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν ἐκείνων ἐκ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, ὅσα κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῆς χρήζουσι ταύτης.

Συνεπείᾳ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἡ Κεντρικὴ Ἐφορεία παρακαλεῖ τὴν ἔντιμον Ἐπιτροπὴν ὅπως, συνῳδὰ τῇ ἐκθέσει της, συμπληρώσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς, προβαίνουσα ἅμα καὶ εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ὅπερ ἄρξεται ἐφαρμοζόμενον ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους, ἐπισπωμένη οὕτω τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς τε Κεντρικῆς Ἐφορείας καὶ συμπάσης τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος Σταυροδρομίου.

Ἐπὶ τούτοις δέξασθε, Πανοσιολογιώτατε τὴν ἔκφρασιν τοῦ βαθυτάτου ἡμῶν σεβασμοῦ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας καὶ α. α.

Ὁ ἔφορος γραμματεὺς — *Ὁ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς*

Ν. Σγουρίδης. — **Κωνστ.** *ἐφέντης* **Καραθεοδωρῆς.**

Τῷ Πανοσιολογιωτάτῳ Ἀρχιμανδρίτῃ
κ. κ. Καλλινίκῳ Δελικάνῃ.
κτλ. κτλ. κτλ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α΄

ΔΗΜΟΤΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ[1]

Τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων ἁπασῶν τῶν Δημοτικῶν σχολῶν τῆς Κοινότητος ἀρρένων τε καὶ θηλέων εἶναι τὸ αὐτό, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἐν χρήσει διδακτικὰ βιβλία ὡς καὶ τὸ ὡρολόγιον, προστιθεμένης μόνον ἐν ταῖς δημοτικαῖς σχολαῖς τῶν θηλέων ἐξαώρου καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίας ἐργοχείρων.

ΤΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. **Προσευχαί.** Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός. Ἅγιος ὁ Θεός. Δόξα Πατρί. Πάτερ ἡμῶν. Ἐξεγερθέντες τοῦ ὕπνου. **Φάγονται** πένητες.

Ἱστορήματα *μετὰ ῥητῶν, τροπαρίων καὶ ἠθικῶν ὁρισμάτων.* Κλῆσις τοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ καὶ Λώτ. Φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ. Ὁ

---

[1] Αἱ δημοτικαὶ σχολαὶ τῆς Κοινότητος εἰσὶ πέντε τῶν ἀρρένων (Α΄. ἡ ἐν τῷ Ζωγραφείῳ, Β΄. ἡ τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου, Γ΄. ἡ τῆς Ἁγίας Τριάδος, Δ΄. ἡ παρὰ τὸ Τοῦνελ ὁδὸς Chancellerie, Ε΄. ἡ εἰς Ἀϊναλῆ τσεσμέ) καὶ τρεῖς τῶν θηλέων (Α΄. ἡ ἐν Ἁγίῳ Κωνσταντίνῳ, Β΄. ἡ ἐν Ἀϊναλῆ τσεσμὲ καὶ Γ΄. ἡ παρὰ τοῦ Τοῦνελ). Τῆς Ε΄. ὅμως τῶν ἀρρένων καὶ τῆς Γ΄. τῶν θηλέων ἡ λειτουργία, ἕνεκα τῆς μὴ ἐγκαίρου εὑρέσεως ἐφέτος καταλλήλων οἰκημάτων, ἄρξεται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐν ταῖς ἀνωτέρῳ σχολαῖς δὲν περιλαμβάνεται τὸ ἀστικὸν παρθεναγωγεῖον τῆς Κοινότητος τὸ ἄλλοτε καλούμενον «τῶν ἀπόρων».

Ἰωσήφ. Γέννησις καὶ νηπιότης τοῦ Μωϋσέως. Γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Ἡ γέννησίς σου Χριστὲ* (ἀπολυτίκ. τῶν Χριστουγέννων). Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής. Ὁ Ἰησοῦς δέχεται τὰ παιδία. Τὰ Πάθη καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ. *Χριστὸς Ἀνέστη* (τροπάρ. τῆς Ἀναστάσεως).

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ **(νεωτέρα γλῶσσα).** *Ἀνάγνωσις κατὰ τὴν ἀναλυτικὴν μέθοδον λέξεων, προτάσεων καὶ συνεχοῦς λόγου. Ἐξήγησις καὶ ἀπομνημόνευσις τῶν ἀγνώστων λέξεων. Ἄσκησις εἰς τὸ ὁμιλεῖν διὰ περιγραφῆς αἰσθητῶν. Διαίρεσις λέξεων εἰς συλλαβὰς καὶ γράμματα, φωνήεντα καὶ σύμφωνα, τόνοι καὶ πνεύματα, διάκρισις ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ τῶν ὀνομάτων. Ὀρθογραφία καὶ ἀπομνημόνευσις ἑρμηνευθέντων ποιημάτων.* Ὧραι καθ' ἑβδ. 12.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ. **Προφορικῶς.** Οἱ ἀριθμοὶ 1—10 ἐπὶ ἀντικειμένων ὑπαρχόντων ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς παραδόσεως καὶ ἐπὶ τῶν σφαιριδίων τοῦ ἀριθμητηρίου. *Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις* δι' ἀναλύσεως τῶν ἀριθμῶν 1—10. *Προβλήματα* ἐκ τοῦ παιδικοῦ κύκλου. *Πολλαπλασιασμὸς καὶ διαίρεσις* δι' ἀναλύσεως τῶν ἀριθμῶν 2, 4, 6, 8, 10 εἰς ἴσα μέρη. *Προβλήματα* ἐπὶ τῶν πράξεων τούτων. **Γραπτῶς.** *Ἐκμάθησις* τῆς γραφῆς τῶν ἀριθμῶν 1—10 καὶ τῶν σημείων τῶν τεσσάρων πράξεων. *Ἐκτέλεσις* τῶν πράξεων διὰ τῶν σημείων.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΣΙΑ. Σχολεῖον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. Οἰκία καὶ μέρη αὐτῆς. Οἰκογένεια. Ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκκλησία. Αὐλή. Κατοικίδια ζῷα. Κῆπος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. Συνοικία. Ὁδός.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΡΑΦΗ. *Ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἡ γραφὴ συμπίπτει μετὰ τῆς ἀναγνώσεως, γίνεται δὲ κατὰ τὸ μάθημα τῶν Ἑλληνικῶν κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπὶ ἄβακος, εἶτα δὲ καὶ ἐπὶ χάρτου διὰ τοῦ μολυβδοκονδύλου.* Οἱ ἀριθμοὶ 1—10.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ. *(Ἴδε τάξις Β'.)* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΩΙΔΙΚΗ. *(Ἴδε τάξις Β'.)* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. *(Ἴδε τάξις Β'.)* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΤΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. **Προσευχαί.** Βασιλεῦ οὐράνιε. Παναγία Τριάς. Κύριε, ὁ τὸ πανάγιόν σου Πνεῦμα. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ προσδεξάμενος. Χριστὲ ὁ Θεὸς εὐλόγησον τὴν βρῶσιν. Εὔφρανας ἡμᾶς Κύριε ἐν τοῖς ποιήμασί σου.

Ἱστορήματα *μετὰ ρητῶν, τροπαρίων καὶ ἠθικῶν πορισμάτων.* Δημιουργία τοῦ κόσμου. Ἀβραάμ. Γάμος τοῦ Ἰσαάκ. Ἰσαῦ καὶ Ἰακώβ. Δαβὶδ καὶ Γολιάθ. Εὐαγγελισμὸς τοῦ Ἰησοῦ. *Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν* (ἀπολυτ. τῆς ἑορτῆς). Γέννησις τοῦ Προδρόμου. *Προφῆτα καὶ Πρόδρομε* (ἀπολυτ.). Γέννησις τοῦ Ἰησοῦ (ἐπανάληψις καὶ συμπλήρωσις). *Ἡ Παρθένος σήμερον* (κοντάκιον). Ὁ ἐν Κανᾷ γάμος. Ὁ εὐσπλαγχνος Σαμαρείτης. Ὁ Τελώνης καὶ ὁ Φαρισαῖος. Ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα. *Τὴν Κοινὴν Ἀνάστασιν* (ἀπολυτίκ.). Τὰ Πάθη καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ (ἐπανάληψις καὶ συμπλήρωσις). *Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ* (κοντάκιον). *Σήμερον κρεμᾶται* (Δοξαστικὸν τῆς Μ. Παρασκευῆς). *Εἰ καὶ ἐν τάφῳ κατῆλθες* (Κοντάκιον τοῦ Πάσχα). Ἡ Ἀνάληψις. *Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ* (ἀπολυτίκιον τῆς Ἀναλ.).

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ **(νεωτέρα γλῶσσα).** *Ἀπταιστος ἀνάγνωσις. Ἐξήγησις καὶ ἀπομνημόνευσις τῶν ἀγνώστων λέξεων. Ἑρμηνεία τοῦ κειμένου ἐπὶ τὸ ἠθοπλαστικώτερον ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ ἀπόδοσις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν μαθητῶν διαλογικῶς. Συντακτικὴ ἀνάλυσις ἁπλῆς προτάσεως διαλογικῶς. Χρόνος τῶν φωνηέντων, ἄρθρα καὶ ὀνόματα τῆς δευτέρας ὡς εὐχερεστέρας καὶ τῆς πρώτης κλίσεως, τὰ ἁπλούστατα περὶ συλλαβισμοῦ καὶ τονισμοῦ, ἅπαντα μετὰ γυμνασμάτων. Ἄσκησις εἰς τὸ ὀρθογραφεῖν λέξεις καὶ προτάσεις ἀναγνωσθείσας. Ἄσκησις εἰς τὸ ὁμιλεῖν διὰ περιγραφῆς αἰσθητῶν. Ἔναρξις τῶν συνθετικῶν ἀσκήσεων διὰ συμπληρώσεως ἀτελοῦς καὶ ἀδιορίστου προτάσεως. Ἀπαγγελία καὶ ἀπομνημόνευσις ἑρμηνευθέντων ποιημάτων.* Ὧραι καθ' ἑβδ. 10.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ. **Προφορικῶς.** Ἐπανάληψις τῶν ἀσκήσεων ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν 1—10. Οἱ ἀριθμοὶ 1—100. *Αἰσθητοποίησις* τῆς δεκάδος.

Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις ἀριθμῶν συνισταμένων ἐκ δεκάδων. *Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις* ἀριθμῶν συνισταμένων τοῦ μὲν ἐκ δεκάδων μόνον, τοῦ δὲ ἐκ δεκάδων καὶ μονάδων. *Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις* περισσοτέρων τῶν δύο ἀριθμῶν. *Πολλαπλασιασμὸς* μονοψήφιου ἐπὶ μονοψήφιον καὶ *διαίρεσις*, λαμβανομένου τοῦ γινομένου ὡς διαιρετέου. *Προβλήματα* ἐκ συνδυασμοῦ τῶν πράξεων τούτων. **Γραπτῶς.** Οἱ ἀριθμοὶ 1—100 καὶ αἱ τέσσαρες ἐπ' αὐτῶν πράξεις παραλλήλως πρὸς τὰς ἀπὸ μνήμης ἀσκήσεις. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΣΙΑ. Ἡ φύσις κατὰ τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους. Ἡμέρα. Νύξ. Ἑβδομάς. Μῆνες. Ἑορταί. Τὸ ἔτος. Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα (μέρη, σκοπὸς ἑκάστου καὶ ἐπιμέλεια). Ἐνδύματα, τροφαί. Φωτιστικὰ μέσα καὶ ὕλαι. Κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων. Ποιμήν. Γεωργός. Ἁλιεύς. Χειρώναξ. Ἔμπορος καὶ ἐλεύθερα ἐπιτηδεύματα. *Περιγραφὴ* τῶν μᾶλλον γνωστῶν ζώων καὶ φυτῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ. Τὰ μικρὰ *γράμματα* τοῦ ἀλφαβήτου κατὰ τὴν γραφικὴν αὐτῶν δυσκολίαν α') *ἐπίστιχα*, β') *ὑπόστιχα*, γ') *ὑπέρστιχα* καὶ δ') *ἀμφίστιχα*, χωριστὰ ἕκαστον καὶ ἐν συνδέσει μετ' ἄλλων. *Ἐφαρμογὴ* αὐτῶν εἰς λέξεις μονοσυλλάβους, δισυλλάβους καὶ τρισυλλάβους. *Καλλιγραφία* μικρῶν προτάσεων. Οἱ ἀριθμοὶ 1—20. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ. **(Τάξις Α΄ καὶ Β΄).** Κάθετος, ὁριζόντιος καὶ πλαγία *γραμμὴ* μετὰ ποικίλων συνδέσεων. *Κατασκευὴ* ἐπιρανειῶν καὶ εὐθειῶν γραμμῶν. *Ἰχνογράφησις* διαφόρων ἀντικειμένων ἐκ τῶν ἁπλουστάτων τοῦ παιδικοῦ κύκλου, ἤτοι τῆς σχολῆς, τοῦ οἴκου, τοῦ μαγειρείου, τῆς αὐλῆς, τοῦ κήπου καὶ τῆς ὁδοῦ. *Ὀνομασία* τῶν ἐν ἑκάστῳ ἰχνογραφουμένῳ σχήματι ἀπαντωσῶν γραμμῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

Σημ. Οἱ μαθηταὶ τῶν τάξεων τούτων ἰχνογραφοῦσιν ἐπὶ τῶν ἀβακίων, βραδύτερον δὲ ἐπὶ τετραδίων φερόντων δίκτυον γραμμικόν, ἐξ ὑποδειγμάτων ἅτινα ὁ διδάσκαλος γράφει πρὸ αὐτῶν ἐπὶ δικτυοειδῶς κεχαραγμένου πίνακος.

ΩΔΙΚΗ. **(Τάξις Α΄ καὶ Β΄).** 1). Τὰ ἀπὸ τοῦ «Κύριε ἐλέησον» μέχρι τοῦ «Εἴδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν» λειτουργικά. 2) Μονόφωνα *ᾄσματα*. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. **(Τάξις Α΄ καὶ Β΄).** Σχηματισμὸς τοῦ ζυγοῦ

κατ' ἀνάστημα. Κανονικὴ *στάσις* τῶν μαθητῶν, ἀρίθμησις αὐτῶν κατὰ δυάδας. Διάφοραι κλίσεις καὶ στροφαὶ τῆς κεφαλῆς. Ζύγισις τῶν μαθητῶν ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερά. Διάφορα εἴδη *κλίσεων*. *Κλίσις* ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερά, *ἡμίσεια κλίσις* ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερά. Ἀμφότερα τὰ εἴδη τῶν *βηματισμῶν* ἐν χώρᾳ καὶ ἐν κινήσει. Μετάβασις τῶν μαθητῶν ἐξ ἑνὸς ζυγοῦ εἰς δύο ζυγοὺς καὶ ἀραίωσις αὐτῶν πρὸς ἐκτέλεσιν ἀσκήσεων ἐλευθέρων διὰ διαφόρων κινήσεων τοῦ σώματος. Κατακόρυφος *ὕψωσις* τῶν χειρῶν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν πλαγίων. *Τάσις*, *κάμψις* τῶν χειρῶν πρὸς τὰ ὄπισθεν. *Διάστασις* τῶν ποδῶν μετὰ κρούσεως τῶν χειρῶν πρὸς τὰ ἄνω. Τοὺς ἀγκῶνας πρὸς τὰ ὀπίσω. *Τάσις* καὶ *κάμψις* τῶν χειρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια ὁριζοντίως. Τὰς χεῖρας πρὸς τὰ ἔμπροσθεν καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια ὁριζοντίως, ἄνω καὶ κάτω, μετ' ἐκβολῆς τῶν ποδῶν. Τὰς χεῖρας ἄνω κατακορύφως ἐναλλὰξ μετ' ἐκβολῆς τοῦ ὁμωνύμου ποδός. *Παιδιαί*. Ἡ πολιορκία, γαλῆ καὶ μῦς, δρόμος πέριξ κύκλου κτλ. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

Σημ. Ἐκ τῶν παιδιῶν ὀφείλει ὁ γυμναστὴς νὰ ἐκλέγῃ ἐκείνας αἵτινες δὲν ἀπαιτοῦσι πολλὴν δύναμιν ὡς καὶ διαρκῆ προσοχὴν τοῦ πνεύματος.

ΤΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. **Προσευχαί.** Ἐπανάληψις τῶν ἐν τῇ Α΄ καὶ Β΄ τάξει διδαχθεισῶν. Θεοτόκε Παρθένε. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν τῆς ἀληθοῦς σοφίας χορηγέ. Εὐχαριστοῦμέν σοι Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὅτι ἐνέπλησας. Εὐχαριστοῦμέν σοι Κύριε καὶ Θεὲ τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρμῶν. Τὸ *σύμβολον τῆς πίστεως*. **Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης** *μετὰ ῥητῶν, τροπαρίων καὶ ἠθικῶν πορισμάτων*. Δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ὕπαρξις τοῦ Θεοῦ. Ἀδὰμ καὶ Εὔα. Ἡ πρώτη ἁμαρτία. Κατακλυσμός. Νῶε. Ὁ πύργος Βαβέλ. Ἀβραάμ. Ἰσαάκ. Ἰακώβ. Ἰωσήφ. *Ὁ Ἰακὼβ ὠδύρετο* (κοντάκιον τῆς Μ. Δευτέρας). Μωϋσῆς. Ἡ ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδος. *Παρῆλθεν ἡ σκιὰ τοῦ νόμου* (δοξαστικὸν τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββ. ἤχου Β΄) *Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ Θαλάσσῃ* (δοξαστικὸν τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββ. ἤχου πλαγίου Α΄.). Διατριβὴ ἐν τῇ

ἐρήμῳ καὶ νομοθεσία. Ὁ δεκάλογος καὶ βραχεῖα αὐτοῦ *ἑρμηνεία καὶ ἀνάλυσις*. Καθήκοντα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον. Θάνατος τοῦ Μωϋσέως. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Κριταί. Σαμουήλ. Σαούλ. Δαυίδ. Σολομῶν. Διαίρεσις καὶ πτῶσις τῆς βασιλείας. Αἰχμαλωσία καὶ τὰ μετ' αὐτήν. Τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. *Συνοπτικωτάτη τοπογραφία Παλαιστίνης καὶ Αἰγύπτου.* Ὧραι καθ. ἑβδ. 3.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ **(Νεωτέρα γλῶσσα).** Λογικὴ *ἀνάγνωσις*. *Ἐξήγησις καὶ ἀπομνημόνευσις* τῶν ἀγνώστων λέξεων καὶ φράσεων. *Ἑρμηνεία* τοῦ κειμένου ἐπὶ τὸ ἠθοπλαστικώτερον ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ ἀπόδοσις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν μαθητῶν διαλογικῶς καὶ ἐν συνεχεῖ λόγῳ. *Συντακτικὴ ἀνάλυσις* διωρισμένης προτάσεως διαλογικῶς. *Ἐπαναλήψις* τῆς διδαχθείσης *γραμματικῆς ὕλης*, ἔπειτα ἡ τρίτη κλίσις, τονισμός, οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα, ἀντωνυμίαι, ἀριθμητικὰ καὶ βαρύτονα ῥήματα ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ, ἅπαντα μετὰ γυμνασμάτων. Καθ' ὑπαγόρευσιν *γραφὴ* μέρους τοῦ διδαχθέντος κειμένου. *Συνθετικαὶ ἀσκήσεις* δι' ἀποδόσεως τοῦ περιεχομένου μέρους τοῦ ἑρμηνευθέντος κειμένου. *Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθισις* ἑρμηνευθέντων ποιημάτων.

Ὧραι καθ' ἑβδ. 10.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ. **Προφορικῶς.** Ἐπανάληψις τῶν *ἀσκήσεων* ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν 1—100. Οἱ ἀριθμοὶ 1—1000. *Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις* διψηφίων ἀριθμῶν καὶ τῶν εὐκολωτέρων ἐκ τῶν τριψηφίων. *Πολλαπλασιασμὸς* διψηφίου ἐπὶ μονοψήφιον καὶ *διαίρεσις*, λαμβανομένου τοῦ γινομένου ὡς διαιρετέου. *Ἔρροια* τῶν κατωτέρων κλασματικῶν ὑποδιαιρέσεων τῆς μονάδος, ἡμίσεως, τρίτου καὶ τετάρτου. **Γραπτῶς.** Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 1—1000. Αἱ τέσσαρες πράξεις μετὰ *προβλημάτων*. *Γραφὴ* τοῦ $^1/_2$, $^1/_3$ καὶ $^1/_4$. Ὧραι καθ' ἑβδ. 3.

ΙΣΤΟΡΙΑ. Ἱστορικὰ διηγήματα ἐπαγωγὰ καὶ μορφωτικὰ ἐκ τῶν βίων Ἡρακλέους, Θησέως, Ἰάσωνος, Ἀχιλλέως, Ὀδυσσέως, Λυκούργου, Σόλωνος, Μιλτιάδου, Ἀριστείδου, Θεμιστοκλέους, Κίμωνος, Περικλέους, Ἀγησιλάου, Ἐπαμεινώνδου καὶ Ἀλεξάνδρου.

Ὧραι καθ' ἑβδ. 3.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Τὸ σχολεῖον, τὰ πέριξ αὐτοῦ, ὁδός, ἐνορία, κἀὶ τὰ

δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ οἰκοδομήματα αὐτῆς. Αἱ *σπουδαιότεραι* τῶν ἐνοριῶν Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς ἀξιολογωτέρων δημοσίων οἰκοδομημάτων. *Ἔρροια* λόφου, βουνοῦ, ὄρους, πεδιάδος, κοιλάδος, πηγῆς, ρυακίου, ῥύακος, ποταμίου, ποταμοῦ, λίμνης, θαλάσσης, κόλπου, λιμένος, πορθμοῦ, χερσονήσου, ἀκρωτηρίου, νήσου, *ἐποπτικῶς κατὰ τὸ δυνατόν*. Τὰ κυριώτατα περὶ Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ Ἑλλάδος. Τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης μετὰ τῶν πρωτευουσῶν αὐτῶν.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΙΑ. Σύντομοι *περιγραφαὶ* ζώων, φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν οἷον αἰλούρου, κυνός, ἵππου, ὄνου, βοός, προβάτου, αἰγός, ὄρνιθος, νήσσης, χηνός, σκύμβρου, τρίγλης, μελίσσης, μεταξοσκώληκος, βατράχου, ἐλαίας, συκῆς, ἀμπέλου, ροδῆς, πορτοκαλέας, σίτου, κρομμύου, φασιόλου, βάμβακος, ἅλατος, μαρμάρου, σιδήρου, χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ, πετρελαίου, λιθάνθρακος.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΑΛΛΙΚΑ. Πρῶται *ἀσκήσεις* ἀναγνώσεως. Γράμματα, συλλαβαί, λέξεις. Ἄσκησις εἰς τὴν ὀρθὴν προφορὰν καὶ τὸν τονισμόν. Πρῶτα στοιχεῖα γραφῆς. *Λεξιλόγιον* κατὰ τὴν μέθοδον Ahn. *Φράσεις* μικραὶ διὰ τῶν ἐγνωσμένων λέξεων κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον. **Πραγματογνωσία** στοιχειωδεστάτη. *Ὀνόματα* τῶν κυριωτέρων μερῶν καὶ ἐπίπλων τῆς παραδόσεως καὶ τῆς σχολῆς. *Ὀνόματα* τῶν κυριωτέρων μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. *Ὀνόματα* τῶν κυριωτέρων ζώων τοῦ τόπου ἡμῶν. *Ὀνόματα* τῶν παρ' ἡμῖν γνωστοτέρων φυτῶν. *Ὀνόματα* καὶ χρῆσις καὶ ἑτέρων ἀντικειμένων ὑποπιπτόντων εἰς τὰς αἰσθήσεις λίαν γνωττῶν, οἷον ἐνδυμάτων, ἐδωδίμων, χρησίμων πρὸς ἐργασίαν καὶ ἀναγκαίων πρὸς κατοικίαν.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ. Τὸ μικρὸν ἀλφάβητον κατὰ τὴν σειρὰν τῶν γραμμάτων μετ' ἐφαρμογῆς καὶ ἐπὶ λέξεων πολυσυλλάβων. Τὰ *κεφαλαῖα γράμματα* κατὰ τὴν γραφικὴν αὐτῶν δυσκολίαν ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων καὶ προτάσεων περιεχουσῶν λέξεις ἀρχομένας ἀπὸ κεφαλαίων. Ἔναρξις *καλλιγραφικῶν ἀσκήσεων* ἀπὸ δύο γραμμῶν (1) βαθ-

(1) Ὕψους 6—5 ὑφεκαστομέτρων κατ' ἀρχάς.

μιαίως συνηρημένων. *Καλλιγραφία* τῶν ἀριθμῶν μέχρι τοῦ 100.
Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ. *Σύνθεσις* τῶν εὐθυγράμμων γεωμετρικῶν σχημάτων (ὀρθὴ γωνία, ὀρθογώνιον τρίγωνον, τετράγωνον, ὀρθογώνιον καὶ παραλληλόγραμμον, πολύγωνον) καὶ ὀνομασία αὐτῶν. *Σπειροειδῆ σχήματα.* Ἁπλοῖ *μαίανδροι. Τόξον* κατὰ τὰς διαφόρους αὐτοῦ θέσεις καὶ συνθέσεις εἰς διάφορα κοσμήματα καὶ παρυφάς. *Διάφορα ἀντικείμενα* σύνθετα ἐξ εὐθειῶν καὶ ἐλαφρῶς καμπύλων γραμμῶν, οἷον ποτηρίων, φιαλῶν, φύλλων καὶ ἀνθέων. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΩΙΔΙΚΗ 1) Τὰ εὐκολώτερα *τροπάρια* τῶν δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν καὶ τὰ *ἀπολυτίκια* τῶν ὀκτὼ ἤχων. 2) Μονόφωνα *ᾄσματα.* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. Σύντομος ἐπανάληψις τῶν ἐν τῇ Α' καὶ Β' τάξει δεδιδαγμένων ἀσκήσεων. *Ἀρίθμησις* τῶν μαθητῶν κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν καὶ ζύγισις αὐτῶν. Μετάβασις ἐξ ἑνὸς ζυγοῦ εἰς δύο καὶ ἀντιστρόφως. *Ἀραίωσις* πρὸς σωμασκίαν. Διάφοροι σχηματισμοὶ τῶν *βηματισμῶν* ἐν χώρᾳ καὶ ἐν κινήσει. Τέσσαρα βήματα πεζικὰ ἐν κινήσει καὶ τέσσαρα ἐν χώρᾳ. Προβολὴ τῶν ἄκρων ἀμυντικῶς πρὸς τὰ ἐμπρὸς (δεξιά, ἀριστερά). *Κάμψις* καὶ *τάσις* τῶν χειρῶν ἄνω κατακορύφως. Κατακόρυφος ὕψωσις τῶν χειρῶν, τῶν ποδῶν στηριζομένων ἐπὶ τῶν δακτύλων. *Περιστροφὴ* τοῦ σώματος δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ δι' ἀναπηδήσεων. Κάμψις τῶν χειρῶν ἐπὶ τὴν κεφαλήν. *Βάδην* μετ' ἀλλαγῆς τοῦ βήματος ἀνὰ πᾶν τέταρτον βῆμα. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μεταβολὴ ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἐν κινήσει. *Σχηματισμὸς τετράδων* ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἐν κινήσει. Μετάβασις αὐτῶν ἐν ἡρεμίᾳ τετράδων εἰς δύο ζυγούς. *Ἅλμα* εἰς μῆκος, ὕψος καὶ βάθος πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἡνωμένων τῶν ποδῶν. *Ἀλλαγὴ* κατευθύνσεως στοιχηδόν. Στοιχηδὸν ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερά. *Παιδιαί.* Ἡ διὰ κέντρου σφαῖρα. Μύνδα ἐν κύκλῳ. Ἀμνὸς καὶ λύκος. Λύκος καὶ ποιμήν. Ἑλκυστίνδα. Καθ' ἑβδομ. ὥρ 2

Σημ. Αἱ ἀσκήσεις τῶν χειρῶν δέον νὰ ἐκτελῶνται μετὰ προβολῆς τῶν κάτω ἄκρων.

ΤΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. **Προσευχαί.** Τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως. Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, εὐλογητὸς εἶ Κύριε. Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου. Α'. **Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης** *μετὰ ῥητῶν, τροπαρίων καὶ ἠθικῶν πορισμάτων.* Εὐαγγελισμὸς τοῦ Ἰωάννου. *Εὐφραίνεται λαμπρῶς* (κοντάκ.) Εὐαγγελισμὸς τοῦ Ἰησοῦ. *Σήμερον τῆς σωτηρίας* (ἀπολυτ.) *Τῇ ὑπερμάχῳ* (κοντάκ.) Γέννησις τοῦ Ἰωάννου. *Προφῆτα καὶ Πρόδρομε* (ἀπολυτ.) Γέννησις τοῦ Ἰησοῦ. *Ἡ γέννησίς σου Χριστὲ* (ἀπολυτ.). *Ἡ Παρθένος σήμερον* (κοντάκ.) Προσκύνησις τῶν μάγων. Ὑπαπαντή. *Χαῖρε κεχαριτωμένη Θεοτόκε* (ἀπολυτ.) Φυγὴ εἰς Αἴγυπτον. Βρεφοκτονία. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής. Βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων. *Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου* (ἀπολυτ.) *Ἐπεφάνης σήμερον* (κοντάκ.) *Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων* (ἀπολυτ.) Τὰ πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Οἱ πειρασμοὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ. Θάνατος τοῦ Ἰωάννου. *Ἡ τοῦ Προδρόμου ἔνδοξος ἀποτομὴ* (κοντ.) Ὁ ἐν Κανᾷ γάμος. Ἡ Μεταμόρφωσις. *Μετεμορφώθης ἐν τῷ ὄρει* (ἀπολυτ). Τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ ἑκατόνταρχος. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ υἱὸς τῆς ἐκ Ναὶν χήρας. Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός. Ὁ Παράλυτος. Ὁ Ἰησοῦς τρέφει πεντακισχιλίους. Ὁ Ζακχαῖος. Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ Κυριακὴ προσευχὴ καὶ βραχεῖα αὐτῆς ἀνάλυσις. Οἱ ἐννέα Μακαρισμοί. Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Εὐαγγελικοῦ νόμου. Παραβολαὶ (τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, ὁ ἄσωτος υἱός, ὁ πλούσιος καὶ ὁ Λάζαρος, τὰ ζιζάνια ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εὔπλαγχνος Σαμαρείτης). Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. Θριαμβευτικὴ εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα *Τὴν κοινὴν Ἀνάστασιν* (ἀπολυτ.) *Μετὰ κλάδων ὑμνήσαντες* (Ὑπακοὴ τῶν Βαΐων). Ὁ Ἰησοῦς ἐκδιώκει τοὺς πωλητὰς ἐκ τοῦ ναοῦ. Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Προετοιμασία τοῦ Πάσχα. Ὁ μυστικὸς δεῖπνος. *Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ* (κοντάκ.) *Ὅτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταὶ* (τροπάρ). Τὰ Πάθη, ὁ θάνατος καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ. *Τροπ. σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου, Εἰ καὶ ἐν τάφῳ κατῆλθες, Χριστὸς ἀνέστη,* αἱ *καταβασίαι* τοῦ *Πάσχα.* Ἀνάληψις. *Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ* (ἀπολυτ.) Πεντηκοστή. Τὸ

Ἅγιον Πνεῦμα *Εὐλογητὸς εἶ Χριστὲ* (ἀπολυτ.) *Ὅτε καταβὰς* (κοντάκ.) Β'. **Στοιχεῖα Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.** Ἡ πρώτη ἐκκλησία. Οἱ Ἀπόστολοι. Ὁ Παῦλος. Τὰ βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης. Τινὰ περὶ τῶν διωγμῶν, τῶν ἐπιφανεστάτων ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων, τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τοῦ σχίσματος καὶ τῆς μεταρρυθμίσεως.

Γ'. Στοιχεῖα Κατηχήσεως.

Συνοπτικὴ *τοπογραφία* Παλαιστίνης, Αἰγύπτου καὶ Μ. Ἀσίας.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ. **(νεωτέρα γλῶσσα).** Λογικὴ *ἀνάγνωσις*. *Ἐξήγησις καὶ ἀπομνημόνευσις* τῶν ἀγνώστων λέξεων καὶ φράσεων. *Ἑρμηνεία* τοῦ κειμένου ἐπὶ τὸ ἠθοπλαστικώτερον ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ ἀπόδοσις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν μαθητῶν διαλογικῶς καὶ ἐν συνεχεῖ λόγῳ. *Συντακτικὴ ἀνάλυσις* περιόδου μετὰ μετοχικῶν διορισμῶν. Ἐπανάληψις καὶ συμπλήρωσις τῆς διδαχθείσης *γραμματικῆς ὕλης*, ἔπειτα βαρύτονα καὶ περισπώμενα (οἱ συνηρημένοι μόνον τύποι) ρήματα ἐν τῇ ἐνεργητικῇ καὶ τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου, σύνθετα ρήματα καὶ ἐκ τῶν ἀνωμάλων τὰ συνηθέστατα, τὰ στοιχειωδέστατα τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς συνθέσεως, ἅπαντα μετὰ γυμνασμάτων. *Ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις* δι' ἐκθέσεων ἀπὸ συντόμου διηγήσεως καὶ διὰ μικρῶν ἐπιστολῶν. *Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθισις* ἑρμηνευθέντων ποιημάτων καὶ εὐλήπτων ἀρχαίων *γνωμικῶν*. Ὧρ. καθ' ἑβδ. 10.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ. **Προφορικῶς καὶ γραπτῶς.** *Ἀρίθμησις* τῶν πέραν τοῦ 1000 ἀριθμῶν. *Αἱ τέσσαρες πράξεις* ἐπὶ τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν μετὰ προβλημάτων πολυπλοκωτέρων. Τὰ ἀναγκαιότερα περὶ κλασματικῶν, δεκαδικῶν καὶ συμμιγῶν ἀριθμῶν μετὰ καταλλήλων *προβλημάτων* ἐκ τοῦ πρακτικοῦ βίου. *Πρακτικὴ τροπὴ* δραμίων, παράδων καὶ ρουπίων εἰς δεκαδικά. *Λύσεις προβλημάτων* ἐπὶ συγκεκριμένων ἀριθμῶν τῆς μεθόδου τῶν τριῶν διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα.

Ὧρ. καθ' ἑβδομ. 3.

ΙΣΤΟΡΙΑ. Βίοι Ὁμήρου, Λυκούργου, Ἀριστοδήμου, Ἀριστομένους, Σόλωνος, Πεισιστράτου, Κλεισθένους, Μιλτιάδου, Ἀριστείδου, Θεμιστοκλέους, Παυσανίου, Κίμωνος, Περικλέους, Σωκράτους, Ἀλκιβιάδου, Θρασυβούλου, Ἀγησιλάου, Πελοπίδου, Ἐπαμεινώνδου, Φιλίππου, Δημοσθένους, Ἀλεξάνδρου, Μ. Κωνσταντίνου, Ἡρακλείου, Βασιλείου τοῦ Β', Θεοδώρου τοῦ Λασκάρεως, Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, Μωάμεθ τοῦ Κατακτητοῦ, Σουλεϋμὰν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς καὶ Μαχμούτ τοῦ Ἀναμορφωτοῦ.

Ὧραι καθ' ἑβ. 3.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Ἐπιφάνεια τῆς γῆς. Αἱ πέντε ἤπειροι· οἱ πέντε ὠκεανοί· αἱ μέγισται θάλασσαι. *Ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία καὶ ἡ Ἑλλὰς* ἐκτενέστερον. *Ἡ Εὐρώπη* μετὰ τῶν κρατῶν αὐτῆς ἐκτενέστερον (ὄρια, ἔδαφος, ἐπισημότεραι πόλεις, πληθυσμός, θρησκεῖαι). Αἱ λοιπαὶ *Ἤπειροι* ὅρια, ἔκτασις καὶ πληθυσμὸς αὐτῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν Εὐρώπην. Αἱ ἐμπορικώτατα καὶ βιομηχανικώτατα πόλεις τῆς γῆς. Αἱ σπουδαιότεραι ὁδοὶ αἱ συνδέουσαι τὰς ἠπείρους. Τὰ κράτη καὶ αἱ πόλεις ἔνθα διαμένουσιν ὁμοεθνεῖς ἐμπορευόμενοι. (*Χαρτογραφία* ἐπὶ τοῦ πίνακος καὶ *ταξείδια* κατὰ φαντασίαν). Ὧραι καθ' ἑβδ. 2.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΙΑ. Ἁπλαῖ καὶ σύντομοι *περιγραφαὶ* καὶ συγκρίσεις γενῶν ζώων ἐκ τῆς τάξεως τῶν τετραχείρων, νυκτερίδων, ἁρπακτικῶν, παχυδέρμων, μηρυκαστικῶν. Τὰ θηλαστικά. *Περιγραφαὶ καὶ συγκρίσεις* γενῶν πτηνῶν, ἑρπετῶν, ἀμφιβίων καὶ ἰχθύων. Τὰ σπονδυλωτά. Τὰ ἀσπόνδυλα. Στοιχεῖα σωματολογίας καὶ ὑγιεινῆς τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ κυριώτατα οἰκογένειαι τῶν φυτῶν. Ῥίζα, κορμός, φύλλα, ἄνθη, καρπός. Τὰ κυριώτατα *ἀμέταλλα, μέταλλικὰ* καὶ *ὀργανικὰ* ὀρυκτά. Αἱ τρεῖς καταστάσεις τῶν σωμάτων. Ὁ ἀὴρ τὸ ὕδωρ, ὁ ἄνθραξ.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΑΛΛΙΚΑ. *Ἀναγνώσεις* ἐλευθέρα. Ἑρμηνεία μέρους τοῦ ἀναγινωσκομένου κειμένου. *Λεξιλόγιον* ὡς ἀνωτέρω. *Φράσεις καὶ μικροὶ διάλογοι. Γραφὴ* καθ' ὑπαγόρευσιν λέξεως μιᾶς, γνωστῆς καὶ συνήθους, εἶτα δύο, τριῶν καὶ σχηματισμὸς ἐξ αὐτῶν μικρῶν φράσεων κατὰ τὴν μέθοδον Ahn μετ' ἀσκήσεως εἰς τὴν ὀρθογραφίαν αὐτῶν. **Πραγματογνωσία.** *Ὀνόματα* χρωμάτων καὶ *σχημάτων*. Αἱ ἁπλούστεραι καὶ γνωστότεραι *διαιρέσεις* τοῦ χρόνου (ἡμέρα, ὥρα, λεπτόν, ἑβδομάς, μηνκτλ.). Ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου. Θερμόν, ψυχρόν, ὑγρόν, βροχή, χάλαζα, χιών, καιρὸς κτλ. Ὧραι τοῦ ἔτους. Τὰ κυριώτερα προϊόντα ἑκάστης. Κή-

πος, ἀγρός, λειμών, ἄμπελος, σταφυλαί, τρυγητός. Οἶνος, ζῦθος, φιάλη, ποτήριον, σῶμα κτλ. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ. Τὰ *κεφαλαῖα* γράμματα κατὰ σειρὰν ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων. Καλλιγραφικὴ *ἄσκησις* ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς ἐξ ὑποδειγμάτων τῆς καλλιγραφίας τὸ πρῶτον, εἶτα δὲ καὶ ἐντύπων. Πρῶται *ἀσκήσεις* εἰς τὴν κάθετον γραφὴν ἐπὶ δύο γραμμῶν διὰ τῆς συνήθους γραφίδος. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

Σημ. Ἵνα ἐπιτύχῃ ἡ διδασκαλία τῆς καλλιγραφίας ἐν τῇ σχολῇ, ἀπαιτεῖται πάντες οἱ διδάσκαλοι εἰς ἁπάσας τὰς τάξεις νὰ μὴ παραδέχωνται ἔγγραφον μαθητοῦ ἐργασίαν κακῶς γεγραμμένην, ρυπαρὰν καὶ εἰς τύπον διαφέροντα τοῦ κατὰ τὴν καλλιγραφίαν διδασκομένου.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ Διάφοροι *γραμμαί*· διαίρεσις αὐτῶν εἰς δύο καὶ περισσότερα ἴσα μέρη. Ὁρισμὸς τῶν πρώτων *γεωμετρικῶν σχημάτων*, ἐπιφανειῶν καὶ στερεῶν. Διάφορα *κοσμήματα* ἄτινα πολλαπλῶς χρησιμοποιοῦνται εἰς πᾶσαν τέχνην καὶ ἐργόχειρον. Ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἀγγεῖα, φύλλα τινὰ καὶ ἄνθη, ἄνευ σκιᾶς. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

Σημ. Καὶ ἐν τῇ τρίτῃ καὶ τετάρτῃ τάξει οἱ μαθηταὶ ἰχνογραφοῦσιν ἐπὶ ἐστιγμένων τετραδίων, βαθμιαίως εὐρυνομένων τῶν σημείων, μέχρις οὗ ἀσκηθῶσι βαθμηδὸν καὶ προαχθῶσιν εἰς τὴν ἐλευθέραν ἰχνογράφησιν ἐξ ὑποδειγμάτων, ἅτινα προηγουμένως πρὸ αὐτῶν ἰχνογραφεῖ ἐπὶ τοῦ πίνακος καὶ τὰς δεούσας ὁδηγίας ὁ διδάσκων.

ΩΙΔΙΚΗ. 1) Τὰ εὐλογητάρια. Τὰ τοῦ ἐπιταφίου θρήνου, τῆς Ἀναστάσεως καὶ ὅσα εἶναι δυνατὸν χορὸς μαθητῶν νὰ ψάλλῃ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. 2) *Μονόφωνα καὶ δίφωνα ᾄσματα.* Ὕμνοι εἰς τὸν Σουλτάνον, τὸν Πατριάρχην, τοὺς εὐεργέτας κτλ. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. Συνεχὴς καὶ πολυειδὴς *ἐπανάληψις* τῶν ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει διδαχθέντων. Εἶτα δὲ τὰ διάφορα εἴδη *ἀλλαγῆς* κατευθύνσεως ἐν ἠρεμίᾳ καὶ ἐν κινήσει. Στροφὴ ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερὰ ἐν βαδίσματι. Διπλασιασμὸς τῶν στοίχων καὶ ἁπλοποίησις αὐτῶν ἐν βαδίσματι. Βήματος ἀλλαγὴ ἐν κινήσει. Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω μετὰ καθίσματος. Ἐκβολὴ τῶν ἄκρων ἐναλλὰξ μετὰ κλίσεως ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερά. Στροφὴ τοῦ κορμοῦ δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ μετὰ κάμψεως τοῦ ὁμωνύμου ποδός. *Ἰσορροπία* ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ποδῶν ἐναλλάξ, τοῦ ἑτέρου βασταζομένου ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω. Ἅλμα εἰς ὕψος, μῆκος καὶ βάθος πρὸς δεξιὰ ἢ πρὸς ἀριστερά. Ἅλμα εἰς ὕψος καὶ μῆκος ἐμπρός. *Πελέκησις* ἐμπρὸς ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ μετὰ μεταβολῆς. Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν ἀπὸ τὰ πλάγια μετὰ προβολῆς τῶν κάτω ἄκρων ἐναλλάξ, μετὰ μεταβολῆς. *Παιδιαὶ διάφοροι.* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΕΡΓΟΧΕΙΡΑ

ΤΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

Τάξις Πρώτη. (Τμῆμα Α')

Μάρκαι διὰ τὰ θήλεα· *χάνδραι* διὰ τὰ ἄρρενα (καλαθάκια, πανεράκια, τρίγωνα κτλ.) Ἀρχαὶ *ποικιλτικῆς* κατὰ τὸ δεύτερον ἐξάμηνον οἷον ἁπλούστατα ἐφημεριδοθῆκαι, ὡρολογοθῆκαι, κτενοθῆκαι καὶ τὰ παρόμοια, ἐπὶ καναβᾶ καὶ διὰ χανδρῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 6.

Τάξις Πρώτη. (Τμῆμα Β'.)

Α'. Ἐξαμηνία. *Ράψιμον* διὰ βελόνης. Ἀρχαὶ *κεντήματος* ἐπὶ ἐγχωρίου ὑράσματος διὰ βαμβακίνης κλωστῆς. **Β' Ἐξαμηνία.** *Ποικιλτικὴ* ὡς ἀνωτέρω ἐπὶ ἑταμὶν διὰ βάμβακος κεχρωματισμένου. *Rococo. Ἀνθοποιία.* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 6.

Τάξις Δευτέρα.

Α'. Ἐξαμηνία. *Ράψιμον. Κέντημα.* **Β'. Ἐξαμηνία.** *Ποικιλτική. Κέντημα* ἐπὶ ἑταμίν, ἐπὶ ἐριούχου, ἐπὶ ὑφάσματος ἐγχωρίου. *Ἄνθη* ἐκ βατίστας καὶ τουλίου. *Rococo.* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 6.

Τάξις Τρίτη.

Α'. Ἐξαμηνία. *Ράψιμον. Κέντημα. Κοπτάκι.* **Β'. Ἐξαμηνία.** *Κέντημα* διὰ μετάξης, ἐπὶ μεταξωτοῦ, ἐριούχου καὶ βελούδου. *Ἀνθοποιία.* Ἀρχαὶ *ἐπιθέσεως* (application). *Πλεκτὰ* διὰ μαλλίου. Διδασκαλία *ὑφαντικῆς* διὰ ξυλίνων καὶ ὀστεΐνων βελονῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 6

Τάξις Τετάρτη.

Α'. Ἐξαμηνία. *Ῥάψιμον, ἐπιδιορθωτική, κοπτική* ὡς ἀνωτέρω. *Κέντημα* ἐπὶ τουλίου διὰ λινῶν καὶ μεταξωτῶν κλωστῶν λευκῶν καὶ κεχρωματισμένων. **Β'. Ἐξαμηνία.** *Ἀνθοποιία. Ἐπίθεσις* (application). *Κέντημα* ἐπὶ ἐριούχου μεταξωτοῦ καὶ βελούδου διὰ μεταξης. **Κοπτική.** Ὧραι καθ' ἑβδομ. 6.

Σημ. Ὑπομιμνήσκεται τὰς διδασκούσας ὅτι τὰ ἐπὶ μεταξωτοῦ, βελούδου κτλ διὰ μετάξης κεντώμενα δαπανηρὰ ἐργόχειρα εἰσὶ μόνον ἐξ ἀνάγκης **ἀνεκτὰ** ἐν τῇ σχολῇ, διὸ καὶ δέον νὰ γίνωνται ἐν λίαν περιωρισμένῳ ἀριθμῷ, ἀπὸ εὐγενῶν τῶν πολυτελῶν καὶ ὅλως περιττῶν.

Ὧραι διδασκαλίας καθ' ἑβδομάδα
τῶν δημοτικῶν σχολῶν.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞ. Α'.	ΤΑΞ. Β'.	ΤΑΞ. Γ'.	ΤΑΞ. Δ'.	ΕΝ ΣΥΝΟΛΩ
Θρησκευτικὰ.	2	2	3	3	10
Ἑλληνικὰ.	12	10	10	10	42
Ἀριθμητικὴ	3	3	3	3	12
Ἱστορία	—	—	3	3	6
Γεωγραφία	—	—	2	2	4
Πραγματογνωσία . .	2	2	—	—	4
Φυσιογνωσία.	—	—	2	2	4
Γραφὴ.	—	3	—	—	3
Γαλλικὰ	—	—	3	3	6
Καλλιγραφία.	—	—	3	3	6
Ἰχνογραφία.	2	2	2	2	8
Μουσικὴ	2	2	2	2	8
Γυμναστικὴ	2	2	2	2	8
	25	26	35	35	121

Σημ. Ἐν τοῖς παρθεναγωγείοις προσθετέον καὶ 6 ὧρας ἐργοχείρου καθ' ἑβδομάδα κατὰ τάξιν.

Β'

ΣΧΟΛΑΡΧΕΙΟΝ

ΤΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. **Ἱερὰ Ἱστορία** τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μετ' ἠθικῶν ἐπιστάσεων. Ἀπομνημόνευσις ἐκκλησιαστικῶν ῥημάτων καὶ ψαλμῶν τινων οἷον: *Ἐλέησόν με ὁ Θεός. Κύριε, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου* κτλ. μετὰ προηγουμένην κατὰ τὸ δυνατὸν ἐξήγησιν αὐτῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ. Α'. *Ἑρμηνεία* ἐκλεκτῶν τεμαχίων ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων· α') ἐκ τῶν *Αἰσωπείων* μύθων (ἄνευ τῶν ἐπιμυθίων). β') ἐκ τῆς *Ἀπολλοδώρου* Βιβλιοθήκης· γ') ἐκ τῶν *Πλουτάρχου* ἀποφθεγμάτων· δ') ἐκ τῶν *Διογένους τοῦ Λαερτίου* βίων· ε') ἐκ τῆς *Αἰλιανοῦ* ποικίλης ἱστορίας· ς') ἐκ τῶν *Ἀθηναίου* δειπνοσοφιστῶν· ζ') ἐκ τοῦ *Ἀνθολογίου τοῦ Στοβαίου*. (σελ. τοὐλαχιστον 30 τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως). *Γραμματικὴ* διδασκαλία μέχρι τῶν εἰς *μι* ῥημάτων. *Ἐξήγησις* τῆς σημασίας ἑκάστης λέξεως καὶ τῆς ἐννοίας ἑκάστης φράσεως καὶ ἑκάστης παραγράφου. *Ἀσκήσεις* γραμματικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ μετ' ἐφαρμογῆς τῶν δεδιδαγμένων κανόνων. *Πρακτικὴ ἄσκησις* περὶ τὴν κατάληψιν συντακτικῶν τινων φαινομένων οἷα εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ ἀπαρεμφάτου, ἡ χρῆσις μετοχῶν ἐξηρτημένων τε καὶ ἀπολύτων, ἡ σύνταξις τῶν προθέσεων καὶ ἡ σημασία αὐτῶν, ἡ σημασία τῶν χρόνων, τῶν διαθέσεων τῶν ῥημάτων, (τῶν ἐνεργητικῶν, μέσων καὶ παθητικῶν), προσδιορισμοί τινες τῶν προτάσεων (τοπικοί, χρονικοί), ἐπὶ κειμένων τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας γλώσσης. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 7.

Β'. **Ἀνάγνωσις** τεμαχίων συγγραμμάτων νεωτέρων Ἑλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν. *Ἀνάπτυξις* τῶν ἀναγινωσκομένων. *Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθισις ποιημάτων.* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

Γ'. **Συνθέσεις.** *Διηγηματικαὶ* ἐξ ἱστορημάτων καὶ μυθευμάτων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, σκοποῦσαι τὴν ἐξάσκησιν τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸ νὰ

διηγῆται προφορικῶς καὶ νὰ ἐκθέτῃ τὴν διήγησίν του γραπτῶς. *Θέματα* 15, τοῦ σχεδίου προδιαγραφομένου δι' ἐρωτηματικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ διδάσκοντος κατὰ πρότυπα ἀφηγήματα, ἅτινα καὶ θὰ πολλαπλασιασθῶσι *διασκευαζόμενα* διὰ μεταβολῆς τῆς ὑφῆς τοῦ λόγου καὶ παραθέσεως νέων ἰδεῶν. *Ἐξάσκησις* ἀπὸ τοῦδε τοῦ μαθητοῦ εἰς τὴν ἐπιστολογραφικὴν τῶν ἐκτιθειμένων περίληψιν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

10.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ. *Πρῶται ἔννοιαι.* Μονάς. Ἀριθμός. Ἀρίθμησις. Ἀριθμητική. Μονὰς δευτέρας τάξεως ἢ δεκάς. Μονάδες διαφόρων τάξεων (ἑκατοντάς, χιλιὰς κτλ.) *Γραφὴ καὶ ἀπαγγελία* τῶν διαφόρων ἀριθμῶν. *Ἀσκήσεις* γραφῆς καὶ ἀπαγγελίας οἱουδήποτε ἀκεραίου ἀριθμοῦ. *Αἱ τέσσαρες πράξεις.* Πρόσθεσις, [ἐκτέλεσις καὶ δοκιμή]. *Ἀφαίρεσις*, [ἐκτέλεσις καὶ δοκιμή]. Πολλαπλασιασμός, [ἐκτέλεσις καὶ δοκιμὴ διὰ τοῦ σταυροῦ]. Διαίρεσις. Συντομίαι κατὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς διαιρέσεως. *Λύσεις* προβλημάτων κατὰ διάνοιαν καὶ γραπτῶς. *Περὶ διαιρετότητος.* Πότε ἀριθμὸς λέγεται διαιρετὸς δι' ἄλλου. Τί λέγεται πολλαπλάσιον ἀριθμοῦ τινος. Τίνας λέγομεν ἀρτίους ἀριθμούς, τίνας περιττοὺς καὶ τίνας πρώτους. Χαρακτηριστικὰ διὰ τῶν ὁποίων διακρίνομεν πότε ἀριθμὸς διαιρεῖται δι' ἑνὸς ἢ καὶ περισσοτέρων ἐκ τῶν ἀριθμῶν 2, 3, 4, 5, 6 9, 11, 12, 15, 25. *Ἀσκήσεις* ἐπὶ τούτων. **Περὶ κλασμάτων.** Σχηματισμὸς τῶν κλασματικῶν μονάδων. Ὁρισμὸς τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν. Πότε κλασματικὸς ἀριθμὸς εἶναι μεγαλήτερος τῆς ἀκεραίας μονάδος, πότε μικρότερος καὶ πότε ἴσος πρὸς ταύτην. Τροπὴ ἀκεραίου εἰς κλασματικὸν ἔχοντα δεδομένον παρονομαστήν. Τί λέγεται μικτὸς ἀριθμὸς καὶ πῶς τρέπεται εἰς κλασματικόν. Πῶς ἐξάγονται αἱ ἀκέραιαι μονάδες αἱ περιεχόμεναι εἰς κλασματικόν. *Ἀσκήσεις* ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω. Πότε κλάσμα γίνεται δίς, τρίς, τετράκις κτλ. μεγαλήτερον ἢ μικρότερον. Πῶς πρέπει νὰ μεταβληθῶσιν οἱ ὅροι ἵνα μὴ μεταβληθῇ ἡ ἀξία τοῦ κλάσματος. Ἁπλοποίησις τῶν κλασμάτων. Τροπὴ ἑτερωνύμων κλασμάτων εἰς ὁμώνυμα. Πρόσθεσις ὁμωνύμων καὶ ἑτερωνύμων κλασμάτων. Πρόσθεσις μικτῶν ἀριθμῶν. Ἀφαίρεσις δύο οἱωνδήποτε κλασμάτων. Ἀφαίρεσις μικτῶν ἀριθμῶν. Πολλαπλασιασμὸς

κλάσματος ἡμικτοῦ καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ πολλαπλασιαστὴς εἶναι ἀκέραιος. Διαίρεσις κλασματικοῦ ἢ μικτοῦ δι' ἀκεραίου. Διάφορα *προβλήματα*. Γενίκευσις τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. Πολλαπλασιασμὸς κλάσματος ἐπὶ κλάσμα, πολλαπλασιασμὸς μικτοῦ ἐπὶ κλάσμα καὶ ἐπὶ μικτόν. Γενικὸς ὁρισμὸς τῆς διαιρέσεως. Διαίρεσις διὰ κλασματικοῦ ἢ μικτοῦ. Διάφορα *προβλήματα* ἀναγόμενα εἰς τὰς τέσσαρας πράξεις τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν. **Περὶ δεκαδικῶν ἀριθμῶν.** Σχηματισμὸς τῶν δεκαδικῶν μονάδων. Τί λέγεται δεκαδικὸς ἀριθμός. Γραφὴ καὶ ἀπαγγελία τῶν δεκαδικῶν ἀριθμῶν. Ἰδιότητες αὐτῶν. Πρόσθεσις, Ἀαίρεσις, Πολλαπλασιασμός. Διαίρεσις καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις. Τροπὴ κλασματικοῦ εἰς δεκαδικόν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

Σημ. Ἡ μία ἐκ τῶν τριῶν ὡρῶν πρέπει νὰ δαπανᾶται ἀποκλειστικῶς εἰς ἄσκησιν περὶ τὴν λύσιν προβλημάτων.

ΙΣΤΟΡΙΑ. Α'. **Ἑλληνικὴ μυθολογία.** Ὁρισμὸς τῆς μυθολογίας. Δημιουργία τοῦ κόσμου. Ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμός. Διαίρεσις τῶν θεῶν εἰς τάξεις· α') *θεοὶ πρώτης τάξεως.* Ἡ Μοῖρα, ὁ Οὐρανός, ἡ Γῆ, ὁ Κρόνος. Τέκνα τοῦ Κρόνου· ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Ἥρα, ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἀμφιτρίτη, ὁ Πλούτων καὶ ἡ Περσεφόνη, ἡ Δημήτηρ. Τέκνα τοῦ Διός· ὁ Ἑρμῆς, ὁ Ἄρης, ὁ Ἥφαιστος, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Ἄρτεμις καὶ ὁ Διόνυσος. β') *θεοὶ δευτέρας τάξεως.* Αἱ Μοῦσαι, ὁ Κῶμος, ὁ Μῶμος, ὁ Ἀρποκράτης, ὁ Πᾶν, ἡ Θέμις, ἡ Ἀνάγκη, ἡ Νέμεσις, ὁ Πλοῦτος, ἡ Τύχη, ἡ Ἔρις κτλ. γ') *Οἱ ἡμίθεοι καὶ οἱ ἥρωες.* Ἡρακλῆς, Θησεύς, Περσεύς, Ἰάσων, Βελλεροφόντης, Οἰδίπους, οἱ ἥρωες τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου κτλ.

Β' **Ἑλληνικὴ ἱστορία.** (Βιογραφικῶς). Κόδρος, Λυκοῦργος, Ἀριστόδημος, Ἀριστομένης, Σόλων, Πεισίστρατος, Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 2.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Α'. **Ὑδρόγειος σφαῖρα.** Ἡ γῆ, σχῆμα αὐτῆς, παράστασις, πόλοι, ἰσημερινός, μεσημβρινός, παράλληλοι. Σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος ἐν τῇ σφαίρᾳ. Προσανατολισμοί. Ξηρὰ καὶ ὕδωρ, ἤπειροι καὶ ὠκεανοί, ἡ πρὸς ἀλλήλους θέσις καὶ ἰδίᾳ ἡ πρὸς τὴν Εὐρώπην θέσις τῆς Τουρκίας ἐν τῇ σφαίρᾳ. *Συγκριτικὴ* ἔκτασις τῶν ἠπείρων καὶ τῶν

ὠκεανῶν. Χρῆσις σφαίρας καὶ παντὸς ἄλλου κοσμογραφικοῦ ὀργάνου.

Β'. **Γεωγραφικοὶ ὅροι.** *Ἔννοια* νήσου, χερσονήσου, ἰσθμοῦ, ἀκρωτηρίου, θαλάσσης, κόλπου, λιμένος, ὅρμου, πορθμοῦ, λόφου, βουνοῦ, ὄρους, ὀροπεδίου, πεδιάδος, ἐρήμου, κοιλάδος, πηγῆς, ῥύακος, ποταμοῦ, λίμνης, ἔλους, ἔθνους, πολιτεύματος, μοναρχίας, δημοκρατίας, ὁμοσπονδίας καὶ τῶν τοιούτων. *Ἐφαρμογή*, τῶν παραδειγμάτων λαμβανομένων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τοῦ πατρίου ἐδάφους. *Ὁδηγίαι* πρὸς ἀνάγνωσιν γεωγραφικῶν πινάκων. *Ἄσκησις* εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ πίνακος ἰχνογράφησιν τῶν κυριωτέρων γεωγραφικῶν ὅρων.

Γ'. **Ἡ Εὐρώπη.** Θέσις, ὅρια, ἔκτασις καὶ πληθυσμός. Θάλασσαι, παράλια. Καθ' ὕψος διάπλασις τοῦ ἐδάφους (ὄρη, ὀροπέδια, πεδιάδες κτλ.). Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Κλίμα καὶ προϊόντα. Κάτοικοι. Κράτη. *Συνοπτικὴ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον περιγραφὴ* ἑκάστου τούτων. Κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τῆς φυσικῆς καὶ πολιτικῆς αὐτῶν γεωγραφίας. *Σύγκρισις* τῶν κυριωτέρων αὐτῶν κατὰ τὴν ἔκτασιν, τὸν πληθυσμόν, τὰ φυσικὰ προϊόντα, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. *Ταξείδια* κατά τε ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Κυριώτεροι λιμένες καὶ σιδηρόδρομοι. *Χαρτογραφία* ἐπὶ τοῦ πίνακος. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 2.

ΓΑΛΛΙΚΑ. Ἐλευθέρα *ἀνάγνωσις*. *Γραφὴ συνήθης*. *Λεξιλόγιον φράσεις καὶ ἁπλοῖ διάλογοι*, ἐξ ἀναγνώσεως τῆς μεθόδου Ahn ἢ ἄλλης ὁμοίας αὐτῇ. Στοιχειωδέστατα γνώσεις *γραμματικῆς* ἄνευ βιβλίου. *Ἄσκησις* πρὸς σχηματισμὸν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, τοῦ θηλυκοῦ γένους. Διδασκαλία περὶ συμφωνίας τοῦ ἐπιθέτου μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ ῥήματος. Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι τῶν βοηθητικῶν καὶ τῶν ῥημάτων τῶν τεσσάρων συζυγιῶν. *Ἑρμηνεία* τοῦ ἀναγινωσκομένου κειμένου. *Ἄσκησις* ἐν αὐτῷ ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν, τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν λέξεων. *Ἐπανάληψις* ὑπὸ τῶν μαθητῶν φράσεων αἵτινες ἡρμηνεύθησαν προηγουμένως ὑπὸ τοῦ διδασκάλου. *Σχηματισμὸς* ὑπὸ τῶν μαθητῶν φράσεων, ὧν τὰ στοιχεῖα παρέχονται αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου. **Πραγματογνωσία** *(συνέχεια)*. Ἐκ τῆς γεωργίας, οἷον καλλιεργεῖν, σπείρειν, φυτεύειν, θερίζειν, ἁλωνίζειν, κτλ. Ἄροτρον, δίκελλα, σκαπάνη κτλ. *Περὶ φωτισμοῦ*. Κηρός, κηροπήγιον, λυχνία, ἔλαιον, πετρέλαιον, ἀεριόφως κτλ. *Περὶ θερμάνσεως*. Ψῦχος, πάγος, παγών, θερμότης, θερμάστρα, ἑστία, θερμόμετρον. Ξύλον, ἄνθραξ, πυρεῖα. Οἰκογένεια. Νέον ἔτος. Συγχαρητήρια δῶρα, φιλανθρωπία. Ὀπωρικὰ διάφορα, ἐνάρξεως γενομένης ἀπὸ τῶν συνηθεστέρων. Κλίνη, ἐφαπλώματα, λευκὰ ἱμάτια, μαλλίον, βάμβαξ, ἐριοῦχον, φλανέλλα. κτλ. Πλέκειν, ὑφαίνειν, νήθειν, ῥάπτειν κτλ. Βελόνη, κλωστή, νῆμα, καρφὶς κτλ. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 5.

Σημ. 1. ὥρα πραγματογνωσίας. 2 ἀναγνώσεως, ἑρμηνείας καὶ γραμματικῆς, καὶ 2 ἀσκήσεων, διαλόγων. θεματογραφίας κτλ.

ΤΟΥΡΚΙΚΑ. Α'. *Διδασκαλία* τῶν γραμμάτων τοῦ Ἀλφαβήτου ἐκ τοῦ Ἀλφαβηταρίου καὶ ἐπὶ τοῦ πίνακος, τῶν χαρακτήρων, τῆς συνδέσεως τῶν γραμμάτων καὶ σχηματισμὸς ἐξ αὐτῶν διαφόρων μονοσυλλάβων λέξεων περιεχουσῶν ἐν τῷ μέσῳ ἓν τῶν φωνηέντων γραμμάτων ἑλίφ, βάβ, χὲ καὶ γιὲ μετὰ τῆς σημασίας αὐτῶν. *Ἀνάγνωσις* ἐκ τοῦ ἀλφαβηταρίου λέξεων καὶ φράσεων καθαρῶς τουρκικῶν μετὰ τῆς σημασίας αὐτῶν. *Γραφὴ* ἐπὶ τοῦ πίνακος καὶ τοῦ χάρτου. Β'. **Πραγματογνωσία.** *Ἐκμάθησις* διαφόρων λέξεων ἀναφερομένων εἰς τὴν σχολήν, τὴν οἰκίαν, τὴν οἰκογένειαν, τὴν ἡλικίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὰς διαιρέσεις τοῦ χρόνου, τὴν ἀγορὰν διαφόρων πραγμάτων χρησίμων τῇ οἰκογενείᾳ κτλ. *Σχηματισμὸς* ἐκ τῶν λέξεων τούτων διαφόρων φράσεων συνήθων καὶ ἀναγομένων εἰς τὸν καθημερινὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου. Διδασκαλία τῶν *ἀριθμῶν*. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 4.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ. **Θεωρητικῶς.** Περὶ τῆς *γραμμικῆς ἰχνογραφίας*. Ὁρισμὸς καὶ σκοπὸς αὐτῆς. Περὶ *σημείου καὶ εὐθείας* γραμμῆς μετὰ τῶν ἀναλόγων ἐφαρμογῶν ἐπὶ εὐθυγράμμων σχημάτων ἐν γένει. Περὶ *γωνίας, τριγώνου, τετραπλεύρου καὶ πολυγώνου*. *Ἐφαρμογὴ* αὐτῶν ἐπὶ εὐθυγράμμων κοσμημάτων. Εἶτα περὶ *καμπύλης* γραμμῆς καὶ *καμπυλογράμμων* σχημάτων, ἰδίᾳ δὲ περὶ *κύκλου* καὶ *ἐλλείψεως*.

Πρακτικῶς. *Ἀντιγραφὴ* ἐξ ὑποδειγμάτων εὐθυγράμμων καὶ ὁδηγίαι πρὸς χρῆσιν τοῦ διαβήτου. [Ἀντιγραφὴ ἐκ τῶν πρωτοτύπων τοῦ Stuhlmann σειρὰ Α' Πίναξ 1—30]. *Ἀντιγραφὴ* ἐξ ἁπλῶν εὐθυγράμμων σχημάτων καὶ *πρακτικαὶ ἀσκήσεις* ἐξ ἁπλῶν τοπίων, (ecolier

Parisien 1—4), ἀνθέων καὶ πρῶται ἀρχαὶ *κοσμηματογραφίας*. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 2.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ. *Ἄσκησις* εἰς τὸ ταχυγραφεῖν καλλιγραφικῶς ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς, ἐξ ὑποδειγμάτων τῆς καλλιγραφίας εἶτα δὲ καὶ ἐξ ἐντύπων. *Ἀσκήσεις* εἰς τὴν *κάθετον* γραφὴν διὰ τῆς συνήθους γραφίδος ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς. Ἀρχαὶ *στρογγύλης* γραφῆς διὰ γοτθικῆς γραφίδος (πρῶτον τὰ μικρὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου εἶτα δὲ καὶ τὰ κεφαλαῖα κατὰ τὴν γραφικὴν αὐτῶν δυσκολίαν καὶ κατὰ σειράν). *Ἀρχαὶ* ἁπλῆς γαλλικῆς γραφῆς. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. Ἀρχαὶ τῆς *ἐνοργάνου γυμναστικῆς*. *Ἀναρρίχησις* ἐπὶ κατακορύφου κλίμακος. *Ἀναρρίχησις* πρώτου εἴδους ἐπὶ κατακορύφου κάλω. *Ἀναρρίχησις* δευτέρου εἴδους ἐπὶ τῆς κάλω. *Ἀναρρίχησις* δευτέρου εἴδους ἐπὶ κατακορύφων δοκίδων (ράβδων). *Ἀσκήσεις* ἐπὶ ὁριζοντίου δοκοῦ. *Βάδισις* πρὸς τὰ πρόσω καὶ ὀπίσω. *Ἅλμα* εἰς ὕψος καὶ μῆκος ἐμπρός. *Ἅλμα* εἰς ὕψος καὶ βάθος. *Ἅλμα* εἰς ὕψος μῆκος καὶ βάθος. *Ἅλμα* εἰς μῆκος πρὸς δεξιὰ πρὸς ἀριστερὰ καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω. Διάφορα εἴδη *ἰσορροπίας* διὰ τῶν ποδῶν. *Ἰσορροπία* ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδός, τοῦ ἑτέρου βασταζομένου πρὸς τὰ ἐμπρὸς διὰ τῆς ὁμωνύμου χειρός. *Ἰσορροπία* ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς τοῦ ἑτέρου βασταζομένου πρὸς τὰ ἐμπρὸς διὰ τῆς ὁμωνύμου χειρός. *Ἰσορροπία* ἐφ' ἑκατέρου τῶν ποδῶν, τοῦ ἑτέρου βασταζομένου ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω. *Κατάβασις* ἐξ ἑνὸς ζυγοῦ εἰς δύο καὶ ἀντιστρόφως. *Ἀραίωσις* πρὸς σωμασκίαν. Βηματισμὸς *τετράδων* ἐν ἠρεμίᾳ καὶ ἐν κινήσει. *Ἀλλαγὴ κατευθύνσεως* ἐν ἠρεμίᾳ καὶ ἐν κινήσει. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 2.

ΩΙΔΙΚΗ. *Εἰσαγωγή*. Στοιχεῖα τῆς Ὠδικῆς καὶ σκοπὸς αὐτῆς. *Ὅροι* καθ' οὓς μουσικῶς μορφοῦται ἡ φωνή. 1. Τὸ σῶμα. 2. Τὸ στόμα. 3. Ἡ ἀναπνοή. Οἱ *φθόγγοι* καὶ ὁ χρόνος αὐτῶν. Ὁ πρῶτος φθόγγος. Χρονικὴ γραμμή. Ἀγωγή. Θέσις καὶ ἄρσις. Ποῦς. Ρυθμός. *Ἄρρυθμα* γυμνάσματα. Ἀσκήσεις χρόνου. Ὁ δεύτερος φθόγγος. Ἑρμηνεία. Ἡ μακρὰ γραμμή. Ἀναπνοῆς κόμμα. Παῦσις. Ρυθμικὴ ἀνάγνωσις. Φωνητικαὶ ἀσκήσεις. Ἀρρύθμως. Ἐρρύθμως. Καθ' ἑβδομάδα ὧραι 1.

ΤΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. **Α'. Ἱερὰ Ἱστορία** ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης μετ' ἠθικῶν ἐπιστάσεων. **Β'. Ἐπίτομος λειτουργική.** *Ἀπομνημόνευσις* ἐκκλησιαστικῶν ἀσμάτων καὶ ψαλμῶν τινων οἷον: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς. Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με, Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με κτλ., μετὰ προηγουμένην κατὰ τὸ δυνατὸν ἐξήγησιν. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 2.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ. Α'. Ἐνύπνιον τοῦ *Λουκιανοῦ* καὶ ἐκ τῶν Νεκρικῶν διαλόγων τοῦ αὐτοῦ οἱ 1, 6, 10, 14, 20, καὶ 27. Ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως τοῦ *Ξενοφῶντος* ἱστορικὰ μέρη κατ' ἐκλογὴν (40 τοὐλάχιστον σελίδες τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως). *Ἐξήγησις* τῆς σημασίας ἑκάστης λέξεως καὶ τῆς ἐννοίας ἑκάστης φράσεως καὶ παραγράφου. *Γραμματικῆς* συνέχεια μέχρι τοῦ ἐτυμολογικοῦ μετ' ἐπανάληψιν τοῦ διδαχθέντος αὐτῆς μέρους ἐν τῇ Α' τάξει. *Στοιχεῖα συντάξεως* διὰ ζώσης ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει. *Ἀσκήσεις* γραμματικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ μετ' ἐφαρμογῆς τῶν δεδιδαγμένων κανόνων. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 8.

Β'. **Ἀνάγνωσις** τεμαχίων συγγραμμάτων νεωτέρων Ἑλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν. *Ἐφαρμογὴ* γραμματικῶν κανόνων πρὸς κατάδειξιν τῶν διαφορῶν ἐν τῷ τυπικῷ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νῦν γραφομένης γλώσσης. *Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθισις* ποιημάτων. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

Γ'. **Συνθέσεις.** Διηγηματικαὶ ὡς καὶ ἐν τῇ Α' τάξει. *Σύνδεσις*, κατ' ὀλίγον καὶ ἀνεπαισθήτως, τῆς διηγήσεως πρὸς τὴν περιγραφήν, ἐπιδιωκομένης πρὸς τῇ λογικῇ ἀκολουθίᾳ τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἐλευθέρας παραθέσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. *Θέματα* 20 ἐπὶ ποικίλων ἀντικειμένων. *Ἐξάσκησις* εἰς τὴν ἐπιστολογραφικὴν τῶν ἐκτιθεμένων περίληψιν ὡς καὶ ἐν τῇ Α'. τάξει. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1.

10.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ. Ἐκτενεστέρα ἐπανάληψις τῶν ἐν τῇ Α'. τάξει διδαχθέντων. *Περὶ συμμιγῶν ἀριθμῶν*. Τί λέγεται ποσόν. Περὶ μετρήσεως. Ὁρισμὸς τῶν συμμιγῶν ἀριθμῶν. Διάφορα *μετρικὰ συστή-*

ματα. Μονάδες μήκους, ἐπιφανείας, χωρητικότητος. Μονάδες βάρους. Τὰ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσι νομίσματα καὶ βάρη αὐτῶν. *Τροπὴ* συμμιγοῦς εἰς ἀριθμὸν μιᾶς μονάδος, ἀκέραιον, δεκαδικὸν ἢ κλασματικόν. *Τροπὴ* κλασματικοῦ ἀριθμοῦ εἰς συμμιγῆ. Πρόσθεσις. Ἀφαίρεσις. Πολλαπλασιασμὸς καὶ Διαίρεσις καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις. *Τροπὴ μετρικῶν μονάδων* εἴδους τινὸς εἰς ἕτερον. *Τροπὴ* μονάδων βάρους συστήματός τινος εἰς ἄλλο. *Τροπὴ* νομισμάτων κράτους τινὸς εἰς νομίσματα ἄλλου κράτους καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰ ἐν χρήσει ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ. *Ἐκτίμησις* νομισμάτων ὁμοειδῶν διὰ τοῦ βάρους αὐτῶν. *Τροπὴ* παλαιῶν μονάδων εἰς νέας καὶ ἀντιστρόφως. Πολυπλῆθεις *ἀσκήσεις* ἐπὶ πάντων τούτων καὶ *προβλήματα*. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

Σημ. Ἡ μία ἐκ τῶν τριῶν ὡρῶν πρέπει νὰ δαπανᾶται ἀποκλειστικῶς εἰς ἄσκησιν περὶ τὴν λύσιν προβλημάτων.

ΙΣΤΟΡΙΑ. **Ἑλληνικὴ ἱστορία** *μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κορίνθου* (βιογραφικῶς). *Ἡ χώρα καὶ οἱ κάτοικοι. Ἰωνικὴ ἐπανάστασις.* Ἱστιαῖος καὶ Ἀρισταγόρας. *Περσικοὶ Πόλεμοι.* Μιλτιάδης, Λεωνίδας, Θεμιστοκλῆς, Ἀριστείδης, Παυσανίας, Κίμων. *Μεγαλεῖον τῶν Ἀθηνῶν.* Περικλῆς. *Πελοποννησιακὸς πόλεμος.* Βρασίδας, Ἀλκιβιάδης. Λύσανδρος. *Πτῶσις τῶν ἀθηνῶν.* Θρασύβουλος. *Ἡγεμονία τῆς Σπάρτης.* Ξενοφῶν καὶ οἱ Μύριοι, Ἀγησίλαος. *Ἡγεμονία τῶν Θηβῶν.* Πελοπίδας καὶ Ἐπαμεινώνδας. *Ἡγεμονία τῶν Μακεδόνων.* Φίλιππος καὶ Δημοσθένης, Ἀλέξανδρος ὁ μέγας. *Τελευταῖοι ἐμφύλιοι πόλεμοι ἐν Ἑλλάδι.* Φωκίων, Ἄρατος, Ἄγις καὶ Κλεομένης, Φιλοποίμην ὁ ἔσχατος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Α'. **Ὑδρόγειος σφαῖρα.** Ἐκτενεστέρα *ἐπανάληψις* τῶν ἐν τῇ Α' τάξει διδαχθέντων, ἔτι δὲ διδασκαλία περὶ τῆς χρησιμότητος τῶν ἐπὶ τῆς σφαίρας ἀγομένων κύκλων, περὶ ζωνῶν, περὶ μήκους καὶ πλάτους, μετ' *ἀσκήσεων* πρὸς ὁρισμὸν τῆς θέσεως τῶν διαφόρων τόπων καὶ τελευταῖον περὶ τῶν κινήσεων τῆς γῆς.

Β'. **Γεωγραφικοὶ ὅροι.** Ἐκτενεστέρα *ἐπανάληψις* τῶν ἐν τῇ Α' τάξει διδαχθέντων, ἔτι δὲ περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰς φυσικὰς αὐτῶν ἰδιότητας, κατὰ τὴν θρησκείαν, κατὰ τὸν πολιτισμὸν κτλ.

Γ'. **Ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀφρική.** Θέσις, ὅρια, ἔκτασις καὶ πληθυσμός. Ὁριζόντιος σχηματισμός, καθ' ὕψος διάπλασις τοῦ ἐδάφους, ποταμοὶ καὶ λίμναι, κλίμα καὶ προϊόντα, κάτοικοι τῶν μερῶν τούτων τοῦ κόσμου. *Διάφορα κράτη καὶ εὐρωπαϊκαὶ ἀποικίαι*, εἰδικώτερον δὲ ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, ἡ Περσία, ἡ Ἰαπωνία, ἡ Σινική, ἡ Ἰνδική, ἡ Ἰνδοκίνα, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Τρίπολις, ἡ Ἀλγερία, ἡ Ἀβησσηνία, τὸ Κόγγον καὶ ἡ Καπλάνδη. Κυριώτερα *χαρακτηριστικὰ* τῆς τε φυσικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν γεωγραφίας. Ἐξωτερικὸν ἐμπόριον. Κυριώτεροι λιμένες. Μέσα τῆς συγκοινωνίας. Ἐξερευνήσεις. *Χαρτογραφία* ἐπὶ τοῦ *πίνακος*. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΑΛΛΙΚΑ. *Ἀνάγνωσις* ἐλευθέρα καὶ λογική. *Ἄσκησις* πρὸς ταχυγραφίαν. *Λεξιλόγιον* μετὰ τῶν παρεπομένων ὡς ἀνωτέρω. *Γραμματική.* Ἔναρξις ταύτης ἀπὸ βιβλίου κατὰ τὸ σύστημα τῆς μεθόδου τοῦ Ahn, παραλειπομένων ὅμως τῶν γενικῶν κανόνων ὅσοι ἀνάγονται εἰς τὴν ἐκμάθησιν πάσης γλώσσης, οἷον τί ἐστὶ ἄρθρον, τί οὐσιαστικόν, τί ῥῆμα κτλ. *Ἑρμηνεία* καὶ *μετάφρασις* εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐξ ἀναγνωστικοῦ καταλλήλου. *Ἄσκησις* ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν, τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν ἐν αὐτῷ λέξεων. *Γραμματικὴ ἀνάλυσις. Περίληψις* ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ τῶν ἐν τῇ παραδόσει ἀναγνωσθέντων καὶ ἑρμηνευθέντων τεμαχίων. *Ἀπόδοσις* διὰ ζώσης φωνῆς διηγημάτιόν τινα ὁ διδάσκαλος ἐποιήσατο προηγουμένως. *Ἀπομνημόνευσις* ἁπλουστάτων τεμαχίων εἴτε ἐκ τοῦ πεζοῦ λόγου εἴτε ἐκ τοῦ ἐμμέτρου, μετὰ προηγουμένην αὐτῶν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἑρμηνείαν. *Ἀσκήσεις* ὀρθογραφικαὶ καθ' ὑπαγόρευσιν. *Θέματα* κατὰ τὴν μέθοδον Ahn γραπτῶς τε καὶ προφορικῶς. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 5.

Σημ. 2 ὥρας ἀναγνώσεως, ἑρμηνείας καὶ γραμματικῆς, 2 ἀσκήσεων θεματογραφικῶν καὶ ὀρθογραφίας καὶ 1 ἀπαγγελίας διαλόγων, διηγημάτων κτλ.

ΤΟΥΡΚΙΚΑ. Α'. *Ἀνάγνωσις* ἐκ τοῦ Α' μέρους τῆς χρηστομαθείας κειμένων καθαρῶς Τουρκικῶν [ποσὸν οὐχὶ ὀλιγώτεραι τῶν 30 σελίδων] καὶ ἔκ τινος λιθογραφημένου [σελίδ. 20] μετὰ τῆς σημασίας αὐτῶν. *Ἐκ τῆς γραμματικῆς* τὸ ὄνομα τῆς Τουρκικῆς, τὸ ἐπίθετον, τὰ ἀριθμητικά, αἱ ἀντωνυμίαι, τὸ περὶ ἀπαρεμφάτου καὶ ὁ τύπος τοῦ Τουρκικοῦ ῥήματος λεπτοφώνου καὶ δασυφώνου μέχρι τῶν μετοχῶν,

μετὰ γυμνασμάτων γραμματικῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος καὶ κατ' οἶκον. *Μετατροπὴ* διαφόρων Ἑλληνικῶν προτάσεων ἁπλῶν εἰς τὸ Τουρκικόν. *Γραφὴ* ἐπί τε τοῦ πίνακος καὶ τοῦ χάρτου. Β'. **Πραγματογνωσία.** Περὶ οἴκου, κήπου, ἀμπέλου, ἀγροῦ, πόλεως, συνοικίας, χωρίου, ἐξοχῆς, ἀνθέων, δένδρων, φυτῶν, θαλάσσης, ποταμοῦ, λίμνης κτλ. *Ὀνοματολογία* τῶν συνηθεστέρων δένδρων, ὀπωρικῶν, ἰχθύων κτλ. *Διάλογοι* διάφοροι περὶ μαθημάτων, ἔτους, ἡλικίας, οἰκογενείας, περιπάτου, ταξειδίων καὶ ἀγορᾶς διαφόρων ἀντικειμένων χρησίμων εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ τὸν καθημερινὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου. Ὧραι καθ' ἑβδ. 3.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗ. Γραφὴ ρικὰ ἐπί τε τοῦ πίνακος καὶ τοῦ χάρτου, μετὰ ποικίλων γυμνασμάτων. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

4.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. *Ἀσκήσεις διὰ τῶν κοντῶν.* Τοὺς *κοντοὺς* ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ὁριζοντίως μετὰ προβολῆς τῶν ποδῶν ἐναλλὰξ δεξιά, ἀριστερά. Τοὺς *κοντοὺς* κατακορύφως δεξιά, μετὰ προβολῆς τοῦ ἀριστεροῦ ποδός. Τοὺς *κοντοὺς* περὶ τὸν κορμὸν δεξιόθεν ἢ ἀριστερόθεν. Τοὺς *κοντοὺς* κατακορύφως δεξιά, ἀριστερά, ἐπὶ τὴν δεξιὰν ἢ ἀριστερὰν ὠμοπλάτην μετὰ προβολῆς τοῦ ὁμωνύμου ποδός. Τοὺς *κοντοὺς* ἐπὶ τὰ νῶτα μετὰ προβολῶν τῶν ποδῶν. Τοὺς *κοντοὺς* ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ὁριζοντίως μετὰ διαστάσεως τῶν ποδῶν. *Στροφὴ* τοῦ κορμοῦ δεξιά, ἀριστερά, τοῦ ἑτερωνύμου ποδὸς στηριζομένου ἐπὶ τῶν δακτύλων. Πρῶτα γυμνάσματα ἐπὶ τῶν *κεραιῶν*. *Ἐξάρτησις* διὰ τῶν χειρῶν λαβῇ πρώτῃ τῶν ποδῶν τεταμένων. *Ἐξάρτησις* διὰ τῶν χειρῶν κεκαμμένων ἐπὶ τοὺς ὤμους λαβῇ πρώτῃ. *Χειροβάδισμα*, τῶν χειρῶν μετατιθεμένων ἐναλλὰξ πρὸς τὰ ἄνω. *Διπλασιασμὸς* τῶν στοίχων καὶ ἁπλοποίησις ἐν κινήσει. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 2.

ΩΙΔΙΚΗ. Ὁ τρίτος φθόγγος. Ἑρμηνεία. Τρίσημος ποῦς. Ἐπανάληψις τῆς μακρᾶς γραμμῆς. Ὁ ἰσχυρὸς τοῦ ποδὸς χρόνος. Περὶ προφορᾶς. Ῥυθμικὴ τῶν ᾀσμάτων ἀνάγνωσις. Ὁ α' β' καὶ γ' *φθόγγος* ἐν δισήμῳ καὶ τρισήμῳ ῥυθμῷ. Ἀσκήσεις χρόνου. Ἀσκήσεις καθ' ὑπαγόρευσιν. Φωνητικαὶ ἀσκήσεις. Ἀρρύθμως. Ἐρρύθμως. Ἄσματα ἀνάλογα. Ὁ τέταρτος φθόγγος. Ἑρμηνεία. Τὸ τετράχορδον. Τόνος καὶ ἡμιτόνιον. Ἡ βραχεῖα γραμμή. Τὸ ὑφέν. Ἀνάκρουσις. Ἀσκήσεις καθ'

ὑπαγόρευσιν. Ὁ α' β' γ' καὶ δ' *φθόγγος* ἐν δισήμῳ καὶ τρισήμῳ ῥυθμῷ. Ἀσκήσεις ἐπὶ τῆς κλίμακος. Φωνητικαὶ ἀσκήσεις. Ἀρρύθμως. Ἐρρύθμως. Ἄσματα. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1.

ΤΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ **Ἐκκλησιαστὴ ἱστορία** *(Βιογραφικῶς).* Α'. *Ἀρχαία Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία·* α') *Οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι* β') *Οἱ Ἀποστολικοὶ Πατέρες.* Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος. Πολύκαρπος ὁ Σμύρνης· γ') *Οἱ ἀπολογηταί.* Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος. Ὠριγένης. Γρηγόριος ὁ θαυματουργός· δ') *Πατέρες καὶ διδάσκαλοι.* Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος. Ὁ Μέγας Βασίλειος. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Γρηγόριος ὁ Νύσσης. Κύριλλος ὁ Ἱεροσολύμων. Ἐπιφάνιος ὁ Κύπρου. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας. Ἀμβρόσιος ὁ Μεδιολάνων. Ὁ Ἱερὸς Αὐγουστῖνος. Θεοδώρητος ὁ Κύρου. Σωφρόνιος ὁ Ἱεροσολύμων. Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής. Β') *Μέση Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία.* Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Ταράσιος ὁ Κων)πόλεως. Θεόδωρος ὁ Στουδίτης. Ὁ Ἱερὸς Φώτιος. Κύριλλος καὶ Μεθόδιος. Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος. Εὐστάθιος ὁ Θεσσαλονίκης. Γρηγόριος Β' ὁ Κύπριος. Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. Μάρκος ὁ Εὐγενικὸς ὁ Ἐφέσου. Γ'. *Νέα Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία.* Γεννάδιος ὁ Σχολάριος. Ἱερεμίας ὁ Β'. Μελέτιος ὁ Πηγᾶς. Κύριλλος ὁ Λούκαρις. Νεκτάριος ὁ Ἱεροσολύμων. Δοσίθεος ὁ Ἱεροσολύμων. Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις. Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης. Κωνσταντῖνος ὁ ἐξ Οἰκονόμων. Διονύσιος ὁ Κλεόπας. Σαμουὴλ ὁ Α', Κωνστάντιος ὁ Α', Γρηγόριος ὁ ΣΤ', Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως. **Ἑορτολόγιον.** Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ. Α'. Ἐκ τῆς Κύρου Παιδείας τοῦ *Ξενοφῶντος* μέρη κατ' ἐκλογήν. Ἐκ τῶν *Ἀπομνημονευμάτων* τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως ὁ περὶ Ἡρακλέους μῦθος τοῦ Προδίκου. Ἐκ τοῦ *Ἰσοκράτους* ἡ πρὸς Δημόνικον παραίνεσις (τὰ συμπεράσματα ἰδίως). Ἐκ τῶν παραλλήλων βίων τοῦ *Πλουτάρχου* Θεμιστοκλῆς ἢ Ἀριστείδης καὶ Ἄγις ἢ Κλεομένης. (Σελίδες 120 τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως Taubner). *Γραμματικῆς* τὸ ἐτυμολογικὸν μετ' ἐπανάληψιν τῶν κυριωτάτων ἐκ τῶν προ-

διδαχθέντων. *Ἐπίτομον συντακτικὸν*, μετ' ἐφαρμογῆς. *Ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ* καὶ ἐξελλήνισις προτάσεων. Ὧραι καθ' ἑβδ. 8.

Β'. **Ἀνάγνωσις** τεμαχίων νεωτέρων Ἑλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν. *Ἀνάπτυξις* τῶν ἀναγινωσκομένων. *Παραλληλισμὸς* τῆς νέας καὶ τῆς ἀρχαίας γλώσσης ὡς καὶ ἐν τῇ Β' τάξει. *Ἀπαγγελία* καὶ *ἀποστήθισις* ποιημάτων. Ὧραι καθ' ἑβδ. 1.

Γ'. **Συνθέσεις** *διηγηματικαὶ* καὶ *περιγραφικαί*. Ἐξάσκησις τοῦ μαθητοῦ εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ἑνὸς εἴδους εἰς τὸ ἕτερον καθ ὑποδείγματα κατάλληλα παρεχόμενα ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος. *Ἀντιγραφὴ* καὶ *ἀποστήθισις* τῶν ὑποδειγμάτων καὶ *μετάπλασις* αὐτῶν μετά τινα χρόνον ἀπὸ μνήμης καὶ κατὰ φαντασίαν. *Θέματα* 25 παντοίας ὕλης. *Διασκευή*, καθ' ὑπόδειξίν τε καὶ ἐλευθέρα, ἐκλεκτῶν τεμαχίων νεωτέρων συγγραφέων ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ. Ἐπιστολογραφία. Ὧραι καθ' ἑβδ. 1.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ. Γενικωτέρα *ἐπανάληψις* τῶν κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη διδαχθέντων. Περὶ *ποσῶν* ἀναλόγως μεταβαλλομένων καὶ περὶ *ἀντιστρόφων* ποσῶν. *Προβλήματα* τῆς ἁπλῆς καὶ συνθέτου μεθόδου τῶν τριῶν. *Προβλήματα* τοῦ τόκου καὶ τῆς ἐξωτερικῆς ὑφαιρέσεως. *Προβλήματα* τοῦ μερισμοῦ εἰς μέρη ἀνάλογα καὶ τῆς ἑταιρίας. *Προβλήματα* τῆς μίξεως τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου εἴδους. *Ἐξαγωγὴ* τῆς τετραγωνικῆς καὶ κυβικῆς ρίζης κατὰ προσέγγισιν μονάδος, *ἄνευ βιβλίου πρακτικῶς*. Ὧραι καθ' ἑβδ. 3.

Σημ. Ἡ μία ἐκ τῶν τριῶν ὡρῶν πρέπει νὰ δαπανᾶται ἀποκλειστικῶς εἰς ἄσκησιν περὶ τὴν λύσιν προβλημάτων. Ἡ δὲ ἕν χρήσει πρὸς λύσιν τῶν διαφόρων προβλημάτων μέθοδος ἔστω μόνον ἡ διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα.

ΙΣΤΟΡΙΑ. **Ρωμαϊκὴ ἱστορία.** (Βιογραφικῶς). Ἡ χώρα καὶ οἱ κάτοικοι. *Οἱ βασιλεῖς· ἡ δημοκρατία*· Ὁράτιος Κόκλης, Μούκιος Σκαιόλας. *Ἀγῶνες πληβείων καὶ πατρικίων*. *Ἐξωτερικοὶ πόλεμοι*· Κάμιλος, Κιγκινᾶτος, Τίτος Μάνλιος Τορκουᾶτος, Δέκιος Μῦσων, Κούριος Δεντᾶτος, Φαβρίκιος, Πύρρος, Ῥηγοῦλος, Ἀννίβας, οἱ δύο Σκιπίωνες, Αἰμίλιος Παῦλος, Μόμμιος ὁ Ἀχαϊκός. *Μεταβολὴ τῶν ἠθῶν*. *Οἱ δοῦλοι*· Τιβέριος καὶ Γάϊος Γράκχος. *Ἐμφύλιοι πόλεμοι*· Μάριος καὶ Σύλλας, Πομπήϊος καὶ Καῖσαρ, Μᾶρκος Ἀντώνιος καὶ Ὀκτάβιος, Κικέρων. *Ἡ Αὐτοκρατορία*· Αὔγουστος, Νέρων, Βεσπασιανός, Τίτος, Τραϊανός, Ἀδριανός, Ἀντωνῖνος, Σέπτιμος καὶ Ἀλέξανδρος Σεβῆρος, Αὐρηλιανός, Διοκλητιανός, Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης, Θεοδόσιος ὁ Μέγας, Στηλίχων, Αἴτιος, Βονιφάτιος, Ρικίμηρος. Ὧραι καθ ἑβδομ. 2.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Α'. **Ἀμερικὴ** καὶ **Ὠκεανία.** Θέσις, ὅρια, ἔκτασις καὶ πληθυσμός. Ὁριζόντιος σχηματισμός, καθ' ὕψος διάπλασις τοῦ ἐδάφους, ποταμοὶ καὶ λίμναι, κλῖμα καὶ προϊόντα, κάτοικοι. Διάφορα κράτη καὶ εὐρωπαϊκαὶ ἀποικίαι, εἰδικώτερον δὲ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, ὁ Καναδᾶς, τὸ Μεξικόν, ἡ Βρασιλία, ἡ Ἀργεντίνη, ἡ Χιλή, ἡ Αὐστραλία, ἡ Ν. Ζηλανδία καὶ αἱ Σανδβῖχαι νῆσοι. Κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τῆς τε φυσικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν γεωγραφίας. Ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, κυριώτεροι λιμένες, μέσα τῆς συγκοινωνίας. Ἱστορικαὶ εἰδήσεις. Ἡ ἀνακάλυψις, ὁ ἀποικισμός, ἡ χειραφέτησις τῶν Μαύρων.

Β'. **Ἡ Εὐρώπη.** Ἐπανάληψις τῶν ἐν τῇ Α' τάξει δεδιδαγμένων. *Ὑδρογραφία*· κυριώτερα ὑδρογραφικὰ κέντρα καὶ γενικὴ τῶν ὑδάτων διεύθυνσις. *Ἐκτενὴς περιγραφὴ* τῶν διαφόρων κρατῶν· θέσις καὶ ὅρια, φυσικαὶ χῶραι, κλῖμα, προϊόντα, κάτοικοι, κυβέρνησις, βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ κυριώτεραι πόλεις ἑκάστου κράτους. *Σύγκρισις* αὐτῶν πρὸς ἄλληλα. *Σχέσεις* τῆς Εὐρώπης πρὸς τὰς ἄλλας ἠπείρους. *Πίναξ* τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀποικιῶν. Ταξείδια κατά τε ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Διεθνῆ μέσα τῆς συγκοινωνίας. Ἱστορικαὶ εἰδήσεις περὶ ἑκάστου κράτους.

Γ'. **Ἑλλὰς** καὶ **Τουρκία** *ἐκτενέστερον*. Θέσις, ἔκτασις, ὅρια καὶ πληθυσμός. Ὁριζόντιος σχηματισμός. Καθ' ὕψος διάπλασις τοῦ ἐδάφους καὶ ὕδατα. Ὑδρογραφικὰ κέντρα καὶ γενικὴ τῶν ποταμῶν διεύθυνσις. Κλῖμα καὶ προϊόντα. Κάτοικοι. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ διαίρεσις. Θέσις τῶν διαφόρων νομῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὴν ὅλην χώραν. Εἰδικὴ περιγραφὴ ἑκάστου νομοῦ. Κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς τε φυσικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς γεωγραφίας αὐτοῦ. Μέσα τῆς συγκοινωνίας τῶν πρωτευουσῶν τῶν νομῶν πρός τε τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κράτους καὶ πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις τῶν διαφόρων νομῶν πρὸς ἀλλήλους κατὰ

τὸν πληθυσμόν, τὴν ἔκτασιν, τὴν φύσιν τοῦ ἐδάφους καὶ τὰ προϊόντα. Ταξείδια κατά τε ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασαν. Κυριώτεροι λιμένες καὶ σιδηροδρομικοὶ σταθμοί. Σύγκρισις τῶν δύο κρατῶν κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμὸν πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς Εὐρώπης κράτη. *Χαρτογραφία ἐπὶ τοῦ πίνακος.* Ὧραι καθ' ἑβδ. 4.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ. Μικρὰ *εἰσαγωγὴ* εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν. Τὰ τρία βασίλεια τῆς φύσεως Α'. Ἐκ τῆς ΖΩΟΛΟΓΙΑΣ α') ὁ ἄνθρωπος καὶ αἱ κυριώτεραι *λειτουργίαι* τοῦ σώματος αὐτοῦ· ἰδία δὲ ἡ πέψις, κυκλοφορία, ἀναπνοή, ἀφομοίωσις καὶ ἔκκρισις. *Ὅροι* ὑφ' οὓς αἱ λειτουργίαι αὗται δὲν διαταράσσονται (Σχετικαὶ παρατηρήσεις ἐκ τῆς ὑγιεινῆς. β') *περιγραφὴ* τῶν κυριωτέρων καὶ γνωστοτέρων ζώων 1] ἐκ τῆς κλάσεως τῶν **θηλαστικῶν**· *πίθηκοι, ἁρπακτικά* (Αἴλουρος, Λέων, Τίγρις, Κύων, Λύκος), *παχύδερμα* (Ἵππος, Ὄνος, Ἡμίονος, Χοῖρος, Ρινόκερως, Ἱπποπόταμος, Ἐλέφας), *μηρυκαστικὰ* (Πρόβατον, Αἴξ, Βοῦς, Κάμηλος, Ἔλαφος) καὶ *τρωκτικὰ* (Μῦς, Λαγωός, Κόνικλος, Κάστωρ)· 2] ἐκ τῆς κλάσεως τῶν **πτηνῶν** *ἁρπακτικὰ* (Ἀετός, Ἱέραξ, Γύψ, Γλαύξ), *ξηροβατικὰ* Στρουθίον, Ἀηδών, Κανάριον, Κόραξ, Χελιδών, Ἔποψ), *ἀλεκτοροειδῆ* (Περιστερά, Ὄρνις, Πέρδιξ, Ταώς), *πάρυδρα* (Πελαργός, Γέρανος, Στρουθοκάμηλος) καὶ *στεγανόποδα* (Χήν, Νῆσσα, Κύκνος, Πελεκάν, Λάρος). 3] ἐκ τῆς κλάσεως τῶν **ἑρπετῶν** Χελώνη, Σαῦρα, Κροκόδειλος, Χαμαιλέων, Ἔχιδνα, Βόας, Κροταλίας· 4] ἐκ τῶν **ἰχθύων** οἱ κυριώτεροι καὶ γνωστότεροι 5] ἐκ τῶν **ἀραχνοειδῶν**(Ἀράχνη, Σκορπίος, Κρότων)·6] ἐκ τῶν **μαλακοστράκων**(Καρκῖνος Ἀστακός) 7] ἐκ τῶν **ὀκωλήκων**(Βδέλλα, Ταινία) καὶ 8] ἐκ τῶν **Κεφαλοπόδων** (Σηπία, Ὀκτάπους). Ζῷα *χρήσιμα* καὶ *ἐπιβλαβῆ*. Οὐσίαι λαμβανόμεναι ἐκ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου. Β'. Ἐκ τῆς ΦΥΤΟΛΟΓΙΑΣ. *Διάκρισις* τῶν φυτῶν ἀπὸ τῶν ζώων. Τὰ κυριώτερα ὄργανα τῶν φυτῶν πρὸς θρέψιν. Ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ κλίματος ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν. Φυτὰ *χρήσιμα* (πρὸς νομήν, τροφὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ βιομηχανικὴν χρῆσιν) καὶ φυτὰ *ἐπιβλαβῆ*. *Περιγραφὴ* τινων ἐκ τῶν γνωστοτέρων φυτῶν. Γ'. Ἐκ τῆς ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑΣ. *Διάκρισις* ὀργανικῶν καὶ ἀνοργάνων σωμάτων.

Χαρακτηρισμὸς τῶν ὀρυκτῶν καὶ *χρησιμότης* αὐτῶν. Ἐξαγωγὴ τῶν χρησίμων μετάλλων. *Περιγραφὴ* τῶν ἰδιοτήτων καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν. Ὀρυκτολογικὰ προϊόντα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1.

ΓΑΛΛΙΚΑ. *Ἀνάγνωσις* ἐλευθέρα καὶ λογική. *Ἄσκησις* πρὸς ταχυγραφίαν. *Λεξιλόγιον* μετὰ τῶν παρεπομένων ὡς ἀνωτέρω. *Γραμματικῆς* τὸ τεχνολογικὸν μέρος κατὰ τὸ σύστημα τῆς προηγουμένης τάξεως. *Μετάφρασις* ἐκ Γαλλικοῦ κειμένου εὐλήπτου. *Περίληψις* ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ τοῦ ἑρμηνευθέντος μέρους. *Ἀνάλυσις γραμματικὴ* καὶ *λογική*. *Διηγήματα* γινόμενα ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ ἐπαναλαμβανόμενα ὑπὸ τῶν μαθητῶν. *Ἀπομνημόνευσις* ἐκλεκτῶν καὶ εὐλήπτων τεμαχίων. *Ἀσκήσεις* ὀρθογραφικαί. *Θέματα* κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὡς ἀνωτέρω μέθοδον, γραπτῶς τε καὶ προφορικῶς.

Συνθέσεις γραπταί. Ἀπὸ τῆς τάξεως ταύτης ἄρχεται συστηματικὴ σειρὰ γραπτῶν συνθέσεων κατὰ τὴν ἐν γένει παραδεδεγμένην Ἑλληνιστὶ μέθοδον. Ἐν τῇ τάξει ταύτῃ δὲ ἐφαρμοσθήσεται ἀκριβῶς Γαλλιστὶ τὸ διάγραμμα τῶν Ἑλληνικῶν συνθέσεων τῆς Α' τάξεως τοῦ Σχολαρχείου. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 5.

Σημ. 2. ὥρας ἀναγνώσεως, ἑρμηνείας καὶ γραμματικῆς. 2 θεματογραφίας, ἀπαγγελίας, ἀσκήσεων κτλ. καὶ 1 συνθέσεων.

ΤΟΥΡΚΙΚΑ. *Ἀνάγνωσις* καὶ *μετάφρασις* ἐκ τῆς Τουρκικῆς χρηστομαθείας (ποσὸν οὐχὶ ὀλιγώτεραι τῶν 30 σελίδων) καὶ ἐκ τοῦ β' τεύχους τοῦ λιθογραφημένου Ταλήμι—κηρᾶτ, ἢ ἄλλου παρεμφεροῦς (30 σελίδες). *Ἀτόδοσις* κατὰ τὸ δυνατὸν Τουρκιστὶ τοῦ διδασκομένου τεμαχίου. *Γραμματικὴ*· ἐπανάληψις τοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διδαχθέντος μέρους. *Ἄσκησις* εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν τουρκικῶν ῥημάτων γραπτῶς καὶ προφορικῶς, πρὸς δὲ τὸ περὶ μετοχῶν, τὸ περὶ διαθέσεως τῶν ῥημάτων (ῥῆμα ἀποφατικὸν καὶ ἐρωτηματικόν, χρῆσις τοῦ ἀπροσώπου βάρ), μετὰ διαφόρων γυμνασμάτων. *Ὀρθογραφία* τοῦ διδασκομένου μαθήματος ἐπὶ τοῦ πίνακος μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων γραμματικῶν παρατηρήσεων *Θεματογραφία*, ἤτοι τροπὴ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Τουρκικὸν διαφόρων συνθέτων προτάσεων καὶ περιόδων περιεχουσῶν

προτάσεις χρονικάς, ἀναφορικάς, αἰτιολογικάς, ὑποθετικὰς κτλ. *Διάλογοι* ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Τουρκικόν. Ὧραι καθ' ἑβδ. 3.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗ. Γραφὴ σουλούς καὶ ρικά, κατὰ τὴν ἐν γένει παραδεδεγμένην μέθοδον τῆς Τουρκικῆς καλλιγραφίας μετὰ ποικίλων γυμνασμάτων ἐπί τε τοῦ πίνακος καὶ τοῦ χάρτου.

Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1

4.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ. **Θεωρητικῶς.** Κιονόκρανα καὶ κίονες τῶν διαφόρων ρυθμῶν ὡς καὶ *περιγραφὴ* τῶν κυριωτέρων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ρυθμῶν τῶν τριῶν ἐποχῶν: Ἀρχαίας (Αἰγυπτιακοί, οἱ τρεῖς Ἑλληνικοί, Ἐτρουσκικὸς καὶ Ρωμαϊκός), Μέσης (Βυζαντινός, Ρωμανικός, Ἀραβικός, Γοτθικὸς) καὶ νεωτέρας (οἱ τρεῖς τῆς Ἀναγεννήσεως) μετὰ γυμνασμάτων. Ἀρχαὶ *προσωπογραφίας*. Προτομαὶ καὶ ἀνάγλυφα ἐπὶ κιονοκράνων. **Πρακτικῶς.** Συνέχεια τῆς χρήσεως τῶν ἀραιῶν χρωμάτων ἐπὶ καμπυλογράμμων κοσμημάτων. (Stuhlmann. Σειρὰ C. Ἀρ. 1—27). *Ἀντιγραφὴ* ἐλαφρῶς ἐσκιασμένων σχημάτων ἐν γένει, ἰδίᾳ ὅμως ἀνθέων καὶ ὀλίγων ζώων ἐξ ὑποδειγμάτων. (Hermes, Monrocq καὶ ἄλλων). Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. *Ἀσκήσεις διὰ τῶν ἁλτήρων. Ἀνάληψις* αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ *κατάθεσις* ἐπ' αὐτοῦ. *Κάμψις καὶ τάσις* τῶν χειρῶν ἄνω καὶ κάτω μετὰ προβολῆς τῶν ποδῶν καὶ μετὰ καθίσματος. *Προβολὴ* τῶν δεξιῶν ἄκρων τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κεκαμμένης ἐπὶ τὸν ὁμώνυμον ὦμον. Κατακόρυφος ὕψωσις τῶν χειρῶν μετὰ *κάμψεως* τοῦ δεξιοῦ ποδὸς καὶ *τάσεως* τοῦ ἀριστεροῦ πρὸς τὰ ὀπίσω. *Σύγκρουσις* τῶν χειρῶν ἐμπρός. *Κάμψις καὶ τάσις* τῶν χειρῶν ἄνω καὶ κάτω. Κατακόρυφος ὕψωσις τῶν χειρῶν ἐναλλάξ, τῆς ἑτέρας καμπτομένης ἐπὶ τὰς πλευρὰς ὄπισθεν. *Ὁριζόντιος φορὰ* τῶν χειρῶν πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια. *Λιώρησις* τῶν χειρῶν μετὰ καθίσματος. *Ἀραίωσις* καὶ *πύκνωσις* τῶν ζυγῶν· *μετάβασις* ἐκ τῶν τετράδων εἰς δύο ζυγούς. *Ἀναρριχήσεις* ἐπὶ τῆς ὁριζοντίου καὶ κεκλιμμένης κλίμακος λαβῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ. *Ἀσκήσεις δι' ἀμφισφαίρων* σιδηρῶν ῥάβδων. *Ἀνάληψις* αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ *κατάθεσις* πάλιν ἐπ' αὐτοῦ.

Τὰς ῥάβδους κεκλιμένας ἐμπρός. *Ὁριζόντιος φορὰ* τῶν ῥάβδων ἐμπρός. Τὰς ῥάβδους ἐπὶ τὸν τράχηλον, ἐπὶ τὸν τράχηλον καὶ τὰ νῶτα, μετὰ προβολῆς τῶν ποδῶν δεξιά, ἀριστερά. *Κλίσις* τοῦ κορμοῦ ἐμπρός, μετὰ *κάμψεως* καὶ *τάσεως* τοῦ ἐκβληθέντος ποδός. *Ὕψωσις* τῶν ῥάβδων ἄνω κατακορύφως μετὰ διαστάσεως τῶν ποδῶν. Τὰς ῥάβδους ἐπὶ τὰ νῶτα. Διάφοροι *ἀσκήσεις* ἐπὶ τῶν κεραιῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΩΙΔΙΚΗ. Ὁ πέμπτος φθόγγος. Ἑρμηνεία. Ὁ τετράσημος ποῦς· Ἡ χρονικὴ στιγμή. Ἔκφρασις. Βαθμοὶ ἐντάσεως. Ἐξωθούμενος φθόγγος. Γωνίαι ἐντάσεως. Σημεῖον ἐπαναλήψεως. Ἀσκήσεις καθ' ὑπαγόρευσιν. Προφορικαί. Ἀσματικαί. Ὁ α' β' γ' δ' καὶ ε' φθόγγος ἐν τετρασήμῳ ῥυθμῷ. Ἀσκήσεις ἐπὶ τῆς κλίμακος. Φωνητικαὶ ἀσκήσεις. Ἀρρύθμως. Θέμα μετὰ παραλλαγῶν ἐν δισήμῳ, τρισήμῳ καὶ τετρασήμῳ ῥυθμῷ. Ἐρρύθμως. Ἄσματα. Ὁ ἕκτος φθόγγος. Ἑρμηνεία. Ἑξάσημος ποῦς. Τὰ τρία γένη τῆς ἀγωγῆς. Ὑποδιαίρεσις τῶν γενῶν τούτων. Ἡ κορωνίς. Ἀσκήσεις καθ' ὑπαγόρευσιν. Ὁ α' β' γ' δ' ε' καὶ ς' φθόγγος ἐν δισήμῳ, τρισήμῳ, τετρασήμῳ καὶ ἑξασήμῳ ῥυθμῷ. Ἀσκήσεις ἐπὶ τῆς κλίμακος. Φωνητικαὶ ἀσκήσεις. Ἀρρύθμως. Ἐρρύθμως. Ἄσματα ἐν τῇ περιοχῇ τῶν 6 φθόγγων. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

ΤΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. Ἱερὰ Κατήχησις κατ' ἔκτασιν. Ὧρ. καθ' ἑβδ. 2.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ. Α'. *Ξενοφῶντος* Ἑλληνικὰ καὶ ἐκ τῶν Ἀπομνημονευμάτων μέρη κατ' ἐκλογήν. *Ἰσοκράτους* ὁ Ἀρεοπαγητικός, Νικοκλῆς, Εὐαγόρας. *Λυσίου* ὁ Ἐπιτάφιος. (Σελίδ. 100 τοὐλάχιστον τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως Taubner). **Ἀνάγνωσις** (δὶς τῆς ἑβδομ.) πρὸς Νικοκλέα καὶ ἐκ τῶν ἐκτενεστέρων τοῦ *Λουκιανοῦ* διαλόγων οἱ, Χάρωνος ἢ ἐπισκοπούντων, Νεκυομαντείας, Κατάπλου, ἐκ δὲ τῆς Ἀναβάσεως τοῦ *Ξενοφῶντος* τὰ βιβλία IV, V καὶ VI. (Σελ. 100 τοὐλάχιστον τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως Taubner). *Ἐφαρμογὴ* τῆς γραμματικῆς καὶ *συντακτικὸν* μετ' ἐφαρμογῆς. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 8.

Β'. **Ἐκ τῆς νέας γλώσσης.** *Ἀνάγνωσις* καὶ *ἑρμηνεία* δράματος. Περὶ τῶν εἰδῶν τῆς *ποιήσεως* καὶ περὶ *στοιχουργίας*. *Τροπὴ* ποιητικοῦ λόγου εἰς πεζόν. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1.

Γ'. **Συνθέσεις.** Συνεχὴς καὶ πολυμερεστάτη τοῦ μαθητοῦ ἄσκησις πρὸς παρασκευὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ὅλως ἐλευθέραν ἐν τῷ Γυμνασίῳ σύνθεσιν. *Πρῶται ὁδηγίαι* τοῦ διδάσκοντος πρὸς διάταξιν τοῦ θέματος. *Μεθαρμογὴ* τῶν στοιχείων ἐκτεθέντος θέματος εἰς ἕτερον συγγενές. *Περιλήψεις, ἀναπτύξεις καὶ πλατυσμοὶ* διδομένων θεμάτων ἢ τῶν διαφόρων αὐτῶν μερῶν. *Θέματα* 30 παντοῖα, οἷον περιγραφαί, χαρακτηρισμοὶ ἱστορικῶν προσώπων, ἐκτίμησις ἱστορικῶν γεγονότων, ἀνάπτυξις παροιμιῶν καὶ ἄλλων ἀποφθεγμάτων, ἀλληγορίαι, παραβολαί. *Ἄσκησις* τοῦ μαθητοῦ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν συνηθεστάτων τοῦ πρακτικοῦ βίου ἐγγράφων, π.χ. λογαριασμῶν, ἐξοφλητικῶν, ἀποδείξεων, ἀναφορῶν, ἐνοικιαστηρίων, ὁμολόγων, διαφόρων συμβολαίων κτλ. Ὧραι καθ' ἑβδ. 1.

10.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ *Ἐπανάληψις* τῶν διδαχθέντων κατὰ τὰς προηγουμένας τάξεις. *Ἀνάλυσις* τοῦ πολλαπλασιασμοῦ α'.) πολυψηφίου ἐπὶ μονοψήφιον β'.) δύο οἱωνδήποτε ἀριθμῶν. *Γενικαὶ ἰδιότητες* τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. *Ἀνάλυσις* τῆς διαιρέσεως α') πολυψηφίου διὰ μονοψηφίου β'.) δύο οἱωνδήποτε ἀριθμῶν. *Ἰδιότητες* τῆς διαιρέσεως α'.) Εὕρεσις τοῦ μεγίστου κοινοῦ διαιρέτου καὶ τοῦ ἐλαχίστου κοινοῦ πολλαπλασίου *πρακτικῶς*. *Ἐξαγωγὴ* τῆς τετραγωνικῆς καὶ κυβικῆς ῥίζης κατὰ προσέγγισιν μιᾶς μονάδος. Διάφορα *προβλήματα* ἐκ τῶν μᾶλλον ἐν χρήσει εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὰς τέχνας.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ. *Ὁρισμοί*. Γεωμετρία, σῶμα γεωμετρικόν, ἐπιφάνεια, γραμμή, σημεῖον. Τί λέγεται ἀπόδειξις, θεώρημα, πόρισμα. *Ἀξιώματα* τῆς ἰσότητος. *Γραμμὴ* εὐθεῖα, τεθλασμένη, καμπύλη. *Ἀξιώματα* τῆς εὐθείας, ἄθροισμα εὐθειῶν καὶ διαφορά. *Ἀπόστασις* δύο σημείων, ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ἐπίπεδον σχῆμα. *Ἀξιώματα* τοῦ ἐπιπέδου. Κύκλος, περιφέρεια, ἀκτίς, διάμετρος, τμῆμα, τομεύς. *Ἰδιότητες* τῆς διαμέτρου. *Ἄθροισμα* τόξων καὶ διαφορά. Γωνία, ἐπίκεντρος γωνία, τόξον

ἀντίστοιχον. Πότε δύο γωνίαι λέγονται ἴσαι καὶ πότε εἶναι. Γωνίαι κατακορυφήν, ἐφεξῆς. Κάθετοι εὐθεῖαι. Ὀρθὴ γωνία, ὀξεῖα, ἀμβλεῖα, μετὰ τῶν σχετικῶν πρὸς τὰς κατακορυφὴν γωνίας καὶ καθέτους εὐθείας *θεωρημάτων*. Ἄθροισμα δύο ἢ περισσοτέρων γωνιῶν. Γωνίαι παραπληρωματικαί· πότε δύο ἢ περισσότεραι ἔχουσιν ἄθροισμα δύο ὀρθάς, πότε δὲ τέσσαρας. *Ζητήματα* πρὸς ἄσκησιν. Περὶ *παραλλήλων*, μετὰ τῶν σχετικῶν θεωρημάτων. Εὐθύγραμμον σχῆμα, τρίγωνον ἢ τρίπλευρον, τετράπλευρον κτλ. πλευραί, γωνίαι, κορυφαί, διαγώνιαι. Περὶ ἀθροίσματος τῶν γωνιῶν παντὸς τριγώνου. *Ζητήματα* πρὸς ἄσκησιν. Τρίγωνα ἰσοσκελῆ, ἰσόπλευρα, ἰσογώνια, σκαληνά, ὀρθογώνια, ὀξυγώνια, ἀμβλυγώνια. *Ὁρισμοὶ* τῆς ὑποτεινούσης καὶ τῶν καθέτων. Βάσις τριγώνου. Εἴδη τριγώνων καὶ *ἰδιότητες* αὐτῶν. Διάφορα *προβλήματα*. Περὶ *παραλληλογράμμων* ἐν γένει. Περὶ τῆς ἐφαπτομένης εἰς κύκλον. Περὶ τῶν χορδῶν τοῦ κύκλου. Σχῆμα εὐθύγραμμον περιγεγραμμένον καὶ ἐγγεγραμμένον εἰς κύκλον ἢ εἰς τμῆμα κύκλου. Περὶ γεωμετρικῶν *ὀργάνων* καὶ χρῆσις αὐτῶν. *Προβλήματα*. Περὶ *μετρήσεως* τῶν γεωμετρικῶν μεγεθῶν. Μέτρησις εὐθείας, ὀρθογωνίου, παραλληλογράμμου, τριγώνου, τραπεζίου. Τύπος πρὸς εὕρεσιν τοῦ ἐμβαδὸν τριγώνου διὰ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ. Μέτρησις εὐθυγράμμου οἰκοπέδου. Μετασχηματισμὸς εὐθυγράμμου εἰς ἄλλα ἰσοδύναμα. *Ἐφαρμογαὶ* ἀριθμητικαὶ καὶ γεωμετρικαί. Τὸ Πυθαγόρειον θεώρημα. Περὶ *ποσῶν* ἀναλόγων. *Προβλήματα*. Περὶ κανονικῶν πολυγώνων. Πῶς γράφεται τετράγωνον εἰς κύκλον, πῶς ἑξάγωνον, πῶς τρίγωνον. *Ἐφαρμογαὶ* ἀριθμητικαί, γεωμετρικαί, *καλλιτεχνικαί*. Περὶ *στερεῶν*. Πολύεδρον, ἕδραι, ἀκμαί, γωνίαι, κορυφαὶ τοῦ πολυέδρου. Πρίσμα. Παραλληλεπίπεδον. Πυραμὶς, κύλινδρος, κῶνος, σφαῖρα κτλ. *Πρακτικαὶ* μέθοδοι καὶ τύποι διὰ τῶν ὁποίων εὑρίσκονται οἱ ὄγκοι καὶ αἱ ἐπιφάνειαι τῶν ἀνωτέρω στερεῶν. Ἀκτίς, διάμετρος, μέγιστοι κύκλοι, παράλληλοι κύκλοι, μεσημβρινός, ἰσημερινός. Εὕρεσις τοῦ *ὄγκου* κανονικῶν σωρῶν πλίνθων, ἄμμου, λίθων, τῆς χωρητικότητος θαλάμων, δεξαμενῶν, βαρελίων. Εὕρεσις τοῦ βάρους διαφόρων σωμάτων διὰ τοῦ ὄγκου αὐτῶν.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2

ΙΣΤΟΡΙΑ. **Μεσαιωνικὴ** καὶ **Βυζαντινή.** (Βιογραφικῶς). Α'. *Μεσαιωνική.* Ὁ μεσαίων. ὁρισμὸς καὶ διαίρεσις. Κάρολος ὁ μέγας. Διαμελισμὸς μοῦ κράτους τοῦ Καρόλου, τιμαριωτικὸν σύστημα, ἱπποτισμός. Οἱ Νορμανδοί· Γουλιέλμος ὁ Κατακτητής. Γερμανορωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία· Ὄθων ὁ Μέγας. Ἀγῶνες Παπῶν πρὸς ἡγεμόνας· Γρηγόριος ὁ Ζ' καὶ Ἐρρῖκος ὁ Δ'. Ἐξωτερικοὶ πόλεμοι· Φρειδερῖκος ὁ Βαρβαρόσσας, Ριχάρδος ὁ λεοντόθυμος, Λουδοβῖκος ὁ ἔννατος. Ὁ παπισμὸς ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Γαλλίας· Φίλιππος ὁ ὡραῖος καὶ Βονιφάτιος ὁ Η'. Ἀκμὴ τῆς τέχνης· Κόσμος ὁ Μέδικος καὶ Λαυρέντιος ὁ Μεγαλοπρεπής. Ἑκατονταετὴς ἀγών· Αὐρηλιανὴ παρθένος. Β' *Βυζαντινὴ ἱστορία.* Ὁρισμὸς καὶ διαίρεσις. Εἰσβολαὶ τῶν Οὔνων καὶ Γότθων· Ἀρκάδιος, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Θεοδόσιος ὁ μικρός, Πουλχερία, Ἀθηναΐς, Μαρκιανός, Λέων ὁ Θράξ, Ζήνων, Ἀναστάσιος, Ἰουστῖνος. Ἐγκατάστασις τῶν Σλαυϊκῶν φύλων καὶ τῶν Βουλγάρων ἐν τῷ κράτει· Ἰουστιανός, Μαυρίκιος, Ἡράκλειος, Κωνσταντῖνος ὁ Πωγωνᾶτος. Εἰκονομαχία καὶ οἱ κατ' αὐτὴν Αὐτοκράτορες. Χωρισμὸς τῶν Ἐκκλησιῶν· Φώτιος. Συμπλήρωσις τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ κράτους· Μακεδονικὴ δυναστεία. Κομνηνοί. Λατινικὴ Αὐτοκρατορία. Τὸ ἐν Νικαίᾳ κράτος. Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις καὶ οἱ διάδοχοί του. Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος καὶ οἱ διάδοχοί του. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. *Εἰσαγωγή.* Ὠφέλεια. Πᾶν ἢ κόσμος. Οἱ ἀστέρες. Διάκρισις αὐτῶν. Α' **Οἱ ἀπλανεῖς.** -Απόστασις. καὶ φυσικὴ ἰδιότης τῶν ἀπλανῶν. Ἀριθμὸς καὶ διαίρεσις αὐτῶν. Ἀστερισμοί. Οἱ ἐν τῷ ἡμετέρῳ οὐρανῷ ἀστερισμοί. Ἀστερισμοὶ τῆς Μεγάλης καὶ Μικρᾶς Ἄρκτου. Ἁπλοῖ καὶ πολλαπλοῖ ἀστέρες. Περιοδικοὶ καὶ πρόσκαιροι ἀστέρες. Κεχρωματισμένοι ἀστέρες. Γαλαξίας. Νεφελοειδεῖς ἀστέρες.

Β'. **Ἡ Γῆ.** Ἡ Γῆ ὡς οὐράνιον σῶμα. Σφαιρικὸν σχῆμα αὐτῆς. Ἀποδείξεις τούτου ἐκ τοῦ ὁρίζοντος καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν φαίνονται τὰ ἀντικείμενα τῷ πλησιάζοντι καὶ τῷ ἀπομακρυνομένῳ. **Μέγεθος τῆς Γῆς.** Καταμέτρησις περιφερείας μεγίστου κύκλου τῆς Γῆς. Προσδιορισμὸς τῆς ἀκτίνος καὶ τῆς διαμέτρου τῆς γῆς. **Ἡ**

ἡμερησία τῆς Γῆς κίνησις. Πόθεν ἐννοεῖται ἡ περὶ ἑαυτὴν κίνησις τῆς Γῆς. Ἡ περὶ τῆς κινήσεως τοῦ οὐρανοῦ ἀπάτη, καὶ πόθεν. **Περὶ ἕλξεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς.** Γενικὸς νόμος τῆς πτώσεως τῶν σωμάτων. Ἐξαίρεσις. Ἰσοταχὺς καὶ πρὸς τὸ κέντρον τῆς Γῆς διεύθυνσις τῶν πιπτόντων σωμάτων. Ἀποτέλεσμα τῆς ἕλξεως ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Γῆν καὶ τὴν Σελήνην, τὸν Ἥλιον καὶ τὴν Γῆν. **Τὸ ἀκριβὲς τῆς Γῆς σχῆμα.** Ἡ περὶ τοὺς πόλους πίεσις τῆς Γῆς. Τὸ κέντρον τῆς γῆς. **Γεωγραφικὸν μῆκος καὶ πλάτος.** Ἡ κατὰ τόποις διαφορὰ τῶν ὡρῶν. Περὶ **τῆς ἐνιαυσίας κινήσεως τῆς Γῆς.** Αἱ δύο κινήσεις τῆς γῆς. Φαινομενικὴ τοῦ ἡλίου κίνησις. Τροχιὰ τῆς γῆς. Ἡ μέση ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀπόστασις τῆς Γῆς. Ζωδιακὸς κύκλος. Ταχύτης τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιστροφῆς τῆς γῆς. Τὰ ἐκ τῆς μεταβολῆς τῆς θέσεως τῆς Γῆς ἐν τῷ ἀπείρῳ ἀποτελέσματα. **Αἱ ὧραι τοῦ ἔτους.** Αἰτία τῆς μεταλλαγῆς τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους καὶ τῆς ἀνισότητος τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. Αἱ 4 πρώτισται θέσεις τῆς Γῆς ἀπέναντι τοῦ ἡλίου. Ἐαρινὴ ἰσημερία. Θερινὸν ἡλιοστάσιον. Φθινοπωρινὴ ἰσημερία. Χειμερινὸν ἡλιοστάσιον. Διαφορὰ τῆς θερμοκρασίας κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας. Διάρκεια αὐτῶν. Διάφοραι ζῶναι τῆς Γῆς. **Ἀστρικὴ καὶ ἡλιακὴ ἡμέρα.** Ἀληθὴς μέσος χρόνος. Πῶς εὑρίσκεται ἡ ἀκριβὴς μεσημβρία.

Γ'. **Περὶ τῆς Σελήνης.** Δορυφόροι. Ἀπόστασις τῆς Σελήνης ἀπὸ τῆς Γῆς. Μέγεθος αὐτῆς. Κίνησις καὶ τροχιὰ αὐτῆς περὶ τὴν Γῆν. Κίνησις αὐτῆς περὶ τὸν ἄξονά της. Φάσεις. Διαφορὰ τοῦ συνοδικοῦ καὶ περιοδικοῦ μηνός. Ἡ ἀπὸ τῆς Σελήνης ἄποψις τῆς Γῆς. Ἐκλείψεις.

Δ'. **Περὶ τῶν πλανητῶν.** Ὁρισμός, φύσις καὶ ἀριθμός, ἀστεροειδεῖς, τάξεις, σχετικὰ μεγέθη καὶ ἀποστάσεις, τροχιαί, δορυφόροι, καὶ φάσεις τῶν Πλανητῶν. Ὁ ἥλιος ὁρώμενος ἐκ τῶν Πλανητῶν.

Ε'. **Περὶ διαττόντων ἀστέρων καὶ βολίδων.** Διάττοντες ἀστέρες. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Βολίδες. Φύσις αὐτῶν. Ἀερόλιθοι.

ΣΤ'. **Οἱ κομῆται.** Ὁρισμὸς τῶν κομητῶν. Μέρη αὐτῶν. Εἴδη καὶ τροχιαί, ἀριθμὸς καὶ φύσις αὐτῶν. Περιοδικοὶ κομῆται.

Ζ'. **Ὁ Ἥλιος.** Σημασία τοῦ Ἡλίου. Ἀπόστασις τοῦ Ἡλίου

ἀπὸ τῆς γῆς. Μέγεθος τοῦ Ἡλίου. Ἡ περὶ τὸν ἄξονα στροφὴ τοῦ Ἡλίου. Κίνησις τοῦ Ἡλίου ἐν τῷ διαστήματι. Φυσικὴ σύστασις τοῦ Ἡλίου. Ὁ Ἥλιος κέντρον τοῦ πλανητικοῦ συστήματος.

Η'. **Περὶ ἡμερολογίου.** Μονάδες τοῦ χρόνου. Ἡμέραι, ἑβδομάς, μὴν καὶ μηνολογία. Ἔτος. Σεληνιακὸν ἔτος. Πολιτικὸν ἔτος. Ἰουλιανὸν ἔτος. Οἱ ἐν τῷ Ἰουλιανῷ ἔτει μῆνες. Πῶς εὑρίσκονται προχείρως οἱ ἐκ 31 ἡμερῶν συγκείμενοι μῆνες. Περὶ βισέκτων. Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους. Γρηγοριανὸν ἔτος. Κινηταὶ ἑορταί. Τὸ Πάσχα. Χρονολογία. Χριστιανικὴ χρονολογία. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΗΝ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑΝ. Α. **Διαίρεσις τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.** Χρησιμότης αὐτῶν. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἰδίως φυτικὴν καὶ χημείαν. *Γενικαὶ ἰδιότητες τῶν σωμάτων.* Δυνάμεις φυσικαί. Κίνησις, ἰσορροπία.

Β'. **Περὶ ὑγρῶν.** Τὸ ὕδωρ, τὸ ἀφθονώτερον τῶν ἐν τῇ φύσει ὑγρῶν. Χημικὴ σύνθεσις αὐτοῦ. Ὀξυγόνον καὶ ὑδρογόνον. Μελέτη τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν. Τρόπος τῆς συνθέσεως αὐτῶν πρὸς παραγωγὴν τοῦ ὕδατος. Τὸ ὕδωρ φυσικῶς ἐξεταζόμενον, ἤτοι εὐκινησία τῶν ὑγρῶν μορίων. Μετάδοσις τῆς πιέσεως εἰς τὰ ὑγρά. Ἀρχὴ τοῦ Πασκάλ. Ἐφαρμογὴ αὐτῆς εἰς τὸ ὑδραυλικὸν πιεστήριον. Συγκοινωνοῦντα ἀγγεῖα. Πίεσις ἐπὶ τοῦ πυθμένος τῶν δοχείων. Πίεσις ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους. Φαινόμενα ἐξηγούμενα δι' αὐτῆς. Εἰδικὸν βάρος τῶν σωμάτων καὶ μέθοδος πρὸς εὕρεσιν αὐτοῦ. Ὕδωρ θαλάσιον. Συστατικὰ αὐτοῦ κύρια. Χλώριον, Θεῖον, Ἀσβέστιον, Μαγνήσιον, Νάτριον, Κάλλιον, Ἰώδιον, Φωσφόρος, Ἄνθραξ, Πυρίτιον, Ἄργυρος, Χαλκός, Ψευδάργυρος, Μόλυβδος, Σίδηρος, Ἀργίλλιον. Ἐξέτασις τῶν ἰδιοτήτων καὶ τῆς χρησιμότητος ἑκάστου τῶν στοιχείων τούτων. Ὑπὸ ποίαν μορφὴν εὑρίσκονται ταῦτα ἐν τῇ γῇ καὶ πῶς τὸ ὕδωρ παρέλαβε καὶ ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν.

Γ'. **Περὶ ἀερίων.** Μεταβολὴ τοῦ ὕδατος εἰς ἀέριον (ἀτμόν). Τὸ κυριώτερον ἀέριον τὸ περιβάλλον τὴν γῆν (ἀτμόσφαιρα). Συστατικὰ αὐτοῦ ὑπὸ χημικὴν ἄποψιν. Ὀξυγόνον, Ἄζωτον, Ἀνθρακικὸν ὀξύ,

Ἀμμωνία, Νιτρικὸν ὀξύ. Ἰδιότητες καὶ χρησιμότης ἑκάστου τούτων. Βάρος καὶ πίεσις τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ πειράματα ἀποδεικνύοντα ταύτην. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους ἐφαρμοζομένη καὶ εἰς τὰ ἀέρια. Ἀεροστατα. Ὁ ἀὴρ ὡς ὀχετὸς τοῦ **ἤχου.** Γένεσις αὐτοῦ, ταχύτης τῆς διαδόσεως αὐτοῦ ἐν τῷ ἀέρι, ἐν τοῖς ὑγροῖς καὶ ἐν τοῖς στερεοῖς. Ἀνάκλασις, ἠχώ, ἀντήχησις. Τὸ ὕδωρ μεταβαλλόμενον εἰς ἀέριον. Αἰτία τούτου. Θερμότης. Διαστολὴ τῶν σωμάτων. Θερμοκρασία καὶ θερμόμετρα. Βρασμός, τῆξις, πῆξις, ἀπόσταξις. Ἀκτινοβόλος θερμότης, ἀνάκλασις, θερμοδιαβατὸν τῶν σωμάτων. Ἄνεμοι. Ὑδατώδη μετέωρα. Ἀτμοσφαιρικὸς ἠλεκτρισμός.

Δ'. **Ἡ τριβὴ ἀναπνέουσα ἠλεκτρισμόν.** Ἠλεκτρικὴ μηχανή. Ἠλέκτρισις ἐξ ἐπιδράσεως. Χημικὴ δρᾶσις ἀναπτύσσουσα ἠλεκτρισμόν. Ἠλεκτρικαὶ στῆλαι. Ἠλεκτρικὸν φῶς. Γαλβανοπλαστική. Ἠλεκτρισμὸς καὶ ἀτμὸς ὡς κινοῦσαι δυνάμεις. Ἀτμομηχαναὶ καὶ ὑλικὸν ἐξ οὗ κατασκευάζονται. Τὰ κυριώτερα ὀρυκτὰ τοῦ Σιδήρου. Μαγνητικὸς σίδηρος καὶ ἰδιότητες αὐτοῦ. Τεχνητοὶ μαγνῆται. Ἕλξις μαγνητική. Βελόνη μαγνητική. Πυξίς. Ἠλεκτρικὸς μαγνήτης. Τηλέγραφος.

Ε'. **Φῶς.** Ταχύτης τῆς διαδόσεως αὐτοῦ. Ἀνάκλασις. Κάτοπτρα. Διάθλασις. Πρίσμα. Φάσμα ἡλιακόν. Φακοί. Χρῆσις αὐτῶν. Φωτογραφία. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΑΛΛΙΚΑ. (*Ἀπὸ τῆς τάξεως ταύτης ἡ διδασκαλία γινέσθω ὅσον ἔνεστι Γαλλιστί.*) Ἀνάγνωσις ἐλευθέρα καὶ λογική. Ἄσκησις εἰς ταχυγραφίαν κανονικήν. *Γραμματικῆς* ἀνώμαλα ῥήματα καὶ συντακτικοὶ κανόνες κατὰ τὸ σύστημα τῆς μεθόδου Ahn. *Ἑρμηνεία* ἐκ κλασικῶν συγγραφέων εἰς τὴν Ἑλληνικήν. *Ἀνάλυσις* γραμματικὴ καὶ λογικὴ τῶν δυσκολωτέρων μερῶν τῶν ἀναγνωσθεισῶν περικοπῶν. *Ἀπόδοσις* αὐτῶν περιληπτικὴ ὑπὸ τῶν μαθητῶν. *Ἀπομνημόνευσις* ἐκλεκτῶν τεμαχίων μετὰ προηγουμένην αὐτῶν ἑρμηνείαν. *Διαλέξεις* ποικίλαι ὧν τὰ θέματα θέλουσιν ἀποβλέπει τὸν πρακτικὸν βίον. *Διηγήματα* ἁπλᾶ καὶ σύντομα. *Ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις. Διόρθωσις* τῶν καθ' ὑπαγόρευσιν γραφέντων, γινομένη ὑπ' αὐτῶν τῶν μαθητῶν ἀμοιβαδόν. *Γραπταὶ συνθέσεις* κατὰ τὸ πρόγραμμα τῶν ἑλληνικῶν συνθέσεων τῆς Β' τοῦ Σχολαρχείου. Ὧραι καθ' ἑβδ. 6.

Σημ. 3 ὥραι ἀναγνώσεως, ἑρμηνείας καὶ γραμματικῆς, 2 θεματογραφίας ἀπαγγελίας, ἀσκήσεων κτλ. 1 συνθέσεων.

ΤΟΥΡΚΙΚΑ. *Ἀνάγνωσις καὶ μετάφρασις* ἐκλεκτῶν τεμαχίων ἐκ τῆς τουρκικῆς χρηστομαθείας (σελίδες 30) καὶ ἐκ τοῦ λιθογραφημένου Μουχτασάρι Κιουλ-δεστὲ ἢ ἄλλου ὁμοίου (20—25 σελίδες). *Ἀπόδοσις* τοῦ μαθήματος Τουρκιστὶ προφορικῶς καὶ γραπτῶς. *Γραμματική*· Ἐπανάληψις τῆς Τουρκικῆς γραμματικῆς. *Τύποι καὶ κανόνες* τῆς Περσικῆς γραμματικῆς. *Γένος* τῶν ὀνομάτων τῆς Ἀραβικῆς καὶ σχηματισμὸς τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς αὐτῆς. Ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἐπί τε τοῦ πίνακος καὶ εἰς τὰ γραπτὰ γυμνάσματα. *Γραφὴ* καθ' ὑπαγόρευσιν. *Ὀρθογραφία* ἐπὶ τοῦ πίνακος μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων γραμματικῶν παρατηρήσεων. *Θεματογραφία*. Μικρὰ διηγήματα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Τουρκικόν, ἐφαρμοζομένων τῶν διαθέσεων τοῦ Τουρκικοῦ ῥήματος. *Ἄσκησις* εἰς τὴν σύνταξιν διαφόρων χρεωστικῶν ὁμολόγων, συναλλαγματικῶν, ἐξορλητικῶν, ἐνοικιαστηρίων, τηλεγραφημάτων, συντόμων ἐμπορικῶν ἐπιστολῶν κτλ. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗ. Γραφὴ σουλοὺς καὶ ρικὰ κατὰ τὴν ἐν γένει παραγεδεγμένην μέθοδον τῆς Τουρκικῆς καλλιγραφίας, ὡς ἀνωτέρω, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ χάρτου μόνον. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1.

4.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ. **Θεωρητικῶς.** Συνέχεια τῆς *προσωπογραφίας*. *Ἀναλογία* τῆς κεφαλῆς, τοῦ σώματος, (αἰγυπτιακὸς κανὼν καὶ νεωτέρα διαίρεσις κατὰ τὸν Shadow) τῆς χειρὸς καὶ τοῦ ποδός. **Πρακτικῶς.** *Ἀντιγραφὴ* ἐξ ἐσκιαμένων ζώων, εἶτα μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, οἷον στόματος, ῥινός, χειρός, ποδὸς κτλ. ἐσκιασμένων, καὶ τέλος ὁλοκλήρων σωμάτων. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. *Ἀσκήσεις διὰ κορυνῶν*. *Ἀνάληψις* αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ *κατάθεσις* ἐπ' αὐτοῦ. *Ἀνάπτυξις* πρὸς ἀριστερά. Τὰς *κορύνας* ἄνω κατακορύφως καὶ ἐναλλὰξ δεξιά, ἀριστερά. Τὰς *κορύνας* κεκλιμένας πρὸ τοῦ μετώπου ἐναλλὰξ δεξιά, ἀριστερά. Τὰς *κορύνας* ἐπὶ τὸν τράχηλον ἐναλλάξ. Τὰς *κορύνας* ἐπὶ τὰ νῶτα μετὰ στροφῆς τοῦ κορμοῦ δεξιά, ἀριστερά. Τὰς *κορύνας* κατακορύφως ἐμπρός, ἐπὶ τὰ πλάγια καὶ πρὸ τῶν ὤμων. Τὰς δεξιὰς *κορύνας* πρὸ τοῦ στέρνου.

Ἐκτέλεσις τῶν ἀνωτέρω ἀσκήσεων διὰ προβολῶν τῶν ποδῶν. *Ἀσκήσεις* ἐπὶ τοῦ *μονοζύγου*. Λαβὴ ἐξαρτήσεως. Λαβὴ πρώτη, δευτέρα. *Ὀρθία στήριξις* λαβῇ πρώτῃ. *Ἐξάρτησις* διὰ τῶν χειρῶν τεταμένων λαβῇ πρώτῃ. *Ἐξάρτησις* διὰ τῶν χειρῶν κεκαμμένων ἐπὶ τοὺς ὤμους λαβῇ πρώτῃ. *Κάμψις καὶ τάσις* τῶν χειρῶν. Πρώτη *ἀκριβοειδὴς* στήριξις λαβῇ πρώτῃ. *Ἀσκήσεις* ἐπὶ τοῦ *διζύγου*. Τῶν χειρῶν ἐχομένων τῶν τῶν στύλων, κάμψις καὶ τάσις τῶν ἄκρων. *Ὀρθία στήριξις* λαβῇ πρώτῃ. *Κάμψις καὶ τάσις*, τῶν χειρῶν ἐχομένων τῶν στύλων. *Ἐξάρτησις* ἐκ τῶν ζυγῶν διὰ τῶν χειρῶν κεκαμμένων ἐπὶ τοὺς ὤμους ἢ πρὸς ὀρθάς. *Ἀναρριχήσεις* ἐπὶ κατακορύφου δοκίδος. Σύγχρονος *ἀναβίβασις* τῶν ἄκρων ἐναλλὰξ δι' *ἀναρριχήσεως*.. *Ἀναρρίχησις* διὰ μόνων τῶν χειρῶν ἀναβιβαζομένων ἐναλλάξ. Διάφορα γυμνάσματα ἐπὶ τῶν κατακορύφων καὶ ὁριζοντίων κλιμάκων. *Ἅλματα* διάφορα μετ' ἐμποδίων εἰς ὕψος καὶ μῆκος. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΩΙΔΙΚΗ. Ὁ ἕβδομος καὶ ὄγδοος φθόγγος. Ἑρμηνεία. Τὸ δεύτερον τετράχορδον. Συμπλήρωτις τῆς τελείας κλίμακος. Δίεσις. Ὕφεσις καὶ Φθορά. Ἀσκήσεις καθ' ὑπαγόρευσιν. Οἱ φθόγγοι τῆς κλίμακος ἐν ὅλοις τοῖς γνωστοῖς ῥυθμοῖς. Ἀσκήσεις ἐπὶ τῆς κλίμακος. Φωνητικαὶ ἀσκήσεις. Ἀρρύθμως. Ἐρρύθμως. Ἄσματα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς κλίμακος. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1.

Γ'

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

ΤΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. *Ἑρμηνεία ἐκλεκτῶν τεμαχίων* τῆς παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης (τοῦ Ἐξαψάλμου, τοῦ Προοιμιακοῦ, τῶν ψαλμῶν τοῦ Ἀποδείπνου, τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους διδασκαλίας, τῶν Παραβολῶν) μετὰ στοιχειωδεστάτης *εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἁγίαν Γραφήν*.

Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α'. *Θουκυδίδου* μέρη καθαρῶς ἱστορικά. Λυκούργου ὁ κατὰ Λεωκράτους. *Λυσίου* ὁ κατὰ Ἀγοράτου, ἢ ὁ ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων, ἢ ὁ ὑπὲρ Μαντιθέου. (Σελίδ. 100 τῆς στερεοτ. ἐκδ. Taubner). **Ἀνάγνωσις** (δὶς τῆς ἑβδομ.) ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ἀπομνημονευμάτων τοῦ *Ξενοφῶντος*. (Σελ. 100 τῆς στερεοτ. ἐκδόσ. Taubner). Τέλος τοῦ συντακτικοῦ μετ' ἐπανάληψιν τοῦ ἐν τῇ Δ' τάξει διδαχθέντος μέρους. *Ἔλεγχος* θεμάτων παρασκευαζομένων κατ' οἶκον ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

Ὧραι καθ' ἑβδ. 6.

Β'. **Συνθέσεις.** *Διηγηματικαὶ* καὶ *ἱστορικαὶ* ἐκ τῆς ὕλης τῶν ἱστορικῶν μαθημάτων λαμβανόμεναι, ἀναπτυσσόμεναι δὲ πρότερον ὑπὸ τοῦ διδασκάλου περιεκτικῶς καθ' ὑπόδειξιν τῶν κυριωτέρων σημείων, ἐν προδιαγεγραμμένῳ μέτρῳ ἐπὶ τοῦ πίνακος ἀναγραφομένων καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου ἐλαττουμένων, ἵνα βαθμηδὸν ἐπιτευχθῇ ἡ ἐν τῷ Γυμνασίῳ ἐπιδιωκομένη ὅσον οἷόν τε ἐλευθέρα ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ δεδομένων θεμάτων ἐπεξεργασία. *Τροπὴ* τοῦ διηγηματικοῦ λόγου εἰς διάλογον. *Περίληψις* περιεκτικὴ δεδιδαγμένου μέρους ἀρχαίων κειμένων. *Παραβολαὶ* ὡς πρὸς ὁμοιότητας καὶ διαφορὰς ἀντικειμένων. *Θέματα* 30. *Ἐπιστολαὶ* παντοῖαι καὶ διάφορα ἔγγραφα. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1

7.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ. Α'. *Ὁλόκληρος ἢ θεωρητικὴ ἀριθμητική*, ἤτοι γενικὴ εἰσαγωγὴ καὶ ἀρίθμησις τῶν ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν ἀριθμῶν.

Πρόσθεσις ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν. Ἀφαίρεσις. Πολλαπλασιασμός. Διαίρεσις. Διαιρετότης. Κλασματικοὶ ἀριθμοὶ καὶ ἐπ' αὐτῶν πράξεις. Λόγοι καὶ ἀναλογίαι. Μέγιστος κοινὸς διαιρέτης. Ἀριθμοὶ πρῶτοι. Τετραγωνικὴ καὶ κυβικὴ ῥίζα. Β'. **Στοιχειώδης ἀλγεβρικὸς λογισμός.** Γενικὴ εἰσαγωγή. Αἱ ἐπὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμῶν θεμελιώδεις πράξεις, πρόσθεσις, ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμὸς καὶ διαίρεσις. Τὸ μηδέν, τὸ ἄπειρον, τὸ ἀπειροστόν. Οἱ σχετικοὶ οἱ ἀλγεβρικοὶ ἀριθμοὶ καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν θεμελιώδεις πράξεις, πρόσθεσις, ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμὸς καὶ διαίρεσις. Ὕψωσις. Ὧραι καθ' ἑβδ. 4.

ΙΣΤΟΡΙΑ. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν γενικὴν ἱστορίαν. Ὁρισμός. Σκοπός. Ὠφέλεια. Διαίρεσις τῆς ἱστορίας. Πηγαὶ αὐτῆς. Ἄγραφοι· τὰ μνημεῖα καὶ ἡ ἀρχαιολογία. Γραπταί· τὰ χρονικά, τὰ ἱστορικὰ συγγράμματα. Βοηθητικαὶ ἐπιστῆμαι· γεωγραφία, χρονολογία. Διάφορα χρονολογικὰ συστήματα. Μέθοδος. *Χρόνοι προϊστορικοί*. Περίοδος λιθίνη. Πρῶτα ὄργανα τοῦ πολιτισμοῦ. Τάφοι. Ἐποχὴ μεταλλική. Ὀρείχαλκος. Λιμναῖαι πόλεις. Ἐποχὴ σιδηρᾶ. Πηγαὶ τῶν περὶ τούτου γνώσεων. *Χρόνοι ἱστορικοί*. Αἱ φυλαὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Αἱ διαιρέσεις τῆς Καυκασίας φυλῆς. Ὁ γνωστὸς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κόσμος. Γενικὴ πορεία τοῦ πολιτισμοῦ. ΑΝΑΤΟΛΗ. Θρησκεῖαι αὐτῆς. Γλῶσσαι. Προσιδιάζων αὐτῆς χαρακτήρ. Λαοὶ ἀρχαιότατοι τῆς Ἀνατολῆς Σημιτικοί. Ἀρειανοί.

Α'. Σημῖται.

Α'. **Αἴγυπτος.** Γεωγραφία τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου. Πηγαὶ τῆς ἱστορίας αὐτῆς, Champolion. Αἰγυπτολογία. Αἰγύπτιοι. Καταγωγὴ καὶ διαίρεσις τῆς ἱστορίας αὐτῶν. Αἱ σημαντικώτεραι δυναστεῖαι τοῦ Αἰγυπτίου κράτους. Αἱ δυναστεῖαι τῆς μέσης ἐποχῆς. Οἱ ποιμένες βασιλεῖς (Ὑκσώς). Τὸ νέον κράτος. Αἰθίοπες καὶ Ἀσσύριοι ἐν Αἰγύπτῳ. Ἡ 26η δυναστεία. Ἡ Αἴγυπτος ὑπὸ τοὺς Πέρσας. Πολιτισμὸς τῆς Αἰγύπτου. Θρησκεία. Δόγματα τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων. Δόξαι περὶ ψυχῆς, περὶ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Κρίσεις, Κρίσεις τῶν νεκρῶν, Ταρίχευσις (Μούμιαι). Πολίτευμα. Ἤθη καὶ ἔθιμα. Ἀρχαὶ ἠθικαί. Καλλιτεχνία. Πυραμίδες. Κατακόμβαι, Λίμνη Μέρι, Λαβύρινθος, Κολοσσός,

Ἀνάγλυφα, Σφίγγες, Ζωγραφική. Γραφὴ καὶ διάφορα αὐτῆς εἴδη· ἱερογλυφική, ἱερατική, δημοτική. Γράμματα καὶ ἐπιστῆμαι. Γεωργία. Βιομηχανία. Ἐμπόριον. Χαρακτὴρ τοῦ Αἰγυπτίου πολιτισμοῦ.

Β'. **Βαβυλώνιοι καὶ Ἀσσύριοι.** Περιγραφὴ τῶν κοιλάδων τοῦ Τίγριτος καὶ τοῦ Εὐφράτου. Ἀσσύριοι καὶ Βαβυλώνιοι. Ἐθνογραφία καὶ διαίρεσις τῆς ἱστορίας αὐτῶν. Χρόνοι ἀρχαῖοι κατὰ τὰς παραδόσεις καὶ τὰς νεωτέρας ἐρεύνας. Τὸ ἀρχαῖον Βαβυλώνιον καὶ Ἀσσύριον κράτος. Δυναστεία τῶν Σαργονιδῶν. Ναβουχοδονόσορ. Μεγαλεῖον καὶ πτῶσις τοῦ νεωτέρου Βαβυλωνίου κράτους. Πολιτισμός. Θρησκεία. Οἱ Χαλδαῖοι ἱερεῖς. Πολίτευμα. Ἤθη καὶ ἔθιμα. Καλλιτεχνία. Τὰ ἐρείπια καὶ μνημεῖα τῆς Βαβυλῶνος καὶ Νινευί. Γραφή. Γράμματα σφηνοειδῆ. Γράμματα καὶ τέχναι. Γεωργία. Βιομηχανία. Ἐμπόριον.

Γ'. **Ἑβραῖοι.** Ἡ Παλαιστίνη. Ἐθνογραφία τῶν Ἑβραίων. Πηγαὶ καὶ διαίρεσις τῆς ἱστορίας αὐτῶν. Ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ μέχρι τῆς εἰς Αἴγυπτον μεταβάσεως. Οἱ Ἑβραῖοι ἐν Αἰγύπτῳ. Ἔξοδος καὶ τὰ κατ' αὐτήν· Μωϋσῆς, Ἀαρών, Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Κατακτήσεις αὐτῶν. Οἱ Κριταί. Ἡ Μοναρχία. Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ Ἑβραῖοι ἐν Βαβυλῶνι. Ἐπάνοδος αὐτῶν. Οἱ Ἑβραῖοι ὑπὸ τοὺς Πέρσας, τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς Ρωμαίους. Ἑβραϊκὸς πολιτισμός. Ἡ θρησκεία. Μονοθεϊσμός. Ἡ λατρεία, τὸ ἱερατεῖον, οἱ προφῆται. Τὸ πολίτευμα. Ἡ κοινωνία. Ὁ νόμος. Τὰ γράμματα καὶ αἱ ἐπιστῆμαι. Καλλιτεχνία. Γεωργία. Βιομηχανία. Ἐμπόριον. Χαρακτὴρ τοῦ Ἑβραϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ἠθικὸν μεγαλεῖον τῶν Ἑβραίων καὶ αἴτια τῆς πτώσεώς των.

Δ'. **Φοίνικες.** Ἐθνογραφία. Πηγαὶ καὶ διαίρεσις τῆς ἱστορίας τῶν Φοινίκων. Ἀκμὴ καὶ παρακμὴ τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνος. Πολιτισμός. Θρησκεία. Πολίτευμα. Γραφή. Ἀρχαιότητες. Τέχναι. Ναυτιλία. Ἐμπόριον.

Ε'. **Καρχηδόνιοι.** Καταγωγή. Οἱ κατὰ τῶν Συρακουσῶν πόλεμοι.(1) Πολιτισμός. Θρησκεία. Πολίτευμα. Ἐμπόριον.

(1) Οἱ κατὰ τῶν Ρωμαίων ἐκτεθήσονται ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Ἱστορίᾳ.

Β'. Ἄρειοι.

Α'. Ἀρειανή. Μῆδοι καὶ Πέρσαι. Ὁ Κῦρος. Ὁ Δαρεῖος. Ἐπιγραφὴ Βιστούν. Ὀργανισμὸς τοῦ κράτους. Οἱ διάδοχοι τοῦ Δαρείου. Πολιτισμὸς τῶν Περσῶν. Θρησκεία. Ζοροάστρης. Ζένδ-Ἀβέστα. Πολίτευμα. Αὐλή. Τέχναι. Μνημεῖα. Περσέπολις.

Β'. **Ἰνδοί.** Αἱ κοιλάδες τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Γάγγου. Βραχμανικαὶ χῶραι. Οἱ Ἕλληνες ἐν τῇ Ἰνδικῇ. Πολιτισμός. Θρησκεία. Βραχμανισμὸς καὶ Βουδισμός. Πολίτευμα. Σανσκριτικὴ γλῶσσα. Μαχαβαράτα καὶ Ραμαγιάνα. Ἡ βίβλος τοῦ Μανοῦ. Ἰνδικὴ Καλλιτεχνία.

Γ'. **Σῖναι.** Χώρα, καταγωγὴ καὶ ἱστορικαὶ γνώσεις. Πολιτισμός. Θρησκεία. Κομφούκιος. Πολίτευμα. Γλῶσσα. Τέχναι.

Δ'. **Μικρὰ Ἀσία.** Χώρα καὶ λαοί. Τροία καὶ Τρῶες. Φρυγία καὶ Φρύγες. Λυδία καὶ Λυδοί. Πολιτισμὸς τῶν λαῶν τῆς Μ. Ἀσίας. Χαρακτὴρ τοῦ ἐν γένει πολιτισμοῦ τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Περιγραφὴ τῆς χώρας. Χρόνοι μυθικοί. Χρόνοι ἡρωϊκοί. Οἱ πρῶτοι τῆς Ἑλλάδος κάτοικοι. Σύστασις καὶ καταγωγὴ αὐτῶν. Πολιτισμὸς αὐτῶν. Ἀποικήσεις. Χρονολογικαὶ εἰδήσεις περὶ τῆς ἱδρύσεως τῶν Ἑλληνικῶν πολιτειῶν. Μνημεῖα τῶν Πελασγικῶν χρόνων. Α'. **Ἡρωϊκοὶ χρόνοι.** Ἔργα τῶν χρόνων τούτων. Πολιτισμὸς τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων. Θρησκεία. Πολίτευμα. Κοινωνικὴ κατάστασις. Ἤθη, ἔθιμα. Γράμματα. Τέχναι. Γεωργία. Βιομηχανία. Ναυτιλία. Ἐμπόριον. Ἀγωγὴ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων. Κρίσις γενικὴ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ τῆς πρώτης περιόδου. Ἀντιπαράθεσις τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, πρὸς τὸν ἐν γένει πολιτισμὸν τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς. Β'. **Ἱστορικοὶ χρόνοι.** Κάθοδος τῶν Ἡρακλειδῶν. Κατάκτησις τῆς Λακωνικῆς· Σπαρτιᾶται, περίοικοι, Εἵλωτες. Λυκοῦργος καὶ ἡ *νομοθεσία* αὐτοῦ. Σπαρτιατικὴ ἀγωγή· πειθαρχία καὶ ἤθη, συσσίτια, ἑορταὶ καὶ γυναικῶν ἀσκήσεις. Αἱ ἀρχαί. Πολεμικά. Κατακτήσεις τῆς Σπάρτης. Μεσσηνιακοὶ πόλεμοι. Ἡγεμονία τῆς Σπάρτης. Ὧραι καθ' ἑβδ. 2.

LANGUE FRANÇAISE (*A partir de cette classe l'enseignement sera donnè exclusivement en français*) *Lecture* expres

sive. *Traduction* d' auteurs français en grec (vers et prose). *Reproduction* resumée, faite par les élèves, de la traduction précédente. Vers a retourner en prose. Grammaire (cours superieur) de Larive et Fleury avec les exercices correspondants. *Recitation* de morceaux choisis d'auteurs classiques, précédée d'explication. *Biographie* des hommes illustres anciens et modernes. *Exercices de conversation* sur des sujets en rapport avec la vie journaliére des élèves. *Traduction* du grec en français d'un texte convenable, d'abord preparée et plus tard instantanée. *Reproduction* resumée en français, faite par les élèves, du morceau traduit. Exercices *orthographiques. Correction* des dictées, faite alternativement par chacun des élèves.

Composition. Les compositions françaises de cette classe seront conformes aux compositions grecques de troisième du cours moyen. Heures 6.

Note. Lecture traduction et grammaire 3 heures, composition 1 heure, traduction du grec en français 1 heure, recitation, biographie etc 1 heure.

ΤΟΥΡΚΙΚΑ. (*Ἀπὸ τῆς τάξεως ταύτης ἡ διδασκαλία γιέσθω ὅσον ἔνεστι τουρκιστί*). *Ἀνάγνωσις* καὶ *μετάφρασις* ἐκλεκτῶν τεμαχίων ἔκ τε τῆς χρηστομαθείας καὶ τοῦ Μεκτέπι-ἐδέπ περὶ τὰς 30 σελίδας καὶ ἐκ τοῦ λιθογραφημένου Γκιούλ-δεστὲ ἢ ἄλλου ὁμοίου σελίδες 20. *Ἀνάγνωσις* ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Ἀπόδοσις τοῦ μεταφραζομένου τεμαχίου προφορικῶς, κατὰ τὸ δυνατόν. *Γραμματικῆς*, τὸ ἐτυμολογικὸν τῆς τῆς Τουρκικῆς καὶ οἱ ἀναγκαιότεροι συντακτικοὶ κανόνες. *Συμπλήρωσις* τῶν κανόνων τῆς Περσικῆς καὶ οἱ κυριώτεροι τύποι τῆς Ἀραβικῆς μετὰ τῶν μετοχῶν ἐν τῇ ὁμαλῇ αὐτῶν μορφῇ. *Ἐφαρμογὴ* αὐτῶν ἐπὶ διαφόρων παραδειγμάτων ἐπὶ τοῦ πίνακος. *Ὀρθογραφία* ἐπὶ τοῦ πίνακος μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν παρατηρήσεων. *Γραφὴ* καθ' ὑπαγόρευσιν. *Ἄσκησις εἰς τὴν ταχυγραφίαν*. *Θεματογραφία* (ἐκ τῆς ἑλληνικῆς καὶ γαλλικῆς εἰς τὴν τουρκικὴν καὶ τἀνάπαλιν). *Μετάφρασις* ἐκ τοῦ Ροβινσῶνος εἰς τὴν τουρκικὴν μετ' ἐπιστάσεως εἰς τὰς γραμματικὰς καὶ συντακτικὰς παρατηρήσεις. *Ἄσκησις* εἰς τὴν σύνθεσιν διαφόρων συντόμων ἐγγράφων ἀναφερομένων εἰς διαφόρους ἐμπορικὰς καὶ λοιπὰς συνήθεις κοινωνικὰς περιστάσεις, διδομένης ἑκάστοτε διὰ βραχέων τῆς ὑποθέσεως αὐτῶν. Μικρὰ *ἱστορήματα*. *Καλλιγραφία* (γραφὴ ρικὰ ἐπὶ τοῦ χάρτου μόνον μετὰ ποικίλων ἀσκήσεων). Ὧραι καθ' ἑβδομ. 4.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. **Συστηματικὴ ζωολογία καὶ φυτολογία.** *Εἰσαγωγή*. Κοινὰ καὶ διάφορα γνωρίσματα τοῦ ζωϊκοῦ καὶ φυτικοῦ βασιλείου. Α' **Ἀνθρωπολογία.** Τὰ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα μορφολογικῶς καὶ φυσιολογικῶς. (Ὀστεώδες σύστημα, μυϊκὸν σύστημα, νευρικὸν σύστημα, αἰσθητήρια ὄργανα, διάμειψις τῆς ὕλης). Β'. **Ἰδίως ζωολογία.** Συστηματικὴ κατάταξις τῶν ζώων εἰς ἀθροίσματα ἢ τύπους. Πλήρης *περιγραφὴ* τῶν γνωρισμάτων ἑκάστου τούτων. *Χαρακτηρισμὸς* τῶν κλάσεων καὶ τάξεων εἰς ἃς ὑποδιαιρεῖται ἕκαστος τύπος. Κυριώτεραι *οἰκογένειαι* συνήθων ἐν ταῖς ἡμετέραις χώραις ζώων. Γ'. **Φυτολογία.** 1) *Μορφολογία*, ἤτοι περιγραφὴ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς τῶν ὀργάνων τῶν φυτῶν (ὀργανογραφία), ἔρευνα τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῶν κατασκευῆς (ἀνατομία), ἔρευνα τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν (ἱστορία). 2) *Φυσιολογία*, ἤτοι ἔρευνα τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ζωῆς τῶν φυτῶν (διάμειψις τῆς ὕλης). 3) Συστηματικὴ κατάταξις τῶν φυτῶν εἰς τύπους. Γενικὸς χαρακτηρισμὸς αὐτῶν. *Διαίρεσις* αὐτῶν εἰς κλάσεις καὶ τάξεις. Αἱ κυριώτεραι καὶ συνηθέστεραι οἰκογένειαι. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ΧΗΜΕΙΑ. **(Ἀνόργανος).** *Εἰσαγωγή*. Διάκρισις τῶν χημικῶν φαινομένων ἀπὸ τῶν φυσικῶν. Σύντομος *θεωρία* περὶ ἀτόμων καὶ μορίων. Χημικὰ στοιχεῖα. Χημικὴ ἕνωσις. Ἀτομικότης τῶν στοιχείων. Ἀτομικὰ βάρη. Χημικὰ *σύμβολα* καὶ σημασία αὐτῶν.

Στοιχεῖα μεταλλοειδῆ. Ὀξυγόνον. Παρασκευή, ἰδιότητες (φυσικαὶ καὶ χημικαὶ) καὶ χρῆσις αὐτοῦ. *Ὄζον*. **Ὑδρογόνον.** Παρασκευή, ἰδιότητες (φυσικαὶ καὶ χημικαὶ) καὶ χρῆσις αὐτοῦ. **Ὕδωρ.** Φυσικαὶ ἰδιότητες. Σύνθεσις αὐτοῦ κατ' ὄγκον καὶ κατὰ βάρος τῶν συνιστώντων αὐτὸ στοιχείων καὶ μέθοδοι (ἀναλυτικαί, συνθετικαὶ) πρὸς εὕρεσιν τούτων. Ὕδατα πότιμα. Ὕδατα μεταλλικά. **Ἄζωτον.** Παρασκευὴ καὶ ἰδιότητες αὐτοῦ. *Ἀμμωνία*. **Ἀτμόσφαι-**

ρικὸς ἀήρ. Πλήρης ἀνάλυσις καὶ προσδιορισμὸς κατ' ὄγκον καὶ κατὰ βάρος τῶν στοιχείων καὶ συνθέτων οὐσιῶν ἐξ ὧν ἀποτελεῖται. Ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ζωϊκοῦ καὶ φυτικοῦ ὀργανισμοῦ. **Χλώριον.** Παρασκευὴ καὶ ἰδιότητες αὐτοῦ. Χρῆσις αὐτοῦ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ὡς μέσου λευκαντικοῦ. *Ὑδροχλώριον.* Βιομηχανικὴ παρασκευὴ καὶ ἰδιότητες αὐτοῦ. **Βρώμιον** καὶ **ἰώδιον.** Παρασκευή, ἰδιότητες καὶ χρῆσις αὐτῶν. **Φθόριον** καὶ **ὑδροφθόριον.** Παρασκευὴ καὶ ἰδιότητες αὐτῶν. Ἐφαρμογὴ τοῦ ὑδροφθορίου ἐν τῇ βιομηχανίᾳ τῆς ὑάλου ὡς μέσου χαρακτικοῦ. **Θεῖον.** Ἐξαγωγή, παρασκευὴ καὶ ἰδιότητες αὐτοῦ. Χρήσεις αὐτοῦ ποικίλαι. (Θείωσις τῶν ἀμπέλων, τοῦ ἐλαστικοῦ κόμμεος κτλ.). *Ὑδρόθειον.* Παρασκευὴ καὶ ἰδιότητες αὐτοῦ. *Θειῶδες ὀξύ. Θεϊκὸν ὀξύ.* Παρασκευὴ καὶ βιομηχανικὴ χρῆσις αὐτοῦ. **Φωσφόρος** καὶ **ἀρσενικόν.** Παρασκευὴ καὶ ἰδιότητες αὐτῶν. Χρήσεις τοῦ φωσφόρου (Πυρεῖα). Δηλητηριώδεις ἰδιότητες αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἀρσενικοῦ. Ἐξέλεγξις χημικὴ τῆς διὰ φωσφόρου καὶ ἀρσενικοῦ δηλητηριάσεως. Ἑνώσεις αὐτῶν μεθ' ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου. **Ἄνθραξ.** Ἀλλοτροπικαὶ μορφαὶ αὐτοῦ: ἀδάμας, γραφίτης καὶ κοινὸς ἄνθραξ. Γαιάνθρακες καὶ εἴδη αὐτῶν. Μονοξείδιον καὶ διοξείδιον (ἀνθρακικὸν ὀξύ) τοῦ ἄνθρακος. Ἀεριοῦχα ὕδατα (gazeuses). Ὑδρογονοῦχοι ἑνώσεις. *Φωταέριον. Θειοῦχος ἄνθραξ. Κυάνιον.* **Πυρίτιον.** Ἰδιότητες καὶ ἑνώσεις αὐτοῦ. *Πυριτικὰ ἄλατα* καὶ χρήσεις αὐτῶν ἐν τῇ ὑαλουργίᾳ.

Μέταλλα. Παρασκευή, ἰδιότητες, ἑνώσεις καὶ βιομηχανικαὶ χρήσεις τῶν **μετάλλων** Καλίου, Νατρίου, Στροντίου, Ἀσβεστίου, Μαγνησίου, Ἀργιλλίου, Ψευδαργύρου, Σιδήρου, Μαγγανίου, Νικελίου, Χρωμίου, Οὐρανίου, Κασσιτέρου, Βισμουθίου, Ἀντιμονίου, Μολύβδου, Χαλκοῦ, Ὑδραργύρου, Ἀργύρου, Χρυσοῦ καὶ Λευκοχρύσου. Τρόπος τῆς ἐξαγωγῆς τῶν χρησίμων μετάλλων ἐκ τῶν ὀρυκτῶν αὐτῶν (ἐκκαμίνευσις). Ὀγκομετρικὴ ἀνάλυσις. Ἀλκαλιμετρία καὶ ὀξυμετρία.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑ. *Εἰσαγωγή.* Σκοπὸς τῆς στενογραφίας. Πρακτικὴ αὐτῆς ὠφέλεια. Σύντομος *ἱστορικὴ περιγραφὴ* τῶν γνωστοτέρων στενογραφικῶν συστημάτων καὶ περὶ τῆς πρακτικῆς αὐτῶν ἀξίας. Σύστημα ἑλληνικῆς στενογραφίας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παγκοσμίου στενογραφικοῦ συστήματος τοῦ **Γαβελσβέργερ.** Πρακτικὴ *ἐφαρμογὴ* τοῦ συστήματος τούτου εἰς τὰς λοιπὰς ἐν γένει γλώσσας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν Γαλλικήν. Πρακτικαὶ *ἀσκήσεις* εἰς τὴν στενογραφικὴν ταχυγραφίαν.

Ὧραι καθ' ἑβδ. 3.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ **Θεωρητικῶς.** *Ἐκτενὴς* διδασκαλία τῆς γραμμικῆς *σκιαγραφίας.* Σκιαγραφία τοῦ σημείου, τῆς γραμμῆς [οἱ ἓξ κανόνες], τοῦ τριγώνου, τοῦ τετραπλεύρου, τοῦ πολυγώνου, τοῦ κύκλου, τῆς ἐλλείψεως. Πρακτικαὶ αὐτῶν ἐφαρμογαὶ εἰς ἀντικείμενα κοινῆς χρήσεως. **Πρακτικῶς.** *Ἀντιγραφὴ* ἐξ ἁπλῶν ἀντικειμένων πρῶτον εὐθυγράμμων καὶ εἶτα καμπυλογράμμων ἐκ σύρματος ἰσχυροῦ, διὰ τὴν σκιαγραφικὴν ἐγγύμνασιν τοῦ ὀφθαλμοῦ, εἶτα ἐξ ἐκμαγείων, ἐκ γύψου ἢ ναστοχάρτου, κοσμημάτων, ἀνθέων καὶ ζώων. Ὧρ. καθ' ἑβδ. 2.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. Ἀσκήσεις διὰ *κορυνῶν.* Τὰς *κορύνας* ἄνω κατακορύφως, ἐκ τῶν πλαγίων. Περιστροφὴ τῶν *κορυνῶν* ἔμπροσθεν, δεξιά, ἀριστερά. Τὰς *κορύνας* ἐπὶ τὰ νῶτα μετὰ κάμψεως καὶ τάσεως τοῦ ἐκβληθέντος ποδός. Τὰς δεξιὰς *κορύνας* περὶ τὴν κεφαλὴν ὄπισθεν Τὰς *κορύνας* ὁριζοντίως ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς ἐναλλάξ, μετὰ προβολῆς. τῶν ὁμωνύμων ποδῶν ἐπὶ τὰ πλάγια (δεξιά, ἀριστερά). Τὰς *κορύνας* ἐπ' ὤμων μετὰ κάμψεως τοῦ ἐκβληθέντος ποδός. Ἀσκήσεις δι' *ἁλτήρων. Διώρησις* τῶν χειρῶν μετὰ κάμψεως ἐπὶ τοὺς ὤμους. *Πρηνηδόν.* Ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἢ ἀριστερᾶς χειρός. *Προβολὴ* τῶν ὁμωνύμων ἄκρων μετὰ μεταβολῆς. *Κάμψις* καὶ *τάσις* τῶν χειρῶν πρὸς τὰ ἔμπρὸς κατ' ἐναλλαγήν (δεξιά, ἀριστερά). *Ἀναρρίχησις* ἐπὶ *κάλων.* Ἀσκήσεις διὰ τῶν *ῥάβδων.* Τὰς δεξιὰς *ῥάβδους* ἄνω ὁριζοντίως μετὰ προβολῆς τῶν ποδῶν πλαγίως. Τὰς *ῥάβδους χιαστὶ* μετὰ προβολῆς τῶν ποδῶν. Τάσις τῶν χειρῶν ἄνω ἀπὸ τοῦ τραχήλου μετὰ κάμψεως τοῦ ἐκβληθέντος ποδός. Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ *μονοζύγου.* Δευτέρα *ἀκριδοειδὴς* στήριξις λαβῇ δευτέρᾳ. *Ἐξάρτησις* διὰ τῶν καμπῶν τῶν σχηματιζομένων ὑπὸ τῶν δεξιῶν ἄκρων. *Κάμψις* καὶ *τάσις* τῶν χειρῶν ἀπὸ τῆς πρώτης *ἀκριδοειδοῦς* στηρίξεως. *Κάθισμα* ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ ἀπὸ τῆς ὀρθίας στηρίξεως. Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ *διζύγου.* Κάθισμα ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἢ ἀριστεροῦ ζυγοῦ ἔμπρός, ἐναλλάξ, μὴ στηριζομένων τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ

ἐδάφους. Ὑπερπήδησις τοῦ δεξιοῦ ζυγοῦ ὀπίσω ἀπὸ τῆς ὀρθίας στηρίξεως μετὰ τρεῖς παλμούς. *Κάθισμα* ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ζυγοῦ ὀπίσω καὶ ὑπερπήδησις τοῦ ἑτέρου. *Πρηνὴς τάσις* ὑπὸ τὰ ζυγὰ λαβῇ πρώτῃ. *Κάμψις* καὶ *τάσις* τῶν χειρῶν μετὰ *παλμῶν*, ἐπὶ τῆς ὀρθίας στηρίξεως. *Κάθισμα* ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ ἐκ τῶν πλαγίων. *Ἐπ' ἀγώνων* στήριξις. Ἐπὶ *βραχιόνων* καὶ *ἀντιβραχίων* στήριξις. Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν *κρίκων*. *Ἐξάρτησις* διὰ τῶν χειρῶν κεκαμμένων ἐπὶ τοὺς ὤμους καὶ τεινομένων ἐναλλὰξ ἐπὶ τὰ πλάγια. *Ἐξάρτησις* διὰ τῆς μιᾶς χειρός, κεκαμμένης ἐπὶ τῶν ὤμων. *Λιώρησις* πρώτου εἴδους. Ὥρ. καθ' ἑβδ. 2.

ΤΑΞΙΣ ΕΚΤΗ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. **Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία.** *Εἰσαγωγή.* Ὁρισμός. Ἀξία. Διαίρεσις. Κατάστασις τοῦ ἰουδαϊκοῦ καὶ ἐθνικοῦ κόσμου. Ἀλληλεπίδρασις ἰουδαϊσμοῦ καὶ ἐθνισμοῦ. *Περίοδος Α'.* (1—325). Ἵδρυσις καὶ ἐξάπλωσις τοῦ χριστιανισμοῦ. Διωγμοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐκ μέρους τῶν ἰουδαίων. Διωγμοὶ ἐκ μέρους τῶν ἐθνικῶν. Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος. *Αἱρέσεις καὶ σχίσματα.* Ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων. Ἰουδαΐζουσαι αἱρέσεις. Οἱ Γνωστικοί. Οἱ Μανιχαῖοι. Οἱ Μοντανισταί. Ἀντιτριαδικοί. *Σχίσματα.* Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα. Θεία λατρεία. Ἠθικὸς βίος. Ἀποστολικοὶ Πατέρες καὶ Ἀπολογηταί. Αἱ τρεῖς Θεολογικαὶ σχολαὶ τοῦ Γ' αἰῶνος. *Περίοδος Β'.* (323—700). Θρίαμβος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐξάπλωσις αὐτοῦ ἔν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει. *Αἱρέσεις καὶ σχίσματα.* Ἡ αἵρεσις τοῦ Ἀρείου. Ἡ Β'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, οἱ Πνευματομάχοι καὶ ἡ αἵρεσις τοῦ Ἀπολλιναρίου. Ἔριδες περὶ τοῦ Ὠριγένους. Αἱ αἱρέσεις τοῦ Νεστορίου, τῶν Μονοφυσιτῶν, τῶν Μονοθελητῶν, τοῦ Πελαγίου, τῶν Ημισκιλλιανιστῶν, τῶν Δονατιστῶν. Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα. Μοναχικὸς βίος. Ἱερὸς κλῆρος καὶ ἐκκλ. ἱεραρχία. Θεία λατρεία. Χριστιανικὸς βίος. Πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλ. ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλ. ἐν τῇ Δύσει. **Τέλος τῆς ἀρχαίας ἐκκλ. ἱστορίας.** Ὥραι καθ' ἑβδ. 1.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ. Α'. *Θουκυδίδου* τὸ προοίμιον πρὸς δὲ καὶ μικραὶ δημηγορίαι καὶ παρακελεύσεις. *Δημοσθένους* οἱ Ὀλυνθιακοὶ καὶ Φιλιππικοί. *Ὁμήρου* Ὀδύσσεια τρὶς τῆς ἑβδομάδος κατὰ τὸ β'. ἐξάμηνον. (Ποσὸν οὐχὶ ὀλιγώτεραι τῶν 120 σελίδων τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως Taubner). **Ἀνάγνωσις** ἐκ τοῦ Ἡροδότου κατ' ἐκλογὴν (σελίδ. τοὐλάχιστον 60). Ἔλεγχος θεμάτων παρασκευαζομένων κατ' οἶκον ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Ὥραι καθ' ἑβδομ. 6.

Β'. **Συνθέσεις.** *Ἀνάπτυξις* παροιμιῶν, γνωμικῶν, καὶ ἀποφθεγμάτων νεωτέρων τε καὶ ἀρχαίων. *Περιγραφαί. Ἀναλύσεις* ρητορικῶν λόγων ἐξ ἰδίας τῶν μαθητῶν ἀναγνώσεως κατὰ προδεδομένας ἐπὶ τοῦ πίνακος ὁδηγίας κατ' ἀρχάς, κατόπιν δὲ ἐλευθερώτερον βαθμηδόν. *Μεταφράσεις* ἐπιμελεῖς ἐκλεκτῶν μερῶν ἐκ τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ Πλουτάρχου, τοῦ Λουκιανοῦ. *Μεταφράσεις* ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ἀλλὰ φέρουσι πάντα τὰ στοιχεῖα καλῶν μεταφράσεων κτλ. Ὥρ. καθ' ἑβδ. 1 7.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ. Α'. **Ἄλγεβρα** (συνέχεια).— *Ἐκρίζωσις ἀλγεβρικῶν παραστάσεων.* Ῥίζαι ἀσύμμετροι. Ῥίζαι φαντασταί. Τετραγωνικὴ ἐκρίζωσις ἀλγεβρικῶν παραστάσεων. *Ἀσκήσεις. Οἱ λογάριθμοι.* Θεμελιώδεις ἰδιότητες τῶν λογαρίθμων παντὸς συστήματος. Κοινὸν ἢ δεκαδικὸν λογαριθμικὸν σύστημα. Λογιστικαὶ πράξεις λογαριθμικῶν διωνύμων. Διάταξις καὶ χρῆσις τῶν κοινῶν λογαριθμικῶν πινάκων. *Ἀσκήσεις. Περὶ ἐξισώσεων ἐν γένει.* Περὶ ἀλγεβρικῶν ἐξισώσεων μεθ' ἑνὸς ἀγνώστου. Περὶ ἀλγεβρικῶν ἐξισώσεων μετ' ἀγνώστων πλειόνων τοῦ ἑνός. *Ἀσκήσεις.* Εἰδικαὶ λύσεις. Ἐξισώσεις ἐκθετικαί. *Ἀσκήσεις.* Περὶ συνθέσεως καὶ λύσεως ἐξισώσεων καὶ προβλημάτων. Διερεύνησις τῆς λύσεως τῶν προβλημάτων. Ὥρ. καθ' ἑβδ. $1^1/_2$.

Β'. **Γεωμετρία** (ἐπιπεδομετρία).— Εἰσαγωγή. Εὐθεῖαι γραμμαὶ καὶ εὐθύγραμμοι γωνίαι. Παράλληλοι γραμμαί. Περὶ ἐπιπέδων σχημάτων ἐν γένει καὶ ἰδίᾳ περὶ τριγώνων μετὰ τῶν σχετικῶν προβλημάτων καὶ ἐφαρμογῶν. Περὶ τετραπλεύρων ἐν γένει καὶ ἰδίᾳ περὶ παραλληλογράμμων. Περὶ κύκλων. Σύγκρισις τῶν ἐμβαδῶν εὐθυγράμμων σχημάτων πρὸς ἄλληλα μετὰ τῶν σχετικῶν. Προβλήματα μετασχηματισμοῦ εὐθυγράμμων σχημάτων. Προβλήματα κατατομῆς εὐθυγράμμων σχημά-

των. Μέτρησις εὐθυγράμμων σχημάτων. Περὶ ἀναλογίας εὐθειῶν γραμμῶν καὶ περὶ ὁμοιότητος εὐθυγράμμων σχημάτων. Περὶ ἀναλογίας γραμμῶν ἐν τῷ κύκλῳ. Λογισμὸς τῶν πλευρῶν κανονικῶν πολυγώνων, τῆς περιφερείας καὶ τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ κύκλου. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

Γ'. Τριγωνομετρία (εὐθύγραμμος).—Εἰσαγωγή. Ὁρισμὸς τῶν τριγωνομετρικῶν γραμμῶν ὡς λόγων. Συμπλήρωμα. Κανὼν τοῦ Καρτεσίου. Παραπλήρωμα. Μεταβολαὶ καὶ ὅρια τῶν τριγωνομετρικῶν γραμμῶν. Θεμελιώδεις σχέσεις τῶν τριγωνομετρικῶν γραμμῶν τῆς αὐτῆς γωνίας. Τύποι πρὸς εὕρεσιν τοῦ ἡμιτόνου καὶ τοῦ συνημιτόνου ἢ τῆς ἐφαπτομένης καὶ τῆς συνεφαπτομένης τῶν τόξων $\tau + \tau'$ καὶ $\tau - \tau'$ διὰ τοῦ ἡμιτόνου καὶ τοῦ συνημιτόνου ἢ καὶ διὰ τῆς ἐφαπτομένης καὶ τῆς συνεφαπτομένης τῶν τόξων, τ καὶ τ'. Τριγωνομετρικαὶ γραμμαὶ διπλασίου τόξου. Τριγωνομετρικαὶ γραμμαὶ ἡμίσεος τόξου. Μεταβολαὶ τοῦ ἀθροίσματος ἡμιτόνων καὶ συνημιτόνων εἰς γινόμενα. *Τριγωνομετρικοὶ πίνακες.* Κατασκευὴ πίνακος τῶν τριγωνομετρικῶν γραμμῶν. Διάταξις καὶ χρῆσις τῶν τριγωνομετρικῶν πινάκων τοῦ Lalande. *Ἐπίλυσις εὐθυγράμμων τριγώνων*, ὀρθογωνίων καὶ πλαγιογωνίων. Ἀριθμητικοὶ λογισμοί. *Ἐφαρμογαί.* Καταμέτρησις ἀποστάσεων. Καταμέτρησις ὑψῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. $1\frac{1}{2}$ / 5

ΙΣΤΟΡΙΑ **Ἑλληνική** (συνέχεια). *Περιγραφὴ τῆς Ἀττικῆς.* Ἡ παλαιοτάτη ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν. Ἐμφύλιοι ἔριδες. Κυλώνειον ἄγος. Νομοθεσία Δράκοντος. Νομοθεσία Σόλωνος. Σεισάχθεια· πολίτευμα δημοκρατικόν· διοικητικαὶ ἀρχαί· οἱ ἐννέα ἄρχοντες· ἡ βουλὴ τῶν τετρακοσίων· ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου. Ἀποδημία τοῦ Σόλωνος εἰς Αἴγυπτον, Κύπρον καὶ Ἀσίαν. Μεταστάσεις πολιτειῶν. Γένεσις τῆς *τυραννίδος*. Ὀνομαστοὶ τύραννοι Κορίνθου, Σικυῶνος, Μεγάρων, Σάμου. Πεισίστρατος ὁ Ἀθηναῖος καὶ οἱ Πεισιστρατίδαι. Κλεισθένης· ἡ πρόοδος τῆς δημοκρατίας καὶ ἡ κραταίωσις τῶν Ἀθηνῶν. Ἑλληνικαὶ *ἀποικίαι* ἐν Θρᾴκῃ, Ἑλλησπόντῳ, Προποντίδι, Εὐξείνῳ Πόντῳ, Ἰονίῳ καὶ Ἀδριατικῷ πελάγει, Λιβύῃ, Σικελίᾳ, Ἰταλίᾳ, Γαλατίᾳ καὶ Ἰβηρίᾳ. *Γράμματα καὶ τέχναι*· πλαστική, ἀρχιτεκτονική, γραφικὴ καὶ ἀγγειοπλαστική, μουσικὴ καὶ ποίησις· φιλοσοφία. Ἐμπορία. Ἐθνικὴ

ἑνότης· τεκμήρια συνειδήσεως ἐθνικῆς καταγωγῆς. Ἀμφικτυονίαι· πανηγύρεις· Ὀλυμπία καὶ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. *Ἀκμὴ τῆς Ἑλλάδος.* Μηδικοὶ πόλεμοι. Κατάκτησις τῶν ἀποικιῶν ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ἀποστασία καὶ καθυπόταξις τῶν Ἰώνων. Ἐκστρατεία Δαρείου. Μιλτιάδης. Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη. Θάνατος Μιλτιάδου. Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης. Παρασκευαὶ καὶ πορεία Ξέρξου. Ἄμυνα Ἑλλήνων. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη. Ἡ ἐν Ἀρτεμισίῳ ναυμαχία. Ἐμπρησμὸς Ἀθηνῶν. Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία. Φυγὴ Ξέρξου. Ἀριστεία Ἑλλήνων. Ὁ Μαρδόνιος ἐν Ἑλλάδι. Ἡ ἐν Πλαταιαῖς μάχη. Ἡ ἐν Μυκάλῃ μάχη. Ἡ ἐν Ἱμέρᾳ μάχη. *Ἡγεμονία Ἀθηνῶν.* Ἀνέγερσις τῆς πόλεως. Προδοσία καὶ θάνατος Παυσανίου. Ἡ ἐν Δήλῳ συμμαχία τῶν Ἀθηναίων. Τέλος Θεμιστοκλέους καὶ Ἀριστείδου. Κίμων καὶ αἱ πρῶται νῖκαι αὐτοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Αἰγύπτῳ. Ἀποστασία καὶ καθυπόταξις συμμάχων. Διάλυσις τῆς συμμαχίας Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης. Τέλος τῶν πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμων. Ἡ ἐν Κορωνείᾳ μάχη καὶ αἱ τριακοντούτιδες σπονδαί. *Ἀνάπτυξις τῆς δημοκρατίας* μετὰ τὰ Μηδικά. Ἡ δημοκρατία τοῦ Περικλέους. Δῆμος καὶ βουλὴ ἐκκλησία· Ἡλιαία. Ἀθηναίων κράτος. Ἐμπορία· καλλιτεχνία· ποίησις· ρητορική· ἱστορία. *Πελοποννησιακὸς πόλεμος*· αἴτια καὶ ἀφορμαὶ αὐτοῦ. Ἀρχιδάμειος πόλεμος. Αἱ πρῶται ἐχθροπραξίαι. Λοιμὸς καὶ θάνατος τοῦ Περικλέους. Ἅλωσις Πλαταιῶν. Ἀποστασία καὶ ὑποταγὴ Μυτιλήνης. Στάσις καὶ δημαγωγοί. Τὰ ἐν Πύλῳ καὶ Σφακτηρίᾳ. Τὰ ἐν Ἀμφιπόλει. Νικίειος εἰρήνη. Σικελικὸς πόλεμος. Ἀλκιβιάδης. Ἡ εἰς Σικελίαν ἐκστρατεία. Ἑρμοκοπίδαι. Πολιορκία Συρακουσῶν. Πανωλεθρία Ἀθηναίων ἐν Σικελίᾳ. Δεκελεικὸς πόλεμος. Μετάστασις δημοκρατίας. Κάθοδος καὶ φυγὴ Ἀλκιβιάδου. Λύσανδρος. Καλλικρατίδας. Ἡ ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχία. Ἡ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς μάχη. Ἅλωσις Ἀθηνῶν. *Ἡγεμονία Σπάρτης.* Οἱ τριάκοντα. Διδασκαλία καὶ θάνατος Σωκράτους. Ἀνάβασις καὶ κάθοδος τῶν Μυρίων. Λύσανδρος καὶ Ἀγησίλαος ἐν Ἀσίᾳ. Συμμαχικὸς ἢ Βοιωτικὸς καὶ Κορινθιακὸς πόλεμος. Ἡ Ἀνταλκίδειος εἰρήνη. *Ἀκμὴ Θηβῶν.* Δυναστεία Σπάρτης. Ἀπελευθέρωσις Θηβῶν. Ἐπαμεινώνδας καὶ Πελοπίδας. Δευτέρα Ἀθηναϊκὴ συμμαχία. Ἡ ἐν Λεύκτροις μάχη. Οἱ Θηβαῖοι ἐν Πε-

λοποννήσῳ. Ὁ Πελοπίδας ἐν Θεσσαλίᾳ. Συμμαχία Θηβαίων καὶ Περσῶν. Ἡ ἐν Μαντινείᾳ μάχη. *Μακεδονικοὶ χρόνοι.* Περιγραφὴ τῆς Μακεδονίας. Φίλιππος καὶ αἱ ἀναμορφώσεις αὐτοῦ. Ἀντιζηλία Φιλίππου πρὸς Ἀθηναίους. Ἀποστασία συμμάχων. Δημοσθένης. Ἱερὸς πόλεμος. Τὰ περὶ Θράκην καὶ Ὄλυνθον. Εἰρήνη καὶ τέλος τοῦ ἱεροῦ πολέμου. Θρακικὸς πόλεμος. Ἡ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη. Ὁ Φίλιππος ἐν Ἑλλάδι. Θάνατος Φιλίππου. Ἀλέξανδρος. Πρῶτα κατορθώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου. Διάβασις εἰς Ἀσίαν καὶ μάχη ἐν Γρανικῷ. Κατάκτησις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἡ ἐν Ἰσσῷ μάχη. Ὑποταγὴ Φοινίκης, Αἰγύπτου. Ἡ ἐν Ἀρβήλοις μάχη. Κατάκτησις Περσίας. Βιαιότης Ἀλεξάνδρου καὶ συνωμοσίαι κατ' αὐτοῦ. Ἐκστρατεία εἰς Ἰνδικήν. Ἐπιστροφὴ Ἀλεξάνδρου. Γάμοι Ἀλεξάνδρου. Θάνατος αὐτοῦ. *Ἑλληνιστικὴ περίοδος.* Οἱ διάδοχοι τοῦ Ἀλεξάνδρου. Λαμιακὸς πόλεμος καὶ θάνατος τοῦ Δημοσθένους. Διαμάχαι τῶν στρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁριστικὸς διαμελισμὸς τοῦ κράτους. Τὰ βασίλεια τῶν ἐπιγόνων. Οἱ Πτολεμαῖοι ἐν Αἰγύπτῳ. Ἀλεξάνδρεια. Βασίλειον τῶν Σελευκιδῶν. Βασίλεια Βακτριανῆς καὶ Παρθυαίας. Μικρὰ βασίλεια ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Γαλατικὸν βασίλειον. Περγαμηνὸν βασίλειον. *Αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι ἀπὸ τοῦ δ' αἰῶνος· φιλοσοφία· καλλιτεχνία. Οἱ τελευταῖοι ἀγῶνες τῆς Ἑλλάδος.* Γενικὴ κατάστασις τῆς Ἑλλαδος. Αἰτωλικὴ συμπολιτεία. Ἀχαϊκὴ συμπολιτεία. Ἄρατος. Μεταρρυθμίσεις Ἄγιδος καὶ Κλεομένους ἐν Σπάρτῃ. Ἐπέμβασις τῶν Ῥωμαίων. Φιλοποίμην. Κατάκτησις Ἑλλάδος ὑπὸ Ῥωμαίων. Διασπορὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος εἰς τὴν Δύσιν.

Ὧραι καθ' ἑβδομ.. 2.

LANGUE FRANÇAISE. *Suite* de la grammaire de Larive et Fleury (cours superieur) avec les exercices correspondants. Enseignement du *style* et des régles de la *rèdaction*, étudiées par l'élève non d' après un cours théorique, mais sur les textes et les devoirs journaliers. Enseignement d'*etymologie*. Etude des *termes; correction* de locutions vicieuses. *Lecture, traduction et analyse* de morceaux choisis d' auteurs elassiques français vers et prose (Pellissier, morceaux choisis classe de rhétorique). Vers français a *retourner* en prose. *Recitation* de

morceaux choisis. *Exercices* instantanés de traduction du grec en français d' un texte convenable. *Reproduction* resumée en français, de vive voix et par écrit, de la traduction précédente. *Exercices* ortographiques. Conversation. Biographie d'hommes illustres. Correction de dictée, faite par les éléves. Exercices de *composition*. *(Les compositions françaises de cette classe seront conformes aux compositions grecques de quatrième du cours moyen.* heures 6.

Note. 3 heures grammaire, lecture et traduction, 1 heure compositions et 2 heures exercices, biographie, récitation, conversation etc.

ΤΟΥΡΚΙΚΑ.

مجموعهٔ لسان عثمانی ومکتب ادب ایکنجی جلد نام کتابلردن اوتوز صحیفه قدر قرائت وترجمه

علاوه‌ملی کل دسته نام کتابدن یکرمی صحیفه قدر قرائت وترجمه

عثمانلو غزته‌لردن قرائت وترجمه

ترجمه اولنان قطعه‌لرك اجمالی شفاهاً وتحریراً

اشعار مشهوره‌دن ترجمه وازبرلنمسی

تدریس اولنان وسائر تدریس اولنیان قطعه‌لردن املا

تمرینات ایله قواعد عثمانیه کذا تمرینات‌له قواعد فارسیه وعربیه

کتابت : مناسب برقرائت روم کتابندن اولجه مطالعه اولندقدن صکره

ترکجه‌یه ترجمه ــ اوفاق عرضحالار وانواع مکاتیب تجاریه‌نك تنظیمی

انواع نفیس تاریخ قطعه‌لرك ازبرلنمسی ٤ ساعت

Ἀνάγνωσις καὶ μετάφρασις ἐκλεκτῶν τεμαχίων ἐκ τοῦ Β' τόμου τῆς χρηστομαθείας καὶ ἐκ τοῦ Β' τεύχους τοῦ Μεκτέπου Ἐδὲπ περὶ τὰς 25—30 σελίδας καὶ ἐκ τοῦ λιθογραφημένου Κιοὺλ δεστὲ ἢ ἄλλου ὁμοίου περὶ τὰς 20. Ἀνάγνωσις καὶ μετάφρασις ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Περίληψις προφορικῶς καὶ γραπτῶς τοῦ ἐμηνευομένου τεμαχίου. Ἀπιστήθισις ἐκλεκτῶν ποιημάτων μετρίου ὕφους μετὰ προηγουμένην ἐρμηνείαν. — Ὀρθογραφία μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων γραμματικῶν

καὶ συντακτικῶν παρατηρήσεων —Γραφὴ καθ' ὑπαγόρευσιν ἔκ τε τοῦ μαθήματος καὶ ἐκ τεμαχίου μὴ δεδιδαγμένου— Γραμματικῆς, οἱ κανόνες τῆς Τουρκικῆς γλώσσης τουρκιστί, ἐπανάληψις τῶν κανόνων τῆς Περσικῆς καὶ Ἀραβικῆς καὶ συμπλήρωσις αὐτῶν, οἱ τύποι τῆς Ἀραβικῆς οἱ ἐν χρήσει ἐν τῇ Τουρκικῇ καὶ αἱ μετοχαὶ αὐτῶν μετὰ τῶν διαφόρων αὐτῶν ἀνωμαλιῶν. Ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἐπὶ διαφόρων παραδειγμάτων— Θεματογραφία—. Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Τουρκικὸν ἐκ καταλλήλου τινὸς ἀναγνωστικοῦ μετὰ προηγουμένην προπαρασκευήν. Ἄσκησις εἰς τὴν σύνταξιν διαφόρων συντόμων ἀναφορῶν ἐπιδιδομένων εἰς τὰ διάφορα ὑπουργεῖα καὶ ἀναγεμένων εἰς διαφόρους ἐμπορικὰς καὶ λοιπὰς συνήθεις περιστάσεις. Ἀποστήθησις διαφόρων ἱστορικῶν διηγημάτων.
Ὧραι καθ' ἑβδομ. 4.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. **Ὀρυκτολογία.** *Ὁρισμὸς* ὀρυκτολογίας, ὀρυκτοῦ καὶ ὀρυκτολογικοῦ ἀτόμου. Κύρια γνωρίσματα τῶν ὀρυκτῶν. Ὁμοειδῆ καὶ ἑτεροειδῆ ὀρυκτά. Χρησιμότης τῆς ὀρυκτολογίας. Διαίρεσις αὐτῆς. Α'. *Μορφολογία* τῶν ὀρυκτῶν. Κρυσταλλικὰ καὶ κρυσταλλοφανῆ ὀρυκτά. Ταξινόμησις τῶν κρυστάλλων κατὰ συστήματα. Γενικὸς χαρακτηρισμὸς αὐτῶν καὶ περιγραφὴ τῶν κυριωτέρων σχημάτων αὐτῶν. Μονιμότης τῶν διέδρων γωνιῶν τῶν κρυστάλλων καὶ καταμέτρησις αὐτῶν διὰ γωνιομέτρων. Αἱ ἐν τοῖς κρυστάλλοις παρατηρούμεναι ἀνωμαλίαι καὶ τυχαῖαι μορφαί. Ἐξήγησις τοῦ σχηματισμοῦ τῶν κρυστάλλων κατὰ κανονικὰς μορφὰς ἁπλᾶς ἢ συνθέτους καὶ κατὰ ἀκανονίστους. Ὀλίγα τινα περὶ τῶν ὀπτικῶν ἰδιοτήτων τῶν κρυστάλλων. Ἐκτίμησις τοῦ εἰδικοῦ βάρους καὶ τῆς σκληρότητος τῶν ὀρυκτῶν. Β'. *Χημικὴ ὀρυκτολογία.* Χημικὰ συστατικὰ καὶ χημικὰ γνωρίσματα τῶν ὀρυκτῶν. Δοκιμασία αὐτῶν πυροχημικῶς καὶ ὑγροχημικῶς. Γ'. Εἰδικὸν μέρος ἢ *φυσιογραφία* τῶν ὀρυκτῶν. Ταξινόμησις αὐτῶν καὶ εἰδικὴ περιγραφὴ τῶν κυριωτέρων καὶ χρησιμοτέρων ὀρυκτῶν· λίθων, πολυτίμων λίθων, καυσίμων ὑλῶν καὶ μετάλλων.

Γεωλογία. Ὁρισμός. Τὰ ὀρυκτὰ ἐξεταζόμενα ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν ὡς ὑλικοῦ τῆς λιθοσφαίρας, τοὺς νόμους καθ' οὓς συνδυάζονται, τὰς ἐπελθούσας ἐπ' αὐτῶν μεταβολὰς καὶ τὰς ἐνεργησάσας καὶ ἐνεργούσας τὰς μεταβολὰς ταύτας δυνάμεις. Δυνάμεις ἐσωτερικαὶ καὶ φαινόμενα γεωλογικὰ ἐκ τούτων προκαλούμενα καὶ διενεργοῦντα μεταβολὰς τῆς λιθοσφαίρας

(σεισμικὰ καὶ ὑφαιστιακὰ φαινόμενα. Θερμαὶ πηγαὶ καὶ ἀρτεσιανὰ φρέατα). Δυνάμεις ἐξωτερικαὶ καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν. (Μηχανικὴ καὶ χημικὴ ἐνέργεια τοῦ ἀέρος καὶ τῶν ὑδάτων). Ἐξήγησις τῆς γενέσεως τῶν πετρωμάτων καὶ διάκρισις αὐτῶν κατὰ τὸν τρόπον τῆς γενέσεως εἰς πυρογενῆ, ὑδατογενῆ καὶ μεταμορφωσιγενῆ πετρώματα. Εἰδικὴ περιγραφὴ τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν. Προσχώσεις ἐξ ὀργανικῶν λειψάνων καὶ γεωλογικαὶ περίοδοι. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΧΗΜΕΙΑ. **(Ὀργανική).** Αἰτιολογία τῆς διακρίσεως τῆς Χημείας εἰς ἀνόργανον καὶ ὀργανικήν. Γενικά τινα εἰσαγωγικῶς περὶ τῶν ὀργανικῶν συνθέσεων: [Στοιχειώδης ὀργανικὴ ἀνάλυσις. Ἐκτίμησις τοῦ μοριακοῦ βάρους (τύπου) τῶν ὀργανικῶν ἑνώσεων. Ἰσομέρεια, μεταμέρεια, πολυμέρεια. Διαίρεσις καὶ ταξινομία τῶν ἑνώσεων τοῦ ἄνθρακος.]

Εἰδικὸν μέρος. *Περιγραφὴ* τῆς παρασκευῆς, ἰδιοτήτων, κυριωτέρων ἀντιδράσεων καὶ *χρήσεων πρακτικῶν* τῶν ἑπομένων συνθέσεων:

Κυανίου καὶ ἑνώσεων αὐτοῦ μετὰ μετάλλων καὶ ἀμετάλλων. *Ἀνθρακυλίου* καὶ παραγώγων αὐτοῦ κυανικοῦ ὀξέος, κυανουρικοῦ ὀξέος, ἀνθρακυλαμινικοῦ ὀξέος, ἀνθρακυλαμίδης ἤτοι οὐρίας. Γενικὸς χαρακτηρισμὸς τῶν *Λιπαρῶν ἑνώσεων*. Εἰδικὴ περιγραφὴ τοῦ *Μεθανίου* καὶ παραγώγων αὐτοῦ: Μεθυλικοῦ πνεύματος, Χλωροφορμίου, Ἰωδοφορμίου, Νιτροφορμίου, Χλωροπικρίνης καὶ τετραχλωριούχου Ἀνθρακος. Ἑνώσεων τοῦ μεθυλίου μετὰ κυανίου, νιτρικοῦ καὶ νιτρώδους ὀξέος, (Βροντώδης ὑδράργυρος καὶ ἄργυρος). *Αἰθανίου* καὶ ἑνώσεων αἰθυλίου ἰδίᾳ δὲ τοῦ Αἰθυλικοῦ πνεύματος, οἰνοπνεύματος καὶ Αἰθέρος. Χαρακτηρισμὸς τῶν *πνευμάτων* προπυλικοῦ, βουτυρικοῦ καὶ ἀμυλικοῦ· Ἀμινῶν (διμεθυλαμίνης, τριμεθυλαμίνης καὶ τετραμεθυλαμμωνίου) καὶ Μεταλλοργανικῶν ἑνώσεων. Εἰδικὴ περιγραφὴ τῶν Ἀλδεϋδῶν καὶ λιπαρῶν ὀξέων προϊόντων τῶν πνευμάτων: μυρμηκικοῦ ὀξέος, μυρμηκικῆς ἀλδεύδης, ὀξεικοῦ ὀξέος, ὀξεικῆς ἀλδεύδης καὶ ὀξεικῶν ἁλάτων.

Περιγραφὴ τῶν ὀξέων τῆς σειρᾶς $C^{v}H^{v2}O^{2}$ βουτυρικοῦ ὀξέος, βαλερικοῦ, παλμιτικοῦ, μαργαρικοῦ, στεατικοῦ καὶ ἐλαϊκοῦ ὀξέος. *Αἰθυλενίου* καὶ ὁμολόγων αὐτοῦ. *Γλυκολῶν* καὶ *ἀμινῶν* τοῦ αἰθυλενίου. Ταυρίνης, χολίνης καὶ νευρίνης. *Γλυκερίνης*. Παχέων ἐλαίων καὶ ξηραντικῶν ἐλαίων (στεατικαὶ λαμπάδες καὶ σάπωνες).

Προϊόντα ὀξειδώσεως τῆς γλυκόλης: γλυκολικὸν καὶ ὀξαλικὸν ὀξὺ καὶ ὁμόλογα αὐτῶν γαλακτικὸν καὶ γλυκεριλικὸν ὀξὺ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἠλεκτρικόν, μηλικόν, τρυγικόν, κιτρικὸν καὶ οὐρικὸν ὀξὺ ἀφ' ἑτέρου.(1)

Πολυατομικὰ πνεύματα: ἐρυθρίτης καὶ μαννίτης. Ὑδατάνθρακες, (οὐσίαι σακχαροῦχοι καὶ ἀμυλοῦχοι) καὶ κόμμεα.

Ζύμωσις. Οἶνος, Ζύθος. Ἄρτος.

Ἀρωματικαὶ ἑνώσεις· ἐξήγησις τῆς συνθέσεως αὐτῶν κατὰ Kekulé. Βενζέλαιον καὶ παράγωγα αὐτοῦ.— Φαινόλαι.— Τρινιτροφαινόλη (πικρικὸν ὀξύ).

Φαινυλαμίνη (ἀνιλίνη).— Ροδανιλίνη (παράγωγα αὐτῆς καὶ χρώματα). Διυδροξυβενζέλαια (Πυροκατεχίνη, Ρεζορκίνη).— Τολουέλαιον καὶ παράγωγα αὐτοῦ.— Κρεσέλαιον.— Ὀρκίνη, Ὀρκεΐνη καὶ Ἡλιοτρόπιον.— Βενζυλικὸν πνεῦμα, Βενζαλδεΰδη καὶ Βενζοϊκὸν ὀξύ.— Ἱππουρικόν, Σαλικυλικὸν καὶ Γαλλικὸν ὀξύ.— Δεψικαὶ οὐσίαι.—

Ὑδρογονάνθρακες τοῦ τύπου $C_8 H_{10}$. Φθαλικὰ ὀξέα.— Ὁμοίως τοῦ τύπου $C_{10} H_{14}$ Κυμέλαιον, Θυμέλαιον, αἰθέρια ἔλαια, βάλσαμα καὶ ρητῖναι.— Ἰνδικόν.—

Ναφθαλίνη.— Ἀνθρακένιον. — Ἀλιζαρίνη.— Πορφυρίνη.—

Τὰ κυριώτερα τῶν ἀλκαλοειδῶν. Νικοτίνη, Μορφίνη, Κωδεΐνη. Ναρκοτίνη, Κινίνη, Στρυχνίνη, Κοκαΐνη, Ἀτροπίνη καὶ Καφεΐνη. Χαρακτηρισμὸς καὶ ἰδιότητες τῶν λευκωματοειδῶν.

Ὧραι καθ' ἑβδ. 2.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ. *Εἰσαγωγή.* Φυσικὰ καὶ χημικὰ φαινόμενα. Φυσικὸς νόμος καὶ φυσικὴ θεωρία. Γενικαὶ ἰδιότητες τῶν σωμάτων. Ἔκτασις καὶ ἀδιαχώρητον. Μικρόμετρον (βερνιέρος). Κυκλικὸς βερνιέρος. Μικρομετρικὸς κοχλίας. Καθετόμετρον. Διάφοροι τρόποι τῆς καταστάσεως τῶν σωμάτων. Ἀδράνεια, τριβή, ἀντίστασις τοῦ μέσου. **Θερμαντικόν.** Θερμότης. Ὑποθέσεις περὶ τῆς φύσεως αὐτῆς. Συστολὴ καὶ διαστολὴ τῶν σωμάτων. Θερμοκρασία, θερμόμετρα. Εἴδη καὶ κατασκευὴ αὐτῶν· θερμόμετρα μεγίστου καὶ ἐλαχίστου, θερμοσκόπιον, πυρόμετρα. Ἐκκρεμὴς σταθεροῦ μήκους. Διαστολὴ τοῦ ὕδατος, μέγιστον ὅριον τῆς πυκνότητος τοῦ ὕδατος. Διαστολὴ τῶν ἀερίων· ἀερικὸν θερμόμετρον. Ἐφαρμογαὶ τῆς διαστολῆς τῶν ἀερίων. Ρεῦμα ἀέρος ἐν

(1) **Σημ.** Κατασκευὴ καὶ ἰδιότητες τῆς μελάνης.

καπνοδόχῃ. Θέρμανσις διὰ θερμοῦ ἀέρος ἢ ὕδατος. Μεταβολὴ τῆς καταστάσεως τῶν σωμάτων. Τῆξις καὶ νόμοι αὐτῆς. Διάλυσις, ψυκτικὰ μίγματα. Πῆξις καὶ νόμοι αὐτῆς. Ἐξαέρωσις. Βρασμός. Παραγωγὴ τῶν ἀτμῶν ἐν τῷ κενῷ καὶ ὑπὸ πίεσιν. Μεγίστη τάσις τοῦ ὑδατώδους ἀτμοῦ. Ἀτμόμετρον. Αἰτίαι μεταβάλλουσαι τὸν βαθμὸν τῆς ζέσεως. Ὑψομετρικὸν θερμόμετρον. Ὑγρόσφυρα. Ἀπόσταξις, ψῦχος παραγόμενον κατὰ τὴν ἐξάτμισιν. Παγοποιητικὴ συσκευὴ τοῦ Carré. Παγοποιητικὴ συσκευὴ δι' ἀμμωνίας. Κρίσιμος θερμοκρασία. Ρευστοποίησις πάντων τῶν ἀερίων. Ὑγρομετρία καὶ ὑγρόμετρα. Θερμοχωρητικότης. Προσδιορισμὸς τοῦ εἰδικοῦ θερμαντικοῦ τῶν σωμάτων. Μηχανικὴ θεωρία τῆς θερμότητος. Ὁμοιότης μεταξὺ θερμότητος καὶ ἤχου. Ἐξίσωσις τοῦ ἔργου. Ἀσυμφωνία μεταξὺ θεωρίας καὶ τῆς κινήσεως τῆς μηχανῆς. Ἀπώλεια ἔργου, παραγωγὴ θερμότητος καὶ ἀντιστρόφως. Μέτρον τοῦ μηχανικοῦ ἰσοδυνάμου τῆς θερμότητος. Μετατροπὴ τῆς θερμότητος εἰς ἔργον. Ἄνθρωπος καὶ ζῷα θερμομηχαναί. Πηγαὶ τῆς θερμότητος· μηχανικαί, φυσικαί, χημικαί. Θέρμανσις καὶ διάφοροι ἐν χρήσει μέθοδοι αὐτῆς. Πηγαὶ τοῦ ψύχους.

Τρόποι καθ' οὓς διαδίδεται ἡ θερμότης. Θερμαγωγὸν τῶν σωμάτων. Ἀκτινοβόλος θερμότης καὶ νόμοι αὐτῆς. Ἀναπλαστική, διασκεδαστική, ἀπορροφητική, ἀφετικὴ καὶ διαβατικὴ δύναμις τῶν σωμάτων ὡς πρὸς τὴν θερμότητα. Ἐφαρμογαὶ τῶν ἰδιοτήτων τῆς ἀκτινοβόλου θερμότητος. Ὑδατώδη μετέωρα [νέφη, βροχή, χιὼν χάλαζα κτλ.], ἄνεμοι. **Κλιματολογία**: Μεταβολαὶ τῆς θερμοκρασίας. Ἰσόθερμοι γραμμαί. Διαφορὰ μέσης, χειμερινῆς καὶ θερινῆς θερμοκρασίας. Ἐλάττωσις τῆς θερμοκρασίας μετὰ τοῦ ὕψους. Θερμοκρασία τοῦ ἐδάφους. Θερμοκρασία τῶν θαλασσῶν, τῶν ὑποβρυχίων ρευμάτων, τῶν λιμνῶν, πηγῶν κτλ.

Ὧραι καθ' ἑβδ. 1.

عثمانلی جغرافیاسی

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

احوال عمومیه – حدود بریه و بحریه – اوروپای عثمانی ساحلی – اناطولی ساحلی – آفریقای عثمانی ساحلی – اوروپای عثمانیك جبال

ومیاهی – نهرلر وکوللر – آسیای عثمانینك جبال و میاهی – بحر سیاهه دوکولن نهرلر – مرمره یه دوکولن نهرلر – اطه‌لر دکزینه دوکولن نهرلر – بحر سفیده دوکولن نهرلر – بصره کورفزینه دوکولن نهرلر – کوللر – آفریقای عثمانیه‌دکی جبال وانهار – ممالك عثمانیه‌ده بولنان جزائر –

اوروپای عثمانی :

اراضی اورمانلر حیوانات معادن محصولات طبیعیه وزراعیه طرق مواردات پوسته یوللری احوال تجاریه وصناعیه

آسیای عثمانی حقنده معلومات عمومیه

احوال اراضی حیوانات احجار ومعادن محصولات طبیعیه وزراعیه طرق مواردات پوسته یوللری

ممالك عثمانیه‌نك مساحهٔ سطحیه‌سی ومقدار نفوسی

اوروپای عثمانی :

استانبول ولایتی – چتالجه متصرفلغی – ادرنه ولایتی – سلانیك ولایتی – مناستر ولایتی – قوصوه ولایتی – اسقودره ولایتی – یانیه ولایتی – کرید ولایتی – بوسنه هرسك ولایتی – روم ایلی شرقی ولایتی – بلغارستان امارتی – قره دکز اسکله‌لری

آسیای عثمانینك احوال سیاسیه‌سی

ساحله‌دکی ولایات ومتصرفلقلر

طربزون ولایتی – قسطمونی ولایتی – ازمید متصرفلغی – خداوندکار ولایتی – بیغا متصرفلغی – آنقره ولایتی – سیواس ولایتی – آیدین ولایتی – جزائر بحر سفید ولایتی – قونیه ولایتی – اطنه ولایتی – حلب ولایتی – زور متصرفلغی – سوریه (شام) ولایتی – بیروت ولایتی – قدس شریف متصرفلغی – جبل لبنان متصرفلغی – ارضروم ولایتی – وان ولایتی – بتلیس ولایتی – دیار بکر ولایتی – معمورة العزیز ولایتی –

موصل ولایتی – بغداد ولایتی – بصره ولایتی – حجاز ولایتی – یمن ولایتی

آفریقای عثمانی :

بنغازی متصرفلغی – طرابلس غرب ولایتی

ولایات ممتازه :

مصر خدیویتی – تونس ایالت ممتازه‌سی ۱ ساعت

Γενικὴ ἄποψις. Ὅρια κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Παράλια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Παράλια τῆς Ἀνατολῆς. Παράλια τῆς Ἀφρικανικῆς Τουρκίας. Ὄρη καὶ ὕδατα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Ὄρη καὶ ὕδατα τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας. Ποταμοὶ χυνόμενοι εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν. Ποταμοὶ χυνόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ. Ποταμοὶ χυνόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν τῶν νήσων. Ποταμοὶ χυνόμενοι εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Ποταμοὶ χυνόμενοι εἰς τὸν κόλπον τῆς Βασόρας. Λίμναι. Ὄρη καὶ ποταμοὶ τῆς ἐν τῇ Ἀφρικῇ Τουρκίας. Νῆσοι τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους. Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία (Γαῖαι, δάση, ζῶα, μέταλλα, ὁδοί, λεωφόροι, ταχυδρομεῖα, κατάστασις τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, προϊόντα φυσικὰ καὶ τῆς γεωργίας). Γενικαὶ γνώσεις ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας (Γαῖαι, ζῶα, λίθοι καὶ μέταλλα, προϊόντα φυσικὰ καὶ τῆς γεωργίας, ὁδοί, ταχυδρομεῖα κτλ.). Ἐπιφάνεια καὶ πληθυσμὸς τῶν Ὀθωμανικῶν χωρῶν. *Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία.* Νομὸς Κωνλεως. Διοίκησις Μετρῶν. Νομὸς Ἀδριανουπολεως. Νομὸς Θεσσαλονίκης. Νομὸς Βιτωλίων. Νομὸς Κοσσυφοπεδίου. Νομὸς Ἀλβανίας. Νομὸς Ἰωαννίνων. Κρήτη. Βοσνία καὶ Ἑρζεγοβίνη. Ἀνατολικὴ Ρωμυλία. Ἡγεμονία τῆς Βουλγαρίας. Ἀποβάθραι ἐν τῇ Μαύρῃ θαλάσσῃ. Πολιτικὴ κατάστασις τῆς *Ἀσιατικῆς Τουρκίας.* Νομοὶ καὶ διοικήσεις παράλιοι. Νομὸς Τραπεζοῦντος. Νομὸς Κασταμονῆς. Διοίκησις Νικομηδείας. Νομὸς Προύσης. Διοίκησις Ἑλλησπόντου. Νομὸς Ἀγκύρας. Νομὸς Σεβαστείας. Νομὸς Ἀϊδινίου. Νομὸς τοῦ Ἀρχιπελάγους. Νομὸς τοῦ Ἰκονίου. Νομὸς Ἀδάνων. Νομὸς Χαλεπίου. Διοίκησις τοῦ Ζόρ. Νομὸς Συρίας. Νομὸς Βυρητοῦ. Διοίκησις Ἱεροσολύμων. Λίβανος. Νομὸς Ἐρζερούμ. Νομὸς Βάν. Νομὸς Βιτλίς. Νομὸς Διαρβεκίρης. Νομὸς Μαμουρὲτ-οὐλ-Ἀζίζ. Νομὸς Μοσούλης. Νομὸς Βαγδατίου. Νομὸς Βασόρας. Νομὸς Χετζάζ. Νομὸς Ὑεμένης. Κτήσεις τῆς Τουρκίας ἐν *Ἀφρικῇ.* Διοίκησις Βεγγάζης. Νομὸς Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας. Ὑποτελεῖς ἡγεμονίαι. Αἴγυπτος. Τύνις. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ. **Θεωρητικῶς.** Συνέχεια *Σκηνογραφίας* καὶ τέλος. Σκηνογραφία στερεῶν σωμάτων ἐν γένει καὶ τῶν γεωμετρικῶν ἰδία. *Σκιαγραφία* καὶ *ἀερία* σκηνογραφία. **Πρακτικῶς.** *Ἀσκήσεις*

ἐπὶ τῆς ἀντιγραφῆς τῶν διαφόρων θέσεων τῶν γεωμετρικῶν σωμάτων, κατὰ τὸ τέλος δὲ προσθήκη καὶ τῆς σκιᾶς αὐτῶν. *Ἀντιγραφὴ ἐξ ἐκμαγείων, ἐκ γύψου ἢ ναστοχάρτου, προσώπων καὶ ἐν γένει φυσικῶν ἀντικειμένων.* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑ. *Ἀσκήσεις* ποικίλαι εἰς τὴν στενογραφικὴν ταχυγραφίαν ἰδίᾳ ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. *Ἀσκήσεις δι' ἁλτήρων μεγαλειτέρου βάρους. Ἐπαν.άλ.ηψις τῶν ἐν τῇ Ε' τάξει ἀσκήσεων. Ἀσκήσεις διὰ τῶν ῥάβδων.* Τὰς ῥάβδους εἰς τοὺς ὁμοστοίχους. Τὰς ῥάβδους ὑπὸ τὰς μασχάλας. Τὰς ῥάβδους ἐπὶ τὰ πλάγια ὁριζοντίως τεταμένων τῶν χειρῶν. Τὰς ῥάβδους ἐπὶ τὰ πλάγια ὁριζοντίως μετὰ καθίσματος. Αἰώρησις τῶν ῥάβδων ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω. *Ἄσκησις διὰ κορυνῶν.* Τὰς κορύνας ἄνω κατακορύφως μετὰ προβολῆς τῶν ποδῶν ἐναλλάξ. Ἀντιμετάθεσις τῶν ποδῶν ὀπίσω μετ' ἄρσεως τῶν κορυνῶν ἐναλλὰξ ἄνω κατακορύφως καὶ μετὰ προβολῆς τῶν ποδῶν. Περιστροφὴ δι' ἀμφοτέρων τῶν κορυνῶν ἐπὶ τὰ πλάγια. Περιστροφὴ διὰ τῶν κορυνῶν ἐναλλὰξ ἔμπροσθεν τοῦ σώματος. *Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ μοροζύγου.* Χειροβάδισμα ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω τῶν χειρῶν μετατιθεμένων ἐναλλάξ. Ἐξάρτησις διὰ τῶν χειρῶν, κεκαμμένων πρὸς ὀρθάς, λαβῇ πρώτῃ. Ἀνάβασις τῶν χειρῶν διαδοχικῶς ἀναβιβαζομένων. Ἀναπτέρωσις. Διαπέρασμα. *Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ διζύγου.* Κάθισμα ἐπὶ τῶν ζυγῶν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ὑπερπήδησις τοῦ ἑτέρου κατὰ τὸ τέταρτον. Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν μετὰ παλμῶν ἀπὸ τῆς ὀρθίας στηρίξεως. Ἀπὸ τῆς ὀρθίας στηρίξεως κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν μετὰ παλμῶν. Ἐπὶ βραχιόνων ἀντιβραχία στήριξις. *Ἄσκησις ἐπὶ τῶν κρίκων.* Ἀσκήσεις διὰ τῶν κρίκων. Ἐξάρτησις διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς κεκαμμένης ἐπὶ τὸν ὦμον. Αἰώρησις Α' Β' καὶ Γ' εἴδους. Ὁριζόντιον πρηνές. Περιφορὰ τῆς μὲν δεξιᾶς χειρὸς ἐχομένης τῆς λαβῆς, τῆς δὲ ἀριστερᾶς τοῦ σχοινίου. Διάφοροι *ἀσκήσεις ἐπὶ ὁριζοντίων καὶ κεκλιμμένων κλιμάκων.* Χειροβάδισμα ἐπὶ τῶν δύο σκελῶν λαβῇ πρώτῃ ἐξαρτήσεως, διὰ συγχρόνου μεταθέσεως τῶν χειρῶν ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω. Χειροβάδισμα ἐπὶ τῶν βαθμίδων λαβῇ πρώτῃ καὶ τρίτῃ, διὰ μεταθέσεως τῶν χειρῶν ἀπὸ τῆς μιᾶς βαθμίδος εἰς τὴν ἀμέσως ἑπομένην πρὸς δεξιὰ ἢ ἀριστερά. Διάφοροι *ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ ἱππικοῦ ἐφαλτηρίου* ἀπὸ τῆς ὀρθίας στηρίξεως. *Ἐξάσκησις* τῶν μαθητῶν ἐν βαθμῷ μεγαλητέρῳ εἰς τὰ διάφορα ἅλματα μετὰ καὶ ἄνευ κοντῶν καθ' ὕψος, μῆκος καὶ βάθος. *Ἐξάσκησις* εἰς τὸν ἁπλοῦν δρόμον, τὸν δρόμον μετ' ἐμποδίων, τὴν δισκοβολίαν καὶ τὸ ρίψιμον τῆς σφαίρας. Ὧρ. καθ' ἑβδ. 2.

ΤΑΞΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ. **Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία.** (Συνέχεια). **Περίοδος Γ'.** (700—1054). *Ἐξάπλωσις* τοῦ Χριστιανισμοῦ παρὰ τοῖς Βουλγάροις, Χαζάροις καὶ Ρώσσοις. *Ἐξάπλωσις* αὐτοῦ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς, Σκανδιναυοῖς καὶ δυτικοῖς Σλαύοις. Ἡ Εἰκονομαχία. Τὸ σχίσμα τῶν ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Ἡ περὶ Ἁγίου Πνεύματος κακοδοξία. Οἱ Παυλικιανοί. Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα· μοναχοί, κλῆρος καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἱεραρχία. Ὁ παπισμός. Θεία λατρεία. Χριστιανικὸς βίος. *Πατέρες καὶ συγγραφεῖς* τῆς Ἐκκλ. ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Οἱ ἐπισημότεροι *Θεολόγοι* τῆς Δύσεως. **Περίοδος Δ'.** (1054—1453). *Ἀπόπειραι* πρὸς ἕνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ ψευδὴς ἕνωσις. Ἱστορία τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας. Ἱστορία τῶν ἐν Ἀνατολῇ ἀπεσχισμένων Ἐκκλησιῶν. *Αἱρέσεις καὶ σχίσματα.* Ἡ αἵρεσις τῶν Βογομίλων. Τὸ σχίσμα τῶν Ἀρσενιατῶν. Βαρλαὰμ καὶ Ἀκίνδυνος. Αἱρέσεις ἐν τῇ Δύσει. (Καθαροί, Ἀλβίγιοι, Βάλδιοι, Βίκλεφ, Χούς). Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Μοναχικὸς βίος. Κλῆρος καὶ ἱεραρχία. Θεία λατρεία. Ἠθικὸς βίος. Ὁ παπισμός. Αἱ σταυροφορίαι καὶ τὰ ἱπποτικὰ τάγματα. Ὀργανισμὸς ἐσωτερικὸς τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Δύσει. Θεολογικὰ γράμματα ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει. **Περίοδος Ε'.** (ἀπὸ τοῦ 1453 μέχρι τῆς σήμερον). Ἱστορία τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Σχέσεις πρὸς τὰς προτεσταντικὰς Ἐκκλησίας. Ἐνέργειαι τοῦ παπισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Αἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀπεσπασμέναι ἐκκλησίαι. Τὸ Βουλγαρικὸν σχίσμα. Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα. Αὐτοκέφαλοι ἐκκλησίαι. Μοναχικὸς βίος.

Κλῆρος καὶ ἱεραρχία. **Θεία λατρεία.** Ἠθικὸς βίος. Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς. Γενικὴ ἐπισκόπησις. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 1.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ. Α'. *Θουκυδίδου δημηγορίαι. Πλάτωνος* Ἀπολογία, Κρίτων, Εὐθύφρων. *Ὁμήρου* Ἰλιὰς δὶς τῆς ἑβδομάδος. (Ποσὸν οὐχὶ ὀλιγώτεραι τῶν 120 σελίδων τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως). **Ἀνάγνωσις** ἐκ τῶν παραλλήλων βίων τοῦ Πλουτάρχου. (σελίδες τουλάχιστον 90). *Ἐλεγεῖα* θεμάτων παρασκευαζομένων κατ' οἶκον ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 6.

Β'. **Συνθέσεις.** Ρητορικὰ γυμνάσματα, ἤτοι ποικίλοι λόγοι, προσφωνήσεις, προσλαλιαὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, παντοῖαι διατριβαὶ ἐκ διαφόρων συγγρόνων πηγῶν, ἐκλεγομένων καὶ παρεχομένων ἐν ἀνάγκῃ ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος. Ὅλως ἐλεύθεραι καὶ αὐτοσχέδιαι ἐπεξεργασίαι οἱωνδήποτε θεμάτων. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1/7.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ. Α' **Ἄλγεβρα.** (συνέχεια καὶ τέλος). Περὶ προόδων κατὰ διαφορὰν καὶ κατὰ πηλίκον. Ἀσκήσεις καὶ προβλήματα. Περὶ ἀνατοκισμοῦ καὶ χρεωλυσίας. Ἀσκήσεις καὶ προβλήματα. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

Β'. **Γεωμετρία** (στερεομετρία). *Θέσις εὐθειῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς ἐπίπεδα. Θέσις ἐπιπέδων πρὸς ἀλληλα.* Ἐπίπεδα ἀλληλοτεμνῦντα. Ἐπίπεδα παράλληλα. Στερεαὶ γωνίαι τριέδροι καὶ πολύεδροι. *Περὶ τῶν ὁρίων καὶ τῶν τομῶν τῶν σωμάτων.* Πολύεδρα (πρίσμα, πυραμίς, κτλ.) Στρογγύλα σώματα (κύλινδρος, κῶνος, σφαῖρα). *Μέτρησις τοῦ ὄγκου καὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν στερεῶν σωμάτων* (πρίσμα καὶ κύλινδρος, πυραμὶς καὶ κῶνος, σφαῖρα καὶ μέρη αὐτῆς). Ὧρ. ἑβδ. 1½.

Γ' **Παραστατικὴ Γεωμετρία.** — Εἰσαγωγή. Σημεῖον. Εὐθεῖα. Παράστασις ἐπιπέδου. Προβλήματα ἐπὶ τῆς τομῆς δύο ἐπιπέδων, τριῶν ἐπιπέδων, εὐθείας καὶ ἐπιπέδου. Εὐθεῖα καὶ ἐπίπεδον κάθετα. Ἀλλαγὴ τοῦ καθέτου τῆς προβολῆς ἐπιπέδου. Περιστροφή. Ἐφαρμογαί. Κύλινδρος καὶ κῶνος. Ἐφαπτόμενα ἐπίπεδα. Ἐπίπεδοι τομαί. Σφαῖρα. Ἐπίπεδον ἐφαπτόμενον εἰς δεδομένον σημεῖον. Ἐπίπεδον ἐφαπτόμενον

δι' εὐθείας. Ἐπίπεδος τομή. Περιγεγραμμένος κῶνος. Περιγεγραμμένος κύλινδρος. Σκιὰ σφαίρας, κώνου καὶ κυλίνδρου. Προβλήματα. Ὧρ. ἑβδ. 1¼.

ΙΣΤΟΡΙΑ. Α'. **Ρωμαϊκή.** *Εἰσαγωγή.* —Γεωγραφία τῆς ἀρχαίας Ἰταλίας. —Ἀρχαῖαι τῆς Ἰταλίας φυλαί.—Περίοδοι τῆς Ρωμαϊκῆς Ἱστορίας.—Ἵδρυσις τῆς Ρώμης. —I. **Περίοδος.** *Βασιλεία ἐν Ρώμῃ.*—Ρωμύλος. Νουμᾶς Πομπίλιος.— Νομοθεσία αὐτοῦ.— Τύλλος Ὁστίλιος.— Ἄγκος Μάρκιος. —Λεύκιος Ταρκύνιος Πρίσκος.— Σερούϊος Τύλλιος.— Ταρκύνιος Σουπέρβος ἢ ὑπερήφανος.—Κατάλυσις τῆς βασιλείας.— Κρίσις ἐπὶ τῆς περιόδου ταύτης. II. **Περίοδος.** *Δημοκρατία.* Ὑπατεία.—Ἀντενέργειαι τῆς πεσούσης βασιλείας.—Πάλη πατρικίων καὶ πληβείων.—Δικτατωρία.— Δημαρχία — Κοριολανός.—Κιγκινάτος.— Δεκαρχία.—Στρατιωτικοὶ δήμαρχοι καὶ τιμηταί.—Εἴσβολὴ τῶν Γαλατῶν καὶ ὁ Κάμιλλος. Δημοτικοὶ ὕπατοι.— Πόλεμοι κατὰ Γαλατῶν, Λατίνων καὶ Σαμνιτῶν. Πόλεμος πρὸς τοὺς Ταραντίνους.— Κρίσις ἐπὶ τῆς περιόδου ταύτης.— III. **Περίοδος.** *Πόλεμοι ἐξωτερικοί.* Πρῶτος Λιβυκὸς πόλεμος. Δεύτερος Λιβυκὸς πόλεμος.—Ἡ ἐν Κάνναις μάχη.—Οἱ Ρωμαῖοι ἐν Ἰβηρίᾳ.— Πολιορκία τῶν Συρακουσῶν. —Ἡ ἐν Ζάμᾳ μάχη.—Πόλεμοι κατὰ τῆς Μακεδονίας καὶ τοῦ Ἀντιόχου.— Τρίτος Λιβυκὸς πόλεμος.— Ἡ καταστροφὴ τῆς Καρχηδόνος. —Πόλεμος κατὰ τῆς Ἑλλάδος.— Προσάρτησις τῆς Ἱσπανίας. Κρίσις ἐπὶ τῆς περιόδου ταύτης. IV. **Περίοδος.** Οἱ Γράκχοι.— Ὁ Ἰουγουρθικὸς πόλεμος.—Ὁ κατὰ τῶν Κίμβρων καὶ Τευτόνων πόλεμος.— Αἱ ἐπὶ Μαρίου ἐν Ρώμῃ ταραχαί.—Ὁ συμμαχικὸς καὶ Μιθριδατικὸς πόλεμος.—Ἐμφύλιος πόλεμος ἐν Ρώμῃ.—Ὁ Ἰβηρικὸς, Δουλικὸς καὶ Πειρατικὸς πόλεμος.— Κρίσις περὶ Μαρίου καὶ Σύλλα. — Συνωμοσία Κατιλίνα.—Κρίσις ἐπὶ τῆς περιόδου ταύτης. V. **Περίοδος.** Ἡ πρώτη τριαρχία.— Ἡ ἐν Φαρσάλοις μάχη —Β' Τριαρχία.—Ἡ ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχία. —Κρίσις περὶ Ἰουλίου Καίσαρος. — Κρίσις ἐν γένει ἐπὶ τῆς περιόδου ταύτης.—VI. **Περίοδος.** *Αὐτοκρατορία.* Α' αἰὼν Αὔγουστος.— Οἱ κατόπιν αὐτοκράτορες.—Οὐεσπασιανός.—Τῖτος. Κρίσις.— Β' αἰών.

Τραϊανός.— Ἀδριανός. — Οἱ Ἀντωνῖνοι.— Κρίσις.— Γ' αἰών. Ἀλέξανδρος Σεβῆρος.— Μάρκος Αὐρήλιος.— Αὐριλιανός.— Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανός. Κρίσις.—

Β'. Εἰσαγωγὴ τῆς Μεσαιωνικῆς ἱστορίας.

Λαοὶ βάρβαροι.—Ἐμφάνισις καὶ θρίαμβος τοῦ Χριστιανισμοῦ.—Κύριον αἴτιον τοῦ θριάμβου.— Μέσα συντελεστικά.—Χαρακτηρισμὸς τῆς ἀρχαίας κοινωνίας καὶ τῆς νέας, τῆς χριστιανικῆς.— Σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Δ'. αἰών. Γαλέριος καὶ Κωνστάντιος ὁ Χλωρός.—Φλάβιος, Σεβῆρος καὶ Μαξιμῖνος.—Λικίνιος καὶ Μαξιμῖνος.—Ὁ Κωνσταντῖνος κατὰ Μαξεντίου.—Νίκη Λικινίου κατὰ Μαξιμίνου.—Ἀγὼν μεταξὺ Λικινίου καὶ Κωνσταντίνου. — Ὁ Κωνσταντῖνος αὐτοκράτωρ. Κρίσις ἐπὶ τῶν γεγονότων τούτων. *Βασιλεία Κωνσταντίνου.*—Ἔργα αὐτοῦ.— Σύνοδος πρώτη Οἰκουμενική.—Μετάθεσις τοῦ Θρόνου εἰς τὸ Βυζάντιον.—Κρίσις ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου. Οἱ τρεῖς τοῦ Κωνσταντίνου υἱοί.—Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας.— Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης. Κρίσις περὶ αὐτοῦ. — Ἰοβιανός. — Οὐαλεντινιανὸς ὁ Α'. Οὐάλης.—Ὁ Μ.Βασίλειος.—*Πρώτη διαίρεσις τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους.* —Ὁ Ρωμαϊκὸς κόσμος καὶ οἱ βάρβαροι.—Γερμανοί.—Σλαῦοι.—Λαοὶ Ἀσιατικοί.—Γότθοι.—Ἡ ἐν Ἀδριανουπόλει μάχη.— Γρατιανός.— Οὐαλεντινιανὸς ὁ Β' καὶ ὁ Μάξιμος.—Θεοδόσιος ὁ Μ.—Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.—Ἀμβρόσιος ὁ Μεδιολάνων.—*Δευτέρα διαίρεσις τοῦ κράτους.* Ε'. αἰών. Ἀρκάδιος καὶ Ὀνώριος. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.—Συνέσιος ὁ Πτολεμαΐδος.—Κρίσις περὶ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.—Ἀλάριχος καὶ οἱ Βισιγότθοι.— Ἡ μεγάλη ἐπιδρομὴ τοῦ 406.—Ἵδρυσις τοῦ βασιλείου τῶν Βουργουνδίων, τῶν Βισιγότθων καὶ τῶν Σοήβων. Κατάκτησις τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ τῶν Βανδήλων.—Εἰσβολὴ Ἀττίλα.—Ἅλωσις τῆς Ρώμης ὑπὸ Γεισερίχου.—*Βασιλεῖς τῆς ἀνατολικῆς ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας* μέχρι τοῦ 476 μ. Χ.—Θεοδόσιος ὁ Μικρός.—Πουλχερία.—Εὐδοκία.—Μαρκιανός.— *Βασιλεῖς τῆς δυτικῆς ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας* μέχρι τοῦ 476 μ. Χ.—Ἐροῦλοι.—Ρωμύλος Αὐγουστύλος. —Κατάλυσις τῆς δυτικῆς ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.

Περιληπτικὴ ἔκθεσις τοῦ ρωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ.— Αἴτια τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς πτώσεως τῆς Ρώμης.

Μεσαιωνικὴ ἱστορία.

Διάγραμμα καὶ διαίρεσις αὐτῆς εἰς περιόδους καὶ τμήματα.

I. **Περίοδος, α' Τμῆμα.** Οἱ Φράγκοι ἀπὸ τοῦ Κλόβιος μέχρι Δαγοβέρτου.—Ὁ Θεοδώριχος καὶ οἱ Ὀστρογότθοι.—Οἱ Λομβαρδοί. —Οἱ Ἀγγλοσάξωνες.—*Β' τμῆμα.* Σπουδαιότης τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας.—Λέων ὁ Θρᾴξ.— Ζήνων.—Ἀναστάσιος.—Ἰουστῖνος ὁ Θρᾴξ.— Βασιλεία Ἰουστινιανοῦ.—Ἡ Ἁγία Σοφία.—Ἰουστῖνος ὁ Β'.—Τιβέριος.—Μαυρίκιος.—Φωκᾶς.—Ἡράκλειος.—Ἔργα αὐτοῦ.—Κωνσταντῖνος ὁ Πωγωνάτος.—*Β' Τμῆμα.*—Ἡ Ἀραβία καὶ οἱ Ἄραβες.—Γεωγραφία συνοπτικὴ τῆς Ἀραβίας.—Ἐμφάνισις τοῦ Ἰσλαμισμοῦ.— Μωάμεθ.—Ἡ Ἐγείρα.—Τὸ Κοράνιον.—Οἱ πρῶτοι Χαλίφαι.—Πρῶται κατακτήσεις Ἀράβων.— Ὁμεϊάδαι.— Κατάκτησις τῆς ἄνω Ἀσίας καὶ τῆς Ἱσπανίας.

II. **Περίοδος. α'. Τμῆμα.** Καρολίγγειος Αὐτοκρατορία. — Κάρολος ὁ μέγας καὶ δράσις αὐτοῦ.—Πόλεμοι.—Κυβέρνησις.—Ἠὼς τῶν γραμμάτων. *β'. Τμῆμα.* Δυναστεία τῶν Ἰσαύρων.—Λέων ὁ Ἴσαυρος.—Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως.—Αἱ μεταρρυθμίσεις Λέοντος.—Εἰκονομαχία.—Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρώνυμος.—Λέων ὁ Δ'. καὶ Εἰρήνη ἡ Ἀττική.—Δυναστεία Νικηφόρου τοῦ Α'.—Σταυράκιος καὶ Μιχαὴλ ὁ Ραγκαβῆς.—Λέων ὁ Ε'., ὁ Ἀρμένιος.—Δυναστεία Μιχαὴλ τοῦ Τραυλοῦ.— Ὁ Θεόφιλος, ἡ Θεοδώρα καὶ ὁ Βάρδας.—Ἀναστήλωσις τῶν εἰκόνων.—Ὁ Φώτιος.—Καταγωγή, ἀξιώματα, ἔργα καὶ περιπέτειαι αὐτοῦ.—Κρίσις αὐτοῦ.—Μιχαὴλ ὁ Γ'.— Κρίσις ἐπὶ τῆς περιόδου ταύτης τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας.— γ' **Τμῆμα.** Χαλιφεία Βαγδάτης.—Ἀββασίδαι.—Ἀλ-Μανσούρ.— Ἀρούν αλ-Ρασίδ.— Ἀλ-Μαμούν.—Χαλιφεία Κορδύβης.—

III. **Περίοδος. α'. Τμῆμα.** Διαμερισμὸς Καρολιγγείου Αὐτοκρατορίας εἰς βασίλεια.—Οἱ Νορμανδοί.—Οἱ Σαρακηνοί.—Οἱ Οὔγγροι. —Τιμαριωτισμός.—Καπετίγγειος δυναστεία. Οὔγων ὁ Καπέτος.—

Κατάκτησις τῆς Ἰταλίας ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν.—Αὐτοκρατορία Γερμανική.—Οἶκος Φραγκονικός.—Οἶκος Σαξωνικός.—Ὄθων ὁ Μέγας καὶ ἡ Ἰταλία.—Οἶκος Φραγκονικὸς αὖθις. Παντοδυναμία Ἐρρίκου τοῦ Γ'.—Ἰσχὺς ἠθική, πολιτικὴ καὶ ὑλικὴ τῆς ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησίας κατὰ τὸν Μεσαίωνα.—Ὁ πάπας Γρηγόριος ὁ Ζ' καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ἔρρικος ὁ Δ'.—Ἡ Σαξωνικὴ ἐπαρχία.—Ἀλφρέδος ὁ Μέγας.—Κανοῦτος ὁ Μέγας.—Κατάκτησις τῆς Ἀγγλίας ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν.—Ἐπίδρασις τῆς Γαλλίας δι' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἀγγλίας.—β'. **Τμῆμα.**—Βασίλειος ὁ Μακεδών.—Λέων ὁ ΣΤ' ὁ σοφός.—Ἀλέξανδρος καὶ Ρωμανὸς ὁ Λεκαπηνός.—Κωνσταντῖνος ὁ Ζ' ὁ Πορφυρογέννητος.—Ρωμανὸς ὁ Β'.—Νικηφόρος ὁ Β'.—Ἰωάννης ὁ Τσιμισκῆς.—Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος.—Κωνσταντῖνος ὁ Η'.—Ρωμανὸς Γ' καὶ Μιχαὴλ ὁ Δ'.—Ζωὴ καὶ Μιχαὴλ Ε'. ὁ Καλαφάτης.—Ζωὴ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος.—Θεοδώρα καὶ Μιχαὴλ ὁ ΣΤ'. ὁ Στρατιωτικός. Κρίσις, γ' **Τμῆμα.** Διαμελισμὸς τῆς Χαλιφείας τῆς Βαγδάτης.—Οἱ Χαλίφαι Φατιμίδαι.—Ὁ ἀραβικὸς Πολιτισμός.

IV. **Περίοδος. α'. Τμῆμα.** Αἱ Σταυροφορίαι εἰς Ἱερουσαλήμ.—Αἱ Σταυροφορίαι ἐν τῇ δύσει. --Συνέπειαι αὐτῶν.—Ὁ Ἱπποτισμός.—Ἀγὼν Ἰταλίας καὶ Γερμανίας.—Σχέσεις πολέμιαι Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας. Ἰωάννης ὁ ἀκτήμων.—Λουδοβῖκος ὁ ἅγιος.—Δευτέρα κατάκτησις τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας ὑπὸ τῶν Γάλλων.—Ὁ Σικελικὸς Ἑσπερινός. β'. **Τμῆμα.** Ἰσάακιος ὁ Α'., ὁ Κομνηνός.—Κωνσταντῖνος ὁ Δούκας καὶ Ρωμανὸς ὁ Δ'.—Οἱ ἄλλοι Δοῦκαι.—Ἀλέξιος ὁ Α' ὁ Κομνηνὸς καὶ λοιποὶ μέχρις Ἰσαακίου τοῦ Β'., τοῦ Ἀγγέλου. Ἀλέξιος ὁ Γ'.—Ἀλέξιος ὁ Δ'.—Ἀλέξιος ὁ Ε', ὁ Μούρτσουφλος.—Λατινοκρατία.—Κερματισμὸς τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.—Ἀνασύστασις αὐτῆς.—γ'. **Τμῆμα.** Οἱ Μογγόλοι.—Ὁ Τσεγγὶς-Χάν.

V. **Περίοδος. α'. Τμῆμα.** Ὁ ἑκατονταέτης πόλεμος. Ἡ Αὐρηλιανὴ Παρθένος.—Χριστιανικὰ βασίλεια καὶ Ἄραβες ἐν Ἱσπανίᾳ.—Ἡγεμονίαι καὶ Δημοκρατίαι ἐν Ἰταλίᾳ.—Ὁ Τευτονικὸς σύνδεσμος ἐν Γερμανίᾳ.—Σύστασις Αὐστριακοῦ οἴκου.—Ἀπελευθέρωσις τῆς Ἑλβετίας. Οἱ Σκανδιναυοὶ καὶ οἱ Σλαῦοι.—Ἡ Δανία.—Ἡ Σουηδία.—Ἡ

Πολωνία.—Ἡ Ρωσσία.—Λαοὶ παρίστριοι. Οὔγγροι.—Σέρβοι.—Βόσνιοι.—Βούλγαροι.—Ρωμοῦνοι.—*Προοίμια τῶν νεωτέρων χρόνων ἐν Εὐρώπῃ.* Ὁ Οὐϊκλέφος ἐν Ἀγγλίᾳ.—Ὁ Ἰωάννης Οὖσος ἐν Πράγῃ τῆς Βοημίας.—Αἱ ἐν Πίσῃ, Κωνσταντίᾳ καὶ Βασιλείᾳ σύνοδοι.—Τὰ γράμματα, ἡ βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον, αἱ ἀνακαλύψεις. β'. *Τμῆμα.* Οἱ Παλαιολόγοι.—Κατάστασις τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος ὁ Δραγάσης.— γ'. *Τμῆμα.* Οἱ Τοῦρκοι Ὀσμανίδαι.—Κατακτήσεις αὐτῶν.—Τιμουρλένκ καὶ Βαγιαζήτ. Μωάμεθ ὁ Β'.—Ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.—Συνοπτικὴ ἔκθεσις τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καυὰ τὸν Μεσαίωνα.

Ὧραι καθ' ἑβδομάδα 2.

LANGUE FRANÇAISE. Étude *grammaticale et littairaire* de la langue francaise. *Developpenent et application* de régles les plus diffieiles de la langue par des thèmes et par des versions appropriées. Des *idiotismes* de mots. Des idiotismes de phrases et des idiotismes de construction. *Lecture, traduction et analyse* de morceaux choisis d'auteurs classiques francais vers et prose (Pellissier ; morceaux choisis classe de rhétorique). Vers a *retourner* en prose. Notions de *versification*. *Recitation* de morceaux choisis. *Recits* d'histoire ancienne et moderne. *Conversation*. Continuation des exercices oraux et écrits des années précédentes. *Traduction improvisée* du grec en francais. *Reproduction* libre, de vive voix, de la traduction précédente. *Exercices* orthographiques. Étude des termes de commerce. *Compositions*. (*Les compositions françaises de cette classe seront conformes aux compositions grecques de première du cours superieur*). Heures 6.

Note. Grammaire, lecture, traduction et analyse 4 heures, compositions I heure, exercices, recitation ete. . . . 1. heure.

Τουρκικά.

مجموعهٔ لسان عثمانی نام کتابدن وغزتهلردن قرائت وترجمه
شفاهاً وتحریراً ترجمه اولنان قطعهنك اجمالی

ادبای عثمانیه‌نك منتخب نطقلرینك ترجمه‌سی
رقه یازیسیله انواع محرراتك قرائت وترجمه‌سی
تجارت وعملیاته دائر مکالمات متنوعه
انواع تمرینلرله صرف فارسی وعربی وقواعد نحویه
تدریس اولنمیان کتابلردن املا
کتابت — : مناسب برقرائت روم کتابندن اولجه مطالعه اولندقدن
صکره ترکجه‌یه ترجمه
انواع عرضحالارك ترتیب وانشاسی
ابوین واحبا وسائره‌یه تبریکنامه توصیه‌نامه تعزیتنامه ومکاتیب
تجاریه‌نك تنظیمی
انتخاب اولنمش موزون ومنثور قطعه‌لرك ازبرلنمسی ٤ ساعت

Ἀνάγνωσις καί μετάφρασις, ἐκλεκτῶν τεμαχίων ἔκ τε τῆς χρηστομαθείας καὶ ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Ἀπόδοσις τοῦ μεταφραζομένου μέρους ὅσον ἐνεστιν ἀκριβῶς, γραπτῶς τε καὶ προφορικῶς. Ἑρμηνεία διαφόρων λόγων διαπρεπῶν λογίων Ὀθωμανῶν. Ἀνάγνωσις διαφόρων χειρογράφων (πρὸ πάντων ρικὰ) καὶ ἑρμηνεία αὐτῶν. Ἀνάγνωσις καὶ μετάφρασις ἐκλεκτῶν ποιημάτων. Διαλέξεις ποικίλαι ἐπὶ θεμάτων ποικίλων ἐκ τοῦ πρακτικοῦ βίου καὶ ἐκ τοῦ ἐμπορίου. Οἱ κανόνες τῆς Περσικῆς καὶ Ἀραβικῆς γλώσσης μετὰ διαφόρων ἀσκήσεων. Γραφὴ καθ' ὑπαγόρευσιν ἐκ τεμαχίων μὴ δεδιδαγμένων. Θεματογραφία. Μετάφρασις ἔκ τινος καταλλήλου ἑλληνικοῦ ἀναγνωστικοῦ εἰς τὸ Τουρκικὸν μετὰ κατ' οἶκον προπαρασκευήν. Ἄσκησις εἰς τὴν σύνταξιν διαφόρων ἀναφορῶν ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει. Ἐπιστολογραφία (ἐπιστολαὶ συγχαρητήριοι πρὸς γονεῖς, συγγενεῖς, φίλους καὶ ἐμπορικαί). Ἀποστήθισις ἐκλεκτῶν ποιημάτων ἔκ τε τοῦ πεζοῦ καὶ τοῦ ἐμμέτρου λόγου.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 4.

تاریخ عثمانی

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

دولت علیه‌نك بدایت تأسسندن دور استیلایه قدر — یعنی :
عثمانلیلرك بدایت ظهوری - ارطغرل غازی — عثمان غازی - قره‌جه

حصار فتحی — بیله‌جك فتحی - سلطان اورخان — اناطولینك احوالی - مرمره سواحلنك قارتاله قدر فتحی - قره‌سنك فتحی - ارتحال سلیمان پاشا وسلطان اورخان — سلطان مراد خداوندکار — انقره محاربه‌سی - چورلی لوله بورغاز وادرنه‌نك فتحی - ادرنه‌نك پایتخت اتخاذ اولنمسی - حمیدایلنك نصفنك عثمانلی یه‌کچمسی - قونیه محاربه‌سی - بلغارستان فتحی - قوصوه محاربه‌سی - ییلدیرم بایزید - طوائف ملوك الکلرینك استیلاسی استانبولك محاصره‌سی - تیمورلنکك ظهوری — انقره محاربه‌سی ونتایجی ییلدیرمك وفاتی - فاصله سلطنت — سلطان محمد چلبی - طونه سفری - صامسون جانیك فتحی — سلطان مراد ثانی - قسطنطنیه‌نك محاصره‌سی - بانقوهونیاد - سلطان مرادك سلطنتدن استیفاسی — سلطان محمدك برنجی جلوسی - وارنه محاربه‌سی — سلطان مراد ثانینك تکرار جلوسی — موره‌نك تحت تابعینه النمسی — فاتح سلطان محمدك ایکنجی جلوسی — استانبولك فتحی

دور استیلادن دور توقف وانحطاطه قدر یعنی :

فاتح سلطان محمدك سلطنت بقیه‌سی - خلیل پاشانك قتلی ایله جندره‌لیلرك صدارتدن انفکاکی - صربستان وموره‌نك تسخیری — مدللی فتحی — قره‌مان اوغللرینك کاملاً دولت عثمانیه الحاقی — اوزون حسن ایله اوتاق بلی محاربه‌سی - قریمك فتحی - بغدان وایتالیا سفرلری - سلطان بایزید ثانی — شاه اسماعیلك ظهوری - سلطان سلیمك جلوسی - ایران وقعه‌سی — ممالك ذوالقدریه‌نك تسخیری — کردستانك تسخیری — مصر سفری — ارتحال سلطان سلیم - سلطان سلیمان قانونی - مجارستان سفرلری عراق سفر همایونی - پروزه محاربه‌سی - مجارستان تسخیری - هندسفری ایران سفرلری - صقوللی‌نك صدارتی - سلطان سلیم ثانی سلطنتی - ساقزك فتحی - قبریسك تسخیری - طونس قطعه‌سنك فتحی - سلطان مراد ثالث - ایران سفری — صقوللینك وفاتی .

دور انحطاطدن دور تحدده قدر یعنی :

سلطان محمد خان ثالث - نمچه وقایع حربیه‌سی - عاصی میخال بك - اکری سفر همایونی - فنیزه وقعه‌سی - سلطان احمد خان اول - نمچه سفرینك بقیه‌سی - لاله محمد پاشا وقیومجی مراد پاشانك ستوتوروق معاهده‌سی - اناطولیده ظهور ایدن جلالی اشقیاسی - سلطان مصطفی سلطنتی - لهستان سفری - یکیچریلرك تأدیبی - سلطان عثمانك جلوسی ووفاتی - سلطان مصطفی‌نك ایکنجی سلطنتی - آپازه پاشا - سلطان مراد خان رابع - ایران وابازه پاشا غوائل حربیه‌سی - فتح بغداد - سلطان ابراهیم دوری - کرید سفری - دردنجی سلطان محمد خان دوری - کوپرولیلرك صدارتی - محمد فاضل پاشالرك صدارتی - اوسترپا سفری - سن غوتار محاربه‌سی - کریدك اتمام تسخیری - لهستان سفر همایونی - فاضل پاشانك وفاتی - قره مصطفی پاشانك صدارتی - اوسترپا سفری - دشمنلرك بالعموم اتفاق وانهزمات مؤلمه - عهد سلطان سلیمان خان ثانی - کوپریلی زاده فاضل مصطفی پاشانك صدارتی - سلطان احمد خان ثانی - فاضل مصطفی پاشانك شهادتی - سلطان مصطفی خان ثانی - ازاق ضیاعی قارلوفچه معاهده‌سی - اوچنجی سلطان احمد خان دوری - اون ایکنجی شارل - بالطه‌جی محمد پاشا - قوجه یزو وقایعی - موره استردادی - وندیکه اعلان حرب - وقایع ایرانیه - داماد ابراهیم پاشا اداره‌سی - عهد سلطان محمود خان اول - سلطان عثمان خان ثالث - عهد سلطان مصطفی خان ثالث - قوجه‌راغب پاشاصدارتی - قرتال وچشمه وقعه‌لری قریمك ضیاعی . عهد سلطان خان اول - کوچك قینارجی محاربه‌سی - تنظیمات داخلیه - قریمك روسیه طرفندن استیلاسی .

دور تجددن زمانمزه قدر یعنی :

سلطان سلیم خان ثالث - یاش معاهده‌سی - فرانسزك مصری استیلاسی -

محاربهٔ روسیه وانکلتره دونمامسنك استانبوله ورودی - دردنجی سلطان مصطفی دوری - محمود خان ثانی - مصطفی پاشانك صدارتی ووفاتی - بکرش معاهده‌سی - احوال حجازیه وهابیلر - تپه‌دلنلی علی‌پاشا غائله‌سی - موره وقعه‌سی یکیچریلرك لغوی - ادرنه معاهده‌سی - وقایع مصریه - سلطان عبدالمجید خان - تنظیمات خیریه وکلخانه خط همایونی - مصر مسئله‌سنك تسویه‌سی - روسیه ایله سفر . طونه وقایع حربیه‌سی - قریم سفری وپارس معاهده . (هفته‌ده برساعت)

Α'. Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν κατακτήσεων. Πρώτη ἐμφάνησις τῶν Ὀθωμανῶν. Γαζῆ Ἐρτογρουλ. Γαζῆ Ὀσμάν. Ἅλωσις τῶν φρουρίων Καρατζᾶ καὶ Ηιλεδζήκ. Σουλτὰν Ὀρχάν. Κατάστασις τῆς Ἀνατολῆς. Ἅλωσις τῶν παραλίων τοῦ Μαρμαρᾶ μέχρι τῆς Χαρταλιμῆς. Ἅλωσις τοῦ Καρὰ-σοῦ. Θάνατος τοῦ Σουλεημὰν πασᾶ καὶ τοῦ Σουλτὰν Ὀρχάν. Σουλτὰν Μουρὰδ Χουδεβενδικιάρ. Πόλεμος τῆς Ἀγκύρας. Ἅλωσις τῆς Τσορλοῦ, Λουλὲ-πουργὰζ καὶ Ἀδριανουπόλεως. Ἡ Ἀδριανούπολις πρωτεύουσα τοῦ Ὀθωμ. κράτους. Πόλεμος Ἰκονίου. Ἐκπόρθησις Βουλγαρίας. Μάχη τοῦ Κοσσυφοπεδίου. Σουλτὰν Γιλδιρὶμ Μπαγιαζήδ. Κατάκτησις τῶν χωρῶν διαφόρων ἡγεμόνων. Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐμφάνισις τοῦ Τιμουρλένκ. Ἡ ἐν Ἀγκύρᾳ μάχη. Ἀποτελέσματα αὐτῆς. Θάνατος τοῦ Γιλδηρὶμ. Ἀνακοπὴ τῆς βασιλείας. Σουλτὰν Μεχμὲδ τσελεπῆ. Ἐκστρατεία εἰς τὸν Δούναβιν. Ἅλωσις τῶν μερῶν τῆς Σαμψοῦντος. Σουλτὰν Μουρὰδ ὁ Β'. Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἰωάννης Χωνιάτης. Παραίτησις τοῦ Σουλτὰν Μουρὰδ. Πρώτη ἐνθρόνισις τοῦ Σουλτὰν Μωχαμμέδ. Πόλεμος τῆς Βάρνης. Ἡ ἐκ δευτέρου ἀνάρρησις Σουλτὰν Μουρὰδ τοῦ Β'. Ὁ Μωρέας ὑπὸ τὴν Ὀθωμ. κυριαρχίαν. Ἡ δευτέρα ἐνθρόνισις τοῦ πορθητοῦ Σουλτὰν Μωάμεθ. Ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Β'. Ἀπὸ τῆς περιόδου τῶν κατακτήσεων μέχρι τῆς καταπτώσεως καὶ παραχμῆς τοῦ Κράτους. Συνέχεια τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτὰν Μωάμεθ. Κατάκτησις τῆς Σερβίας, τοῦ Μωρέα καὶ τῆς Μιτυλήνης. Τελεία προσάρτησις τῶν χωρῶν τοῦ Καραμάν-ὀγλοῦ. Πόλεμος μετὰ τοῦ Οὐζοῦν Χασάν. Ἐκπόρθησις τῆς Κριμαίας. Ἐκστρατεῖαι εἰς Βαγδάτην καὶ Ἰταλίαν. Σουλτὰν Μπαγιαζὴδ ὁ Β'. Ἐμφάνισις τοῦ Σὰχ Ἰσμαήλ. Ἀνάρρησις τοῦ Σουλτὰν Σελήμ. Ὁ ἐν Περσίᾳ Πόλεμος. Κατάκτησις τῶν χωρῶν αὐτῆς. Κατάκτησις τοῦ Κουρδιστάν. Ἐκστρατεία εἰς Αἴγυπτον. Θάνατος τοῦ Σουλτὰν Σελήμ. Σουλτὰν Σουλεημὰν ὁ νομοθέτης. Ἐκστρατεῖαι εἰς Οὐγγαρίαν, Ἰνδίας, Περσίαν καὶ Ἰράκ. Πόλεμος

τῆς Πρεβέζης. Κατάκτησις τῆς Οὐγγαρίας. Πρωθυπουργία τοῦ Σου-κουλλοῦ. Βασιλεία Σουλτὰν Σελὴμ τοῦ Β'. Ἄλωσις Χίου, Κύπρου καὶ Τύνιδος. Σουλτὰν Μουρὰδ ὁ Γ'. Ἐκστρατεία εἰς Αἴγυπτον.

Γ'. *Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς καταπτώσεως μέχρι τῆς ἐκ νέου ἐνισχύσεως τοῦ κράτους.* Σουλτὰν Μεχμὲτ ὁ Γ'. Τὰ ἐν Αὐστρίᾳ πολεμικὰ γεγονότα. Ὁ ἀποστάτης Μιχὰλ μπέης. Ἐκστρατεῖαι διάφοροι. Σουλτὰν Ἀχμὲδ ὁ Α'. Ἐξακολούθησις τοῦ πολέμου τῆς Αὐστρίας. Συνθήκη ἐν Σιτιβατούρκῳ. Ἐμφάνισις ἐν Ἀνατολῇ τῶν Ἀνταρτῶν Δζελαλῆ. Βασιλεία τοῦ Σουλτὰν Μουσταφᾶ. Ἐκστρατεία εἰς Πολωνίαν. Τιμωρία τῶν Γενιτσάρων. Ἐνθρόνισις Σουλτὰν Ὀσμὰν τοῦ Β' καὶ θάνατος αὐτοῦ. Δευτέρα βασιλεία τοῦ Σουλτὰν Μουσταφᾶ. Σουλτὰν Μουρὰδ ὁ Δ'. Ταραχαὶ ἐν Περσίᾳ. Ἄλωσις τῆς Βαγδάτης. Βασιλεία τοῦ Σουλτὰν Ἰπραχὴμ. Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Κρήτης. Βασιλεία Σουλτὰν Μεχμὲδ τοῦ Δ'. Βεζυρία τῶν Κιοπρουλήδων. Ἐκστρατεία εἰς Αὐστρίαν. Μάχη ἐν Σαὶν-Γοτάρ. Κατάκτησις τῆς Κρήτης. Ἐκστρατεία εἰς Πολωνίαν. Βεζυρία τοῦ Καρᾶ Μουσταφᾶ Πασᾶ. Ἐκστρατεία εἰς Αὐστρίαν. Συμμαχία τῶν ἐχθρῶν καὶ θλιβεραὶ ἥτται. Συνθήκη Σουλτὰν Σουλεημὰν τοῦ Β'. Σουλτὰν Ἀχμὲδ ὁ Β'. Σουλτὰν Μουσταφᾶς ὁ Β'. Ἀπώλεια τοῦ Ἀζώφ. Συνθήκη τῆς Καρλόφτζης. Βασιλεία Σουλτὰν Ἀχμὲδ τοῦ Γ'. Κάρολος ὁ Β'. Μπαλταδζῆ Μεχμὲδ πασᾶς. Ἀπόδοσις τοῦ Μωρέα. Πόλεμος κατὰ τῶν Ἐνετῶν. Γεγονότα ἐν Περσίᾳ. Συνθήκη Σουλτὰν Μαχμοὺδ τοῦ Α'. Βασιλεία Σουλτὰν Ὀσμὰν τοῦ Γ'. Συνθήκη Σουλτὰν Μουσταφᾶ Χὰν τοῦ Γ'. Γεγονότα ἐν Τσεσμὲ καὶ Καρτάλ. Ἀπώλεια τῆς Κριμαίας. Συνθήκη Σουλτὰν Χαμὴδ τοῦ Α'. Μάχη εἰς τὸ κιουτσοὺκ Καϊναρδζῆ. Ἐσωτερικαὶ μεταρρυθμίσεις. Κατάκτησις τῆς Κριμαίας ὑπὸ τῆς Ρωσσίας.

Δ'. *Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Κράτους μέχρι τῶν ἡμερῶν μας.* Βασιλεία Σουλτὰν Σελὴμ τοῦ Γ'. Ἡ ἐν Ἰασίῳ συνθήκη. Κατάληψις τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ὁ πόλεμος τῆς Ρωσσίας καὶ ὁ εἴσπλους ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου. Βασιλεία Σουλτὰν Μουσταφᾶ τοῦ Δ'. Σουλτὰν Μαχμοὺδ Χὰν ὁ Β'. Ἡ ἐν Βουκουρεστίῳ συνθήκη. Ταραχαὶ τοῦ Τεπελενλὶ Ἀλῆ πασᾶ. Τὸ ἐν Ἑλλάδι γεγονός. Καταστροφὴ τῶν Γενιτσάρων. Ἡ ἐν Ἀδριανουπόλει συνθήκη. Τὰ ἐν Αἰγύπτῳ γεγονότα. Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Μεζὶτ Χάν. Αἱ εὐεργετικαὶ μεταρρυθμίσεις καὶ τὸ ἐν Κριμαίᾳ αὐτοκρατορικὸν χάτιον. Ἐξομάλυνσις τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ζητήματος. Ὁ μετὰ τῆς Ρωσσίας πόλεμος καὶ τὰ ἐν τῷ Δουνάβει πολεμικὰ γεγονότα. Ὁ πόλεμος τῆς Κριμαίας καὶ ἡ συνθήκη τῶν Παρισίων.

[2]Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ. *Προλεγόμενα.* Περὶ τῆς ἐπιστήμης. Διαίρεσις τῶν ἐπιστημῶν. Κοσμολογικαὶ ἐπιστῆμαι (φυσικαὶ καὶ μαθηματικαί)· νοολογικαὶ ἐπιστῆμαι (φιλολογία, πολιτικὴ οἰκονομία, πολιτικὸν δίκαιον,

πολιτικὴ ἱστορία, ἱστορία τῶν τεχνῶν, τῶν ἐπιστημῶν, τῶν θρησκειῶν, φιλοσοφικαὶ ἐπιστῆμαι). ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ. Ψυχολογικὰ καὶ φυσιολογικὰ φαινόμενα. Διάκρισις αὐτῶν. Κατάταξις τῶν ψυχολογικῶν φαινομένων. Φαινόμενα νοήσεως, αἰσθητικότητος, βουλήσεως. Α'. **Περὶ τῆς Νοήσεως** α') *Αἰσθητικαὶ ἐνέργειαι* : ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ ἀντίληψις, μνήμη, (προσοχὴ, σύζευξις τῶν ἰδεῶν, λήθη), φαντασία· β') *κυρίως διανοητικαὶ ἐνέργειαι* : ἀφαίρεσις, σύγκρισις, γενίκευσις, κρίσις, διανόημα (ἐπαγωγικὸς καὶ ἐξαγωγικὸς συλλογισμός). Σχέσεις μεταξὺ αἰσθητικῶν καὶ διανοητικῶν ἐνεργειῶν· γ'.) *Ὀρθὸς λόγος*· καθολικαὶ ἀρχαί, λογικαὶ ἔννοιαι ἢ ἰδέαι, γένεσις τῶν ἰδεῶν, γνῶσις τοῦ Θεοῦ. Β' **Περὶ τῆς Αἰσθητικότητος.** Φαινόμενα αἰσθητικότητος. Χαρὰ καὶ λύπη. Κλίσεις καὶ διαίρεσις αὐτῶν α'.) κατὰ τὸν χρόνον β'.) κατὰ τὴν φύσιν των (κλίσεις προσωπικαὶ καὶ μὴ προσωπικαί, σωματικαὶ καὶ ψυχικαί), γ'.) κατὰ τὸν σκοπόν των, (ἀγάπη τοῦ ἀγαθοῦ, τῆς ἡδονῆς). Διαφθορὰ τῶν κλίσεων, πάθη. Διαίρεσις καὶ αἴτια τούτων. Ἐνέργειαι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τῆς συναισθητικῆς ἰδιότητος. Γ' **Περὶ τῆς Βουλήσεως.** Περιστάσεις ὑφ' ἃς ἐκδηλοῦται πᾶσα βουλητικὴ ἐνέργεια ἐν τῷ ἀνθρώπῳ· σύλληψις τοῦ σχεδίου, διάσκεψις, ἀπόφασις, ἐκτέλεσις. Περὶ τῆς οὐσίας τῆς βουλήσεως. Διάκρισις αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας. Περὶ τῆς ἕξεως. Φύσις αὐτῆς καὶ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῶν πράξεων, ἐπὶ τῆς συνειδήσεως, ἐπὶ τῆς αἰσθητικότητος. Περὶ τῶν σημείων δι' ὧν ἐκδηλοῦνται ἐξωτερικῶς τὰ ψυχικὰ φαινόμενα καὶ δὴ τῆς γλώσσης. Περὶ τῆς γενέσεως τῆς γλώσσης καὶ τῆς σχέσεως μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς σκέψεως. Περὶ τῆς γραφῆς.

ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ. Ἡ ψυχὴ ἀρχὴ καὶ αἴτιον πάντων τῶν ψυχολογικῶν φαινομένων α'.) Φύσις τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ ὂν ἐνιαῖον καὶ ἁπλοῦν, ὂν πνευματικὸν καὶ ἐλεύθερον· ἀποδείξεις τούτων. Τὸ σφαλερὸν τοῦ Ὑλισμοῦ. β'.) Ἕνωσις τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ σώματος. Ἔκτασις τῆς ἑνώσεως (ἡ ψυχὴ εὑρῆται καθ' ὅλον τὸ σῶμα καὶ οὐχὶ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ). Τρόπος τῆς ἑνώσεως. Ἀποτελέσματα ταύτης· ἡ ἀνθρωπίνη προσωπικότης γ') Καταγωγὴ τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ δημιουργεῖται παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ μηδενός. Χρόνος τῆς δημιουργίας

ταύτης. Σφαλερὸν τῆς θεωρίας τῆς προϋπάρξεως τῶν ψυχῶν καὶ τῆς μετεμψυχώσεως. δ') Προορισμὸς τῆς ψυχῆς. Ἀποδείξεις τῆς ἀθανασίας αὐτῆς. **Παράρτημα τῆς ψυχολογίας.** *Περὶ τῆς μεταξὺ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς σχέσεως.* Φαινόμενα ψυχολογικὰ προκαλούμενα ὑπὸ φυσιολογικῶν καὶ ἀντιστρόφως. Συνέπειαι τῆς τοιαύτης ἀλληλεπιδράσεως. Τὸ σῶμα ὄργανον πληροφορίας καὶ ὄργανον ἐνεργείας διὰ τὴν ψυχήν. Εἰδικὰ παραδείγματα τῆς τοιαύτης σχέσεως. Ὕπνος. Ὄνειρα. Ὑπνοβασία. Παραφροσύνη. *Συγκριτικὴ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ζῴου.* Τὸ ζῷον δὲν εἶναι ἁπλῆ μηχανή, οὔτε ἴσον πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἔχει μέν κοινὰς μετ' αὐτοῦ τὰς αἰσθητικὰς ἐνεργείας πρὸς δὲ καὶ τὸ ἔνστικτον, ἀλλὰ στερεῖται τοῦ λογικοῦ. Ἀπόδειξις τούτου. Φύσις τοῦ ἐνστίκτου καὶ διάκρισις αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ λογικοῦ. *Περὶ τοῦ καλοῦ.* Φύσις αὐτοῦ καὶ χαρακτηριστικά. Διάφοροι τύποι τοῦ καλοῦ. Πραγματικὴ καλλονὴ (φυσική, διανοητική, ἠθική). Ἰδανικὴ καλλονὴ ἢ τέχνη. Φύσις τῆς τέχνης καὶ σκοπὸς αὐτῆς. Τελειότης αὐτῆς. Σχέσις τοῦ καλοῦ μετὰ τῆς ψυχῆς. Καλαισθησία, ἐνθουσιασμός, ἔμπνευσις.

Μαθήμ. 60.

ΛΟΓΙΚΗ. Ἔννοια, σκοπός, ὠφέλεια τῆς λογικῆς. Σχέσις αὐτῆς πρὸς τὰς λοιπὰς ἐπιστήμας. Διαίρεσις αὐτῆς α'. *Καθαρὰ λογική.* β'. *ἐφηρμοσμένη λογική.* **Καθαρὰ λογική.** Περὶ τῶν θεμελιωδῶν νόμων τοῦ διανοεῖσθαι· νόμος τῆς ταυτότητος καὶ ἀντιφάσεως, νόμος τῆς τοῦ τρίτου ἢ μέσου ἀποκλείσεως, νόμος τοῦ ἀποχρῶντος λόγου. Χρῆσις καὶ ἰσχὺς τῶν νόμων τούτων. Ἐφαρμογὴ τῶν νόμων τούτων ἐπὶ τῶν διανοητικῶν ἐνεργειῶν. Α'. *Περὶ ἐννοιῶν καθόλου.* Περὶ ἐννοίας θεωρουμένης κατὰ βάθος. Περὶ ἐννοίας θεωρουμένης κατὰ πλάτος. Περὶ ἐννοίας θεωρουμένης κατὰ βάθος ἅμα καὶ πλάτος. Περὶ ταυτότητος καὶ διαφορᾶς τῶν ἐννοιῶν. Περὶ συμφωνίας καὶ ἀντιθέσεως τῶν ἐννοιῶν. Περὶ ἐπαλληλίας, ὑπαλληλίας, ἐπαλλαγῆς, παραλληλίας καὶ συναλληλίας ἐννοιῶν. Β'. *Περὶ κρίσεως.* Περὶ τοῦ ποιοῦ, τοῦ ποσοῦ, τοῦ ποιοῦ ἅμα καὶ ποσοῦ, τῆς ἀναφορᾶς καὶ τοῦ τρόπου τῆς κρίσεως. Περὶ ταυτότητος καὶ διαφορᾶς τῶν κρίσεων. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν κρίσεων κατὰ τὸ ποσόν, τὸ ποιόν, τὸ ποσὸν ἅμα

καὶ ποιόν. Περὶ τῆς παραστάσεως τῆς ἀντιθέσεως καὶ ὑπαλληλίας τῶν κρίσεων. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν κρίσεων κατ' ἀντιστροφήν. Περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀξίας τῶν κρίσεων. Γ'. *Περὶ συλλογισμοῦ.* Περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ συλλογισμοῦ καθόλου. Περὶ τῶν μερῶν τοῦ συλλογισμοῦ. Περὶ τῶν ὅρων τοῦ συλλογισμοῦ. Περὶ τῶν εἰδῶν καὶ κανόνων τοῦ συλλογισμοῦ. Κατηγορικὸς συλλογισμός, ὑποθετικός, διαζευτικός. Περὶ συνθέτων συλλογισμῶν. Περὶ ἰδιαζόντων τινῶν συλλογισμῶν· α'. *δίλημμα*, β'. *ἐνθύμημα*, γ'. *σωρείτης*, δ'. *ἐπιχείρημα*. Ἀξία καὶ ὠφέλεια τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου. Κατάχρησις αὐτῆς. **Β'. Ἐφηρμοσμένη λογική.** Περὶ μεθόδου καὶ τῶν γενικῶν κανόνων τῆς. Ἀναλυτικὴ καὶ συνθετικὴ μέθοδος. Περὶ τῶν διαφόρων μεθόδων. **Περὶ τῆς μεθόδου τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν.** Ἀντικείμενον καὶ φύσις αὐτῶν. *Ἀξιώματα. Ὁρισμός·* οὐσία αὐτοῦ, στοιχεῖα, εἴδη, κανόνες. *Συλλογισμός. Ἀπόδειξις·* οὐσία, στοιχεῖα, τρόποι, εἴδη καὶ κανόνες ταύτης. **Περὶ τῆς μεθόδου τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.** Ἀντικείμενον καὶ φύσις τούτων. *Παρατήρησις·* ἀξία καὶ κανόνες ταύτης. *Πειραματικὴ μέθοδος·* χρησιμότης καὶ κανόνες ταύτης. *Ἐπαγωγή·* φύσις, ὠφέλεια καὶ ὅροι ταύτης. *Ὑπόθεσις.* Ὁρισμός, ὠφέλεια καὶ κίνδυνοι ταύτης. *Ἀναλογία·* ἔκτασις καὶ ἀξία ταύτης. *Διαίρεσις καὶ κατάταξις·* τρόποι, ὠφέλεια καὶ κανόνες τούτων. **Περὶ τῆς μεθόδου τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν.** Τίνες αἱ ἐπιστῆμαι αὗται. Χρῆσις τοῦ ἐπαγωγικοῦ καὶ ἐξαγωγικοῦ συλλογισμοῦ. *Εἰδικοὶ κανόνες τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης·* κριτικὴ τῶν γεγονότων, τῶν μαρτυριῶν τῶν ἀνθρώπων, τῶν μνημείων. **Περὶ τῆς πλάνης.** Αἴτια τῆς πλάνης. Λογικὰ αἴτια· τὸ ἀτελὲς τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, ἡ πλημμελὴς χρῆσις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, ἡ ἄγνοια τῆς ὀρθῆς μεθόδου. Ἠθικὰ αἴτια· τὰ πάθη. Σοφίσματα καὶ διαίρεσις τούτων. Μέσα πρὸς καταπολέμησιν τῶν αἰτίων τῆς πλάνης.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.
Μαθήματα 30.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ. **Μηχανική.** Θεμελιώδεις ἀρχαὶ ἐκ τῆς Μηχανικῆς. Δυνάμεις καὶ κίνησις. Μονὰς δυνάμεως. Δυναμόμετρα. Ἰσορροπία. Σύνθεσις καὶ ἀνάλυσις δυνάμεων. Ἡ βαρύτης ὡς δύναμις. Παγκόσμιος ἕλξις. Βάρος καὶ κέντρον τοῦ βάρους τῶν σω-

μάτων. Ἰσορροπία τῶν σωμάτων. Αἱ κυριώτεραι τῶν ἁπλῶν μηχανῶν, ἀρχαὶ ἐφ' ὧν στηρίζονται καὶ χρήσεις αὐτῶν (Μοχλός, Στατήρ, Ζυγός, Ζυγὸς μετ' ἐλατηρίου, Αἰώρα, Τροχαλία, Πολύσπαστα, Βαροῦλκον, Κριός, Κοχλίας καὶ Σφήν). Νόμοι τῆς πτώσεως τῶν σωμάτων καὶ ἐξήγησις αὐτῶν διὰ τοῦ κεκλιμένου ἐπιπέδου καὶ διὰ τῆς μηχανῆς τοῦ Atwood. Ἐκκρεμὲς καὶ νόμοι τῶν αἰωρήσεων αὐτοῦ. Ἐφαρμογὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὡρολόγια, πρὸς εὕρεσιν τῆς ἐντάσεως τῆς βαρύτητος εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς, πρὸς εὕρεσιν τῆς περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς κινήσεως τῆς γῆς. Ρυθμόμετρον.

Ὑδροστατική. Θεμελιώδης ἀρχὴ τοῦ Pascal. Ἐφαρμογὴ αὐτῆς: Ὑδραυλικὸν πιεστήριον καὶ ἐφαρμογαὶ αὐτοῦ. Πιέσεις ἃς ἐπιφέρουσι τὰ ἐν ἀκινησίᾳ ὑγρὰ ἐπὶ ὁριζοντίου πυθμένος, ἐπὶ ἐπιπέδου τοιχώματος, ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν τοιχωμάτων. Ὑδροστατικὸν παράδοξον. Κίνησις παραγομένη κατὰ τὴν ἐκροὴν τοῦ ὑγροῦ. Ὑδραυλικὸς στρόβιλος, ὑδραυλικὸν ἐκκρεμές. Πιέσεις ἐπιφερόμεναι ἐπὶ σωμάτων ἐμβαπτιζομένων ἐντὸς ὑγροῦ τινος. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους καὶ ἀποδείξεις αὐτῆς. Συνθῆκαι ἰσορροπίας τῶν ἐπιπλεόντων σωμάτων. Μετάκεντρον (ὅριον εὐσταθείας σκάφους ἐν σάλῳ). Συγκοινωνοῦντα ἀγγεῖα. Ὑδροχωροστάθμη. Ἀρτεσιανὰ φρέατα, φυσικὰ καὶ τεχνητά. Εἰδικὸν βάρος τῶν σωμάτων καὶ προσδιορισμὸς αὐτοῦ διὰ ζυγοῦ καὶ δι' ἀραιομέτρων. Χρήσεις τῶν ἀραιομέτρων ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ. Οἰνοπνευματόμετρον τοῦ Gay-Lussac. Τριχοειδῆ φαινόμενα. Διαπίδυσις.

Ἀεροστατική. Ἰδιότητες τῶν ἀερίων. Βάρος αὐτῶν καὶ πιέσεις ἐπιφερόμεναι ὑπ' αὐτῶν. Ἀτμόσφαιρα, πίεσις καὶ ὕψος αὐτῆς. Μέτρον τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως. Ὄργανα στηριζόμενα ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως. Σύριγξ, οἰνήρυσις, πίδαξ ἐν τῷ κενῷ. Σικύα. Βαρόμετρα. Βαρόμετρα κοινὰ ἐν βιομηχανικῇ χρήσει. Βαρόμετρον μετεωρολογικῶν σταθμῶν. Ὑψομετρίαι διὰ τοῦ βαρομέτρου. Ἐλαστικὴ δύναμις τῶν ἀερίων καὶ μέτρησις αὐτῆς. Νόμος τοῦ Μαριόττου, ἀπόδειξις καὶ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ. Μανόμετρα ἐν κοινῇ χρήσει. Συσκευὴ πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ ὄγκου τῆς πυρίτιδος. Πιέσεις ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἀέρι ἐμβεβαπτισμένων σωμάτων. Ἄνωσις τοῦ ἀτμοσφ. ἀέρος. Ἀερόστατα· τρο-

ποι κατασκευῆς αὐτῶν καὶ χρῆσις αὐτῶν. Ὄργανα στηριζόμενα ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἀέρος. Φυσητήριον, ἀεραντλίαι. Χρῆσις τῶν ἀεραντλιῶν καὶ ἀεροθλιπτικῶν μηχανῶν. Κώδων καταδύτου, σκάφανδρον, διάτρησις τῶν ὀρέων διὰ τοῦ πιπιεσμένου ἀέρος, ἀεροκίνητον ταχυδρομεῖον, ἀεροκίνητα ὡρολόγια. Σίφωνες. Φυσικαὶ πηγαὶ διαλείπουσαι. Κρήνη τοῦ Ἥρωνος. Ὑδραντλίαι. Ὑδροφυσητήρ. Γνώμων τῆς καταναλώσεως τοῦ Φωταερίου.

Ὀπτική. Ὁρισμὸς ὀπτικῆς. Ὑπόθεσις τῆς ἐκπομπῆς καὶ τῶν κυμάνσεων. Σώματα φωτογόνα καὶ σκοτεινά, διαφανῆ καὶ σκιερά. Ἀκτίς, κύματα καὶ δέσμη φωτός. Ταχύτης φωτὸς καὶ μέθοδος πρὸς εὕρεσιν αὐτῆς. Ἔντασις τοῦ φωτὸς καὶ νόμοι αὐτῆς. Μονὰς φωτός. Φωτόμετρα. Ἀνάκλασις φωτὸς καὶ νόμοι αὐτῆς. Κάτοπτρα καὶ ἐξήγησις ὅλων τῶν δι' αὐτῶν παρουσιαζομένων ὀπτικῶν φαινομένων. Διάθλασις ἁπλῆ καὶ διπλῆ· νόμοι αὐτῆς καὶ φαινόμενα ἐξηγούμενα δι' αὐτῆς. Πόλωσις φωτός. Σακχαρομετρία. Φακοὶ καὶ χρῆσις αὐτῶν. Ἀνάλυσις τοῦ φωτός. Ἡλιακὸν φάσμα. Θεωρία τῶν χρωμάτων κατὰ Νεύτωνα. Φυσικαὶ καὶ χημικαὶ ἰδιότητες τοῦ φάσματος. Φασματοκόπιον. Περιγραφὴ τῶν κυριωτέρων ὀπτικῶν ὀργάνων· (μικροσκόπια, τηλεσκόπια ἀστρονομικά, ἐπίγεια κτλ.) Ὀφθαλμὸς καὶ ὅρασις. Οὐράνιον τόξον. (1)

Ἀκουστική. Ἦχος καὶ γένεσις αὐτοῦ. Ὀχήματα τοῦ ἤχου καὶ ταχύτης αὐτοῦ. Τρόπος τῆς διαδόσεως τοῦ ἤχου ἐν τῷ ἀέρι. Ἀνάκλασις τοῦ ἤχου καὶ συνέπειαι αὐτῆς. Ὕψος καὶ ἔντασις τοῦ ἤχου. Μέθοδοι τοῦ καθορισμοῦ αὐτῶν. Αἴτια αὐξάνοντα ἢ μειοῦντα τὴν ἔντασιν. Ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς φυσικῆς θεωρίας τῆς μουσικῆς. Ἠχητικοὶ σωλῆνες. Παλμικὴ κίνησις τοῦ ἀέρος ἐν τοῖς ἐμπνευστοῖς ὀργάνοις. Παλμικὴ κίνησις χορδῶν καὶ νόμοι αὐτῆς. Φωνητικὸν καὶ ἀκουστικὸν ὄργανον τοῦ ἀνθρώπου.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 3.

ÉCONOMIE POLITIQUE. *Notions préliminaires.* Aperçu des phénomènes économiques. La vie, ses besoins et ses ressources. La science et l'art en économie politique. La méthode:

(1) Τὰ περὶ φωτογραφίας ἐκτίθενται ἐν τῇ ὀργανικῇ χημείᾳ, ἡ δὲ λεπτομερὴς περιγραφὴ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀφθαλμοῦ καθὼς καὶ τοῦ ὠτός, ἐν τῇ ἀνθρωπολογίᾳ.

importance de l'observation, la critique historique, l'expérimentation, la statistique et ses principaux procédés numériques et graphiques.

A'. *La production*. Les trois facteurs de la production. 1. Agents naturels. La terre et la loi du rendement non proportionnel. 2. Le travail. Formes diverses du travail : matériel, intellectuel, moral. Liberté du travail. Esclavage. Servage. Corporations. Règlementation. 3. Le capital. Sa formation, son rôle, ses formes diverses. Les machines: leurs effets.

Classification des industries. Grande et petite industrie. 1. Industrie agricole. Culture extensive et culture intensive. Grande et petite culture. Faire valoir. Fermage. 2. Industries extractives. 3. Industrie manifacturière. 4. Industrie commerciale. 5. Industrie voiturière. heure 1.

COMTABILITÉ (1) **Théorie.**

Commerce. Aperçu général sur l'échange de produits de la nature et de l'industrie. *Commerçants*. Fabricants et manufacturiers. Marchands en gros et en détail. Teinturiers. Pharmaciens. Commissionaires en marchandises ou de transport. Courtiers. Entrepreneurs. Armateurs. Banquiers. Agents de change etc. *Ce qu'exige la pratique du commerce*.

Opérations les plus usuelles. Achats. Vente. Echanges (gros, $^1/_2$ gros, détail). Paiement. Connaissements. Escompte d'effets· ouverture de crédit. Versements. Achat et vente pour compte en commissions, en participations ete.

Termes principaux. Colis. Emballage. Poids brut, net,

Not. L'enseignement de l'ensemble de connaissances necessaires pour former un comptable devra être à la fois *théorique et pratique* et surtout bien approprié au milieu dans lequel il sera appelé-apriori à-exercer. Chaque élève devra être muni d'un traité convenable sur la matière. Les documents authentiques devront, - au fur et à mesure du besoin - être mis à sa disposition et copiés par lui.

tare. Discal, refaction. Droits de douane, d'octroi. Primes d'exportation. Nolis, fret, etc.

Rétributions, réductions. Commision, Courtage. Refaction. Rabais. Bonnification. Escompte de commerce, de banque. Intérêt. Change de place etc.

Transport. Par chemin de fer. (petite, grande vitesse, récépissé, bulletin d'expédition etc) remboursement, tarifs. *Par bateaux à vapeur*. Colis, messagerie (connaissement, assurances etc). Déclarations de douane. Délais de livraison. Indemnités pour retard. Colis perdus ou laissés en souffrance. Warants. Théorie de l'expédition et de la réception de marchandises. Dédouanage et portefaix.

Documents divers. Factures, comptes d'achat, de vente. Borderaux de négociation. Connaissements, lettres de voiture, récépissé etc.

Documents de paiement. Quittances d'argent prété, du loyer etc. Pour solde de compte. De somme payée chez un tiers. Par assignation sur un débiteur. Bon au porteur. Bon de caisse. Chèque. Billet à ordre à domicile. Mandat. Ordre de banque. Lettre de crédit.

Théorie exacte de la lettre de change. Timbre adhésif, proportionnel. Provision. Cession. Acceptation. Allonge. Aval. Besoin. Domicile. Intervention. Acquit. Protêt. (usages). Retraite. Compte de retour. Recouvrement. Solidarité. Prescription. Amendes.

Calculs. Sur négotiation. Sur escompte. Sur échéance moyenne etc.

Développement général de la tenue des livres. Moyens de suivre avec facilité les opérations de commerce. Méthodes diverses. Leur utilité. Préférence à donner. *Partie double*. Livres obligatoires (d' inventaires, journal, copie de lettres). Livres auxiliaires (brouillard. Grand livre. De caisse. Carnet d'échéances. D'entrées et de sorties de marchandises. D'achats.

De ventes. D' effets à payer. D' effets à recevoir. Copie de factures, des commandes, des comptes courants et d'intérêt etc). *Obligations des commerçants.*

Pratique.

Exercices oraux de passation, pour familiariser les éléves avec le système en parties doubles. Ouverture des livres. Dressement de l' inventaire. Exercices de passation sur le brouillard, le journal et le grand livre, des articles de janvier (articles simples). Balance de vérification des articles de janvier. Rectification d'erreurs, d'articles mal passés sur le journal, le grand livre. Ajustage.

Exercices de passation sur les 3 livres, des articles plus avancés de janvier avec mention et rédaction des principaux documents en usages. Balance de vérification des articles de fevrier.

Cloture de l'année. Opérations de fin d'année pour arriver à connaitre sa vraie situation et le montant de bénéfices nets qu'on a pu réaliser.

Réouverture. Réouverture des livres, variation dans les articles d'ouvertures.

Correspondance commerciale, 1ere partie. Style special. Usages. Enregistrement. Classement. Expédition. Réception. 25 exercices, les élèves étant divisés en buraux expéditeurs et buraux réceveurs. Heures 2.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.(1) **Ἐμπόριον.** Διάφοροι τάξεις ἐμπόρων : Ἐξαγωγεῖς, εἰσαγωγεῖς, παραγγελιοδόχοι, βιομήχανοι, μεταπρᾶται, τραπεζῖται, ἀργυραμοιβοί, ἐργολάβοι, μεσῖται.

(1) **Σημ.** Ἡ διδασκαλία τῶν *στοιχείων ἐμπορικῶν γνώσεων* ἡ γινομένη ἐνταῦθα Ἑλληνιστὶ πρὸς ἐξοικείωσιν τοῦ μαθητοῦ περὶ τοὺς ὅρους καὶ ἐν γένει τὴν ἐμπορικὴν γλῶσσαν, διδαχθήσεται ἐκτενέστερον καὶ συμπληρωθήσεται ἐν τῇ ἀπὸ τῆς αὐτῆς τάξεως ἀρχομένῃ γαλλιστὶ διδασκαλίᾳ τοῦ αὐτοῦ μαθήματος ὑπὸ τὸν τίτλον *Comptabilité.*

Ἐμπορικὰ ἔγγραφα. Τιμολόγια ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως. Συναλλαγματικαὶ καὶ εἰδικαὶ διατάξεις περὶ αὐτῆς. Χαρτόσημον. Διαμαρτύρησις. Ἐπισυναλλαγματική. Λογαριασμὸς ἐπιστροφῆς. Γραμμάτιον εἰς διαταγήν, γραμμάτιον τῷ φέροντι, ἐπιταγή, τραπεζογραμμάτιον, ἐπιστολὴ πιστωτική, φορτωτική, ναυλοσυμφωνητικόν, ἀσφαλιστικὸν συμβόλαιον κτλ.

Ἐμπορικαὶ πράξεις. Ἑταιρεῖαι. Ἀγοραπωλησίαι διὰ λογαριασμόν, ἐπὶ παραγγελίᾳ ἢ ἐπὶ συμμετοχῇ. Μεσιτεία. Προμήθεια. Προεξόφλησις καὶ διαπραγμάτευσις συναλλαγματικῶν ἢ ἄλλων ἐμπορικῶν γραμματίων, ἀσφάλειαι κτλ.

Λογιστικὴ καταστιχογραφία. Ἁπλογραφία. Διπλογραφία. Ὅροι καὶ βιβλία ἐν χρήσει ἐν τῇ διπλογραφίᾳ. *Βιβλία ἀπαραίτητα·* (Πρόχειρον, Ἡμερολόγιον, Καθολικὸν ἢ Μέγα βιβλίον, Ἀντίγραφον ἐπιστολῶν, Κατάστιχον ἀπογραφῶν). *Βιβλία βοηθητικά·* (Βιβλίον ταμείου, Βιβλίον ἀποθήκης, Βιβλίον Τιμολογίων, Βιβλίον τρεχουμένων λογαριασμῶν, Βιβλίον μικρῶν ἐξόδων). Γενικοὶ λογαριασμοὶ καὶ ὑποδιαιρέσεις αὐτῶν. Διόρθωσις ἄρθρων κακῶς ἐχόντων. Ἰσολόγιον ἐξελέγξεως τῶν ἐγγραφῶν. Ἰσολογισμὸς τῶν λογαριασμῶν.

Πρακτικὴ ἐφαρμογή. Ὧρ. καθ' ἑβδομ. 1.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. *Ἀσκήσεις διὰ τῶν ῥάβδων.* Τὰς ῥάβδους ἄνω κατακορύφως μετὰ στροφῆς τοῦ καρποῦ, δεξιὰ ἢ ἀριστερά, στηριζομένου ἐπὶ τῶν δακτύλων τοῦ ἑτερωνύμου ποδός. Τὰς ῥάβδους ἄνω ὁριζοντίως ἐναλλὰξ δεξιά, ἀριστερά, μετὰ κλίσεως τοῦ καρποῦ ἀριστερὰ δεξιά. Τὰς ῥάβδους χιαστὶ μετὰ προβολῆς τῶν δεξιῶν ἢ ἀριστερῶν ἄκρων. *Ἀσκήσεις διὰ κορυνῶν.* Τὰς κορύνας ἐπὶ τὰ πλάγια ἀριστερά, δεξιά. Τὰς κορύνας ἄνω κατακορύφως καὶ ἀριστερὰ ὁριζοντίως μετ' ἐκβολῆς καὶ κάμψεως τοῦ ἐκβαλλομένου ποδός. Πτῆσις δι' ἀμφοτέρων τῶν κορυνῶν ταυτοχρόνως. *Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ μονοζύγου.* Στήριξις διὰ τῆς δεξιᾶς ἢ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κεκαμμένης ὑπὸ τὴν μασχάλην. *Ὀσφυόμυλος.* Ἅλμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς μετὰ παλμῶν. Ἀνάβασις, τῶν ποδῶν εἰς τὰ ἐκτὸς τῶν χειρῶν μέρη μετὰ παλμόν. *Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ διζύγου.* Ἀπὸ τῆς ὀρθίας στηρίξεως κάμψις καὶ τάσις τῶν ποδῶν ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω. Τοὺς πόδας χιαστί. Στροφὴ τοῦ σώματος δεξιά, ἀριστερά. Ἱππαστὶ

ἐμπρός. Πρηνὴς τάσις ὑπὸ τὰ ζυγὰ διὰ κυβιστήματος. *Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν κρίκων. Τελεία ἐξάσκησις* τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸ ἱππεύειν ἐπὶ τοῦ ἱππικοῦ ἐφαλτηρίου. Ἐξάσκησις τοῦ μαθητοῦ εἰς τὰ διάφορα ἅλματα ἐν ὕψει μεγαλειτέρῳ[1].

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

ΤΑΞΙΣ ΟΓΔΟΗ

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ. *Εἰσαγωγή.* Ὁρισμὸς τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς ἠθικῆς. Ὑπεροχὴ καὶ διάκρισις αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἠθικῆς φιλοσοφίας. Σπουδαιότης, ἀξία καὶ ἀναγκαιότης αὐτῆς. Ἱστορία, πηγαὶ καὶ διαίρεσις αὐτῆς. **Γενικὴ Χριστιανικὴ ἠθική.** Ἠθικὴ φύσις τοῦ ἀνθρώπου. Φυσικὸς ἠθικὸς νόμος. Ἠθικὸς νόμος, Μωσαϊκὸς καὶ Εὐαγγελικός. Περὶ τοῦ θεμελίου τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς. Περὶ ἠθικῶν ἐνεργειῶν. Ἁμαρτία (ἔννοια, γένεσις, θεμέλιον, ἀνάπτυξις καὶ εἴδη αὐτῆς). Ἀρετὴ (ἔννοια, χαρακτῆρες, διάκρισις τῆς φυσικῆς ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ εἴδη αὐτῆς). Περὶ ἠθικῆς διαγνώσεως ἢ καταλογισμοῦ. **Μερικὴ Χριστιανικὴ ἠθική.** Περὶ τῶν καθηκόντων ἐν γένει τοῦ χριστιανοῦ. *Περὶ τῶν πρὸς Θεὸν καθηκόντων.* 1) Ἐσωτερικὴ θεοσέβεια 2) Ἐξωτερικὴ θεοσέβεια· (ἔννοια, ἰδιότητες, τρόποι καὶ ἁμαρτίαι ἀντικείμεναι πρὸς ταύτας). *Καθήκοντα πρὸς τὸν πλησίον.* Α'. Καθῆκον τοῦ μεριμνᾶν περὶ τῆς ψυχῆς τοῦ πλησίον καὶ ἁμαρτήματα ἀντικείμενα τῷ καθήκοντι τούτῳ· (ψεῦδος, σκάνδαλον, ἔλλειψις ἐχεμυθείας). Β' Καθῆκον τοῦ μεριμνᾶν περὶ τοῦ σώματος τοῦ πλησίον καὶ ἁμαρτήματα ἀντικείμενα τῷ καθήκοντι τούτῳ· (φόνος, μονομαχία). Γ'. Καθῆκον τοῦ σεβεσθαι τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ πλησίον ἀγαθὰ καὶ ἁμαρτήματα ἀντικείμενα τῷ καθήκοντι τούτῳ·

(1) **Σημ.** Ἐν τῇ τάξει ταύτῃ καθὼς καὶ ἐν τῇ ὀγδόῃ, ἐκτὸς τῆς 1 ὥρας τῆς ἀναγραφομένης διὰ τὴν γυμναστικὴν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διδασκάλου, ἐπιτραπήσεται τοῖς μαθηταῖς νὰ ἀσκῶνται μόνοι ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν παιδονόμου ἐν τῷ γυμναστηρίῳ καθ' ὡρισμένας ἡμέρας καὶ ὥρας, εἴτε τὴν πρωΐαν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων εἴτε τὸ ἑσπέρας μετὰ τὸ πέρας αὐτῶν.

(κλοπή, κατάκρισις, κακολογία, διαβολή). Καθήκοντα τῶν χριστιανῶν ὡς μελῶν τῆς Πολιτείας. Καθήκοντα τῶν χριστιανῶν ὡς μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Καθήκοντα ἐκ τοῦ γάμου πηγάζοντα. Καθήκοντα κυρίων καὶ δούλων. *Καθήκοντα πρὸς ἑαυτόν.* 1) Γενικὰ πρὸς ἑαυτὸν καθήκοντα· (ἡ γνῶσις ἑαυτοῦ, τὸ πρὸς ἑαυτὸν σέβας καὶ ἡ χριστιανικὴ ταπείνωσις, ἡ χριστιανικὴ πρὸς ἑαυτὸν ἀγάπη) 2) Εἰδικὰ πρὸς ἑαυτὸν καθήκοντα τοῦ χριστιανοῦ. α') πρὸς τὴν ψυχὴν β') πρὸς τὸ σῶμα γ') πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ ἀγαθά. *Συμπέρασμα.* Ὧρ. καθ' ἑβδ. 1.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ. Α'. *Θουκυδίδου δημηγορίαι* ἐκ τῶν μὴ ἑρμηνευθεισῶν ἐν τῇ ἑβδόμῃ τάξει. **Ἀνάγνωσις** ἐκ τῶν ἀδιδάκτων ραψωδιῶν τῆς *Ὁμήρου* Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας. (Σελίδες 120 τῆς ἐκδόσεως Taubner). Ἔλεγχος θεμάτων παρασκευαζομένων κατ' οἶκον ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 4.

Β'. ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Ἑλληνική, ἐν ᾗ ἐκτενέστερον τὰ περὶ *δραματικῶν καὶ λυρικῶν* ποιητῶν. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

Γ' **Συνθέσεις.** Πλήρης ἐμπορικὴ ἀλληλογραφία ἤτοι Α') ἐπιστολαὶ *περὶ προσώπων* (ἐγκύκλιοι, συστατικαί, πληροφορητικαί, δικαιολογητικαὶ κτλ.) Β'. *περὶ ἐμπορευμάτων* (ἐπιστ. προσφορᾶς ὑπηρεσιῶν, παραγγελιῶν, πωλήσεων, συνοδευτήριοι τιμοκαταλόγων, ἐμπορικῶν εἰδήσεων, ἐκθέσεων καὶ ἐπιθεωρήσεων, περιγραφῆς ἐμπορευμάτων, συγκομιδῶν, ἐκθέσεις πραγματογνωμόνων κτλ.) Γ' *περὶ χρημάτων*, (χρυσοῦ, ἀργύρου, ἀνταλλαγῆς νομισμάτων, εἰσπράξεων.) Δ'. *περὶ γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν ἐπιταγῶν.* Ε'. *περὶ ραυτιλίας καὶ διαφόρου ὕλης.* **Ποικίλαι πραγματεῖαι** ἐπὶ ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν θεμάτων. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

7.

HISTOIRE MODERNE ET CONTEMPORAINE. Introduction. Étendue. Extension du théâtre de l'histoire. Caractères généraux: Chute du système féodal. Prépondérance du principe monarchique. Tendances vers l' absolutisme. Luttes politiques intérieures. Politique extérieure. Ambition et système d' équilibre. Révolution économique. Révolution dans les lettres, les arts et les sciences, ou la renaissance. Révolution dans

les croyances, ou la Réforme. Evolution catholique, guerres de réligion. Prépondérance de l' Espagne. Prépondérance de la France. Grandeur de l'Angleterre, de la Russie et de la Prusse. La France en 1789. Le consulat. L' Empire. Le Restauration. L' Europe de 1830—1848. L' Europe de 1848—1870.

A'. **Histoire Moderne.** Les grandes inventions à la fin du moyen-âge: Poudre à canon. Imprimerie. Boussole. Ruine définitive des institutions politiques du moyen-âge et système nouveau de Gouvernement: La France de 1453 à 1494. L' Angleterre de 1453 à 1509. L' Espagne de 1453 à 1521. Etat de l' Espagne au milieu du quinzième siècle. Navarre, Aragon, Castille et Portugal. L' Allemagne et l' Italie de 1453 à 1494. Divisions de l' Allemagne et de l' Italie. Les empereurs Fréderic III et Maximilien. Les Sforza. Venise. Les Médicis. Ls Papauté. Naple. L' empire Ottoman. Mahomet II. Bajazet II. Selim. Guerres d' Italie. Charles VIII et Louis XII. Expédition de Charles VIII. Bataille de Fournoue. Louis XII. Conquête du Milanais. Partage du royaume de Naples. Geerre contre Venise. La sainte ligue. Mort de Louis XII. François 1er. Bataille de Marignan. Charles-Quint. Sièges de Mézières. Journée de la Bicoque. Trahison du connétable de Bourbon. Mort de Bayard. Bataille de Pavie; captivité de François 1er. Sac de Rome par les soldats de Bourbon. Charles-Quint maître de l' Italie. François 1er et les Turcs. Charles-Quint devant Tunis et Alger. Invasion de la Provence. Voyage de Chrales-Quint en France. Victoire de Cérisoles. Paix de Crespy. Mort de François 1er. Charles-Quint et Henri II. Conquête de trois évêchés. Défense de Metz. Abdication de Charles-Quint. Allianse de Henri II et de Paul IV. Bataille de saint Quentin. Prise de Calais; Traité de Chateau Cambrésis. **Les découvertes maritimes:** Les Portugais. Vasco de Gama. Albuquerque ; Cristophe Colombe. Fernand Cortez; conquête du Mexique. François Pizarre; conquête du Pérou. Las Casas. L' empire colonial des Portugais. L' empire colonial des Espagnols. Conséquences des nonvelles découvertes. La renaissance. La renaissance des lettres. La renaissance des arts. La renaissance des sciences. Arioste et Machiavel. Marot et Rabelais. Erasme. Le florentin Brunellcehi. Bramante. Laurent Ghiberti. Léonard de Vinci. Michel Ange. Raphaël. Le Titien. Pièrre Lescot. Jean Cousin. Albert Dürer et Holbein. Copernic.

La réforme. Luther. Diète de Worms. Les anabaptistes. Les protestants. Bataille de Mülhberg. Paix d'Augsbourg. La réforme en Suède et en Danemark. La réforme en Suisse. Zwingle. La réforme en Genève, Calvin. En Ecosse, Jean Knok. En Angleterre, Henri VII et Elisabeth. Etat de l'église papale. L' Inquisition. Les jésuites. Le Concile de Trente. Philippe II. Révolte et soumission des Maures. Lutte contre les Pays-bas. Le duc d' Albe. Les sept provinces unies. Conquête du Portugal. L' invincible Armada. Mort de Philippe II. Elisabeth et Marie Stuart. Prospérité du règne d'Elisabeth. Shakspeare. Bacon. *Guerres de religion* en France. Les Calvinistes. François 1er. Cathérine de Médicis. Le chancelier de l' Hôpital. Massacre de Vassy. Assassinat du duc de Guise. Entrevue de Bayonne. Bataille de Jarnac. La Saint-Barthélemy. Mort de Charles IX. Henri III. La ligue. Guerre des trois Henris. Journée des Barricades. Meurtre de Henri de Guise à Blois. Assassinat de Henri III. Batailles d'Arques et d'Ivry. Siège de Paris. Abjuration de Henri IV. Edit de Nantes et paix de Vervins. Henri IV. Suly. Encouragement à l'agriculture. L'Industrie. le commerce. Conspiration de Biron. Projets de Henri IV. Sa mort. Les arts sous Henri IV. Louis XIII et Richelieu. Régence de Marie de Médicis. Concini. Le duc de Luynes. Richelieu. Prise de la Rochelle. Journée des Dupes. Créations des intendants. Politique extérieure de Richelieu. Les lettres et les arts. *La guerre de Trente ans.* Causes. La défenestration de Prague. Période Palatine.

Période danoise. Waldstein. Période Suédoise. Gustave Adolphe. Bataille de Leipsick et de Lutzen. Période française. Conquête de l' Alsace, de l'Artois. Journée de Rocroy. de Fribaurg, de Nordlingen et de Leus. Traité de Westphalie. Mazarin et la Fronde. Guerre avec l' Espagne, traité des Pyrénées. *Situation de l' Europe* en 1661. L' Angleterre sous les Stuarts. Le roi Jacques 1er. Charles 1er. Le long parlement. La république d' Angleterre. Cromwell. Restauration des Stuarts. Grandeur de Louis XIV. Centralisation administrative de la France. Colbert et Louvois. Guerres de Flandre et de Hollaude. Conquêtes de Louis XIV en pleine paix. Révocation de l'édit de Nantes. Réforme de 1688 en Angleterre. Seconde et troisième coalition contre la France. Paix de Ryswick et d' Utrecht. Charles II et Jacques II. Guerre de la ligue d' Augsbourg et de la succession d' Espagne. *Le siècle de Louis XIV*. Corneille, ses pièces. Le Cid. Horace, Cinna, Polyeucte. Racine; Phèdre, Esther, Athalie, Iphigénie. Molière, ses pièces; Les Précieuses, les femmes savantes, Tartuffe etc. Boileau, ses épitres, son art poétique, ses satires. La Fontaine, ses Fables. Bossuet, ses oraisons funèbres. Discours sur l'histoire universelle. Fénelon. Le Télémaque. La Bruyère. Les caractères. La Rochefoucauld. Le livre des Maximes. Lesueur, Lebrun, et Mignard. Le Poussin. Puget. François Mansard. Descartes et Pascal. Denis Papin. Galilée. Newton. Jean Kepler. Charles XII et Pierre le Grand. *La Russie* au commencement du dix-septième siècle; puissance de la Suède ; Narva et Pultava. Charles XII à Bender. Traités de Pruth et de Nystadt. Saint-Petersbourg. *La Prusse et l'Autriche* au dix-huitième siècle. Frédéric Guillaume 1er. Frédéric II. Guerre de la succession d'Autriche. Marie Thérèse. Guerre de sept ans. Georges 1er, Georges II, Georges III. *L'Angleterre* au dix huitième siècle. Conquête de l'Inde. Puissance maritime de l'Angleterre Fondation des Etats-Unis d'Amérique. Origine et

constitution des colonies anglaises d'Amérique. Guerre d'Amérique. *Destruction* de la Pologne. Cathérine II. Premier partage de la Pologne. Traité de Kaïnardji et de Yassy. Second et troisième partage de la Pologne. *Les sciences et les lettres* au dix-huitième siècle. Découvertes scientifiques et géographiques. Les lettres et les arts. Tentatives de réformes. Désaccord entre les idées et les institutions. Réformes opérées par les Gouvernements. Décadence politique et militaire de la France.

B'. **Histoire Contemporaine**. Réforme politique française (1789—1799). Etat de la France en 1789. Les Etats Généraux. L'assemblée Constituante. L'assemblée législative. La Convention. Les guerres extérieurs. La première coalition. Le Directoire. Campagnes d'Italie et d'Egypte. Deuxième coalition. Le Consulat et l'Empire. (1800—1815). Le Consulat. L' Empire. Politique exterieure : les coalitions. Gouvernement intérieur. L' Empire. La première restauration. Les cent-jours. Les Traités de 1815. La Restauration. Règnes de Louis XVIII et de Charles X. La révolution de 1830. La restauration européenne (1815 — 1830. *L' Europe* de 1830—1848. Règne de Louis Philippe. Emancipation de la Belgique. La monarchie constitutionnelle en Espagne et en Portugal. Les libertés anglaises. Les lettres, les sciences et les arts de 1815—1848. *L' Europe* de 1848—1870. Réforme de 1848 en France. La réforme européenne de 1848. Le second Empire. La guerre de Crimée. La guerre franco—allemande. La République de 1871. L' Europe actuelle. L' Amérique contemporaine. La colonisation européenne en Asie.

Conclusion. Unité de l' histoire de la civilisation ; Les lois: les gouvernements : les religious dans l'antiquité. Caractère de la civilisation antique. Le Christianisme. La civilisation nouvelle. Le Moyen-âge. La société moderne ; Ses progrès matériels. L'etat moral. L' homme moderne. Défauts de la civilisation contemporaine ; ses dangers.

Heures 2.

LANGUE FRANÇAISE. Révision du cours de l' année précédente. *Histoire* sommaire de la Littérature Française notamment du XVII siècle. *Étude* comparative du français et du grec. *Lecture, traduction* et *analyse* de quelques uns de chefs-d'œuvre de grands écrivains français comme : Racine, Iphigénie en Aulide, Phèdre, Athalie, Esther, Andromaque. Corneille, Cinna. Molière le malade imaginaire. La Fontaine, fables. Bossuet, oraisons funèbres. Lamartine, Choix de poésies. Guizot portraits historiques. Victor Hugo, choix de poésies etc. *Resumé* du morceau traduit fait par les élèves. Vers a *retourner* en prose. *Versification. Récitation. Aperçus* littéraires à propos des auteurs grecs et français traduits en classe. *Traduction* libre et sans hésiter par les élèves de tout texte grec qui leur sera mis sous les yeux. *Conversation.* Exercice de style épistolaire. Principes relatives aux différents genres qu' il comporte. **Compositions** et exercices littéraires de genres divers; *dissertations,* de préférence sur des sujets d' économie commerciale et industrielle. *Eléments de rhétorique.*

Heures 6.

Note. Composition et éléments de rhétorique 2 heures. histoire de la littérature 1 heure, traduction. analyse, récitation etc, 3 Heures.

ΤΟΥΡΚΙΚΑ.

منتخبات عثمانيه وغزتەلرك قرائتله ترجمه‌سى

محررات تجاريه‌نك وانواع الياز يلرندن مركب قرائت كتابلرينك ترجمه‌سى

وكلاى مسبوقه ووزراى عظامك ايراد بيـوردقلرى انواع رسمى

نطقلرك قرائت وترجمه‌سى

محررات رسميه وغير رسميه‌نك ترجمه‌سى

اشعار مشهوره‌نك ترجمه‌ايله وازبرلنمسى

بالعموم صرف ونحوه دائر تمرينات

كتابت : مناسب بروم قرائت كتابنـدن اولجه مطالعه اولنمسزين

ترجمه‌يه ترجمه

مكاتيب ومخابرات تجاريه

انواع عرضحالار وديكر سـندات تجاريه‌نك ترتيب وانشاسى

تاريخدن وطبيعتدن تعريفات وتوصيفاتك تركى (هفتده ٥ ساعت)

Ἀνάγνωσις καὶ μετάφρασις ἐκλεκτῶν τεμαχίων ἐκ κειμένων, ἐκ τῶν ἐφημερίδων καὶ ἐκ διαφόρων χειρογράφων καὶ ἐμπορικῶν ἐγγράφων. *Μετάφρασις* διαφόρων λόγων ὑπουργῶν ἐκφωνουμένων εἰς διαφόρους τελετάς. *Μετάφρασις* διαφόρων ἐπισήμων ἐγγράφων τῆς Υ. Πύλης. *Ἀνάγνωσις καὶ μετάφρασις* διαφόρων ἐκλεκτῶν ποιημάτων καὶ ἀποστήθισις αὐτῶν. *Γενικαὶ γραμματικαὶ ἀσκήσεις. Θεματογραφία. Μετάφρασις* ἐκ καταλλήλου ἑλληνικοῦ κειμένου εἰς τὸ Τουρκικὸν ἐκ τοῦ προχείρου. *Ἐμπορικὴ ἐπιστολογραφία. Συνθέσεις* διαφόρων ἀναφορῶν καὶ λοιπῶν ἐμπορικῶν ἐγγράφων. *Συνθέσεις ἐμπ[illegible]κὰ καὶ περιγραφικαί. Συνδιάλεξις.* (Ωρ. καθ' ἑβδομ. 5.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ. (Συνέχεια). **Ἠλεκτρισμός.** Ἠλεκτρικὰ φαινόμενα διὰ τριβῆς. Διάκρισις θετικῆς καὶ ἀρνητικῆς ἠλεκτρικῆς. Πηγαὶ ἠλεκτρισμοῦ καὶ διάκρισις αὐτοῦ εἰς **στατικὸν** καὶ **δυναμικόν.** ΣΤΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ. Νόμοι τῶν ἠλεκτρικῶν ἕλξεων καὶ ὤσεων. Ἠλέκτρισις ἐξ ἐπιδράσεως. Ποσότης αὐτῆς. Ἠλεκτροσκόπια. Ἠλεκτρικαὶ μηχαναὶ διὰ τριβῆς καὶ ἐπιδράσεως. Πειράματα διὰ τῶν ἠλεκτρομηχανῶν. Συμπύκνωσις τῆς ἠλεκτρικῆς καὶ συμπυκνωταί. Ἠλεκτρικαὶ συστοιχίαι. *Φυσιολογικὰ καὶ θερμαντικὰ* ἀποτελέσματα τῆς ἐκκενώσεως αὐτῶν. Ἀτμοσφαιρικὸς ἠλεκτρισμός· αἴτια αὐτοῦ καὶ φαινόμενα ὀφειλόμενα εἰς αὐτόν (ἀστραπή, βροντή, κεραυνὸς καὶ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, ἀλεξικέραυνα). ΜΑΓΝΗΤΙΣΜΟΣ. Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ μαγνῆται. Ἐξήγησις τῶν μαγνητικῶν φαινομένων δι' ὑποθέσεως δύο μαγνητικῶν ρευστῶν. Μαγνήτισις ἐξ ἐπιδράσεως. Μέθοδοι μαγνητίσεως. Κόρος τῶν μαγνητικῶν οὐσιῶν καὶ οὐσίαι διαμαγνητικαί. Γηγενὴς μαγνητισμός. Ἀστατικαὶ βελόναι. Ἀνάλυσις τῆς μαγνητικῆς δυνάμεως τῆς γῆς εἰς συνιστώσας. Ἀπόκλισις.

Ἔγκλισις. Ναυτικὴ πυξίς. Μαγνητικὸς μεσημβρινὸς καὶ μαγνητικοὶ πόλοι. Ἔντασις τῆς μαγνητικῆς δυνάμεως τῆς γῆς. Μαγνητικὴ θύελλα. Βόρειον σέλας. ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ. Θεωρία χημικῆς δράσεως καὶ ἑπαφῆς δύο ἑτερογενῶν σωμάτων. Ἠλεκτροχημικὸν ζεῦγος. Ἠλεκτρικὰ στοιχεῖα καὶ στῆλαι. Ἀνωμαλίαι αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν μονιμότητα καὶ διάρκειαν τοῦ ρεύματος. Περιγραφὴ τῶν κυριωτέρων ἠλεκτρικῶν στηλῶν. Θερμοηλεκτρικὰ στοιχεῖα. Ἀποτελέσματα τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος *φυσιολογικὰ* (ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ μυϊκοῦ καὶ νευρικοῦ συστήματος), *χημικὰ* (ἠλεκτρόλυσις τοῦ ὕδατος, ἀποσύνθεσις διαφόρων ἁλάτων καὶ ἐφαρμογὴ αὐτῶν εἰς τὴν Γαλβανοπλαστικὴν καὶ τὴν Γαλβανικὴν χρύσωσιν καὶ ἀργύρωσιν), *μηχανικά*, *θερμαντικὰ* καὶ *φωτεινὰ* (Βολταϊκὸν τόξον, ἠλεκτρικοὶ λαμπτῆρες, λυχνίαι Edison). Ἐνέργεια τῶν ρευμάτων ἐπὶ τοὺς μαγνήτας. Σωληνοειδῆ καὶ ἐνέργεια τῶν ρευμάτων ἐπ' αὐτοῦ. Διευθυντηρία ἐνέργεια τῆς γῆς ἐπὶ τὰ σωληνοειδῆ. Μαγνήτισις διὰ τῶν ρευμάτων. Ἠλεκτρομαγνῆται καὶ ἰσχὺς αὐτῶν. Καταμέτρησις τῆς ἐντάσεως τῶν ρευμάτων· τὰ κυριώτερα Γαλβανόμετρα. Ἀγωγιμότης τῶν ρευματαγωγῶν. Ἀντίστασις αὐτῶν καὶ μονάδες ἀντιστάσεως. Ἀντίστασις τῶν ρευστῶν ἀγωγῶν καὶ νόμος τοῦ Ohm. Ρεύματα ἐξ ἐπαγωγῆς καὶ ἐφαρμογαὶ αὐτῶν. *Περιγραφὴ* τῶν κυριωτέρων ἠλεκτρομαγνητικῶν μηχανῶν. Ἠλεκτρικοὶ τηλέγραφοι, τηλέφωνα καὶ μικρόφωνα. Σύγχρονος τηλεγραφικὴ καὶ τηλεφωνικὴ ἀνταπόκρισις δι' ἑνὸς μόνου τηλεγραφικοῦ σύρματος· Ἠλεκτρικοὶ φωνογράφοι καὶ ἠλεκτροκίνητα ὡρολόγια. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1

ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ. Πρῶτα οὐράνια φαινόμενα. Ἡμερησία κίνησις τοῦ **οὐρανοῦ.** Ὀρθαὶ ἀναφοραὶ καὶ ἀποκλίσεις τῶν ἀστέρων. Γενικὴ περιγραφὴ τοῦ οὐρανοῦ. Ἀστερισμοὶ καὶ κυριώτεροι ἀπλανεῖς. **Ἡ Γῆ.** Γεωγραφικὸν μῆκος καὶ πλάτος. Σχῆμα τῶν μεσημβρινῶν. Γεωγραφικοὶ χάρται. **Ὁ Ἥλιος.** Φαινομένη ἐτησία κίνησις αὐτοῦ. Φαινομένη διάμετρος. Ἐλλειπτικὴ κίνησις. Ἀρχὴ τῶν ἐμβαδῶν. Ἀπόστασις τῆς Γῆς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου. Λόγος τοῦ ὄγκου τοῦ Ἡλίου πρὸς τὸν τῆς Γῆς. Ἡλιακαὶ κηλίδες. Περιστροφὴ τοῦ Ἡλίου περὶ τὸν ἑαυτοῦ ἄξονα. **Μέτρησις τοῦ χρόνου.** Γνώμων. Ἡλιακὸν ὡρολόγιον. Ἀληθὴς καὶ μέσος ἡλιακὸς χρόνος. Τροπικὸν ἔτος. Ἀνισότης

ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. Ὧραι τοῦ ἔτους. Προήγησις τῶν ἰσημεριῶν. Ἡμερολόγιον. Ἰουλιανὴ καὶ Γρηγοριανὴ μεταρρύθμισις. Αἱ ἀληθεῖς κινήσεις τῆς Γῆς. Νόμοι τοῦ Κεπλέρου. Ἡ **Σελήνη.** Φάσεις. Ἀστρικὴ καὶ συνοδικὴ περιφορὰ τῆς Σελήνης. Τροχιά. Ἀπόστασις ἀπὸ τῆς Γῆς. Ἀληθὴς διάμετρος. Ὄγκος καὶ μάζα τῆς Σελήνης. Σεληνιακαὶ κηλίδες. Περιστροφή. Κατὰ μῆκος ταλάντωσις. Φυσικὴ σύστασις. Σεληνιακαὶ ἐκλείψεις. Ἡλιακαὶ ἐκλείψεις. **Πλανῆται.** Μέσαι ἀποστάσεις. Κίνησις αὐτῶν περὶ τὸν Ἥλιον. Καθολικὴ ἕλξις. **Κομῆται.** Συστατικὰ μέρη. Σμικρότης τῆς μάζης. Εἶδος τροχιᾶς. *Διάττοντες.* **Παλίρροιαι.** Πλημμυρὶς καὶ ἄμπωτις. Περίοδος παλιρροιῶν. Ἑρμηνεία. **Στοιχειώδης Ἀστρονομία.** Ἀπόστασις τῶν ἀπλανῶν ἀπὸ τῆς Γῆς. Διπλοῖ ἀστέρες, Μεταβλητοὶ καὶ κεχρωματισμένοι ἀστέρες. Φωτονεφέλαι. Ἀστρῷοι σωροί. Γαλαξίας. Ὧρ. ἑβδ. 2.

GÉOGRAPHIE ÉCONOMIQUE. Le cours de géographie économique porte pour chaque pays sur les matières suivantes.

A'. *Apercu très sommaire* sur la configuration générale et nature du sol. Climats.

2. *Produits de l'agriculture.* Élevage du bétail. Exploitation forestière. Régions agricoles. La chasse et la pêche.

3. *Produits minéraux.* Mines et carrières. Salines. Sources minérales.

4. *Produits manifacturés.* Salines d'industrie. Leur origine et leur raison d'être.

5. *Voies de communication.* Les fleuves et rivières navigables. Les canaux. Les routes et les chemins de fer. La navigation maritime. Les ports. La marine marchande. Compagnies de navigation. Services postaux. Services télégraphiques.

6. *Le commerce extérieur.* Principaux marchés et places de commerce. Raison diverses de leur prosperité, dû non au hasard ni au caprice de l'homme, mais à la nature et à l'influence de milieux physiques et géologiques ou les localités se trouvent. Importation et exportation. Langues usitées dans les

affaires commerciales. Usages du commerce. Moyens de solde employés entre les nations pour règler leurs rapports commerciaux. Développement du crédit. Valeurs internationales

30 leçons.

B'. **Étude detaillée de la géographie économique de la peninsule de Balcans et specialement de la empire Ottoman**. 1. Produits minéraux, végétaux, animaux. 2. Institutions financiéres, agricoles, industrielles et commerciales. 3. Commerce de chaque pays avec l'empire Ottoman. Importation et exportation. Lieu de destination des principaux articles exportés de l'empire. 4. Régime douanier. 5. Traités de commerce. 6. Poids et mesures. Monnaies. 7. Statistiques. 30 leçons. 2 heures.

Note. Chaque leçon est accompagnée de grandes cartes murales qui viennent en aide aux indications du Professeur.

CHIMIE TECHNOLOGIQUE. *Introduction*. Des applications de la Chimie à l' industrie et aux arts. Des différentes branches de la Technologie. I. Technologie du verre (verre, glaces, verres colorés, cristal, verre d' optique), des poteries, du plâtre, de la chaux et du mortier.

II. Technologie de la fibre végétal. Cellulose (différents espèces de bois), lin, chanvre et autres plantes textiles, coton. Filature et tissage des principaux textiles. Etoffes de lin et de coton. Fabrication du papier (du carton, des papiers peints). Amidon et fécule. Fabrication du sucre. Des fermentations et des industries qui s'y rattachent. Préparation du vin; sa falsification. Fabrication de la bière. Fabrication de l' alcool. Alcool dénaturé(falsifié) par certaines usages industriels. Préparation du pain. Fabrication du vinaigre. Tabac et statistique de sa fabrication. Fabrication des huiles. Huiles essentielles et résines. Vernis. Mastics.

III. Industrie de la laine. Industrie de la soie. Tannage de peaux. Fabrication de la colle, lait, beurre et fromage. Leurs

falsifications et distinction des produits chimiquement purs et des produits falsifiés.

IV. Matières colorantes. 1) Matières colorantes dérivées du goudron de houilles (couleurs d' aniline, d' acide phénique, de naphtaline, de phtaline, d' anthracène et de resorcine). 2) Matières colorantes dérivées des animaux et de végétaux (Indigo, Bois de Campêche, Tournesol, Vert de Chine, Chlorophyll, Quercitron, Grains d' Avignon, Bois jaune Fustik, Curcuma, Aloes, Saffran, Garance, Bois de Brésil, Bois de Santal, Orseille, Orcanette, Cochenille, Cermes écarlate, Pourpre des anciens etc). Blanchiment. Teinture de fils et de tissus. Impression des tissus.

V. De l' éclairage en général. Éclairage à l'aide des bougies et de chandelles. Préparation de bougies. Glycérine. Éclairage au gaz. Pétrole; sa formation, son extraction et importance de son industrie.

VI. Des combustibles en général. Combustibles solides, liquides, gazeux. Appareils de chauffage (1). 2 Heures.

ÉCONOMIE POLITIQUE. (Suite). B'. **La circulation.** L'échange et la valeur. Valeur courante et valeur normale. La concurrance et les monopoles. Loi de l' offre et de la demande: *Mécanisme de l'échange*. La monnaie. Les deux roles qu'elle doit remplir. Qualités que doit présenter une bonne monnaie. Les principales monnaies; or, argent, billon. Traits principaux de l'histoire de métaux précieux et des prix. Systèmes monétaires. Cours légal. Papier monnaie. Dépréciation de l'argent; ses causes, ses effets. Effets de la dépréciation de la monnaie sur le commerce international.

---

(1) *Note*. Les leçons sur les matières premières et les marchandises traitées, sont complétées par de manipulations au laboratoire ainsi que par des observations faites au microscope, dans le but de découvrir les fraudes auxquelles sont soumis les différents produits commerçables.

Le crédit. Son utilité. Avantages et garanties offertes par l'emprunteur au prêteur. *Crédit commercial*. La circulation fiduciaire. Les bourses des effets publics et autres. Le change. Les banques. Roles des banquiers ; escompte, dépôts, comptes courants, chèques, virements. *Crédit hypothécaire*. Crédit Foncier. Hypothéque maritime. Crédit sur gage. Prêts sur titre, monts de piété. *Crédit agricole*. Banques populaires. Divers systèmes. *Le commerce ;* influence du commerce sur la civilisation et le développement des relations humaines. Commerce intérieur et commerce extérieur. Rôle des intermédiaires. Commerce en gros et en détail. La spéculation. L'accaparement. *Loi de débouchés*. Les crises. Leurs causes et effets.

La répartition. La proprietè individuelle. Comment elle s'établit. Ses avantages économiques. Sa légitimité. Transmission. Dons, vente, héritage. Le patrimoine commun. *La liberté des contrats*. Rente. Intérêt. Baisse de l'intérêt ; ses causes et ses effets. Règlementation de l' intérêt. Salaire. Fond des salaires. Productivité du travail. Les diverses formes des salaires, les primes, la participation aux bénéfices. Profit de l'entrepreneur.

C'. **La consommation.** Consommations productives et improductives. Économie et prodigalité. Luxe. Absentéïsme. Les consommations publiques.

D'. **Questions diverses.** *La population*. Malthus et sa doctrine. Paupérisme. Causes et remèdes. Epargne. Assurance. Assistance.

L' État. Son rôle dans l'ordre économique. Son intervention. Règlementation nationale et internationale. Le socialisme.

2 Heures.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ καὶ ἰδία ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ. *Εἰσαγωγή.* Ὁρισμὸς τοῦ δικαίου. Διαίρεσις αὐτοῦ. **Δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν** δίκαιον. Α'. ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ. *Ὀργανισμὸς τῶν Δημοσίων ἐξουσιῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Δικαστικῆς* ἐν τῇ Ὀθωμ. Αὐτοκρατορίᾳ. Νομοθετική,

Ἐκτελεστικὴ καὶ Δικαστικὴ ἐξουσία. Εἰρηνοδικεῖα καὶ Πρωτοδικεῖα. Ἐφετεῖα καὶ Ἀκυρωτικόν. Ἐμποροδικεῖα, Μικτὰ Δικαστήρια καὶ Ἱερὰ Μουσουλμανικὰ Δικαστήρια. Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια. Β'. ΙΔΙΩΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ. Ὑποδιαίρεσις αὐτοῦ εἰς Ἀστικόν, Ποινικὸν καὶ Ἐμπορικόν. 1) **Ἀστικὸν Δίκαιον καὶ δικονομία.** *Περὶ ἀκινήτων κτημάτων* ἐν Τουρκίᾳ. Ἰδιόκτητοι γαῖαι (μεμλουκέ). Βακούφια ἐστεγασμένα καὶ ἀστέγαστα. Γεδίκια. Γαῖαι δημόσιαι καὶ ἀφιερωμέναι, πώλησις αὐτῶν. Κοιναὶ γαῖαι καὶ νεκραί. *Περὶ ἐνοχῶν καὶ συμβάσεων.* Ἀγοραπωλησία κινητῶν καὶ ἀκινήτων. Μίσθωσις. Ἐγγύησις. Μετάθεσις χρέους. Ἐνέχυρον. Παρακαταθήκη καὶ χρηματοδάνειον. Δωρεά. Σφετερισμός, βία καὶ προτίμησις. Κοινωνία καὶ ἐντολή. *Περὶ δικονομίας.* Αὐτοδικία, διαιτηταί. Ἁρμόδια δικαστήρια, ἀγωγή, ἀποδείξεις. Διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου, κατ' ἀντιμωλίαν, ἐρήμην ἀποφάσεις. Ἀνακοπή, Ἔφεσις, Ἀναψηλάφησις, Ἀναίρεσις, Κατάσχεσις καὶ ἐκτέλεσις ἀποφάσεων.

2) **Ποινικὸν δίκαιον.** Ἀξιόποινοι πράξεις καὶ ποιναί. Κακουργήματα καὶ πλημμελήματα κατὰ τῆς Πολιτείας. Κακουργήματα καὶ πλημμελήματα κατ' ἰδιωτῶν. Ἀγωγὴ δημοσία καὶ πολιτική, παραγραφή. Προανακρίσεις, ἐντάλματα φυλακίσεως καὶ βουλεύματα. Διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου.

3). **Ἐμπορικὸν Δίκαιον** α'.) *Περὶ ἐμπορικῶν πράξεων καὶ ἐμπόρων.* β'.) *Περὶ ἐμπορικῶν* ἑταιριῶν. Πόσα εἴδη ἐμπορικῶν ἑταιριῶν ἀναγνωρίζει ὁ νόμος. Ὁμόρρυθμοι, ἑτερόρρυθμοι καὶ ἀνώνυμοι ἑταιρεῖαι. γ'.) *Περὶ παραγγελιοδόχων.* Ὑποχρεώσεις, προνόμια καὶ εὐθῦναι τούτων. δ'.) *Περὶ συναλλαγματικῶν καὶ ἐμπορικῶν γραμματίων.* Ἀποδοχή, ὀπισθογράφησις, ἀποποίησις, ἐπισυναλλαγματικὴ κτλ. Σχετικαὶ περὶ τούτων διατάξεις τοῦ νόμου. ε'.) *Περὶ πλοίων, πλοιάρχων καὶ ναυλώσεων.* ς'.) *Περὶ ναυτοδανείου.* ζ'.) *Περὶ ἀσφαλειῶν καὶ ἀβαρειῶν.* η'.) *Περὶ πτωχεύσεως καὶ χρεωκοπίας.* Εἰσηγητής, σύνδικοι, ἐπαλήθευσις δανείων, δανεισταὶ προνομιοῦχοι, συμβιβασμός, ἀποκατάστασις.

Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

مبادیٔ معلومات فقهیه

ΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣΤΑΤΟΙ ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.

علم فقه - تقسیم - حقوق شخصیه وعمومیه - قوة حاکمیه یاخود قاضی - محاکم - محاکم حالیه - محاکم بدایت - استیناف - تمییز - محاکم تجارت - محاکم مختلط - محاکم شرعیه اسلامیه - قانون مدنی - اصول محاکمه - اموال غیر منقوله - اراضیٔ مملوکه - وقف وانواعی - کدیك حقنده - اراضیٔ امیریه وقفیه اراضیٔ متروکه واموات - بیع و شرا - ایجار - کفالت - حواله - رهن - ودیعه واقراض - هبه - غصب - حاکملر حقنده - دعوی - بنیه واثبات - محاکمهٔ علنی - علام غیابی - استیناف - اعادهٔ محاکمه - تمییز - حجز - اعلامات اجرا - جزا قانوننامهٔ همایونی - جنایت، جنحه وقباحت - حقوقه متعلق دعوی - مرور زمان - استنطاق - توقیف قراری - اتیامیه - قانوننامهٔ تجارت - عقود تجاریه - حسب القانونیه - شرکت تجاریه‌نك انواعی - قوللقتیف شرکتی - قوماندیت - آنونیم - قومیسیونجی حقنده - پولیچه وسندات تجاریه - سفاین حقنده - قپدانلر حقنده - نول قونطراتولری حقنده - استقراض بحریه - سیغورطه حقنده - آواریه‌لر یعنی خسارات بحریه حقنده - افلاس حقنده - تقصیراتلی وخیله‌لی افلاس حقنده - ژوژ قومیسر وسندیقلر حقنده - تحقیق دیون - اصحاب مطلوب - امتیازلی دیونات حقنده - قونقورطاتو واعادهٔ اعتبار حقنده.

(هفته‌ده ۱ ساعت)

Σημ. Ἡ τουρκιστὶ γινομένη περιληπτικὴ διδασκαλία τοῦ ἀνωτέρω ἀναγραφέντος μαθήματος τῶν *στοιχείων τοῦ δικαίου καὶ ἰδία τοῦ ἐμπορικοῦ*, σκοπεῖ κυρίως τὴν ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ ἐκμάθησιν, ἐν τῇ ἐπισήμῳ γλώσσῃ τοῦ κράτους, τῶν ὅρων ἐκείνων τοῦ δικαίου τῶν πολλαπλῶς χρησίμων παντὶ τῷ βιοῦντι ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ, τόσον ἐν ταῖς καθ' ἡμέραν συναλλαγαῖς ὅσον καὶ ἐν ταῖς μετὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ κράτους σχέσεσιν αὐτοῦ.

COMPTABILITÈ. Théorie. (Suite)

Exercices sur les effets de commerce. **Institutions commerciales.** Expositions. Marchés. Bourse de commerce, de fonds. Chambres de commerce. Tribunaux de commerce. Arbitres. Conseils de prud'hommes. Docks et entrepôts des douanes. Douanes. Octrois. Postes et télégraphes. Monts de piété etc.

Établissements de crédit : Banque d'État (Impériale Ottomane). Banques de dépôt, d'escompte, de circulation, de crédit (commercial, foncier, industriel, mobilier). Caisse de dépôt et consignation. Monts de piété.

Établissements de prévoyance. Caisse d'épargne. Caisse de retraite. Compagnies d'assurances. Sociétés de secours mutuels.

Sociétés. En nom collectif. En commandite simple ou par actions. Anonymes. Coopératives. Commerciales en participation. *Règles juridiques régissant les Sociétés.* Apports. Contrats. Statuts. Parts de fondateurs. Actions industrielles. Actions de jouissance. Réserves. Assemblées générales. Publications légales, etc. Obligations. Dividents.

Pratique.

Passation des articles de Mars comprenant des opérations a la commission, achats et ventes, des opérations en participation, de virements, des négociations d'effets, des retours, des renouvellements, des maisons à construire, pour compte ou en gérance. Balance de rectification de Mars. **Opérations financières.** Emprunts faits par les villes, les États et les Compagnies industrielles, a lots, amortissables ou non. Emission, versements provisoires, répartition. Titres des rentes, actions, obligations. Amortissement, annuités (recherche du taux).

Opération de Bourse· Marchés (comptant, libre, ferme, à decouvert, à primes etc). Speculations à la hausse, à la baisse.

Liquidation, déport, report sur prime. Exécutions et analyse de la cote.

Operations de Banque *avec ses opérations traités a fond.* Achat et vente de monnaie ou de change. Ordres de bourse. Dépôts a échéance fixe ou non. Avances sur titres, sur marchandises. Ouverture de crédit, de comptes courants, d'intérêts (par toutes les méthodes). Encaissement de coupons, virements. Garde de titres et autres valeurs. *Arbitrage sur les changes, les monnaies et les titres.* Délivrance de chèques. Mandats. Lettres de crédit.

Derniers articles d'application. Passation des articles d'Avril, Mai et Juin, relatifs aux opérations des Bourses, de Banque, à celles d'une fabrique de tissus etc. Balances de verification d'Avril, Mai et Juin. Balances générales desComptes. Dressement du Bilan.

Établissement d'une Comptabilité quelqonque. Comptabilité industrielle et manifacturière. Comptabilités de l'entrepreneur, agricole, des Sociétés administratives (très résumées). Liquidation d'une Société, d'une succession etc.

Correspondance. 2e partie. Correspondance commerciale etc.(2e partie). 30 exercices, les élèves étant divisés en bureaux.

2 Heures.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ. Ἐπανάληψις τῶν δεδιδαγμένων ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσιν. Εἶτα δὲ συνδυασμοὶ διάφοροι μετ' ἄρσεως βαρῶν ἀναλόγων. (15—20 χιλιογράμμων). Ἐξάσκησις ἐπὶ μείζω εἰς τὸ ἱππικὸν ἐφαλτήριον ὡς καὶ εἰς τὰς ὁριζοντίους καὶ κεκλιμμένας κλίμακας. Πτήσεις ἀντίστροφοι κορυνῶν κτλ. κτλ. Ὧραι καθ' ἑβδομ. 1.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ.

Ὁ χορὸς ἀπαρτίζεται ὑπὸ καλλιφώνων μαθητῶν ἐξ ἁπασῶν τῶν τάξεων). **Θεωρητικῶς.** Οἱ χαρακτῆρες τῆς ποσότητος καὶ ποιότητος. Ὀλίγα τινὰ περὶ τονιαίων διαστημάτων καὶ περὶ *Κλιμάκων* καὶ *Ἤχων* μετὰ καταλλήλων γυμνασμάτων. **Πρακτικῶς.** *Ἐφαρμογὴ* τούτων ἐπὶ τῶν εὐκολωτέρων ἐκ τῶν ᾀσμάτων τῶν ψαλλομένων κατὰ τὰς Κυριακάς, τὰς Δεσποτικὰς καὶ τὰς Θεομητορικὰς ἑορτάς. *Τροπάρια* καὶ ᾄσματα τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς ἢ ἑορτῆς καὶ ἐν γένει ἁπάσης τῆς ἐνιαυσίου ἀκολουθίας *κατὰ πρᾶξιν.* Ὧραι καθ' ἑβδομ. 2.

ΤΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἐκ τυπογραφικῆς ἀδεψίας ἐξέπεσε τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τῆς Ἰχνογραφίας καὶ Καλλιγραφίας τῆς τάξεως ταύτης ἔχον ὡς ἑξῆς: (Σελὶς 30 τοῦ προγράμματος).

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ. **Θεωρητικῶς.** Συνέχεια τῆς *γραμμικῆς* ἰχνογραφίας. Περὶ τῶν λοιπῶν *καμπύλων* γραμμῶν (ὠοειδοῦς, σπειροειδοῦς, παραβολῆς καὶ ὑπερβολῆς). Περὶ *ἐπιφανειῶν* καὶ στερεῶν σωμάτων ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ περὶ πρίσματος, πυραμίδος, κώνου, κυλίνδρου καὶ σφαίρας μετὰ τῶν οἰκείων ἐφαρμογῶν. Περὶ *διχοτομήσεως* καὶ *διαιρέσεως* τῆς εὐθείας εἰς πολλὰ ἴσα μέρη, περὶ *ἐγγραφῆς* ὀρθῆς γωνίας, περὶ *διαγραφῆς* καθέτου (κατὰ τρεῖς τρόπους), περὶ διαγραφῆς πολυγώνων ἐντὸς κύκλου (τριγώνου, τετραγώνου, πενταγώνου, ἑξαγώνου κτλ). **Πρακτικῶς.** *Ἀντιγραφὴ* καμπυλογράμμων σχημάτων διὰ διαβήτου. (Συνέχεια Stuhlmann σειρὰ Β'. Πίνακες 1—30). Πρῶται ἀρχαὶ ὑδροβαφικῆς (Lavis), ἤτοι *χρήσεως* τῶν ἀραιῶν χρωμάτων. Ἀντιγραφαὶ ἐκ παντοίων καμπυλογράμμων σχημάτων. (Ecolier Parisien). Ὧρ. 2.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ. Ἐξάσκησις εἰς τὴν *στρογγύλην* γραφὴν ἐπὶ δύο γραμμῶν βαθμιαίως σμικρυνομένων. Γοτθικὴ γραφή. Διάφορα ἄλλα εἴδη γραφῆς τῶν μικρῶν καὶ μεγάλων γραμμάτων. *Κοσμημοτογραφία.* Γαλλικὴ γραφὴ μετὰ ποικίλων ἀσκήσεων. Ὧρ. 2.

Σημ. Ἐν τῇ ἀριθμητικῇ τῆς αὐτῆς τάξεως αἱ ὧραι καθ' ἑβδομάδα ἐκ παροράματος ἐσημειώθησαν 3 ἀντὶ 4.

ΩΡΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΣΧΟΛΑΡΧΕΙΟΝ		ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ						ΕΝ ΣΥΝΟΛΩ
	ΤΑΞ. Α'.	ΤΑΞ. Β'.	ΤΑΞ. Γ'.	ΤΑΞ. Δ'.	ΤΑΞ. Ε'.	ΤΑΞ. ΣΤ'.	ΤΑΞ. Ζ'.	ΤΑΞ. Η'.	
Θρησκευτικά	2	2	2	2	1	1	1	1	12
Ἑλληνικά	10	10	10	10	7	7	7	7	68
Ἀριθμητική	3	4	3	2	3	—	—	—	15
Ἄλγεβρα καὶ γεωμετρία	—	—	—	2	1	5	4	—	12
Ἱστορία	2	2	2	2	2	2	3	2	17
Γεωγραφία πολιτική	2	2	4	—	—	1	—	—	9
Γεωγραφία μαθηματική	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Γαλλικά	5	5	5	6		6	6	6	45
Τουρκικά	4	4	4	4	4	4	4	5	33
Στοιχεῖα φυσικ. ἐπιστημῶν	—	—	1	2	—	—	—	—	3
Φυσικὴ ἱστορία	—	—	—	—	3	2	—	—	5
Φυσικὴ πειραματική	—	—	—	—	—	1	3	1	5
Χημεία	—	—	—	—	2	2	—	2	6
Κοσμογραφία	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Ψυχολογία καὶ λογική	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Comptabilité	—	—	—	—	—	—	3	2	5
Économie politique	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Géographie économique	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Ἐμπορικὸν δίκαιον	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Ἰχνογραφία	2	2	2	2	2	2	—	—	12
Καλλιγραφία	3	2	—	—	—	—	—	—	5
Στενογραφία	—	—	—	—	3	1	—	—	4
Ὠδική	1	1	1	1	—	—	—	—	4
Γυμναστική	2	2	2	2	2	2	1	1	12
	36	36	36	36	36	36	36	36	288

Σημ. Γαλλιστὶ διδαχθήσονται ἐν ταῖς δύο ἀνωτέραις τάξεσιν (Ζ' καὶ Η') ἡ *ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων* (ὥρ. 2), ἡ *τεχνολογικὴ χημεία* (ὥρ. 2), ἡ *πολιτικὴ οἰκονομία* (ὥρ. 3), ἡ *διπλογραφία καὶ ἡ λογιστική* (ὥρ. 4) καὶ ἡ *ἐμπορικὴ γεωγραφία* (ὥρ. 2) ἤτοι ἕτεραι ὧραι 13 καθ' ἑβδομάδα Γαλλικῶν ἐκτὸς τῶν 45. Τουρκιστὶ δὲ διδαχθήσονται ἡ *γεωγραφία* τῆς Αὐτοκρατορίας (ὥρ. 1), ἡ *ἱστορία* τῆς Αὐτοκρατορίας (ὥρ. 1) καὶ οἱ στοιχειωδέστατοι *ὅροι τοῦ δικαίου* (ὥρ. 1) ἤτοι ἕτεραι 3 καθ' ἑβδομάδα ὧραι Τουρκικῶν ἐκτὸς τῶν 33.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν.

§ 1. Οἱ διδάσκοντες τὰ θρησκευτικὰ δέον νὰ ἔχωσι διαρκῶς ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ διδασκαλία ἡ θρησκευτική, ἡ περιοριζομένη μόνον εἰς τὴν μετάδοσιν τῶν γνώσεων τῶν ἐκ τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἢ εἰς τὸν ψιττακισμὸν τῶν δογμάτων ἐκ τῆς κατηχήσεως, εἶναι οὐ μόνον μονομερὴς ἀλλὰ καὶ αὐτόχρημα νεκρά. Διότι ὁ σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῶν ἱερῶν μαθημάτων δὲν εἶναι ἡ μετάγγισις γνώσεων, ἀλλ' ἡ διὰ τῶν γνώσεων τούτων ἐνίσχυσις τῆς πίστεως — ἣν ἕκαστος παῖς ἐκ τῆς οἰκιακῆς αὐτοῦ ἀνατροφῆς καὶ τῆς προηγουμένης διδασκαλίας ἀσυνειδήτως φέρει—εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Πατέρων του καὶ, ἡ διὰ τῆς ἐνισχύσεως ταύτης διαρρύθμισις τῆς θελήσεως καὶ τῶν πράξεων συμφώνως πρὸς τὰ σωτηριώδη διδάγματα τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν.

§ 2. Ἡ ἀνάγνωσις πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ὀρθή, ἤτοι *ἀπρόσκοπτος, λογικὴ καὶ φυσική*, μετὰ τοῦ προσήκοντος δηλ. ἤθους καὶ πάθους.

§ 3. Πρὸ τῆς ἀναγνώσεως οἱασδήποτε περικοπῆς εἴτε λόγου, ἀρχαίου ἢ νέου συγγραφέως, ὁ διδάσκων ὀφείλει νὰ *μυῇ* τοὺς μαθητὰς ὅσα δέον νὰ γνωρίζωσιν ἐκ τῶν προτέρων πρὸς ἐντελῆ κατανόησιν τοῦ ἀναγνωσθησομένου· νὰ ἐξηγῇ δηλαδὴ τοὺς τόπους ἐν οἷς συμβαίνουσι τὰ ἐν

τῷ ἀναγνώσματι, τὰ πρόσωπα τὰ ἐν αὐτῷ ἐμφανιζόμενα, τοὺς χρόνους καθ' οὓς συνέβησαν τὰ λεγόμενα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἔτι δὲ νὰ *διηγῆται* συντόμως τὸ περιεχόμενον, ἵνα προσοικειώσῃ τοὺς μαθητὰς πρὸς τὸ πρᾶγμα καὶ παράσχῃ τοῦ λόγου τὴν ἔννοιαν. Ἡ *μύησις* ὅμως αὕτη, καθὼς καὶ αἱ *βιογραφίαι* καὶ λοιπαὶ *εἰσαγωγικαὶ γνώσεις* εἰς τοὺς τὸ πρῶτον ἀναγινωσκομένους συγγραφεῖς καὶ εἰδικώτερον εἰς τὸν ἀναγινωσκόμενον λόγον, πρέπει νὰ μεταδίδωνται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου *μόνον προφορικῶς*, νὰ εἶναι δὲ ἁπλαῖ, εὔληπτοι εἰς τὴν ἡλικίαν, ἀπέχουσαι ὅσον ἔνεστι φιλολογικῆς πολυμαθείας καὶ περιέχουσαι μόνον τὰς ἀπολύτως ἀναγκαίας γνώσεις.

§ 4. Οἱ μαθηταὶ πρέπει νὰ ἀσκῶνται εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἀναγινωσκομένης περικοπῆς, τὸ μὲν πρῶτον δι' ἐρωτήσεων, εἶτα δὲ ἐν συνεχείᾳ λόγου.

§ 5. Ὁ διδάσκων ὀφείλει νὰ ἐξηγῇ πάσας τὰς ἀγνώστους λέξεις καὶ φράσεις τοῦ ἀναγινωσκομένου καὶ νὰ ἀπαιτῇ ἀκολούθως παρὰ τῶν μαθητῶν νὰ κατασκευάζωσι νέας φράσεις ἐκ τῆς ὕλης ταύτης πρὸς μονιμοποίησιν τῶν διδαχθέντων.

§ 6. Ὁ διδάσκων ἐπιβάλλει τὴν ἀποστήθισιν τῶν κατὰ τὸ νόημα ἢ τὴν μορφὴν καλλιτέρων περικοπῶν παντὸς ἀναγινωσκομένου ἐκ νέου ἢ ἐξ ἀρχαίου συγγραφέως.

§ 7. Ἡ διδασκαλία τῆς νεωτέρας γλώσσης πρέπει νὰ γίνηται ἐκ συγγραφέων γραφόντων μὲν καλῶς τὴν γλῶσσαν, περιεχόντων δὲ ὕλην ἀνάλογον πρὸς τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν μαθητῶν καὶ ποικίλην, τοῦτο δὲ οὐ μόνον πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μονοτονίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐκμάθησιν πολλῶν καὶ ποικίλων γνώσεων καὶ μετ' αὐτῶν πολλῶν καὶ ποικίλων λέξεων καὶ σημασιῶν.

§ 8. Ὁ διδάσκων ὀφείλει νὰ μεταχειρίζηται πρὸς τοὺς μαθητὰς γλῶσσαν ἁπλῆν μὲν καὶ εὔληπτον, ἀλλ' ἀπηλλαγμένην χυδαϊσμῶν καὶ ἐπαρχιωτισμῶν καὶ ὅσον ἔνεστι *φυσικὴν καὶ ἀβίαστον*· τοιαύτην δηλ. οἵαν νὰ δύνανται καὶ οἱ μαθηταί του νὰ μεταχειρισθῶσι κατὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς διηγήσεως, ν' *ἀπαιτῇ* δὲ παρ' αὐτῶν τοῦτο.

§ 9 Ὁ διδάσκων *δὲν πρέπει νὰ ἀρκῆται* νὰ μάθῃ ὁ μαθητὴς ἀπὸ στήθους τοὺς ποικίλους τῆς γραμματικῆς τύπους,, οὐδὲ νὰ γράφῃ μηχανικῶς κατ' οἶκον τόσα π. χ. ῥήματα διάφορα καθ' ὅλους τοὺς χρόνους καὶ τὰ πρόσωπα καί τὰς ἐγκλίσεις, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διδασκομένων, ἀνασκῶν ποικιλοτρόπως τοὺς μαθητὰς διὰ γραπτῶν γυμνασμάτων διατεταγμένων κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἑκάστοτε προσφερομένων γραμματικῶν κανόνων. Τὰ γυμνάσματα δὲ ταῦτα, μέχρις οὗ ἀποκτήσωμεν ἁρμόδιον βιβλίον, πρέπει νὰ συντάσσῃ σκοπίμως αὐτὸς ὁ διδάσκων, φροντίζων ἅμα νὰ καθιστᾷ τερπνὴν καὶ ἐπαγωγὸν καὶ αὐτὴν τὴν γραμματικὴν καὶ συντακτικὴν διδασκαλίαν δι' ἐκλογῆς θεμάτων καὶ γυμνασμάτων ὕλης ποικίλης, διδακτικῆς καὶ ὠφελίμου.

§ 10. Ὁ διδάσκων πρέπει νὰ προσέχῃ εἰς τὴν ὀρθογραφικὴν ἱκανότητα τῶν μαθητῶν καὶ νὰ ἀσκῇ αὐτοὺς ποικιλοτρόπως γραπτῶς καὶ προφορικῶς.

§ 11. Πᾶσα γραπτὴ ἐργασία τοῦ μαθητοῦ πρέπει *νὰ διορθῶται* κατ' οἶκον ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος καὶ νὰ ἐπιστρέφηται πρὸς αὐτούς. Ἂν δὲ τάξις τις εἶναι πολυάριθμος, δίδονται συχνότερον αἱ γραπταὶ ἐργασίαι, ὥστε ἅπαξ τουλάχιστον καθ' ἑβδομάδα νὰ διορθῶται ἑκάστου μαθητοῦ ἡ ἐργασία. Ἐν δὲ ταῖς μικραῖς τάξεσι, τὰ διορθούμενα γραπτὰ γυμνάσματα, *οἱαδήποτε κἂν ὦσι*, πρέπει νὰ ἀντιγράφωνται *καλῶς καὶ καθαρῶς* καὶ νὰ ἐπιβάλληται τοῖς μαθηταῖς ἡ *διατήρησις* τούτων, πρὸς εὐχερῆ ἐξέλεγξιν τῆς γινομένης ἐργασίας ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων.

§ 12. **Ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας γλώσσης** πρέπει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν πρακτικός, καὶ οὐχὶ νὰ ἀποβλέπῃ *ὑπὲρ τὸ δέον* εἰς τὴν ἐκμάθησιν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν κανόνων. Πρὸς τοῦτο ὀφείλουσι νὰ ἔχωσι διαρκῶς ὑπ' ὄψιν οἱ διδάσκοντες, ὅτι ὁ *κύριος καὶ οὐσιωδέστατος σκοπὸς* τῆς τῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι ἡ ἐξοικείωσις τῶν μαθητῶν πρὸς τὰ ἔξοχα ἐκείνα πνεύματα τῆς ἀρχαιότητος, τὰ ὁποῖα ἐκληροδότησαν ἡμῖν, γεγραμμένα ἐν τῇ γλώσσῃ ταύτῃ, τὰ ἀθάνατα αὐτῶν διανοητικὰ προϊόντα καὶ, ἡ διὰ τῆς ἐξοικειώσεως καὶ καταλήψεως τούτων διάπλασις τοῦ πνεύματος καὶ ἐξευγένισις τοῦ ἤθους καὶ τῶν συναισθημάτων τοῦ ἀναγνώστου. Σχετικῶς δὲ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας, συνιστῶνται εἰς τὴν προσοχὴν καὶ μελέτην τῶν διδασκόντων τὰ λεγόμενα ἀνδρὸς εἰδημονεστάτου, γυμνασιάρχου, τοῦ μακαρίτου Α. Κυ-

πριανοῦ (Πρόλογος ἱστορίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας σελ. 22). «Ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία εἰς τὰ γυμνάσια ἦτο ἐν προτέροις χρόνοις πολὺ ἀδροτέρα ἢ νῦν, διότι οἱ πρεσβύτεροι διδάσκαλοι ἐξήγουν ἀνέτως εἰς τοὺς μαθητὰς πολὺ μέρος τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ ἐβάπτιζον αὐτοὺς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ λόγῳ· οἱ δὲ νέοι κολυμβῶντες ἐν αὐτῷ ἐλάμβανον θάρρος, ὥστε τὸν κατόπιν χρόνον ἀνεστρέφοντο μετὰ τῶν συγγραφέων, ὡς μετὰ γνωρίμων καὶ οἰκείων. Ἡμεῖς δὲ οἱ νεώτεροι, παραγνωρίσαντες τὸν σκοπὸν καὶ τὸν προορισμὸν τῶν γυμνασίων, μετηγάγομεν τὴν ἐν Πανεπιστημίοις ἑρμηνευτικὴν μέθοδον, ὅλην ὡς εἶχε καὶ σύσσωμον, εἰς τῶν γυμνασίων τὰς τάξεις. Καὶ κατατρίβομεν λοιπὸν τὸν χρόνον εἰς γραμματικὰς λεπτολογίας, εἰς κριτικὰς ἔριδας καὶ ἀρχαιολογικὰς καὶ μυθικὰς παρεκβάσεις ἀσκόπως καὶ ἀμούσως· οἱ δὲ μαθηταί, ἀποφοιτῶντες τῶν γυμνασίων, ἀποφέρουσιν ἐκ τῆς ἀφθόνου καὶ πλουσιοπαρόχου Ἑλληνικῆς φιλολογίας τεμάχια μόνον καὶ ψιχία, οὔτε πρὸς θρέψιν οὔτε πρὸς αὔξησιν ἐπιτήδεια». Τὰ λεγόμενα δὲ ταῦτα τοῦ Α. Κυπριανοῦ συμπληροῖ ἕτερος ἐξ ἴσου εἰδημονέστατος ἀνήρ, ὁ Ι. Πανταζίδης, καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ διευθυντὴς τοῦ παιδαγωγικοῦ φροντιστηρίου Ἀθηνῶν, ἐν τῇ ἀρίστῃ αὐτοῦ «Παιδαγωγικὴ γυμναστικὴ» ἣν ἔδει νὰ ἔχωσι μετὰ χεῖρας πάντες οἱ διδάσκοντες, διὰ τῶν ἑφεξῆς. «Εἶναι βε» βαίως τοῦ κόπου ἄξιον νὰ περιγράψῃ εἰδήμων ἀνήρ, μετὰ κριτικῆς » αὐστηρότητος, τὴν ἐπικρατοῦσαν κακὴν μέθοδον κατὰ τὴν διδα» σκαλίαν, νὰ καταδείξῃ μετὰ χαρακτηριστικῆς λεπτομερείας τὴν » ἀνάγνωσιν, τὴν ἐξήγησιν (τὴν ποιότητα αὐτῆς, τὸν εἰς αὐτὴν » δαπανώμενον χρόνον, τὴν ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν), τὴν νεκρὰν καὶ » μηχανικὴν τεχνολογίαν, ἔπειτα τὴν σύνταξιν, τὰς λεγομένας » εἰσαγωγάς, τὰς σημειώσεις, τὰ πτωχαλέα καὶ ἄθλια θέματα, καὶ » διὰ τῆς ἀληθοῦς καὶ φωτογραφικῆς ταύτης περιγραφῆς νὰ ἀποδείξῃ » πόσος χρόνος εἰς μάτην δαπανᾶται καί, πῶς διὰ τοιούτου τρόπου » διδασκαλίας ἀδύνατον εἶναι οὔτε τὴν γλῶσσαν νὰ μάθωσιν, οἱ » μαθηταί, οὔτε συγγραφεῖς καὶ ποιητὰς τοὺς δοκιμωτάτους νὰ ἀνα » γνώσωσι μετὰ συνειδήσεως καὶ ἐπιγνώσεως»(1).

(1) **Σημ.** Ἀνάγνωθι καὶ λόγον ἐκφωνηθέντα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἑνοριακῆς

§ 13. Ὁ διδάσκων πρέπει ν' *ἀποφεύγῃ ἐπιμελῶς* τὰς κριτικὰς σημειώσεις καὶ πολεμικὰς διαχύσεις περὶ τὴν ἑρμηνείαν σκοτεινῶν χωρίων, περιοριζόμενος νὰ λέγῃ εἰς τοὺς μαθητὰς μίαν μόνην γραφὴν καὶ ἑρμηνείαν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔκρινεν ὀρθοτάτην, τότε δὲ μόνον διάφορον τοῦ ἀνὰ χεῖρας κειμένου, ὅταν εἶναι πεπεισμένος περὶ τοῦ ἡμαρτημένου ταύτης, ὅτε καὶ προτείνει ἁπλούστατα τὴν διόρθωσιν τοῦ κειμένου, χωρὶς νὰ δώσῃ πολὺν λόγον τῆς ἐπιβληθείσης διορθώσεως. Ἐπίσης πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τὴν ὑπαγόρευσιν τῶν ἑρμηνευτικῶν σημειώσεων, ὡς *οὐ μόνον ἀνωφελῶν ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβῶν* εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος τῶν μαθητῶν.

§ 14. Κατὰ τὴν *ἀνάγνωσιν* τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὀφείλει ὁ διδάσκων ἐπὶ τοσοῦτον μόνον νὰ ἐνδιατρίβῃ μέχρις οὗ ἐξηγήσῃ τὰ εἰς τοὺς μαθητὰς ἄγνωστα καὶ λύσῃ τὰς εὑρισκομένας δυσκολίας. Πέραν τούτου πᾶσα παρέκβασις εἶναι ἀξιοκατάκριτος καὶ πᾶσα ἐνδιατριβὴ ἀπώλεια χρόνου καὶ ἀπονέκρωσις τῆς ζωηρότητος τοῦ πνεύματος τοῦ μαθητοῦ. Τούτου ἕνεκεν αἱ παρατηρήσεις αἱ γινόμεναι κατὰ τὴν *ἀνάγνωσιν* ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος εἰσὶν ἁπλῶς μόνον τοῦ κειμένου διαφωτιστικαί, ἱστορικαί, ἀρχαιολογικαὶ καὶ γεωγραφικαὶ

σχολῆς Σταυροδρομίου (τοῦ νῦν Ζωγραφείου) ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν ἐφόρων αὐτῆς ἀειμνήστου Κ. Καραθεοδωρῆ, τῇ 19 Φεβρουαρίου 1867, περὶ ριζικῆς μεταρυθμίσεως τῆς κακῆς διδακτικῆς μεθόδου τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῆς διὰ νέας μεθόδου πρακτικῆς, ἐχούσης ὡς βάσεις τὴν χρησιμοποίησιν εἰς μακρὰν ἀνάγνωσιν τῶν συγγραφέων καὶ γραφικὴν γύμνασιν τοῦ εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν ἀπειραρίθμων γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν λεπτολογιῶν ἀσκόπως δαπανωμένου χρόνου· ἥτις πρακτικωτέρα μέθοδος ἁρμόζει ἰδίᾳ τῷ καθιδρύματι τούτῳ—προσθέτει ὁ ἀείμνηστος—διότι ἡ Σχολὴ αὕτη «οὐδόλως προώρισται νὰ ἀναδεικνύῃ φιλολόγους ἢ λογίους τελειοδιδάκτους, ἀλλ' ἵνα σχηματίζῃ καλοὺς πολίτας, γινώσκοντας ἀρκούντως τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, γράφοντας καλῶς καὶ ὀρθογραφοῦντας τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ἐξησκημένους εἴς τινας ξένας γλώσσας, ὧν ἡ ἐκμάθησις κατέστη σήμερον τῆς πρώτης ἀνάγκης, καὶ κεκτημένους ἁπάσας τὰς λοιπὰς γνώσεις, ὅσας νῦν ἡ ἐποχὴ ἀπαιτεῖ, ὅπως ἀπολυόμενοι τῆς Σχολῆς καὶ ἀπερχόμενοι εἰς τὴν κοινωνίαν καθέξωσιν ἐπαξίως ἐν αὐτῇ τὴν θέσιν αὐτῶν, ὁποῖον καὶ ἂν ἦ τὸ ἐπάγγελμα ὅπερ ἤθελον ἀσπασθῆ.

(τῇ βοηθείᾳ χάρτου), αἱ δὲ γλωσσικαὶ ἀποβλέπουσι μόνον εἰς τὰ ἰδιώματα τοῦ ἀναγινωσκομένου συγγραφέως καὶ εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ ὕφους αὐτοῦ· τῶν κοινῶν καὶ τετριμμένων συντακτικῶν παρατηρήσεων ἀριεμένων διὰ τὴν θεματογραφίαν, ὅπου καὶ θὰ ἐπιβάλῃ ταύτας ἡ ἀπροσεξία καὶ τὰ σφάλματα τοῦ μαθητοῦ.

§ 15. Αἱ συνθετικαὶ ἀσκήσεις τῶν μαθητῶν, ἀποτελοῦσαι τὸ ἕτερον ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας, τὸ *γράφειν*, πρέπει νὰ *προβαίνωσιν* ἀπὸ τῶν ἁπλουστέρων εἰς τὰς πολυπλοκωτέρας. Ἁπλούστεραι δὲ εἶναι αἱ ἀπὸ διηγήματος τοῦ διδάσκοντος, ὅστις διηγεῖται τὸ πρᾶγμα ὅσον ἔνεστιν ἐλευθέρως ὅπως ἐν τῇ κοινῇ ὁμιλίᾳ καί, ἄνευ προσοχῆς εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν λέξεων καὶ τὴν φράσιν, οἱ δὲ μαθηταὶ κατ' οἶκον, ἢ καὶ ἀμέσως ἐν τῇ παραδόσει, ἐκθέτουσιν ὅ,τι ἤκουσαν εἰς καθαρεύουσαν γλῶσσαν. Ἀφοῦ δὲ γυμνασθῶσιν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο, ἔρχεται ἡ τῶν αὐτενεργοτέρων συνθετικῶν ἀσκήσεων, οἷον περιλήψεις ἱστορικῶν ἢ βιογραφιῶν ἢ μυθευμάτων ἐξ ὡρισμένου βιβλίου, περιγραφαὶ ὡρισμένων ἀντικειμένων ἢ γεγονότων π. χ. ἑορτῶν, πανηγύρεων, τελετῶν, περιηγήσεων, παιγνιδίων, φυσικῶν τινων φαινομένων κτλ. πρὸς τὰ ὁποῖα διὰ τῶν ἀναγνωσμάτων ἔλαβον ἤδη ἱκανὴν οἰκειότητα. Σπουδαιότατον δὲ γύμνασμα τοῦ ὀρθῶς γράφειν εἶνε ἡ ἐπιστολογραφία καὶ αἱ μεταφράσεις ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς γλώσσης.

§ 16. Ἀνώτατον τέλος εἴδος συνθετικῶν ἀσκήσεων εἶναι ἀναλύσεις ρητορικῶν λόγων ἀρχαίων, διατριβαὶ περὶ ἱστορικοῦ τινος θέματος οὐχὶ ἐκ μιᾶς πηγῆς ἀλλ' ἐκ πολλῶν, ρητορικὰ γυμνάσματα, μεταφράσεις δυσκολωτέρων τεμαχίων π. χ. ἐκ τῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους, ἐκ τοῦ Ὁμήρου, ἐκ τῶν δημηγοριῶν τοῦ Θουκυδίδου, ἐκ τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος, ἀλλὰ μεταφράσεις φέρουσαι πάντας τοὺς χαρακτῆρας καλῆς μεταφράσεως, τὴν δυνατὴν δηλ. πίστιν καὶ ἀκρίβειαν τοῦ πρωτοτύπου μετὰ τῆς δυνατῆς καλλιεπείας.

Ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν.

§ 17. Ὁ διδάσκων τὰ μαθηματικὰ δέον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶναι τις ἄριστος μαθηματικὸς ἵνα διδάξῃ τὴν ἐπιστήμην

του εἰς τὴν νεότητα, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τὴν τέχνην νὰ ἐμβάλλῃ τὰ ὅσα διδάσκει εἰς τὸν νοῦν τῶν μαθητῶν, μὴ περιοριζόμενος εἰς τὸ νὰ ἐκφέρῃ ὀρθῶς καὶ ἀκριβῶς τὰ διδασκόμενα καὶ ἀδιαφορῶν ἂν κατενόησαν αὐτὰ οἱ μαθηταὶ ἢ ὄχι. Ἐπειδὴ δὲ φύσει ἡ νεαρὰ ἡλικία ἀποστρέφεται τὸ διανοεῖσθαι καὶ μετὰ πολλῆς δυσκολίας παραδίδεται εἰς καθαρῶς διανοητικὴν ἐργασίαν, διὰ τοῦτο ὁ διδάσκων τὰ μαθηματικά, ἂν θέλῃ νὰ καταστήσῃ προσφιλῆ καὶ καρποφόρον τὴν ἑαυτοῦ διδασκαλίαν, ὀφείλει διὰ παντὸς τρόπου νὰ ὑποβοηθῇ τοὺς μαθητάς, μάλιστα κατὰ τὰ πρῶτα αὐτῶν βήματα εἰς τὴν διανοητικὴν ἐργασίαν, ἢ δι' ἐπιμονῆς καὶ ἐπαναλήψεως, ἢ ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν εὐληπτοτέραν παριστῶν τὰ διδαχθέντα, ἢ ἐκ παραδειγμάτων, ἐκ τοῦ γνωστοῦ κύκλου τῶν γνώσεων τῶν μαθητῶν λαμβανομένων, διασαφῶν τὰ λεγόμενα. Ἐὰν δέ, κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀφηρημένων πράξεων καὶ θεωρημάτων, γινώσκῃ νὰ ἐκλέγῃ προβλήματα κινοῦντα τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν, καθιστᾷ τὸ μάθημά του τερπνὸν καὶ ἀναγκάζει τούτους νὰ ἐργάζωνται καὶ καθαρῶς διανοητικὴν ἐργασίαν, ἐξ ἧς βλέπουσιν ὅτι προκύπτει τέρψις καὶ πρακτικὸν ὄφελος.

§ 18. Ὑπομιμνήσκεται πρὸς τούτοις τοῖς διδάσκουσι τὴν ἀριθμητικὴν ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ σχολείου, ὅτι ὀφείλουσι νὰ γυμνάζωσι τοὺς μαθητὰς αὐτῶν καὶ εἰς τὴν λεγομένην *κατὰ διάνοιαν* ἀριθμητικήν, εἰς πράξεις δηλ. ἀριθμητικάς, ἐπὶ μικροτέρων βεβαίως ἀριθμῶν, ἄνευ τῆς βοηθείας τῆς γραφῆς, ὡς τῆς ἀσκήσεως ταύτης οὔσης ὠφελιμωτάτης ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις.

Ἐπὶ τῆς ἱστορίας.

§ 19. Ἡ ἱστορία ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς ἐξαιρετικὴν ὅλως συμβολὴν παρέχει εἰς τὸν ὑψηλὸν τῆς ἐκπαιδεύσεως σκοπόν. Διότι αὕτη δαψιλεύει εἰς τὸν νοῦν μέγαν ἀριθμὸν γνώσεων, πρὸς δὲ ἐξασκεῖ τὴν μνήμην καὶ τελειοῖ τὴν φαντασίαν, διεγείρει τὰ εὐγενέστερα τῆς ψυχῆς αἰσθήματα, ἀναπτύσσουσα τὸν ἔρωτα μὲν τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ μῖσος δὲ καὶ τὴν ἀποστροφὴν πρὸς ὅτι ἠθικῶς εἰδεχθὲς καὶ ἐνισχύει τὴν θέλησιν· διὰ δὲ τῆς ἰδέας τῆς θείας Προνοίας τῆς τὰ

πάνθ' ὁρώσης καὶ ἀμοιβούσης μὲν τὸ ἀγαθόν, κολαζούσης δὲ τὸ κακόν, καθιστᾶ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἰσχυρὰν ἀπέναντι τῶν δοκιμασιῶν τοῦ βίου. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, ἀναβιβάζουσα τὸν νοῦν εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν ἱστορικῶν νόμων τῶν διεπόντων τὴν ἀνθρωπότητα, προλειαίνει τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν λογικὴν ἐποπτείαν τῶν αἰωνίων καὶ ἀναγκαίων νόμων, οἷς πᾶσα ὀντότης ὑπόκειται.

§ 20. Οὕτω νοουμένης τῆς ἱστορίας, δὲν ἀρκεῖ τῷ μαθητῇ ἡ ξηρὰ καὶ ἄγονος συλλογὴ τῶν γεγονότων καὶ ἡ σύνδεσις αὐτῶν χρονολογικῶς πρὸς εὐχερεστέραν διατήρησιν ἐν τῇ μνήμῃ, οὐδ' ὠφελεῖ ἡ ἀπαγγελία μεγάλου ἀριθμοῦ κυρίων ὀνομάτων, ἄνευ συνειδήσεως τῆς ἠθικῆς τῶν δι' αὐτῶν ἐκδηλουμένων προσώπων ἀξίας. Διότι ταῦτα δὲν εἶναι γνώσεις ἱστορικαί, ἀλλ' ὀνοματολογία ἐπίπονος καὶ ὅλως ἀλυσιτελὴς ὡς πρὸς τὸ διὰ τῆς ἱστορίας ἐπιδιωκόμενον μορφωτικὸν ἀποτέλεσμα. Ὁ μαθητὴς διὰ τῆς ἱστορίας ὀφείλει νὰ σχηματίσῃ καθαρὰν ἰδέαν τοῦ παρελθόντος, παρακολουθῶν τὴν διὰ τῶν αἰώνων τελεσιουργουμένην φυσικὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων καὶ τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω σταδιοδρομίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καθιστάμενος ἱκανὸς νὰ καθορίζῃ τοὺς χαρακτῆρας τῶν κυριωτέρων προσώπων καὶ λαῶν κατὰ τὰς ὁρμάς, τὴν δρᾶσιν καὶ τὰς ποικίλας αὐτῶν μορφάς, πρὸς δὲ νὰ ἀναγνωρίζῃ ἐν τῷ θαυμασίῳ συνειρμῷ τῶν γεγονότων τὴν παρουσίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ μυστηριώδους βραχίονος τῆς θείας Προνοίας, ἐμφορούμενος τῆς ἀναντιρρήτου ἀληθείας ἣν ἐγκλείουσιν οἱ βαρυσήμαντοι τοῦ Fenelon λόγοι «Ὁ ἄνθρωπος δρᾷ, ὁ δὲ Θεὸς ἄγει αὐτόν»· διδασκόμενος ἅμα ὅτι ἡ παρακμὴ τῆς θρησκείας καὶ ἡ ἠθικὴ ἐξαχρείωσις συνεπάγει τοῖς λαοῖς ἀναποδράστως τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν πτῶσιν αὐτῶν.

§ 21. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ὁ διδάσκων ὀφείλει νὰ ἀφηγῆται σαφῶς τὰ οὐσιώδη γεγονότα καὶ νὰ καταδεικνύῃ ἐναργῶς τὴν ἀμοιβαίαν τούτων ἀλληλουχίαν, καταδεικνύων τίνα εἰσὶ δηλ. τὰ αἴτια καὶ τίνα τὰ ἀποτελέσματα τούτων, πρὸς δὲ νὰ διευκολύνῃ τοῖς μαθηταῖς σωκρατικῶς εἰς τὸ ἐξάγειν ταῦτα ἐξ ἐκείνων. Ἰδοὺ τί λέγει περὶ τῆς ἱστορίας κατ' ἔννοιαν ὁ Πολύβιος· «Ὁ βουλόμενος νὰ συγγράψῃ ἢ διδάξῃ τὴν ἱστορίαν, ὀφείλει οὐχὶ νὰ περιορίζηται εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων, οἷον νίκης ἢ ἥττης τινῶν λαῶν, τοῦ μεγαλείου ἢ

τῆς πτώσεως κρατῶν, ἀλλὰ νὰ ἐξερευνᾷ καὶ νὰ δεικνύῃ τὰ αἴτια τούτων, συνάπτων τὰς περιστάσεις καὶ τὰς συνεπείας· ὀφείλει νὰ ἀνακαλύπτῃ ἐν παντὶ μεγάλῳ γεγονότι τὰ κεκρυμμένα ἐν αὐτῷ σχέδια· νὰ ἀνέρχηται μέχρι τῆς πρώτης ἀρχῆς τῶν πραγμάτων· νὰ ἐξακριβοῖ τὰ πραγματικὰ αἴτια καὶ νὰ διακρίνῃ ταῦτα τῶν φαινομενικῶν, καταδεικνὺς ὡσαύτως καὶ τὰς ἀφορμὰς καὶ τὴν διαφορὰν αὐτῶν ἀπὸ τῶν αἰτίων».

§ 22. Αὕτη ἐστὶν ἡ *πραγματικὴ* λεγομένη πρὸς διδασκαλίαν μέθοδος τῆς ἱστορίας, ἡ πρὸ 20 αἰώνων διαγραφεῖσα ὑπὸ Ἕλληνος ἱστορικοῦ, καὶ ταύτην βεβαίως θέλουσιν ἀκριβῶς ἐφαρμόσει οἱ ἐν τῷ Ζωγραφείῳ Γυμνασίῳ διδάσκοντες τὴν ἱστορίαν.

Ἐπὶ τῆς γεωγραφίας.

§ 23. *Πολλάκις ἐλάβομεν ἀφορμὴν* — γράφει ὁ προμνησθεὶς Ι. Πανταζίδης ἐν τῇ «παιδαγωγικῇ γυμναστικῇ» του— *νὰ θρηνήσωμεν διὰ τὴν παρ' ἡμῖν κακὴν διδασκαλίαν πολλῶν μαθημάτων· ἀλλ' οὐδεμία διδασκαλία εἶναι τοσοῦτον ἐλεεινὴ καὶ τοσοῦτον ἄκαρπος ὅσον ἡ διδασκαλία τῆς γεωγραφίας. Ἀγεωγραφητότεροι ἄνθρωποι ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, τῶν διελθόντων ἐντοῦθα διὰ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἀγνοῶ ἂν ὑπάρχωσιν ἄλλοι· διότι, καὶ ἂν εὑρίσκωνται παρ' ἡμῖν λόγιοι τινὲς γνωρίζοντες ὀλίγην γεωγραφίαν, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν εὐφυΐαν, τὴν πεῖραν καὶ τὴν ἐξ ἄλλων ἀφορμῶν ἰδιαιτέραν μελέτην, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν ἐν τοῖς σχολείοις ἡμῶν διδασκαλίαν. Καὶ ὅμως, ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν ἡμετέρων σχολείων, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταῖς κατωτέραις τάξεσι τῶν γυμνασίων, ὑπάρχουσιν ὧραι ἰδιαίτεραι ἀναγεγραμμέναι πρὸς διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας, ἴσως ὄχι ὀλιγώτεραι τῶν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Τίς εἶναι ὁ λόγος λοιπὸν τῆς τοιαύτης καχεξίας τοῦ μαθήματος τούτου; Ἀναντιρρήτως οὐδεὶς ἄλλος ἢ ἡ ἔλλειψις ἱκανῶν, εὐμεθόδων καὶ εὐσυνειδήτων διδασκάλων καὶ τῶν πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἀπαραιτήτων μέσων, γεωγραφικῶν πινάκων δηλ., καλῶν ἐγχειριδίων, ὑδρογείων σφαιρῶν κτλ.* Καὶ κατωτέρω. «*Διότι εἶναι πολὺ*

περίεργον πρᾶγμα ὅτι παρ' ἡμῖν, ὃν καὶ ἡ γεωγραφία εἶναι πρὸ πολλοῦ εἰσηγμένη εἰς πάντα τὰ παντὸς εἴδους σχολεῖα, οὐδεὶς ἐμορφώθη εἰδικὸς καὶ ἱκανὸς διδάσκαλος τῆς γεωγραφίας, ἐνῶ πολλοὶ ἐνεφανίσθησαν συγγραφεῖς αὐτῆς. Ἡ αἰτία τοῦ περιέργου τούτου φαινομένου εἶναι, ὅτι τὰ μὲν ἐγχειρίδια τῆς γεωγραφίας εὐκόλως συγγράφονται κατὰ μετάφρασιν ἔκ τινος ξένου ἐγχειριδίου γινομένην ἐνίοτε καὶ ὑπὸ ἑτέρου, παρὰ τὸν φαινόμενον, συγγραφέως· ἡ δὲ διδασκαλία ἀπαιτεῖ μελέτην καὶ κόπον καὶ παιδαγωγικὴν εὐφυΐαν καὶ ἄσκησιν. Οὐκ ὀλίγον δὲ συντελεῖ εἰς τὴν ἔλλειψιν εἰδικῶν διδασκάλων καὶ τοῦτο, ὅτι τὸ μάθημα θεωρεῖται τόσον πάρεργον, ὥστε, εἴτε καλῶς εἴτε κακῶς διδαχθῶσιν αὐτὸ οἱ μαθηταὶ εἶναι ἀδιάφορον, διὸ καὶ ἀναλαμβάνουσι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἄνθρωποι ἀνίκανοι, βέβαιοι ὄντες ὅτι οὐδεὶς θὰ ἐλέγξῃ αὐτοὺς διὰ τὴν τοιαύτην ἀνικανότητα».

§ 24. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ λοιπὸν τῆς γεωγραφίας μὴ ἀρκείσθω ὁ διδάσκων εἰς ξηρὰν ἀπομνημόνευσιν ὀνομάτων καὶ ἀριθμῶν, ἀλλὰ καθιστάτω ἐπαγωγὸν καὶ ὠφέλιμον τὸ μάθημα διὰ περιγραφῶν τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν λαῶν, τῶν προϊόντων, τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας, τοῦ πολιτισμοῦ ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, ὡς καὶ τῶν μᾶλλον ἀξιοθαυμάστων ὅσα περιέχουσιν αἱ ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης χῶραι καί, ὁ τοσοῦτον διάφορος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ βίος τῶν οἰκούντων ταύτας ἐθνῶν καὶ λαῶν. Εἰδικῶς δὲ ἐν ταῖς μικροτέραις τάξεσιν, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του ὁ διδάσκων εἶναι ἡ ζωηρὰ ἀντίληψις καὶ ἀκριβὴς ἐκμάθησις τῶν εἰς τοὺς μικροὺς μαθητὰς προσιτῶν γεωγραφικῶν γνώσεων καί, ἡ ὀρθὴ χρῆσις τῶν γεωγραφικῶν χαρτῶν κτλ. Π. χ. ὅταν πρόκειται νὰ δείξῃ ἐπὶ τοῦ χάρτου πεδιάδα τινὰ ἢ ὄρος, νὰ μὴ θέτῃ τὸν δείκτην ἐπὶ ἑνὸς σημείου, ἀλλὰ νὰ περιλαμβάνῃ δι' αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἔκτασιν ἣν κατέχει τὸ ὄρος ἢ ἡ πεδιὰς ἢ ὁ κόλπος· ὅταν πρόκειται νὰ δείξῃ ποταμόν τινα, νὰ δεικνύῃ τὸν ροῦν αὐτοῦ ἀκριβῶς ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν· ἢ ὅταν πόλιν τινά, νὰ μὴ δεικνύῃ ἐπὶ τοῦ πίνακος τὸ ὄνομα αὐτῆς, ὅπερ πολλάκις κεῖται μίλια πολλὰ μακρὰν τῆς ἀληθοῦς θέσεώς της, ἀλλὰ τὸ σημεῖον τὸ δεικνῦον τὴν πόλιν. Ἐν γένει δὲ ὀφείλει νὰ ἀποκτήσῃ ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ ὁ παῖς ζωηρὰν εἰκόνα τῆς χώρας, ἐθιζόμενος ἅμα εἰς τὴν χαρτογραφίαν, ὅπως μονιμοποιήσῃ ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ τὴν ἀντίληψιν τῶν χωρῶν, τὸ σχῆμα καὶ ἐν γένει τὴν μορφὴν αὐτῶν.

§ 25. Ὁ διδάσκων δέον νὰ ἐφιστᾷ ἰδιαζόντως τὴν προσοχήν του εἰς τὴν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ ἀπόδοσιν τῶν ξένων ὀνομάτων, ἐπιμελούμενος ὅπως προφέρωνται ὅσον τὸ δυνατὸν πιστότατα ταῦτα.

Ἐπὶ τῶν ξένων γλωσσῶν.

§ 26. Ἡ πρώτη φροντὶς τοῦ διδάσκοντος, μετὰ τὴν ἐκμάθησιν τοῦ ἀλφαβήτου, δέον νὰ εἶναι ἡ εἰς τὸ ἀναγινώσκειν ἄσκησις καὶ ἡ ἐκμάθησις κανόνων τινῶν ἀναγνωστικῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης. Μετὰ δὲ τὴν ἐλευθέραν ὁποσοῦν ἀνάγνωσιν, καθ' ἣν ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ εἶναι αὐστηρὸς περὶ τὴν ὀρθὴν προφορὰν γραμμάτων τινων παρ' ἡμῖν δυσπροφέρτων, μεταβαίνει ἀμέσως εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν γενικωτάτων τύπων τῆς γραμματικῆς, οἷον τῶν ἄρθρων, τῶν κλίσεων, τῶν βοηθητικῶν ρημάτων κτλ. Συγχρόνως δὲ μετὰ τῆς ἐκμαθήσεως τῶν γραμματικῶν τύπων, γίνεται ἀνάγνωσις καὶ μετάφρασις ἔκ τινος χρηστομαθείας, μετ' ἐπιμόνου ἐκμαθήσεως πασῶν τῶν λέξεων ὅσαι περιλαμβάνονται ἐν τοῖς ἀναγνώσμασι, τῶν μὲν ὑπαγομένων εἰς τὰς γραμματικὰς γνώσεις τὰς γνωστὰς τῷ μαθητῇ καθ' ὅλους τοὺς τύπους, τῶν δὲ μὴ γνωστῶν ἀκριβῶς αὐτῷ, τοὐλάχιστον κατὰ τὸν ἐν τῷ ἀναγνώσματι τύπον· κατὰ δὲ τὴν θεματογραφίαν ὁ διδάσκαλος ρυθμίζει τὰ εἰς τοὺς μαθητὰς διδόμενα θέματα ἀναλόγως τῶν ἀποκτηθεισῶν παρ' αὐτῶν γνώσεων. Ἡ μέθοδος αὕτη ἥτις ἐγένετο παραδεκτὴ πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ξένων γλωσσῶν ἀπανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, δέον νὰ ἐξακολουθήσῃ καθ' ἅπασας τὰς τάξεις τοῦ Σχολαρχείου μέχρι πλήρους συμπληρώσεως τῆς συστηματικῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συνταικτικοῦ μετὰ τῆς εἰρημένης διπλῆς ἀσκήσεως, ἀφοῦ καταλλήλων ἐγχειριδίων συντεταγμένων κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην εὐτυχῶς δὲν στερούμεθα.

§ 27. Τὴν διπλῆν ταύτην ἄσκησιν πρέπει νὰ συμπληρῶσιν ἡ ἐξάσκησις εἰς τὴν ὀρθογραφίαν ἐπί τε τοῦ πίνακος καὶ τοῦ χάρτου, ἡ ἀπομνημόνευσις, κατ' ἀρχὰς μὲν λέξεων, εἶτα δὲ φράσεων, διηγημάτων, ἱστορημάτων καὶ ἐκλεκτῶν περικοπῶν, ὡς ὠφελιμωτάτη εἰς τὴν ἐξοι-

κείωσιν τοῦ μαθητοῦ εἰς τὴν ξένην γλῶσσαν, αἱ συστηματικαὶ ἐκθέσεις ἰδεῶν κατὰ πρόγραμμα ὡρισμένον, ἡ πρόχειρος θεματογραφία καὶ ἡ ἔναρξις συνδιαλέξεως εἰς τὴν ξένην γλῶσσαν. Περὶ δὲ τῶν γραπτῶν γυμνασμάτων τῶν μαθητῶν ἐν ξένῃ γλώσσῃ, ἐφαρμοστέα αὐστηρῶς καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰ περὶ διορθώσεως τῶν γραφικῶν ἐργασιῶν τοῦ μαθητοῦ ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος γραφόμενα τῆς 11 παραγράφου τῶν παρουσῶν ὁδηγιῶν.

§ 28. Ἐν τῷ Γυμνασίῳ ὁ διδάσκων ὀφείλει νὰ ποιῆται χρῆσιν ἐν τῇ παραδόσει τῆς ξένης γλώσσης, ἐν αὐτῇ ἀποκλειστικῶς ἐκφραζόμενος καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς ἐπιβάλλων τὸ αὐτό.

§ 29. Οἱ διδάσκοντες τὰς ξένας γλώσσας δέον νὰ μὴ λησμονῶσιν ὅτι, ὁ *κύριος σκοπὸς* τῆς ἐν ταῖς σχολαῖς ἡμῶν διδασκαλίας αὐτῶν εἶναι, τὸ νὰ καταστῇ ὁ παῖς ἱκανὸς ἀποφοιτῶν νὰ ἐννοῇ καὶ νὰ ἐκφράζηται γραπτῶς καὶ προφορικῶς ἐν τῇ ξένῃ γλώσσῃ ὁποσοῦν καλῶς, ἔστω καὶ ἄνευ καλλιεπείας καὶ μετά τινων γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν σφαλμάτων. Ἐπομένως εἰς τοῦτο πρέπει καὶ νὰ τείνωσιν αἱ προσπάθειαι αὐτῶν, μὴ δαπανῶντες ἐπὶ ματαίῳ τὸν πολύτιμον χρόνον τῶν παίδων εἰς γραμματικὰς καὶ συντακτικὰς λεπτολογίας πρὸς ἐπιδίωξιν τῶν ἀδυνάτων, νὰ διδάξωσι δηλ. τῷ μαθητῇ τὴν ξένην γλῶσσαν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας καὶ λεπτολογίας μεθ' ἧς διδάσκεται τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν, **ἵν' ἤδη λαλεῖ καὶ ἐννοεῖ.**

§ 30. Ὁ διδάσκων, κατὰ τὴν εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μετάφρασιν κειμένων ξένης γλώσσης, πρέπει νὰ δίδῃ πολλὴν προσοχὴν εἰς τοὺς ἰδιωτισμοὺς καὶ ἰδίως τοὺς γαλλισμοὺς ἐκείνους οἵτινες, ἢ ἤδη κακῶς εἰσήχθησαν ὑπὸ κακῶν μεταφραστῶν, ἢ κινδυνεύουσι νὰ εἰσαχθῶσι. Συνεπῶς διὰ τοῦτο τὸ μέρος τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν ἀπαιτεῖται διδάσκαλος καλῶς γινώσκων ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας.

Ἐπὶ τῆς καλλιγραφίας καὶ ἰχνογραφίας.

§ 31. Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τούτων καὶ ἰδίᾳ τοῦ πρώτου, οἱ μαθηταὶ πρέπει νὰ προασκῶνται εἰς τὴν κανονικὴν καὶ ἀναγκαίαν στάσιν τοῦ σώματος, τὸν καταλληλον τρόπον τοῦ

κρατεῖν τὴν γραφίδα, ὡς καὶ εἰς τὸ ἄγειν διαφόρους γραμμὰς ὁριζοντίους, καθέτους, πλαγίας, σχηματίζειν γωνίας, τρίγωνα, τετράγωνα, πολύγωνα, ἡμικύκλια, κύκλους κτλ. ρυθμικῶς κατ' ἀρχὰς ἐν τῷ ἀέρι διὰ τῆς χειρός, εἶτα δὲ ἐπὶ τοῦ ἀβακίου καὶ τοῦ μέλανος πίνακος.

§ 32. Ὁ διδάσκαλος τῆς καλλιγραφίας ὀφείλει, πρὸς ἐκγύμνασιν τοῦ παιδός, νὰ μὴ ἐπιμένῃ εἰς τὴν πολλάκις ἀντιγραφὴν τῆς αὐτῆς λέξεως, ὡς προκαλούσης τὸν κόρον, ἀλλὰ νὰ προσπαθῇ, μεταχειριζόμενος τὰ αὐτὰ γράμματα, νὰ ποικίλῃ τὰς λέξεις.

§ 33. Ὁ διδάσκαλος τῆς καλλιγραφίας ὀφείλει νὰ ἐξασκῇ ἰδιαζόντως τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν *στρογγύλην* γραφήν, ὡς τὴν συνηθεστάτην καὶ χρησιμωτάτην ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ.

§ 34. Οἱ διδάσκαλοι τῆς καλλιγραφίας καὶ ἰχνογραφίας ὀφείλουσι νὰ μὴ δαπανῶσι τὸν χρόνον τῶν μαθητῶν εἰς παρασκευὴν τετραδίων καλλιγραφίας ἢ ἰχνογραφημάτων προωρισμένων πρὸς ἐπίδειξιν κατὰ τὰς ἐξετάσεις, (παρασκευαζομένων ἔστιν ὅτε κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τῶν ἰδίων), ἀλλ' οὐδόλως ὠφελούντων.

Ἐπὶ τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως.

§ 35. Οἱ διδάσκοντες ἐν ταῖς δημοτικαῖς σχολαῖς, δέον νὰ ἔχωσιν, ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ἰδεῶδες τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως δὲν συνίσταται εἰς τὸ διδάσκειν πολλά, ἀλλ' εἰς τὸ καλῶς διδάσκειν καὶ ὅτι ὁ παῖς ἀποφοιτῶν ἐκ τῆς σχολῆς ὀλίγα μὲν θὰ γινώσκῃ, ἀλλ' ὀφείλει νὰ γινώσκῃ ταῦτα καλῶς καὶ οὐχὶ ἐπιπολαίως. Διότι τὸ τέλειον ἢ ἀτελὲς παιδεύσεώς τινος δὲν προέρχεται ἐκ τῆς πλείονος ἢ ἐλάσσονος ἐκτάσεως τῶν γνώσεων, ἀλλ' ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αὕτη ἐπιτελεῖται. Κατὰ συνέπειαν ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς τοῖς διδάσκουσι νὰ ὑπερβαίνωσι ἐφ' οἱαδήτινι προφάσει, κατά τε τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῆς ὕλης, τὰ ὅρια τὰ διαγραφόμενα ὑπὸ τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος, (ἰδίᾳ δὲ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἑλληνικῶν καὶ τῆς ἀριθμητικῆς)· ἀλλ' ὀφείλουσι νὰ ρυθμίζωσιν οὕτωσὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν ὑπολογίζοντες τὸν εἰς τὴν διάθεσίν των χρόνον, ὥστε τὸ τέρμα τούτου νὰ συμπίπτῃ μετὰ τοῦ τέρματος τῆς διδακτέας ὕλης καί, νὰ χρησιμοποιῶσι τὸν τυχὸν περισ-

σεύοντα εἰς ἐπανάληψιν καὶ ἐκγύμνασιν τοῦ μαθητοῦ ἐπὶ τῶν διδαχθέντων, οὐδέποτε δὲ εἰς ὑπέρβασιν τοῦ προγράμματος. Αἱ Διευθύνσεις ὀφείλουσι νὰ χαλιναγωγῶσι τοὺς τυχὸν παρεκτρεπομένους ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, μὴ πράττουσαι δὲ τοῦτο ὑπέχουσιν εὐθύνην ἀπέναντι τῶν ἁρμοδίων.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας, ἡ μόνη μέθοδος ἥτις προσιδιάζει τῇ δημοτικῇ παιδεύσει συνίσταται εἰς τὴν ἁρμοιβαίαν δρᾶσιν διδασκάλου καὶ μαθητῶν, τοῦ πρώτου ἀποφεύγοντος ἐπιμελῶς τὰς ἀλυσιτελεῖς θεωρίας καὶ ἀρχομένου ἀπὸ ἀντικειμένων αἰσθητῶν, προβαίνοντος δέ, ἐν τῇ μεταδόσει τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ γνώσεων, ἀπὸ τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸ ἄγνωστον, ἀπὸ τοῦ εὐλήπτου εἰς τὸ δύσληπτον, καὶ ὁδηγοῦντος τὸν παῖδα, διὰ προφορικῶν ἐρωτήσεων καὶ γραπτῶν ἀσκήσεων, κατὰ τοιοῦτόν τινα τρόπον, ὥστε οὗτος νὰ καταστῇ βαθμηδὸν ἱκανὸς νὰ ἐξάγῃ ἔκ τινος ἀρχῆς τὰς συνεπείας αὐτῆς, ἔκ τινος κανόνος τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ καὶ τἀνάπαλιν.

Ἐπὶ τῶν ποινῶν.

§ 36. Οἱ διδάσκοντες ὀφείλουσι νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ σφάλματα τῶν παίδων δὲν πρέπει νὰ κρίνωνται ὡς ἀπευθυνόμενα προσωπικῶς εἰς αὐτούς· κατὰ συνέπειαν δέον νὰ θεωρῶσι τὴν ποινὴν οὐχὶ ὡς ἱκανοποίησιν τῆς φιλοτιμίας των καὶ ὡς ἐκδίκησιν ἐπὶ τῇ γενομένῃ κατὰ τῆς ἀξιοπρεπείας των προσβολῇ, ἀλλ' ὡς μέτρον σκοποῦν νὰ δηλώσῃ εἰς τὸν παῖδα πόσον δικαία εἶναι ἡ δυσμένεια τοῦ Θεοῦ ἣν ἐπέσυρεν ἐφ' ἑαυτὸν παραβαίνων τὴν θείαν ἐντολὴν διὰ τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῇ ἐφαρμογῇ τῶν ποινῶν, ὁ διδάσκων ἐπιβάλλει τὴν ἑκάστοτε ἁρμόζουσαν εἰς πᾶν σφάλμα διαπραχθὲν *ἐκ κακῆς διαθέσεως* ποινήν, μετὰ προηγουμένην ἐξέτασιν τοῦ πράγματος καὶ ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ παιδός, τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τὴν ἐπερχομένην μετὰ τὴν διάπραξιν τοῦ σφάλματος καὶ, τὴν ἀναλογίαν τῆς ποινῆς πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ παραπτώματος. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ διδάσκων ὀφείλει νὰ φέρηται πάντῃ ἀμεροληπτως πρὸς πάντας τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ ἐπιπλήττῃ, ἁφαρπαζόμενος, τὸν παῖδα ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐκτροπῇ, ἀλλὰ νὰ ἀφίνῃ αὐτὸν νὰ πραϋνθῇ ὑποβοηθῶν τὴν ἐξέγερσιν τῶν ἐλέγχων τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, διότι, ἐὰν τὸ ἠθικὸν τοῦτο συναίσθημα ἤθελεν ἐξεγερθῇ προκαλοῦν τὴν μεταμέλειαν τοῦ πταίσαντος, τότε ὁ ἐπιδιωκόμενος διὰ τῆς ποινῆς σκοπὸς ἐπιτυγχάνεται καὶ αὕτη καθίσταται ὅλως περιττή.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ἐφαρμοστέας ποινάς, αὗται ἀναγράφονται λεπτομερῶς ἔν τε τῷ Κανονισμῷ καὶ ἐν τῷ ἐν ἁπάσαις ταῖς σχολαῖς τῆς Κοινότητος ἀνηρτημένῳ ὁμοιομόρφῳ *ποινολογίῳ*.

Γενικαὶ ὁδηγίαι.

§ 37. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνός, οἱ μαθηταί, ἀντὶ τῆς συνήθους ἐκθέσεως ἐν τῷ ἑλληνικῷ μαθήματι, θὰ κάμνωσι περιληπτικὴν ἔκθεσιν τῶν ὅσων ἐδιδάχθησαν *ἐν ἅπασι τοῖς μαθήμασι* κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα.

§ 38. Ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων ὀφείλει νὰ συντάττῃ τὸ πρόγραμμα οὕτως, ὥστε μαθήματα ὁμοίας ὕλης νὰ μὴ διαδέχωνται ἄλληλα, ἵνα μὴ γεννᾶται ἡ ἀηδία καὶ ἐκ ταύτης ἡ ἀπροσεξία. Ἐπίσης δὲ πρέπει νὰ λαμβάνηται φροντὶς ὅπως αἱ ὧραι τῶν δίς, τρὶς, ἢ τετράκις τῆς ἑβδομάδος διδασκομένων μαθημάτων μὴ ὁρίζωνται ἐν ἀλλεπαλλήλοις ἡμέραις, ἀλλὰ τηρουμένης πάντοτε τῆς δεούσης ἀναλογίας. Ἡ δὲ Διεύθυνσις δέον νὰ ᾖ ἄκαμπτος ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, μὴ συγκατατιθεμένη ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ εἰς ἐπιβλαβεῖς τῇ μεθοδικῇ λειτουργίᾳ τῆς Σχολῆς καὶ τῶν μαθημάτων συνδυασμοὺς καὶ διευκολύνσεις ἀλλ' ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πρώτιστα πάντων τὸ συμφέρον τῆς Σχολῆς ὅπερ ὑπέρκειται παντὸς ἀτομικοῦ τοιούτου.

§ 39. Πρέπει νὰ λαμβάνηται πρόνοια ὥστε ἡ κατ' οἶκον ἐργασία τοῦ μαθητοῦ δι' ἅπαντα τὰ τῆς ἡμέρας μαθήματα ἐν μὲν ταῖς τέσσαρσι τάξεσι τοῦ Σχολαρχείου νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰς τρεῖς ὥρας, τῆς ἀντιλήψεως συνήθους φύσεως μαθητοῦ ὡς μέτρου λαμβανομένης, ἐν δὲ ταῖς τέσσαρσι Γυμνασιακαῖς τάξεσι τὰς τέσσαρας ὥρας. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς δημοτικὰς σχολάς, ἐν μὲν τῇ Α' καὶ Β' τάξει οὐδεμία δίδεται κατ' οἶκον ἐργασία, (ὡς ἐπαρκούσης τῆς ἐν τῇ σχολῇ γινομένης ὑπὸ τῶν μαθητῶν κατὰ τὰς κενὰς ὥρας μελέτης καὶ προπαρασκευῆς τῶν μαθημάτων αὐτῶν), μόνον δὲ ἐν τῇ Γ' μιᾶς καὶ ἐν τῇ Δ' μιᾶς καὶ ἡμισείας μέχρι δύο ὡρῶν.

Τὸ παρὸν Αναλυτικὸν Πρόγραμμα καταρτισθέν, συνῳδὰ τῇ ἀποφάσει τῆς γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνοπτικοῦ προγράμματος τοῦ ὑποβληθέντος αὐτῇ καὶ ἐπιψηφισθέντος, συζητηθὲν δὲ ἐν ἐπαναλημμέναις συνεδριάσεσι τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνεκρίθη ὁριστικῶς ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς 7 Ὀκτωβρίου 1896 καὶ ἰσχύει ἐπὶ πενταετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1896—97. Ταύτης παρελθούσης, ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις αὐτοῦ, προτάσει μὲν τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐκπαιδευτηρίων ἢ τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας Σταυροδρομίου, ἐγκρίσει δὲ τῆς γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Κοινότητος ὑποδεικνυούσης ἅμα καὶ τὰ ἀποτελέσοντα τὴν ἀναθεωρητικὴν Ἐπιτροπὴν πρόσωπα. Μέχρις ὅμως τῆς ὁριστικῆς ἐπιψηφίσεως ὑπὸ τῆς γενικῆς Συνελεύσεως νέου προγράμματος, ἢ ἐν περιπτώσει μὴ ὑποβολῆς προτάσεως ἀναθεωρήσεως, τὸ παρὸν θὰ ἐξακολουθήσῃ παραμένον ἐν ἰσχύϊ, ἐφαρμοζόμενον πιστῶς καὶ ἀνελλιπῶς, καὶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς πενταετίας.

Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἀρχιμ. ΚΑΛΛ. ΔΕΛΙΚΑΝΗΣ πρόεδρος
ΣΤ. ΚΕΠΕΤΖΗΣ
Ι. ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ
ΑΝ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ
Ι. ΣΤΑΜΕΛΟΣ
ΑΛ. ΙΣΜΥΡΙΔΗΣ
ΑΛΚ. ΓΟΡΓΟΛΗΣ
Κ. ΜΕΤΑΞΑΣ

Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

Κ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ ΒΕΗΣ πρόεδρος
Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ ἐφέντης
Ζ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
Γ. ΜΑΡΣΑΝ
Β. ΣΓΟΥΤΑΣ
Ν. ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ ἔφορος γραμματεύς.

ΔΩΡΕΑΝ